ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR 1/2026
WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

z dnia 21 kwietnia 2026 r.

w sprawie wprowadzenia obszaru udokumentowanego złoża kopaliny do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań

Na podstawie art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. z 2026 r. poz. 69) w związku z art. 98a ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań, przyjętego uchwałą nr XXIV/162/2025 Rady Gminy Lubań z dnia 30 października 2025 r., zwanego dalej *Studium*, obszar udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Kościelniki Dolne" w kat. C_1 KN 20939, którego dokumentację geologiczną zatwierdził Marszałek Województwa Dolnośląskiego decyzją Nr 13/2023 z dnia 3 lutego 2023 r., znak: DOW-G-II.7427.53.2022.KC.

§ 2. Integralnymi częściami niniejszego zarządzenia są:

1. Ujednolicony tekst *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań* z wyróżnieniem wprowadzonych zmian w zakresie udokumentowanego złoża, obejmujący „Tom I. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" oraz „Tom II. Kierunki zagospodarowania przestrzennego", stanowiący załącznik nr 1;

3. Ujednolicona forma rysunku *Studium* – „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" – mapa w skali 1:10000, z wyróżnieniem wprowadzonego obszaru udokumentowanego złoża kopaliny, stanowiąca załącznik nr 2a;

4. Ujednolicona forma rysunku *Studium* – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" – mapa w skali 1:10000, z wyróżnieniem wprowadzonego obszaru udokumentowanego złoża kopaliny, stanowiąca załącznik nr 2b;

5. Dane przestrzenne, o których mowa w art. 67c ust. 5 pkt 2 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.), stanowiące załącznik nr 3.

§ 3. Niniejsze Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wojewoda Dolnośląski

Anna Żabska

Załącznik nr 1
do Zarządzenia Zastępczego
nr 1/2026
Wojewody Dolnośląskiego
z dnia 21 kwietnia 2026 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBAŃ

TOM I

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Załącznik nr 1 do Uchwały nr XXIV/162/2025 Rady Gminy Lubań z dnia 30 października 2025 r.

- ujednolicona forma załącznika nr 1 do uchwały nr XV/124/2016 Rady Gminy Lubań z dnia 22.04.2016 r. zmienionego uchwałami: nr XXXII/260/2017 z dnia 30 listopada 2017 r., nr XXXVIII/303/2018 z dnia 7 czerwca 2018 r., nr XLI/318/2018 z dnia 7 września 2018 r., nr XIV/75/2019 z dnia 26 lipca 2019 r.

ul. Noniewicza 85B/IV, 16-400 Suwałki, tel. (+48) 875674313, fax. (+48) 875657675
Al. Stanów Zjednoczonych 72/180, 04-036 Warszawa, tel. (+48)22-122-88-08
Opracowanie wykonane przez zespół w składzie:
Główny projektant: dr inż. Ludmiła Pietrzak
mgr Anna Bułtralik
mgr inż. arch. Paweł Fiann
mgr inż. Tadeusz Kościuk
mgr inż. Renata Kwos
mgr Karol Mączkowski
mgr inż. Joanna Pietrzak
mgr inż. Joanna Prokopiak
mgr inż. Anna Serguć – Przyborowska

ZMIANA STUDIUM 2017 r.

INPLUS Sp. z o.o., ul. Biskupa Tomasza Wilczyńskiego 25E/216, 10-686 Olsztyn

mgr inż. Piotr Gromelski – główny projektant

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań obejmująca projektowany przebieg napowietrznej linii elektroenergetycznej 400 kV Mikułowa – Czarna w Gminie Lubań została zainicjowana uchwałą Nr XVII/151/2016 Rady Gminy Lubań z dnia 13 października 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań

Przedmiotem zmiany studium było wprowadzenie inwestycji celu publicznego, jaką jest linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Mikułowa – Czarna w jej nowym przebiegu wraz z pasem technologicznym. Pas ten obejmuje samą linię (konstrukcje słupów wsporczych i przewody) oraz obszar jej oddziaływania.

Przebieg nowej linii elektromagnetycznej 400 kV nie zmienia ramowej polityki przestrzennej gminy uwzględniając i zachowując uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego określone dla terenów jej przebiegu w istniejącym studium.

Zmiana polega na uzupełnieniu części tekstowej studium oraz na korekcie rysunku „Kierunki" – stosownie do przedmiotu niniejszej zmiany. Rysunek „Uwarunkowania" nie ulega zmianie.

Zmianę studium opracowano w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy prawne.

Zespół autorski zmiany Studium

Olsztyn – Lubań, 2017 r.

[1]***Druga zmiana studium wykonana przez:***

ul. Noniewicza 85B/IV, 16-400 Suwałki, tel. (+48) 875674313, fax. (+48) 875657675

Al. Stanów Zjednoczonych 72/180, 04-036 Warszawa, tel. (+48) 605 907 700

Opracowanie wykonane przez zespół w składzie:
Główny Projektant: dr inż. Ludmiła Pietrzak
mgr inż. Anna Serguć-Przyborowska
mgr Anna Bułtralik
mgr inż. arch. Paweł Fiann
mgr inż. Tadeusz Kościuk
mgr inż. Joanna Pietrzak
mgr inż. Dawid Kruszyłowicz
mgr Marcin Strug

TRZECIA ZMIANA STUDIUM 2018 r. – wieś Jałowiec

Studio 4D, 41-500 Chorzów ul. Pokoju 154
mgr Grzegorz Machlarz – główny projektant

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obejmuje teren nieczynnej fabryki tektury we wsi Jałowiec celem zmiany dotychczas określonego kierunku zagospodarowania przestrzennego.

CZWARTA ZMIANA STUDIUM 2019 R. *– zainicjowana uchwałą Nr XL/314/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 24 lipca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań obejmującej działki nr 317, 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni oraz działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów.*

Q7 Grupa Projektowa s.c.
ul. A. Ostrowskiego 20/1, 53-238 Wrocław

Główni projektanci: mgr inż. Wojciech Kotla mgr inż. Grzegorz Szewczyk
Asystent - mgr inż. Monika Krużołek
Współpraca - mgr inż. Przemysław Malec

PIĄTA ZMIANA STUDIUM 2025 R. – *zainicjowana uchwałą Nr XI/64/2024 Rady Gminy Lubań z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującej działkę 110/4 obręb Kościelniki Dolne.*

Q7 Grupa Projektowa s.c.
ul. A. Ostrowskiego 20/1, 53-238 Wrocław

Główni projektanci: mgr inż. Wojciech Kotla mgr inż. Grzegorz Szewczyk
Współpraca - mgr inż. Rafał Odachowski
Zmiany oznaczone zostały pochyłą czcionką w kolorze czerwonym.

Spis treści

1 Charakterystyka struktury przyrodniczej środowiska 8
1.1 Położenie obszaru 8
1.2 Rzeźba terenu i warunki geologiczne podłoża 10
1.3 Gleby 13
1.4 Wody powierzchniowe 15
1.5 Warunki klimatu lokalnego 16
1.6 Lasy 17
1.7 Fauna 18
1.8 Flora 20
1.9 Rolnicza przestrzeń produkcyjna 21
1.10 Krajobraz kulturowy 22
2 Ochrona przyrody 25
2.1 Pomniki przyrody 25
2.2 Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt 27
2.3 Lasy ochronne 31
2.4 Podsumowanie 32
3 Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych 34
3.1 Kopaliny 34
3.2 Wody podziemne 35
4 Występowanie terenów górniczych na podstawie przepisów odrębnych 38
5 Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych 39
6 Waloryzacja fizjograficzna gminy 42
7 Uwarunkowania ekofizjograficzne gminy – ograniczenia i wskazania 43
8 Demografia 45
8.1 Sieć osadnicza, dynamika zmian liczby ludności oraz gęstość zaludnienia 45
8.2 Ruch naturalny 47
8.3 Migracje 49
8.4 Przyrost rzeczywisty 50
8.5 Struktura wieku i płci 51
8.6 Prognoza demograficzna 53
9 Gospodarka 55
9.1 Działalność gospodarcza 55

9.1.1 Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... 57
9.1.2 Przemysł ... 59
9.1.3 Pozostała działalność gospodarcza ... 60
9.2 Rynek pracy ... 60
9.2.1 Struktura zatrudnienia ... 60
9.2.2 Bezrobocie ... 62
10 Warunki i jakość życia mieszkańców ... 66
10.1 Struktura wykształcenia ... 66
10.2 Sytuacja mieszkaniowa ... 66
10.3 Oświata ... 69
10.4 Ochrona zdrowia i opieka społeczna ... 71
10.5 Administracja publiczna ... 71
10.6 Działalność kulturalna, sport i rekreacja ... 72
10.7 Bezpieczeństwo publiczne ... 74
10.8 Podsumowanie ... 74
11 Dziedzictwo kulturowe - zasoby i stan ochrony ... 76
11.1 Historia gminy Lubań ... 76
11.2 Zabytki na terenie gminy Lubań objęte ochroną konserwatorską, wpisane do rejestru zabytków ... 79
11.3 Zabytki nieruchome na terenie gminy Lubań objęte ochroną konserwatorską, ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków ... 80
11.4 Stanowiska archeologiczne ... 86
12 Układ komunikacyjny ... 92
12.1 Drogi krajowe i wojewódzkie ... 92
12.2 Drogi powiatowe ... 92
12.3 Drogi gminne ... 93
12.4 Układ kolejowy ... 94
12.5 Szlaki turystyczne ... 95
13 Infrastruktura techniczna ... 97
13.1 Gospodarka wodno-ściekowa ... 97
13.1.1 Zaopatrzenie w wodę ... 97
13.1.2 System odprowadzania i oczyszczania ścieków ... 103
13.2 Gospodarka odpadami ... 104
13.3 Elektroenergetyka ... 106
13.4 Zaopatrzenie w gaz ... 106
13.5 Zaopatrzenie w energię cieplną ... 107

13.6 Telekomunikacja 107
14 Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu 108
14.1 Stan prawny gruntów 108
14.2 Uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne, zagospodarowanie przestrzenne 109
14.3 Bilans terenów 111
14.3.1 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę 113
14.4 Stan planistyczny 124
15 Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia 128
15.1 Zagrożenia naturalne 128
15.1.1 Zagrożenie powodziowe 128
15.1.2 Zagrożenie pożarowe 134
15.2 Zagrożenia antropogeniczne 134
16 Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych 135
17 Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy – analiza SWOT 136
18 Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony 138
19 Analiza dokumentów strategicznych o znaczeniu ponadlokalnym 141
19.1 „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Perspektywa 2020 (2014)” 141
19.2 Programy i zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych – synteza 143
20 Uwarunkowania uzupełniające związane ze zmianą studium (luty 2017 r. – linia elektroenergetyczna 400 kV) 149
21 Uwarunkowania uzupełniające związane ze zmianą studium we wsi Jałowiec 150
22 Uwarunkowania uzupełniające związane ze zmianą studium obejmującą działki nr 317, 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni oraz działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów 150
23 Uwarunkowania uzupełniające związane ze zmianą studium obejmującą działkę nr 110/4 obręb Kościelniki Dolne 150

1 Charakterystyka struktury przyrodniczej środowiska

1.1 Położenie obszaru

Gmina Lubań znajduje się w zachodniej części województwa dolnośląskiego, w północno-wschodniej części powiatu lubańskiego. Gmina z trzech stron otacza miasto Lubań, poza tym graniczy z gminami Olszyna, Leśna, Siekierczyn, Platerówka (powiat lubański), Nowogrodziec (powiat bolesławiecki), Gryfów Śląski (powiat lwówecki), Pieńsk i Zgorzelec (powiat zgorzelecki). Na strukturę administracyjną gminy składa się 12 sołectw, skupiających 13 wsi. Największe miejscowości to Pisarzowice (15% powierzchni gminy) i Henryków Lubański (13,8% powierzchni gminy).

Ryc. 1.1 Położenie gminy Lubań na tle województwa dolnośląskiego

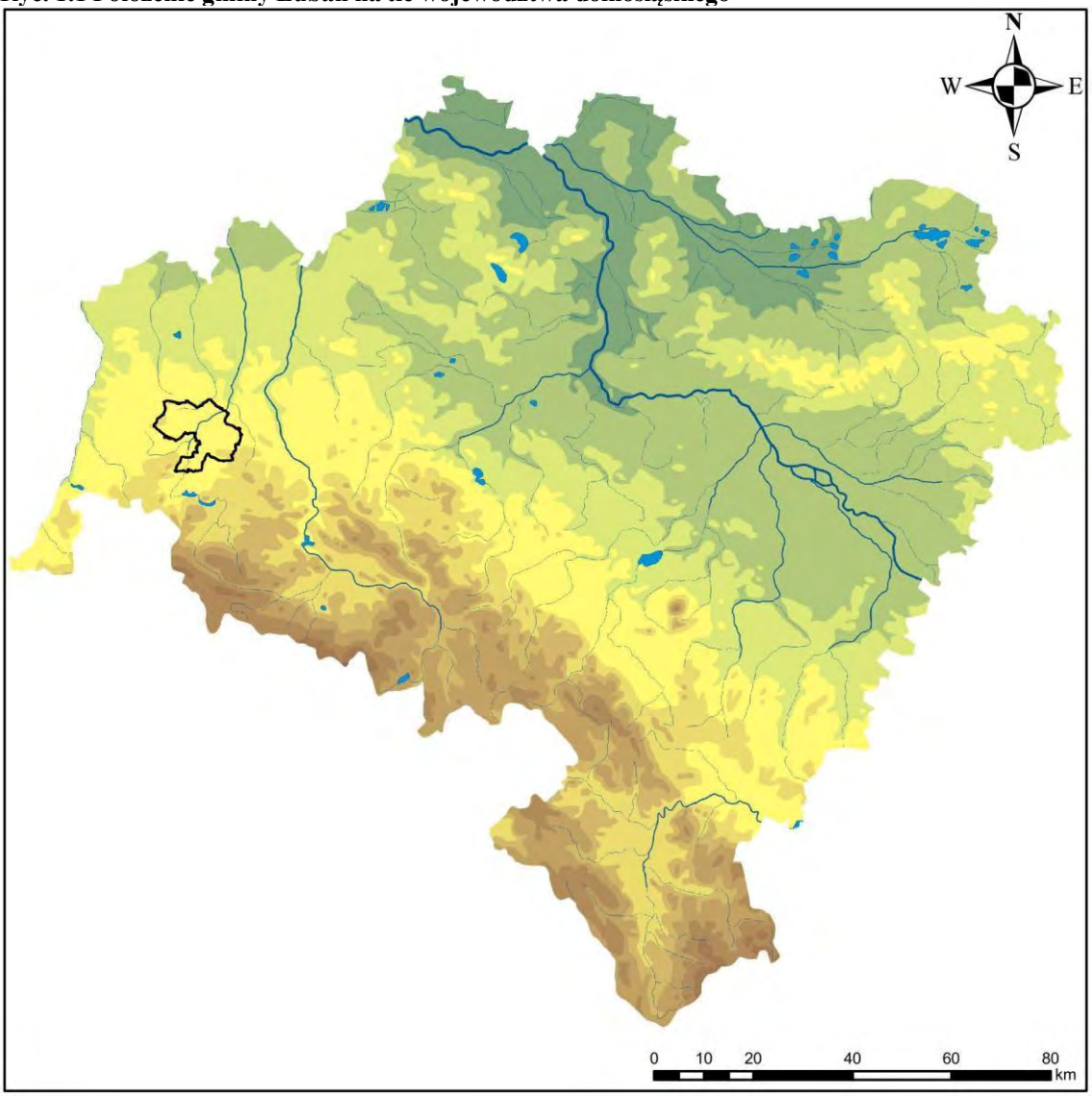

Źródło: Opracowanie własne, podkład:www.wikipedia.pl

Ryc. 1.2 Położenie gminy Lubań na tle powiatu lubańskiego

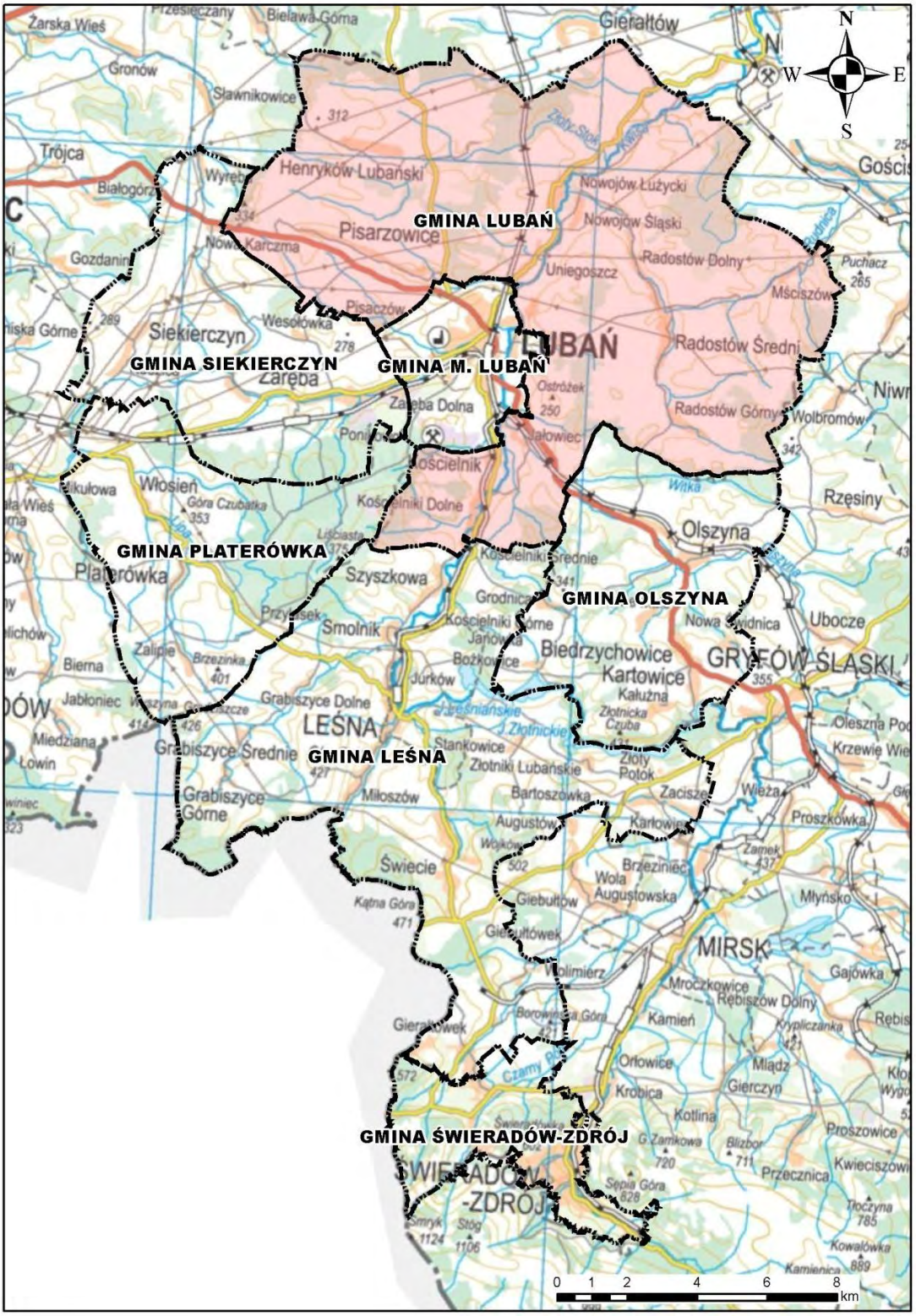

Źródło: Opracowanie własne, podkład:www.geoportal.gov.pl

Według klasyfikacji fizycznogeograficznej Polski J. Kondrackiego gmina Lubań należy do mezoregionu Pogórze Izerskie i częściowo do mezoregionu Bory Dolnośląskie (ryc.1.3), stanowiącego część makroregionu Pogórza Zachodniosudeckiego i podprowincji

Sudety z Przedgórzem Sudeckim. Na terenie gminy można również wyróżnić takie mikroregiony jak Dolina Kwisy, Wysoczyzna Siekierczyńska, fragment Wzgórz Zalipiańskich, Wzniesienia Gradowskie, a także fragment Obniżenia Lubomierskiego.

Ryc. 1.3 Klasyfikacja fizycznogeograficzna gminy Lubań

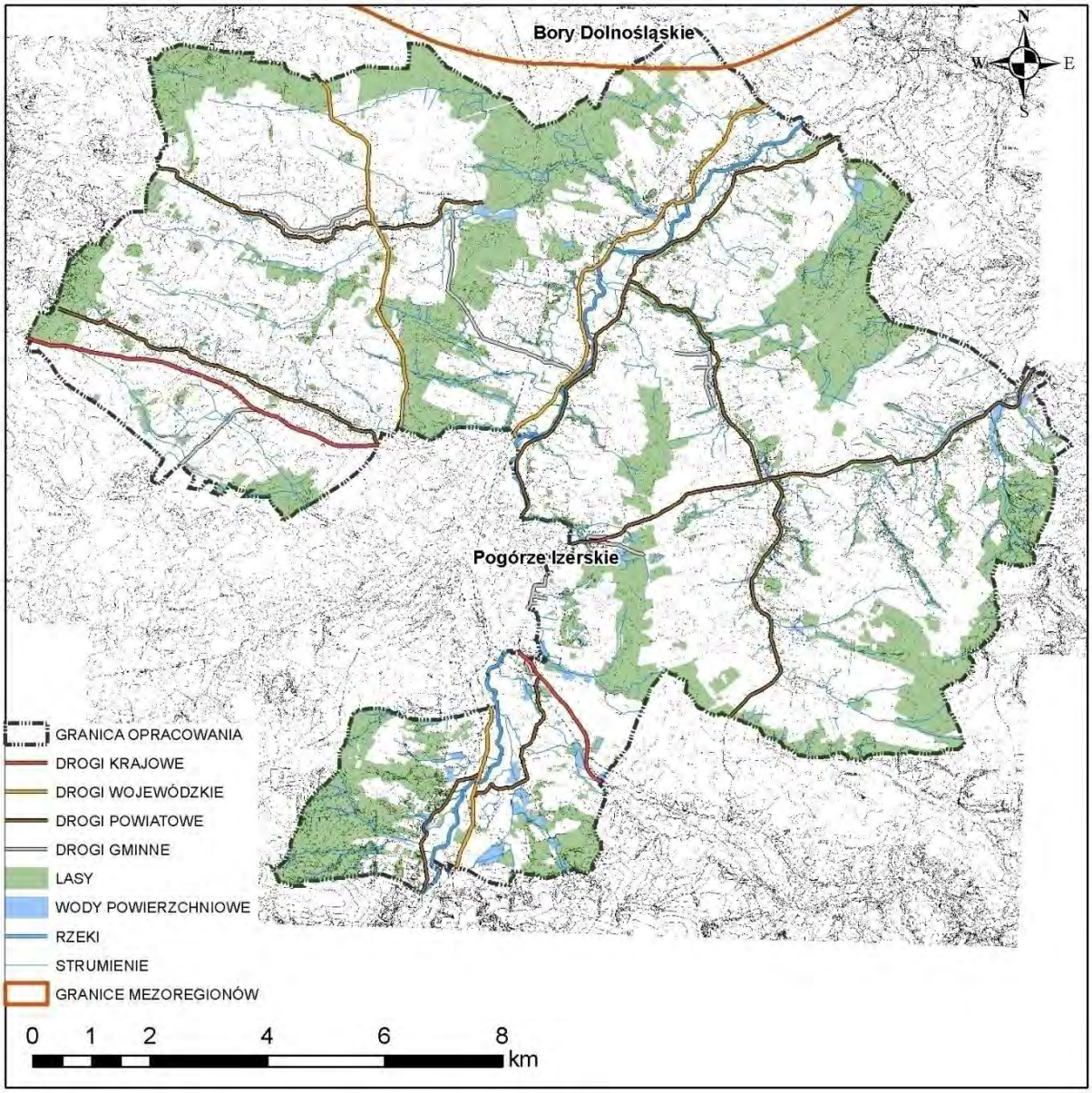

Źródło: Opracowanie własne

1.2 Rzeźba terenu i warunki geologiczne podłoża

Rzeźba terenu gminy Lubań ma charakter podgórski o średnim urozmaiceniu. Można tu wyróżnić zrównania denudacyjne, ostańcowe wzniesienia bazaltowe, równiny akumulacji wodnolodowcowej oraz dolinę Kwisy z systemem teras przy korycie. Gmina charakteryzuje się licznymi powierzchniami pagórkowatymi o wysokościach od 230 do 315 m n.p.m. Największe wzniesienia znajdują się w północno-zachodniej części gminy w okolicach

Henrykowa i Pisarzowic (do 315 m n.p.m.) oraz w południowo-wschodniej części gminy (do 300 m n.p.m.). Tereny te obniżają się w kierunku doliny Kwisy, gdzie osiągają w najniższych miejscach ok. 200 m n.p.m., a w rejonie Nawojowa Łużyckiego ok. 197 m n.p.m.

Zrównania denudacyjne są najstarszymi elementami krajobrazu gminy. Pomimo ich przykrycia trzecio – i czwartorzędowymi osadami o grubości 20 – 30 m, ich fragmenty zachowały się do dziś. Wysokość bezwzględna zrównań waha się od 220 do 260 m n.p.m., a ponad te zrównania wystają bazaltowe ostańce o cechach twardzieli – Ostróżek. Równiny akumulacji wodnolodowcowej i zdegradowane równiny moreny dennej zajmują największe powierzchnie gminy i wykorzystywane są zazwyczaj w celach rolniczych ze względu na brak zalesień.

Terasy rzeczne znajdujące się w dolinie Kwisy to z kolei najmłodsze formy rzeźby na terenie gminy. Tworzą lokalnie do 4 wyraźnych poziomów oddzielonych skarpami o wysokości do 10 m, natomiast te najmłodsze i najniższe z nich, przykryte są pokrywą madową o grubości 2-3 m.

Wszelkie wyrobiska, np. kamieniołomów bazaltu w okolicach Uniegoszczy, wapieni w dolinach Sowinki i Łazka, a także wyrobiska po eksploatacji piasków, żwirów, iłów i węgla, pełnią bardzo ważną rolę w krajobrazie gminy.

Budowa geologiczna, podobnie jak ukształtowanie terenu, w równym stopniu determinuje środowisko przyrodnicze i jego komponenty oraz bezpośrednio wpływa na zasoby naturalne dostępne do gospodarczego wykorzystania przez człowieka. Budowa geologiczna decyduje nie tylko o rodzaju i wielkości surowców mineralnych nadających się do bezpośredniego wykorzystania, ale również o własnościach fizykochemicznych, wykształceniu i typie gleb, warunkach geotechnicznych posadowienia obiektów budowlanych oraz o wodach podziemnych – ich charakterze krążenia, warunkach zasilania, współczynniku filtracji i parametrach użytkowych (wydajność i zasobność).

Na terenie gminy Lubań budowa geologiczna jest bardzo urozmaicona, na co mają wpływ trwające wielkie procesy geologiczne związane z wypiętrzeniem nowego alpejskiego pasma górskiego, w tym Sudetów. Granica, która oddziela paleozoiczne skały metamorfiku kaczawskiego na południu od obszaru występowania permomezozoicznych osadów synklinorium północno - sudeckiego, przebiega ze wschodu na zachód przez Radostów Dolny, Radogoszcz i Henryków Lubański.

Na budowę metamorfiku kaczawskiego składają się przede wszystkim skały płytkiego metamorfizmu, czyli fyllity z wkładkami łupków szarogłazowych, łupki krzemieniowo-

grafitowe, lidyty, kwarcyty, wapienie i diabazy wieku ordowicko-sylurskiego. Wychodnie kambryjskich wapieni krystalicznych ciągną się wzdłuż północnych brzegów potoku Sowinka. Są to skały drobnoziarniste, twarde, o barwie od jasnoszarej do różowej. Na południe od nich występują ordowicko-sylurskie fyllity z wkładkami kwarcytów oraz łupków kwarcytowych i szarogłazowych, a niekiedy wapieni krystalicznych. W okolicy Lubania występuja kwarcyty, będące drobnoziarnistymi skałami o zbitej teksturze, często strzaskane, z żyłkami i soczewkami białego kwarcu.

Skały synklinorium północno-sudeckiego to dolnopermskie zlepieńce, piaskowce i łupki ilasto-piaszczyste środowiska lądowego. Pomimo, że skały zarówno metamorficzne, jak i osadowe występują płytko pod powierzchnią gruntu, to nie tworzą one form skalnych na powierzchni.

Z okresu trzeciorzędu pochodzą skały o pochodzeniu wulkanicznym, takie jak bazalty i tufy, ale także utwory osadowe w postaci piasków i żwirów oligoceńskich, mioceńskich piasków, mułków i iłów, zawierających miejscami domieszki węgli brunatnych oraz plioceńskich piasków i żwirów kwarcowych. Miejsca, w których skały wulkaniczne widoczne są na powierzchni ziemi, znajdują się w południowej części gminy, zwłaszcza po zachodniej stronie rzeki Kwisy, gdzie tworzą część pokrywy lawowej przedłużającej się na sąsiednie gminy (Platerówka, Leśna, Siekierczyn). Kolejne wychodnie bazaltów zlokalizowane są po stronie prawego zbocza doliny Kwisy, gdzie tworzą jedno wyraźne wzniesienie i kilka garbów od niego niższych. W okolicach Jałowca i Uniegoszczy pod pokrywą wulkanitów odnotowano ich strefy kominowe. Bazalty mają barwę ciemnoszarą oraz czarną, teksturę bezładną i występują w postaci pięciobocznych i sześciobocznych słupów.

W rejonie Księginek i Kościelnika oraz między Henrykowem a Nawojowem Łużyckim, po zachodniej stronie doliny Kwisy, duże powierzchnie zajmują pokrywy osadów trzeciorzędowych. Podobnie duże powierzchnie zajmują pokrywy oligoceńskich piasków i żwirów zwanych kwarcytami bolesławieckimi, znajdujące się w północnej części gminy. Ich charakterystyczną barwą jest biel z niebiesko – żółtawym odcieniem. Mioceńskie iły występują pomiędzy Nawojowem Łużyckim a Leśną i zawierają niekiedy wkładki piasków kwarcowych oraz drobne okruchy gnejsów.

Osady czwartorzędowe reprezentowane są przez utwory polodowcowe (piaski i żwiry fluwioglacjalne oraz gliny zwałowe budujące monotonne powierzchnie wysoczyzn po obu stronach doliny Kwisy) oraz rzeczne (związane z działalnością akumulacyjną Kwisy i tworzące kilka teras wzdłuż doliny Kwisy i jej większych dopływów).

1.3 Gleby

Gleby na terenie gminy Lubań wykazują niewielkie zróżnicowanie pod względem typologicznym i są to przede wszystkim gleby bielicowe, brunatne i mady. W stosunku do powierzchni użytków rolnych największą powierzchnię zajmują gleby bielicowe i pseudobielicowe (57,70%), następnie gleby brunatne właściwe (14,98%). Mady zajmują prawie 13,65% powierzchni gruntów rolnych i jest to najwyższy odsetek tych gleb w powiecie. Znaczną powierzchnię zajmują również gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne (13,19%), natomiast pozostałe gleby występują sporadycznie.

Ryc. 1.4 Struktura typów gleb na obszarach użytkowanych rolniczo w obrębie gminy wiejskiej Lubań

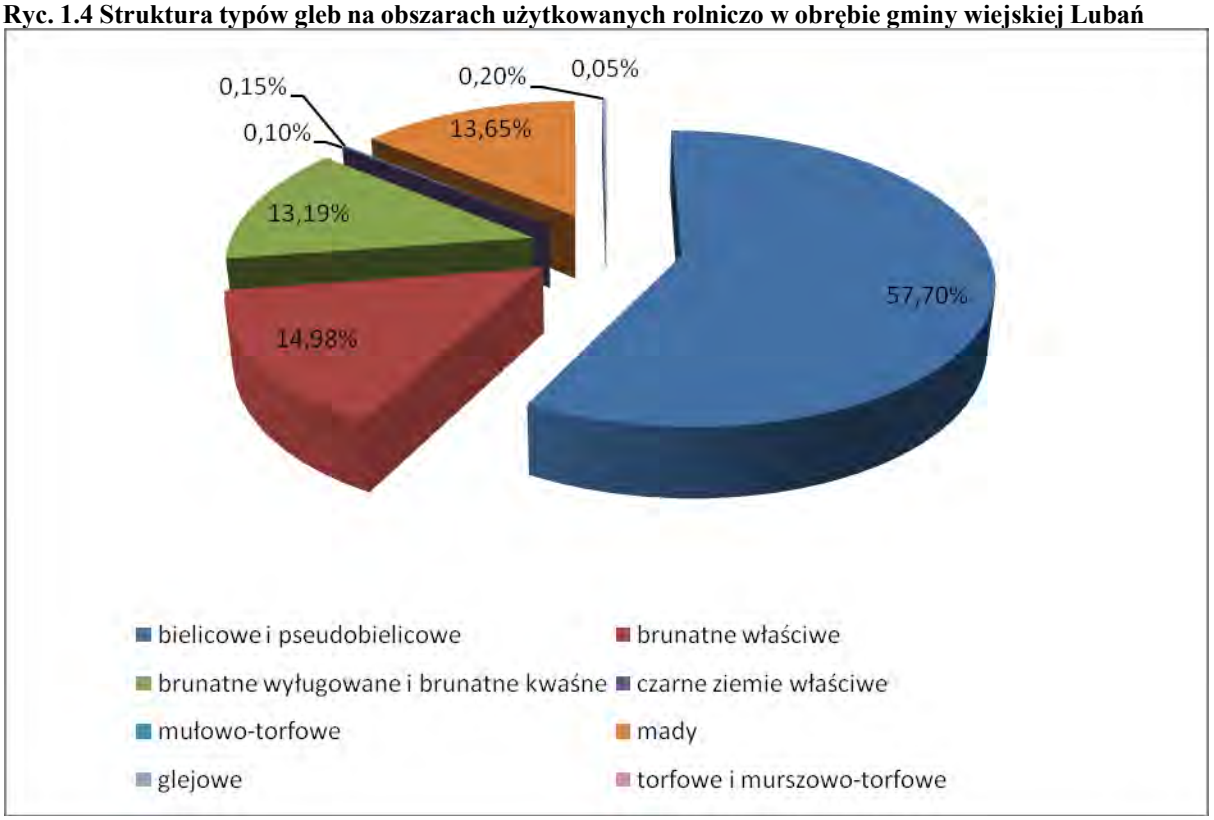

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Opracowania ekofizjograficznego podstawowego Gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy", 2013 r.

Gleby, które występują na terenie gminy, powstały z utworów czwartorzędowych, przede wszystkim z glin średnich, utworów lessowatych, pyłów ilastych wodnego pochodzenia, a także w niewielkim stopniu z iłów pylastych i piasków słabo gliniastych.

Na terenie gminy Lubań zdecydowanie przeważają gleby o wysokich klasach bonitacyjnych IIIa i IIIb kompleksu pszennego dobrego. Gleby te wytworzyły się z glin ciężkich, lessów ilastych i pyłów ilastych. Klasy IVb i V gruntów ornych kompleksu żytniego wytworzone z piasków stanowiące gleby słabe i lekkie – zajmują niewielkie powierzchnie.

Dobra jakość gleb na terenie gminy pozwala na prowadzenie szerokiej gamy upraw polowych a także warzywnictwa i sadownictwa. Gmina Lubań posiada jedne z najżyźniejszych gleb w całym powiecie lubańskim. Tyczy się to również użytków zielonych, których gleby zaliczane się przeważnie do klasy III i IV.

Ryc. 1.5 Bonitacja gruntów ornych w gminie wiejskiej Lubań

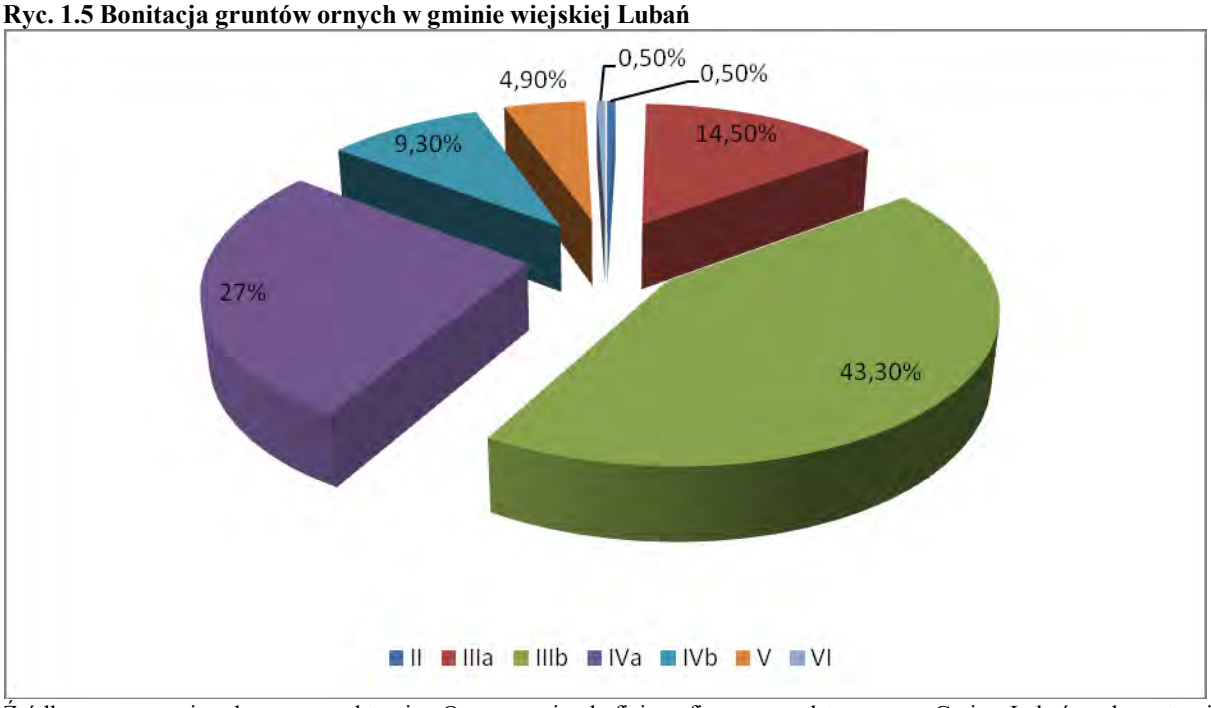

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Opracowania ekofizjograficznego podstawowego Gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy", 2013 r.

Ryc. 1.6 Bonitacja użytków zielonych w gminie wiejskiej Lubań

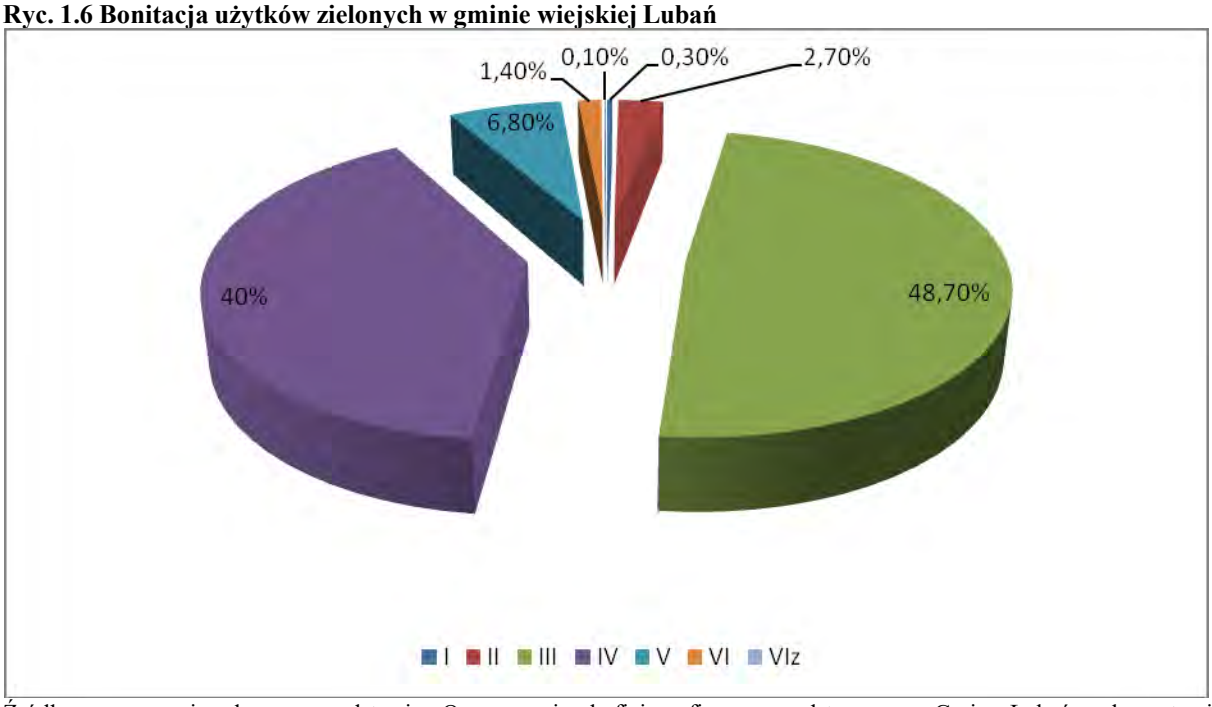

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Opracowania ekofizjograficznego podstawowego Gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy", 2013 r.

1.4 Wody powierzchniowe

Obszar gminy Lubań położony jest w dorzeczu rzeki Bóbr, która jest lewobrzeżnym dopływem Odry. Rzeka Kwisa (17 km długości na terenie gminy Lubań i odrębnej jednostce administracyjnej – miasta Lubań) będąca lewobrzeżnym dopływem rzeki Bóbr jest największą rzeką przepływającą przez gminę Lubań. Na terenie gminy jej głównymi prawobrzeżnymi dopływami są: Luciąża, Struga (dopływa w Nawojowie Śląskim), ciek bez nazwy (dopływający w Uniegoszczy) i Olszówka, do której wpada rzeka Witka i Słotwa. Lewobrzeżnymi dopływami Kwisy są: Złoty Stok, Bród, Łazek, dopływ spod Lasu Gierałtowskiego, dopływ spod Bukowej Góry w Kościelniku oraz Siekierka (wpada do Kwisy w Lubaniu, zbierając wody z przebiegającego przez teren gminy cieku Gozdnica (Lubawka)). Przez północną część gminy przebiega Złoty Potok, który wpada do Czernej Wielkiej, a ta z kolei do Bobru. We wschodniej części gminy występują cieki Strużka i Rudnica, które są dopływami rzeki Sowinki, a ta z kolei uchodzi do rzeki Iwnicy w gminie Nowogrodziec. Zgodnie z podziałem hydrograficznym Polski, cała gmina Lubań znajduje się w zlewni Bobru. Długość dopływów Kwisy na terenie gminy wynosi od ok. 2,5 km (Olszówka) do 11,4 km (Złoty Stok).

Rzeka Kwisa w dużym stopniu jest przekształcona i jedynie na niektórych odcinkach np. w północnej części gminy, charakter rzeki zbliżony jest do naturalnego. Mniejsze dopływy Kwisy, płynące szczególnie przez wsie, zostały w znacznej mierze uregulowane i ujęte w obudowane lub umocnione faszyną koryta. Stan zbliżony do pierwotnego zachowały w swoich dolnych biegach Łazek, Złoty Stok i Luciąża, a także w środkowym biegu Sowinka.

Sieć hydrograficzna na terenie gminy jest uzupełniana przez mniejsze cieki bez nazwy, rowy melioracyjne oraz zbiorniki wód stojących. Zbiornikami o charakterze naturalnym są jedynie starorzecza Kwisy występujące w rejonie Nawojowa Łużyckiego. Zbiorniki sztuczne to przede wszystkim stawy hodowlane związane z gospodarką rybną (m.in. Staw Rybi w okolicach Nawojowa Śląskiego, stawy w Mściszowie i Jałowcu), zalane glinianki i piaskownie (m.in. dawne wyrobiska pokopalniane glinek kaolinowych koło Nawojowa Łużyckiego, między miejscowościami Uniegoszcz a Radostów) oraz zalane wyrobiska kamieniołomów (m.in. Jałowiec, Ostróżek, Nawojów Łużycki). Sieć cieków na terenie gminy Lubań jest rozmieszczona dość równomiernie, a ich łączna długość wynosi 254 km. Wody powierzchniowe zajmują stosunkowo małą powierzchnię (122 ha).

Obszar przedmiotowego opracowania położony jest w granicach jednostek planistycznych gospodarowania wodami – jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

1) Bielawka;
2) Żarecki Potok, który stanowi część scalonej części wód Nysa Łużycka od Żareckiego Potoku wł. do Skrody;
3) Czerna Mała do Czernicy, która stanowi część scalonej części wód Czerna Mała i Czernica;
4) Czerna Wielka od źródła do Ziębiny, która stanowi część scalonej części wód Czerna Wielka od źródła do Ziębiny włącznie;
5) Złoty Stok;
6) Kwisa od zbiornika Leśna do Kliczkówki;
7) Siekierka;
8) Olszówka;
9) Luciąża;
10) Iwnica, która stanowi część scalonej części wód Kwisa od zbiornika Leśna do Kliczkówki.

Według zapisów Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, JCWP – 1, 2 i 3 zostały ocenione jako silnie zmienione o złym stanie, niezagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny, JCWP – 4, 9, 10 zostały ocenione jako silnie zmienione o dobrym stanie, niezagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny, zaś JCWP – 5, 6, 7 i 8 zostały ocenione jako naturalne o dobrym stanie, niezagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny.

1.5 Warunki klimatu lokalnego

Gmina Lubań znajduje się w sudeckim regionie klimatycznym. Położona jest w piętrze klimatycznym ciepłym (H<450 m n.p.m.) i charakteryzuje się dość długim okresem lata (47-63 dni) oraz stosunkowo krótką zimą (70 dni). Początek okresu wegetacyjnego przypada w 1 dekadzie kwietnia. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 8ºC, najwyższa przypada na lipiec (19ºC), a najniższa na styczeń (4ºC). Okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni, natomiast okres intensywnego rozwoju roślin trwa około 100 dni. Czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi zazwyczaj od 60 do 80 dni. Na omawianym terenie

dominują wiatry zachodnie i północno – zachodnie. Opadów jest dość dużo – od 600 do 700 mm rocznie. Pochmurnych dni w ciągu roku jest około 130, pogodnych 46, zaś mglistych 43.

1.6 Lasy

Powierzchnia lasów na terenie gminy Lubań na dzień 01.01.2014 r., według danych ze Starostwa Powiatowego w Lubaniu, wynosiła 3251 ha, co stanowi 22,9% powierzchni gminy. Lasy występują przede wszystkim na obrzeżach gminy i nie stanowią dużych zwartych kompleksów. Przeważają tu Lasy Państwowe administrowane przez Nadleśnictwa: Lwówek Śląski (obręb Nowogrodziec, obręb Gradówek), Nadleśnictwo Pieńsk (obręb Wykroty, obręb Godzieszów) i Nadleśnictwo Świeradów (obręb Radostów, Olszyna, Lubań oraz mały fragment Przylesie). Niewielki udział na terenie gminy mają lasy prywatne.

Dominującą rolę pełnią lasy gospodarcze, położone w pobliżu terenów zabudowanych i pełniące funkcję terenów masowego wypoczynku, dlatego też nie prowadzi się tam tradycyjnej gospodarki leśnej. Dość dużą część stanowią lasy ochronne oraz młodniki, występujące w południowo – wschodniej części gminy (okolice Radostowa Górnego i Mściszowa), nieudostępnione w celach rekreacyjnych.

Ryc. 1.7 Lasy na terenie gminy Lubań

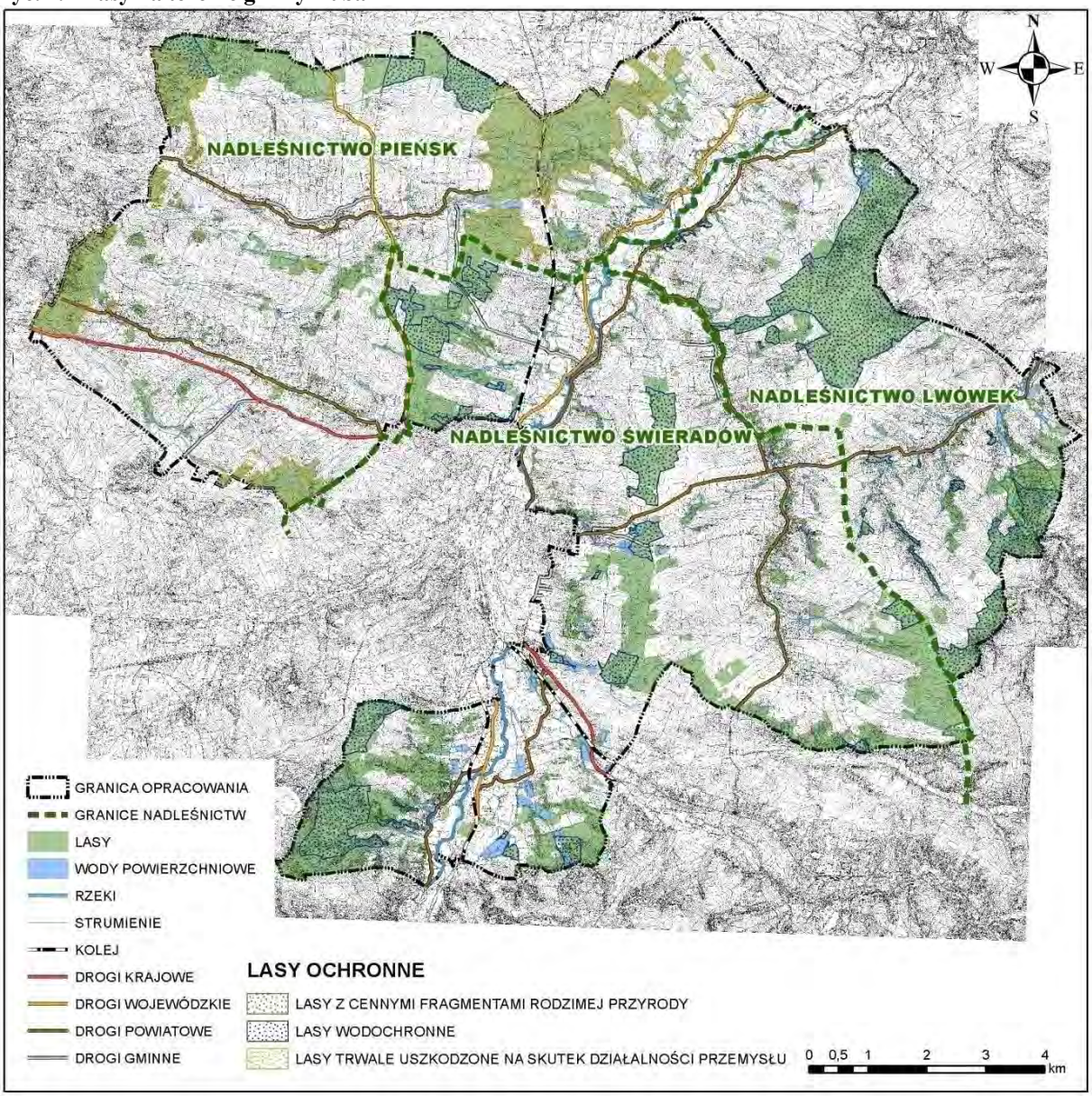

Źródło: opracowanie własne

1.7 Fauna

Fauna na terenie gminy Lubań jest stosunkowo bogata. Można tu spotkać około 42 gatunki ssaków. Występują one w lasach, na terenach podmokłych z ciekami wodnymi oraz w okolicach stawów. Wyżej wymienione siedliska są chętnie zajmowane przez ssaki drapieżne, kopytne, gryzonie, zajęczaki i ssaki owadożerne. Do gatunków chronionych, występujących na omawianym terenie dość rzadko, należą objęte ochroną ścisłą: pojawiający się wilk i orzesznica oraz ochroną częściową: popielica, jeż zachodni, badylarka, ryjówka malutka, ryjówka aksamitna, ryjówka górska, wiewiórka pospolita, wydra, gronostaj, łasica, kret, karczownik, bóbr. Znajdują się tu również gatunki łowne, takie jak dzik, sarna, jeleń szlachetny, lis, jenot, borsuk, kuna leśna, kuna domowa, tchórz, szop pracz, norka

amerykańska, piżmak i zając szarak, na którego od dawna myśliwi zawiesili polowania z uwagi na jego bardzo małą populację. Występuje tu bardzo dużo gatunków nietoperzy. Część z nich żyje w lasach, część można spotkać w zabudowaniach, takich jak strychy, wieże kościołów, ruiny, stare nieużytkowane piwnice.

Ptaki na terenie gminy Lubań chętnie osiedlają się w kompleksach leśnych, polanach śródleśnych, w pobliżu zbiorników wodnych, w dolinach rzecznych i na łąkach. Tworzą one dość atrakcyjny ornitologicznie obszar, gdyż stwierdzono tu obecność 134 gatunków ptaków, z czego 120 stanowią gatunki lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe, zaś 14 to gatunki przelotne lub zalatujące. Większość z tych ptaków (aż 121 gatunków) jest objęta ścisłą ochroną gatunkową, a wśród nich znajdują się gatunki zagrożone w skali ogólnopolskiej. Są to między innymi: bielik- wymieniony w Polskiej czerwonej księdze zwierząt, jako wymagający szczególnej uwagi i w Dyrektywie ptasiej, zagrożony przez utratę siedlisk poprzez wyrąb starych drzewostanów w pobliżu wód oraz niepokojenie w okresie lęgowym; kania czarna-gatunek wymieniony w Polskiej czerwonej księdze zwierząt, jako bliski zagrożenia oraz w Dyrektywie ptasiej, zagrożony przez utratę siedlisk poprzez wyrąb starych drzew w pobliżu wód, likwidację zabagnień i zadrzewień oraz intensyfikację rolnictwa; kania ruda-gatunek wymieniony w Polskiej czerwonej księdze zwierząt, jako bliski zagrożenia i w Dyrektywie ptasiej, zagrożony przez utratę siedlisk poprzez wyrąb starych drzew w pobliżu wód, zwłaszcza na obszarze międzywału, likwidację zabagnień i zadrzewień oraz intensyfikację rolnictwa; rybołów- gatunek wymieniony w Polskiej czerwonej księdze zwierząt, jako narażony na wyginięcie, i w Dyrektywie ptasiej, zagrożony przez utratę siedlisk poprzez wyrąb starych drzew w pobliżu wód, intensyfikację turystyki wodnej oraz nielegalny odstrzał na stawach hodowlanych. Występuje też derkacz-gatunek wymieniony w Dyrektywie ptasiej, zagrożony utratą siedlisk w wyniku przesuszenia łąk i dolin rzecznych a także przez mechanizację sianokosów; bocian biały-gatunek wymieniony w Dyrektywie ptasiej, zagrożony utratą odpowiednich żerowisk w wyniku osuszania terenów podmokłych, utratą miejsc gniazdowych oraz śmiertelnością spowodowaną kolizjami z liniami energetycznymi.

Wśród płazów na terenie gminy Lubań można wyróżnić 15 gatunków, do których należą objęte ochroną ścisłą: kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, rzekotka drzewna, ropucha paskówka, żaba moczarowa, żaba zwinka, traszka grzebieniasta oraz ochroną częściową, ogoniaste: traszka zwyczajna, traszka górska; salamandra plamista i bezogonowe: ropucha szara, żaba trawna, żaba jeziorkowa, żaba śmieszka, żaba wodna. Żaby są doskonałymi bioindykatorami, czyli wskaźnikami czystości środowiska. Wśród gadów stwierdzono

występowanie 5 gatunków i są to: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny i żmija zygzakowata. Wszystkie wymienione gatunki płazów i gadów podlegają w Polsce ochronie prawnej. Najczęstszymi siedliskami herpetofauny są przede wszystkim różnego rodzaju zbiorniki wodne i tereny podmokłe wraz z kanałami i rowami, służącymi jako drogi migracyjne, skraje lasów, nieużytki oraz bujna roślinność zielna i krzewiasta.

W granicach gminy można wyróżnić około 25 gatunków ryb, w tym objęte ochroną częściową: głowacz białopłetwy i śliz. Występują tu również gatunki zagrożone: pstrąg potokowy (gatunek wskaźnikowy, bardzo wrażliwy na zanieczyszczenia wód), szczupak, lipień i brzana. Oprócz ryb stwierdzono także występowanie minoga strumieniowego, objętego ochroną częściową.

1.8 Flora

Szata roślinna gminy Lubań jest silnie zniekształcona, zubożała i nosi ślady wielowiekowej kultury rolniczej. Istniejące tu gatunki i zbiorowiska roślinne występują zazwyczaj na siedliskach wtórnych. Nie występuje tu żaden gatunek wpisany na Czerwoną Listę Flory Polskiej, natomiast zaobserwowano stanowiska **17.** gatunków objętych ochroną częściową oraz stanowiska **1.** gatunku objętego ochroną ścisłą. Ścisłą ochroną gatunkową jest objęta rosiczka okrągłolistna, natomiast takie rośliny jak: bagno zwyczajne, listera jajowata, orlik pospolity, śnieżyczka przebiśnieg, naparstnica zwyczajna, pierwiosnek wyniosły, śnieżyca wiosenna, kukułka szerokolistna, widłak goździsty, pióropusznik strusi, podrzeń żebrowiec, wawrzynek wilczełyko, wiciokrzew pomorski, grzybienie białe, cis pospolity, limba i smardz jadalny objęte są ochroną częściową. Na terenie gminy występuje nieliczna grupa rzadkich roślin związanych z siedliskami ciepłolubnymi, łąkowymi, leśnymi oraz niskotorfowymi i są to między innymi: chaber austriacki, janowiec barwierski, kokoryczka ołówkowa i kozłek bzowy.

1.9 Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Lubaniu, w strukturze użytkowej gruntów gminy Lubań na dzień 1 stycznia 2014 r., użytki rolne zajmowały 10170 ha. Udział gruntów ornych wśród nich wynosił 69% (7017 ha) ogólnej powierzchni użytków rolnych. Struktura powierzchni ewidencyjnej użytków na terenie gminy Lubań przedstawia się następująco:

- grunty orne – 7017 ha,
- sady – 59 ha,
- łąki trwałe – 1337 ha,
- pastwiska trwałe – 1329 ha,
- grunty rolne zabudowane – 278 ha,
- grunty pod stawami – 105 ha,
- grunty pod rowami – 45 ha (ryc. 1.8).

Ryc. 1.8 Podział użytków rolnych na terenie gminy Lubań w roku 2014

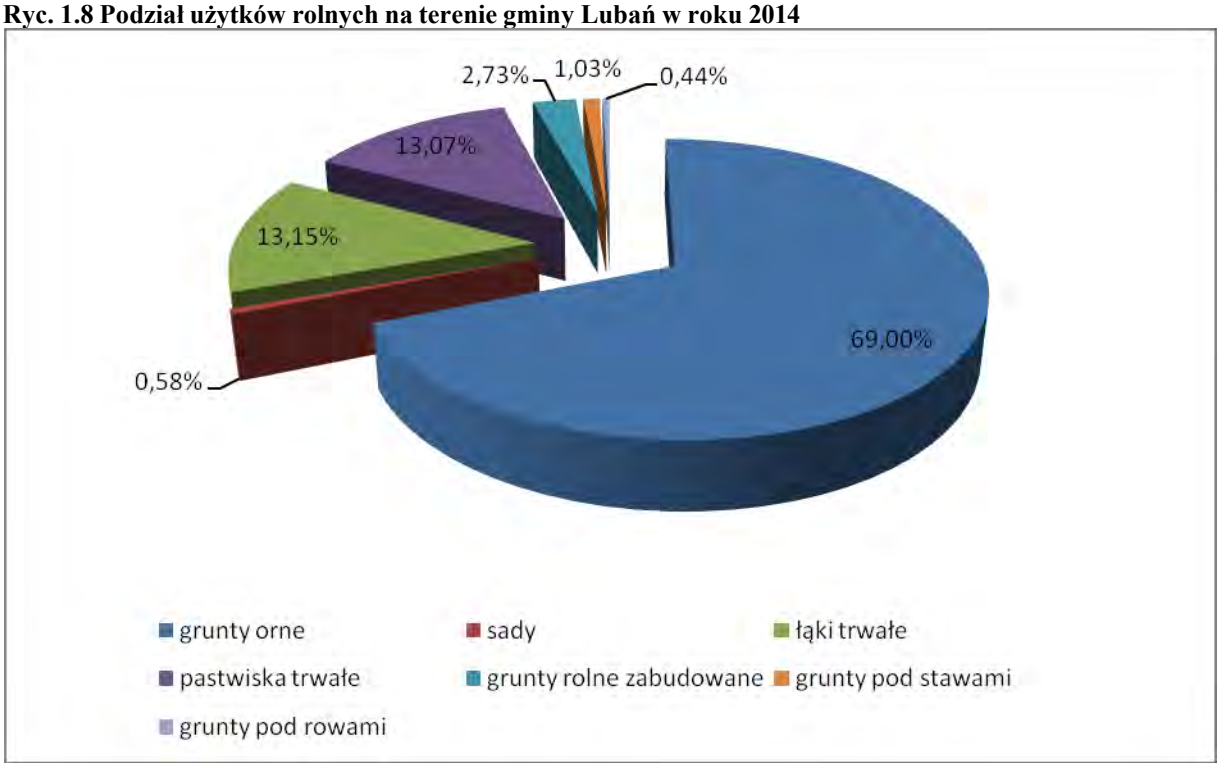

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Lubaniu, stan na dzień 01.01.2014 r.

Na terenie gminy wyszczególnia się 10 kompleksów przydatności rolniczej gleb, które stanowią podstawę racjonalnego wykorzystania gruntów. Zdecydowanie dominują grunty orne kompleksu pszennego dobrego, co stanowi ok. 46%. Kolejne są użytki zielone średnie z powierzchnią zajmującą ok. 26%, kompleks pszenny wadliwy zajmujący ok. 11,7%

oraz kompleks żytni dobry z udziałem ok. 8,8%. Pozostałe kompleksy nie zajmują więcej niż po 3% powierzchni gruntów rolnych na terenie gminy Lubań. Strukturę kompleksów rolniczej przydatności gleb przedstawia ryc. 1.9.

Ryc. 1.9 Struktura kompleksów rolniczej przydatności gleb na obszarach użytkowanych rolniczo w gminie wiejskiej Lubań

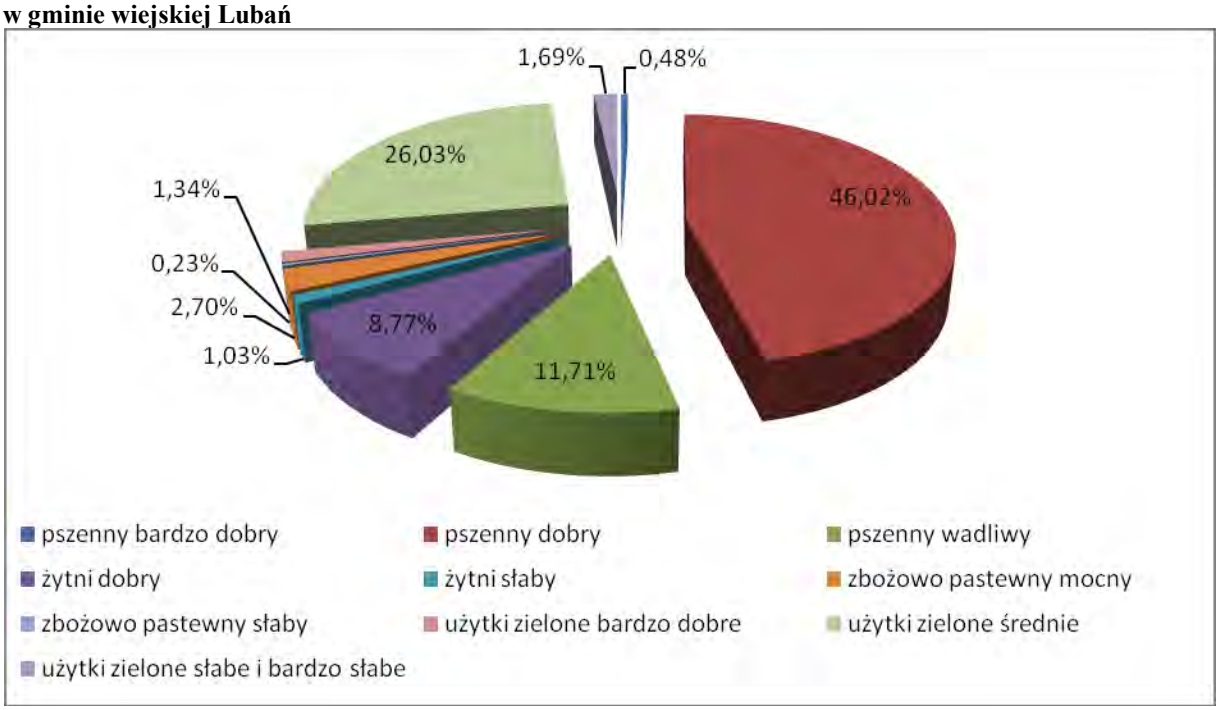

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Opracowania ekofizjograficznego podstawowego Gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy", 2013 r.

1.10 Krajobraz kulturowy

Krajobraz kulturowy to *postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka* (art. 3 pkt 14 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Na krajobraz kulturowy składa się ogół obiektów i cech fizycznych, obserwowalne wzrokowo wyrażenie kultury ludzkiej na powierzchni Ziemi, łączący elementy środowiska przyrodniczego i kulturowego. Krajobraz kulturowy jest wynikiem przekształcania krajobrazu naturalnego przez grupę lub kilka grup kulturowych i nakładania zróżnicowanych elementów kulturowych różnego wieku na tę samą rzeźbę terenu. Przestrzeń przyrodnicza, która znajduje się w sferze oddziaływań człowieka przyjmuje formę kulturową, wyrażoną w postaci krajobrazu kulturowego. Krajobraz ten można rozumieć jako

antropogenicznie ukształtowany fragment przestrzeni geograficznej, powstały w wyniku zespolenia oddziaływań środowiskowych i kulturowych, tworzących specyficzną strukturę, objawiającą się regionalną odrębnością, postrzeganą jako swoistą fizjonomię. Na rodzaj krajobrazu kulturowego wpływ mają: dominujący rodzaj działalności człowieka i stopień przeobrażenia środowiska geograficznego.

W strukturze przestrzennej gminy Lubań można wyróżnić następujące elementy krajobrazu kulturowego:

- cenne obszary przyrodniczo-krajobrazowe, takie jak: zrównania denudacyjne, ostańcowe wzniesienia bazaltowe, równiny akumulacji wodnolodowcowej oraz dolinę Kwisy z systemem teras przy korycie, a także rozległe pola uprawne;
- parki podworskie – parki w miejscowościach: Jałowiec, Kościelnik, Kościelniki Dolne, Nawojów Śląski, Pisarzowice (4 obiekty) i Radostów Średni;
- wsie o wysokich walorach krajobrazowych - we wszystkich 13 miejscowościach gminy wyodrębniono historyczne układy ruralistyczne ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków. W miejscowościach tych występuje historyczna zabudowa o zachowanym i czytelnym układzie przestrzennym z wykształconymi cechami architektury regionalnej;
- cis henrykowski – okaz drzewa z gatunku cis pospolity, będący najstarszym drzewem w Polsce.

Obecnie gmina Lubań stanowi obszar antropomorficzny w krajobrazie kulturowym regionu. Krajobraz kulturowy gminy został znacznie przekształcony w odniesieniu do pierwotnego. Początkowo przekształcił się w kierunku rolniczym, a obecnie ulega silnej urbanizacji. Najbardziej zmianom w krajobrazie kulturowym oparły się lasy, chociaż i tak nie ustrzegły się ich całkowicie. Krajobraz kulturowy lasów został przekształcony m.in. poprzez budowę infrastruktury liniowej oraz wyznaczenie tras rowerowych i turystycznych. Realizując proces urbanizacji gminy należy pamiętać o kształtowaniu spójnej sieci powiązań kulturowo-przyrodniczych. Należy ograniczać wprowadzanie obcych kulturowo elementów i form zagospodarowania antropogenicznego oraz dewastowania elementów przyrodniczych i architektonicznych krajobrazu. Żywiołowo rozwijająca się urbanizacja, stanowić może zagrożenie dla środowiska przyrodniczego (szczególnie dla małych ekosystemów i korytarzy ekologicznych), środowiska kulturowego i dla krajobrazu. Należy pamiętać, że do elementów dezintegrujących przestrzeń historyczną należą: przypadkowy układ podziałów

parcelacyjnych pod powstającą zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, brak nawiązania do tradycyjnych zasad lokalizowania zabudowy oraz zespoły zabudowy powstające w oderwaniu od istniejących tradycyjnych układów przestrzennych.

2 Ochrona przyrody

Na terenie gminy Lubań nie ma parków narodowych, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych. Występują tu natomiast pomniki przyrody oraz chronione gatunki roślin i zwierząt.

2.1 Pomniki przyrody

Zgodnie z art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody [2](t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 142 z późn. zm.) *„pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie”.* Na terenie gminy Lubań znajdują się dwa pomniki przyrody ożywionej i jeden pomnik przyrody nieożywionej, co przedstawia tab. 2.1.

Tab. 2.1 Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Lubań

L.p.	Data utworzenia pomnika przyrody	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Miejscowość	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji	Forma własności
1	1994-05-13	Wyrobisko glinki kaolinowej, na którym została wykształcona roślinność bagienna z masowym udziałem rosiczki okrągłolistnej, widłaka goździastego, bagna zwyczajnego.	bd.	Nawojów Łużycki	40/2, 40/13	Rośnie w obszarze eksploatacji glinki w południowej części wsi.	Skarb Państwa
2	1992-03-24	Aleja drzew: Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* - 31 szt., Klon jawor *(Acer pseudoplatanus)* - 2 szt.	średnio ok. 320	Jałowiec	109	Rośnie w pobliżu pałacu, aleja równoległa do głównej szosy- początek od kaplicy na nieczynnym cmentarzu z XIX w.	Skarb Państwa
3	1992-03-24	Cis pospolity *(Taxus baccata)*	150	Henryków Lubański	134	Rośnie w pobliżu zabudowań gospodarstwa nr 293- ok. 1 m od ściany budynku gospodarczego.	Gmina Lubań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bip.wroclaw.rdos.gov.pl

Ryc. 2.1 Cis pospolity rosnący w Henrykowie Lubańskim

Fot. Karol Mączkowski

2.2 Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt jest formą ochrony, która ma na celu zabezpieczenie dziko występujących gatunków i ich siedlisk oraz ma zapewnić im przetrwanie. Są to w szczególności gatunki rzadko występujące, których byt jest zagrożony.

Na terenie gminy Lubań znajdują się liczne gatunki roślin chronionych częściowo lub całkowicie. Wiele spośród nich występuje w uprawie ogrodowej lub parkowej. Gatunki roślin objętych całkowitą i częściową ochroną na terenie gminy Lubań przedstawiają poniższe tabele 2.2 i 2.3.

Tab. 2.2 Gatunki roślin objętych całkowitą ochroną gatunkową na terenie gminy Lubań

L.p.	Nazwa polska	Lokalizacja
rośliny zielne		
1	Rosiczka okrągłolistna	Nawojów Łużycki – glinianki kaolinowe (pomnik powierzchniowy)

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe Gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie stanowisk roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, 2013*

Tab. 2.3 Gatunki roślin objętych częściową ochroną gatunkową na terenie gminy Lubań

L.p.	Nazwa polska	Lokalizacja
rośliny zielne		
1	Bagno zwyczajne	Nawojów Łużycki – dolina potoku Złoty Stok, glinianki kaolinowe (pomnik powierzchniowy)
2	Listera jajowata	Nawojów Łużycki – glinianki kaolinowe (pomnik powierzchniowy)
3	Orlik pospolity	Radostów Średni – w pobliżu żwirowni przy drodze (stanowisko niepotwierdzone)
4	Śnieżyczka przebiśnieg	Pospolicie na terenie lasów w gminie
5	Naparstnica zwyczajna	Nawojów Łużycki – dolina potoku Złoty Stok,
6	Śnieżyca wiosenna	Lasy Nadleśnictwa Świeradów Leśnictwo Radostaw, Radostów Średni – przy drodze, Jałowiec – ruiny pałacu
7	Kukułka szerokolistna	Lasy Nadleśnictwa Lwówek Śląski Leśnictwo Gradówek (na wschód od Mściszowa)
8	Pierwiosnek wyniosły	Lasy Nadleśnictwa Lwówek Śląski Leśnictwo Gradówek (na wschód od Mściszowa)
9	Grzybienie białe	Na stawach w Lesie Klasztornym u Uniegoszczy
Widłaki		
10	Widłak goździsty	Nawojów Łużycki – dolina potoku Złoty Stok, glinianki kaolinowe (pomnik powierzchniowy)
Paprotniki		
11	Pióropusznik strusi	Nawojów Łużycki – dolina potoku Złoty Stok, w dolinie Kwisy
12	Podrzeń żebrowiec	Nawojów Łużycki – dolina potoku Złoty Stok, Lubański Wielki Las Na obszarze Leśnictwa Lubań Nadleśnictwa Świeradów Na terenie Leśnictwa Godzieszów Nadleśnictwa Pieńsk

L.p.	Nazwa polska	Lokalizacja
Drzewa i krzewy		
13	Wawrzynek wilczełyko	Lasy Nadleśnictwa Lwówek Śląski Leśnictwo Gradówek (na wschód od Mściszowa), lasy Nadleśnictwa Świeradów Leśnictwo Radostaw
14	Wiciokrzew pomorski	Nadleśnictwo Świeradów
15	Cis pospolity	Henryków Lubański
16	Limba	Na prywatnej posesji posadzona przed wojną przez niemieckiego leśniczego w Radogoszczy
Grzyby		
17	Smardz jadalny	Nawojów Łużycki – w lasach Nadleśnictwa Świeradów Leśnictwo Lubań w pobliżu glinianek kaolinowych (pomnika przyrody), na łąkach w Radogoszczy

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe Gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie stanowisk roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, 2013*

Na terenie gminy Lubań występuje znaczne zróżnicowanie siedlisk, dzięki czemu można tu spotkać wiele różnorodnych gatunków zwierząt. Kompleksy leśne, tereny podmokłe itp. chętnie są zajmowane przez ssaki drapieżne, kopytne, gryzonie, zajęczaki, owadożerne, płazy, gady, a także różnego rodzaju ptaki. Gatunki występujące na terenie gminy Lubań objęte ochroną gatunkową przedstawiają tabele 2.4, 2.5 oraz 2.6.

Tab. 2.4 Wykaz i rozmieszczenie nietoperzy na terenie Gminy Lubań

L.p.	Nazwa gatunkowa nietoperzy	Lokalizacja
1	Nocek duży (gatunek z zał. II Dyrektywy Siedliskowej)	- Uniegoszcz – strych kościoła, - Kościelnik – nad Kwisą, - Las na Bukowej Górze
2	Gacek brunatny	- Mściszów – gł. ruiny starego kościoła, - stawy za Mściszowem, - Henryków Lubański - gł. strych i wieża kościoła, - Kościelnik – nad Kwisą, - Radostów – wieża i strych kościoła oraz park, - Pisarzowice – gł. strych kościoła oraz strych szkoły i ruiny pałacu, - Las na Bukowej Górze.
3	Nocek Natterera	- Mściszów – gł. ruiny starego kościoła, - Las na Bukowej Górze.
4	Mroczek późny	- Mściszów – gł. ruiny starego kościoła, - Henryków Lubański - gł. strych i wieża kościoła, - Radogoszcz – nad Kwisą, - Pisarzowice – gł. strych kościoła oraz strych szkoły i ruiny pałacu.

L.p.	Nazwa gatunkowa nietoperzy	Lokalizacja
5	Gacek szary	- Mściszów – gł. ruiny starego kościoła, - Henryków Lubański - gł. strych i wieża kościoła, - Kościelnik – nad Kwisą, - Radostów – wieża i strych kościoła oraz park, - Las na Bukowej Górze, - Pisarzowice - na strychu kościoła i budynku szkoły w Pisarzowicach.
6	Nocek rudy	- Stawy za Mściszowem, - Radogoszcz – nad Kwisą, - Kościelnik – nad Kwisą, - Las Gierałtów, - teren Nadleśnictwa Świeradów.
7	Karlik malutki	- Stawy za Mściszowem, - Radogoszcz – nad Kwisą, - Kościelnik – nad Kwisą, - Radostów – wieża i strych kościoła oraz park, - Pisarzowice – gł. strych kościoła oraz strych szkoły i ruiny pałacu, - na obrzeżach Lubańskiego Wielkiego Lasu, - Kościelniki Dolne - wieża kościoła.
8	Borowiec wielki	- Stawy za Mściszowem, - Henryków Lubański - gł. strych i wieża kościoła, - Radogoszcz – nad Kwisą, - Las Gierałtów.
9	Karlik większy	- Kościelnik – nad Kwisą, - Las na Bukowej Górze.
10	Mopek (gatunek z zał. II Dyrektywy Siedliskowej)	- zimowiska na terenie Leśnictwa Lubań Nadleśnictwa Świeradów.
11	Nocek Bechsteina (gatunek z zał. II Dyrektywy Siedliskowej)	- Nadleśnictwo Świeradów, stare lasy liściaste i mieszane.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe Gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie stanowisk roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, 2013*

*gatunki roślin i zwierząt zaktualizowano zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409) oraz zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia [3]16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183).

Tab. 2.5 Wykaz gatunków ptaków objętych ochroną całkowitą lub częściową na terenie gminy Lubań wraz z podziałem na grupy ekologiczne

Grupa ekologiczna/typ ochrony	Gatunek
Gatunki leśne 63-gat. Ochrona ścisła Gat. lęgowe	bocian czarny, czarnogłówka, czubatka, czyż, dudek, dzięcioł: czarny, zielony, duży, średni, dzięciołek, dzwoniec, gajówka, grubodziób, jarzębatka, jastrząb, kania ruda, kapturka, kobuz, kos, kowalik, kretogłów, krogulec, kukułka, kwiczoł, lerka, mazurek, modraszka, muchołówka: mała, szara, żałobna, myszołów, paszkot, pełzacz leśny, pełzacz ogrodowy, piecuszek, piegża, pierwiosnek, pleszka, pokrzywnica, pustułka, puszczyk, raniuszek, rudzik, sikora uboga, siniak, słowik rdzawy, sosnówka, sójka, sóweczka, srokosz, strzyżyk, szczygieł, szpak, śpiewak, świergotek drzewny,

	świstunka, trzmielojad, turkawka, uszatka, wilga, zaganiacz, zniczek, zięba,
Gatunki pól i terenów otwartych 19 gat. Ochrona ścisła. Gat. lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe	białorzytka, brzegówka, czajka, cierniówka, derkacz, gąsiorek, łozówka, makolągwa, ortolan, płomykówka, pokląskwa, potrzeszcz, potrzos, przepiórka, skowronek, strumieniówka, świergotek łąkowy, świerszczak, trznadel,
Tereny wilgotne i wodne 19 gat. Ochrona ścisła. Gat. lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe	błotniak stawowy, błotniak zbożowy, kania czarna, kląskawka, kokoszka, kszyk, łabędź niemy, nurogęś, perkoz dwuczuby, pliszka: górska, siwa, żółta, pluszcz, remiz, sieweczka rzeczna, trzciniak, trzcinniczek, zimorodek, żuraw,
Gatunki synantropijne 9 gat. Ochrona ścisła Gat. lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe	bocian biały, dymówka, jerzyk, kawka, kopciuszek, oknówka, pleszka, sierpówka, wróbel,
Gatunki przelotne i zalatujące 11 gat. Ochrona ścisła	bielik, czapla biała, drzemlik, gil, gawron, kawka, kulik wielki, myszołów włochaty, perkoz rdzawoszyi, śmieszka, samotnik (brodziec samotny),
Ochrona częściowa 4 gat. Gat. lęgowe	gołąb miejski, kruk, sroka, wrona,
Gatunki łowne 9 gat. Ochrona okresowa Gat. lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe, przelotne i zalatujące.	6 gat. lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych: bażant, grzywacz, krzyżówka, kuropatwa, łyska, słonka, 3 gat. przelotne i zalatujące: czernica, głowienka, gęś zbożowa.

Źródło: opracowanie na podstawie informacji z Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej O/MiPBP w Lubaniu

Razem: 134 gatunki, w tym: 121 gat. ściśle chronionych, 4 gat. chronione częściowo, 9 gat. łownych chronionych okresowo.

Tab. 2.6 Wykaz pozostałej ochrony gatunkowej zwierząt na terenie gminy Lubań

Pozostała ochrona gatunkowa zwierząt	Gatunki
Ssaki	-ochrona ścisła wilk, orzesznica ochrona częściowa: popielica, jeż zachodni, badylarka, ryjówka malutka, ryjówka aksamitna, ryjówka górska, wiewiórka pospolita, wydra, gronostaj, łasica, kret, karczownik, bóbr
Płazy	Ochrona ścisła: kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, rzekotka drzewna, ropucha paskówka, żaba moczarowa, żaba zwinka, traszka grzebieniasta, Ochrona częściowa: -ogoniaste: traszka zwyczajna, traszka górska; salamandra plamista -bezogonowe: ropucha szara, żaba trawna, żaba jeziorkowa, żaba śmieszka, żaba wodna
Gady	-ochrona częściowa: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata
Krągłouste	minóg strumieniowy (ochrona częściowa)
Ryby	Śliz, głowacz białopłetwy (ochrona częściowa)

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej O/MiPBP w Lubaniu i Opracowania ekofizjograficznego podstawowego Gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie stanowisk roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, 2013

2.3 Lasy ochronne

Za lasy szczególnie chronione, zwane *lasami ochronnymi,* zgodnie z art. 15 ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. [4](t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 788 z późn. zm.), mogą być uznane lasy, które:

„1) chronią glebę przed zmywaniem lub wyjałowieniem, powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin;

2) chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów;

3) ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków;

4) są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu;

5) stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej;

6) mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa;

7) są położone:

a) w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców,

b) w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych [5](Dz. U. z 2016 r. poz. 879,960 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60),

c) w strefie górnej granicy lasów.*”*

O uznaniu kompleksu leśnego za las ochronny lub o pozbawieniu go tego charakteru decyduje, w drodze decyzji, minister właściwy do spraw środowiska na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zaopiniowany przez radę gminy – w odniesieniu do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, a w odniesieniu do pozostałych lasów – starosta, po uzgodnieniu z właścicielem lasu i po zasięgnięciu opinii rady gminy – o czym stanowi art. 16 ustawy o lasach.

Na terenie gminy Lubań występują 3 rodzaje lasów ochronnych (ryc. 2.2):

- lasy z cennymi fragmentami rodzimej przyrody,
- lasy wodochronne,
- lasy trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu.

Ryc. 2.2 Występowanie lasów ochronnych na terenie gminy Lubań

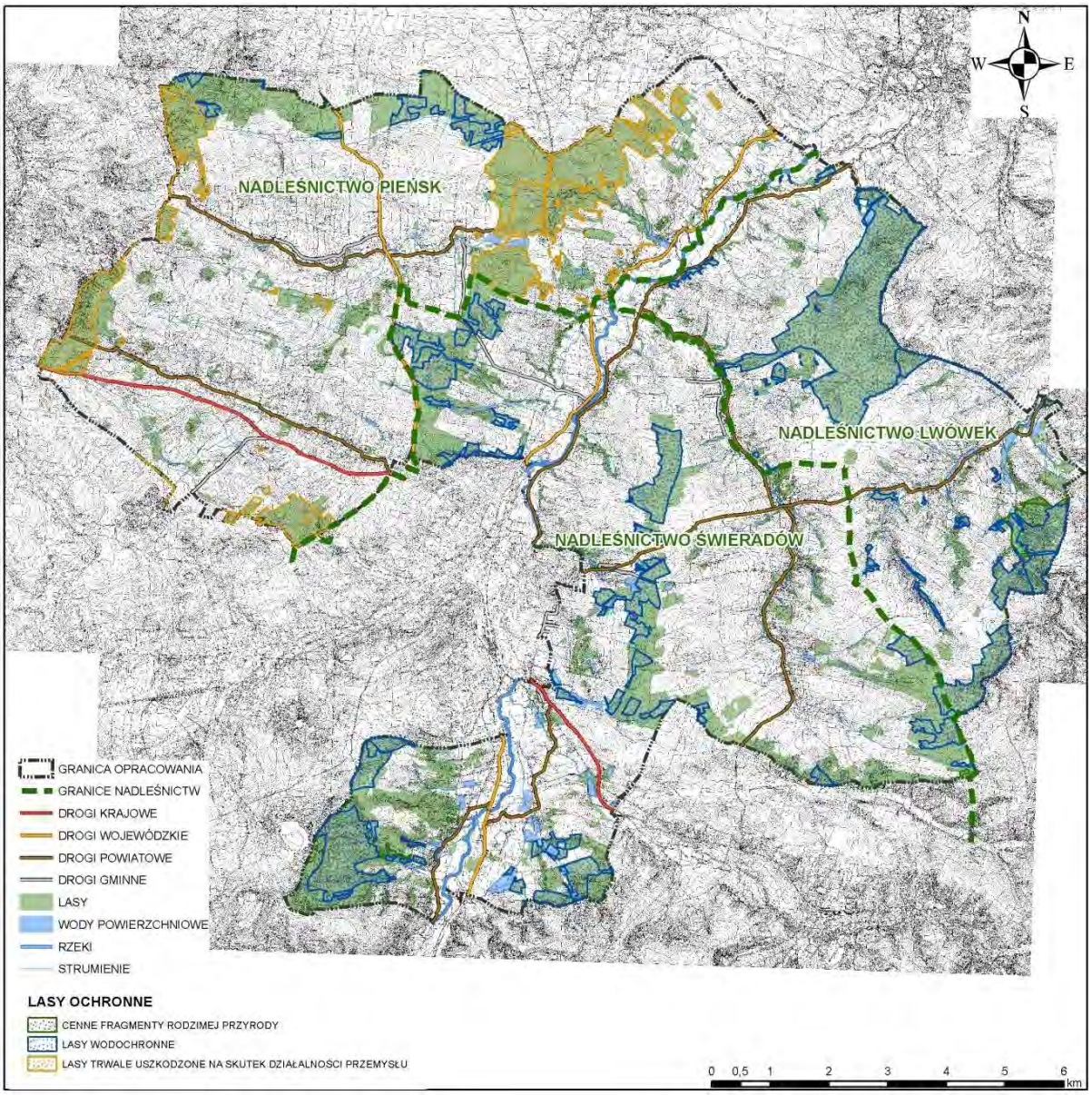

Źródło: Opracowanie własne

2.4 Podsumowanie

Gmina Lubań położona jest w malowniczej dolinie Kwisy i wyróżnia się dużymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi. Pomimo tego występuje tu stosunkowo niewiele form ochrony przyrody ustanowionych na podstawie Ustawy o ochronie przyrody. Z Opracowania Ekofizjograficznego gminy Lubań, a także z inwentaryzacji urbanistycznej wynika, iż znajdują się takie miejsca jak oczka wodne, mokradła, stare glinianki, doliny potoków, stawy itp., które posiadają unikatowe cechy oraz są siedliskami rzadkich gatunków fauny i flory. Owe tereny cenne przyrodniczo proponowane do ochrony jako rezerwat, użytki

ekologiczne bądź stanowiska dokumentacyjne dokładnie zostały przedstawione w „Kierunkach zagospodarowania przestrzennego”. Rezerwat może być ustanowiony na mocy zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, zaś użytki ekologiczne i stanowiska dokumentacyjne powoływane są na podstawie uchwały Rady Gminy.

Potrzeba utworzenia na terenie gminy Lubań takich form ochrony przyrody jak użytki ekologiczne i stanowiska dokumentacyjne jest uzasadnione i nie budzi wątpliwości, z kolei powołanie obszarów Natury 2000, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu czy innych, wydaje się być zbędne, zatem nie planuje się utworzenia takich form.

3 Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych

3.1 Kopaliny

Na terenie gminy Lubań występują udokumentowane złoża kopalin. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze [6](t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2126 z późn. zm.) stanowi, iż złożem kopaliny jest „naturalne nagromadzenie minerałów, skał oraz innych substancji, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą."

Na terenie gminy udokumentowano złoża bazaltów, iłów trzeciorzędowych, kruszywa naturalnego oraz kwarcytów. Ponadto istnieje szereg wyrobisk, w których eksploatowano piaski, żwiry, iły, węgle. Wiele z tych wyrobisk uległo samoczynnej rekultywacji, stając się niekiedy cennymi siedliskami fauny i flory. Wykaz złóż na terenie gminy Lubań przedstawiono w poniższej tabeli.

Na terenie obrębu Kościelniki Dolne zlokalizowane jest złoże kruszywa naturalnego „Kościelniki Dolne" (KN 20939) zatwierdzone decyzją nr 13/2023 Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 3 lutego 2023 r.[1]

Tab. 3.1 Wykaz złóż kopalin występujących na terenie gminy Lubań

L.p.	Nazwa złoża	Kopalina	Nr złoża	Zasoby w tys. ton geologiczne bilansowe	Zasoby w tys. ton przemysłowe	Stan zagospodarowania złoża
1	Bukowa Góra	kamienie łamane i bloczne - skały magmowe (bazalt)	836D	95 981	95 981	E – złoże eksploatowane
2	Kościelnik	kruszywa naturalne - piaski i żwiry	5154KN	168	-	Z – złoże z którego wydobycie zostało zaniechane
3	Kościelnik I	surowce ilaste ceramiki budowlanej	3022IB	6	-	Z – złoże z którego wydobycie zostało zaniechane
4	Kościelnik II	surowce ilaste ceramiki budowlanej	3023IB	3	1	E – złoże eksploatowane
5	Kościelnik III	surowce ilaste ceramiki budowlanej	3021IB	4	-	Z – złoże z którego wydobycie zostało zaniechane
6	Nawojów Łużycki	kruszywa naturalne- piaski i żwiry	2923KN	326	-	Z – złoże z którego wydobycie zostało zaniechane

[1] Zmiana wprowadzona Zarządzeniem Zastępczym nr 1/2026 Wojewody Dolnośląskiego.

L.p.	Nazwa złoża	Kopalina	Nr złoża	Zasoby w tys. ton geologiczne bilansowe	Zasoby w tys. ton przemysłowe	Stan zagospodarowania złoża
7	Nawojów Śląski	złoża gipsu i anhydrytu	74GA	2 119	-	P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie
8	Nawojów-Rzeczka	kwarcyt	1083KW	10	-	Z – złoże z którego wydobycie zostało zaniechane
9	Radostów Dolny	surowce ilaste ceramiki budowlanej	14284IB	1415	-	R – złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo
10	Radostów Średni	kruszywa naturalne - piaski i żwiry	2928KN	-	-	Z – złoże z którego wydobycie zostało zaniechane
11	Radostów Średni I	kruszywa naturalne – piaski i żwiry	3476KN	-	-	M – złoże skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym
12	Radostów Średni II	kruszywa naturalne – piaski i żwiry	8926KN	436	436	E – złoże eksploatowane
13	Radostów Średni III	kruszywa naturalne – piaski i żwiry	11115KN	895	895	E – złoże eksploatowane
14	Słowiany	surowce ilaste ceramiki budowlanej	2000IB	3254	3159	T – złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo
15	Książkowice	kwarcyty	1085KW	b.d.	b.d.	Z – złoże z którego wydobycie zostało zaniechane

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2013 r.", 2014 oraz http://geoportal.pgi.gov.pl

3.2 Wody podziemne

Według regionalnego podziału hydrogeologicznego (Michniewicz, Mroczkowska, Wojtkowiak, 1982), gmina Lubań znajduje się w regionie sudeckim, podregionie żarskim i lwóweckim oraz podregionie izersko – karkonoskim. Głównym piętrem wodonośnym o znaczeniu użytkowym jest piętro czwartorzędowe. Związane jest ono z piaszczysto-żwirowymi utworami rzecznymi i wodnolodowcowymi, częściowo przykrytymi warstwą glin zwałowych. Zwierciadło wody występuje tu na głębokości od 1 do 22 m i lokalnie znajduje się pod niewielkim ciśnieniem. Na omawianym obszarze występują dodatkowo trzy inne piętra wodonośne: trzeciorzędowe, triasowo – permskie i paleozoiczno – prekambryjskie, które są jednak słabo rozpoznane. Jakość wód z piętra czwartorzędowego jest dobra. Wody są miękkie, o niskiej mineralizacji, niekiedy zawierają nadmiar żelaza i manganu, wymagają więc prostego uzdatniania.

Jednym z warunków prowadzenia racjonalnej gospodarki wodami podziemnymi jest

udokumentowanie ich zasobów.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Północno-wschodni fragment gminy Lubań położony jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 317 (GZWP) – zbiornik „Niecka Zewnętrznosudecka Bolesławiec", wyznaczonego wg „Mapy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – GZWP wymagających szczególnej ochrony" (red. A. S. Kleczkowski, 1990, AGH, Kraków). Jest to zbiornik o charakterze szczelinowo-porowym, który nie posiada dokumentacji hydrogeologicznej. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 80 tys. m^3/dobę, natomiast średnia głębokość ujęć wynosi 100-200 m.

Jednolite części wód podziemnych

Ramowa Dyrektywa Wodna, ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, zobowiązuje kraje Unii Europejskiej do skoordynowanych działań w zakresie wód śródlądowych, w tym wód podziemnych. Na jej mocy w Polsce wyodrębniono 161 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), tj. jednostek, dla których będzie określony stan ilościowy i chemiczny (jakościowy) oraz prowadzone będą analizy presji antropogenicznych. Podział ten będzie obowiązywał do końca 2014 roku.

Prawie cały teren gminy znajduje się w 93 jednolitej części wód podziemnych (JCWPd). Północno-zachodnia część gminy obejmuje również nieznaczne powierzchnie 92 i 105 JCWPd (ryc. 3.1).

Ryc. 3.1 Jednolita część wód podziemnych

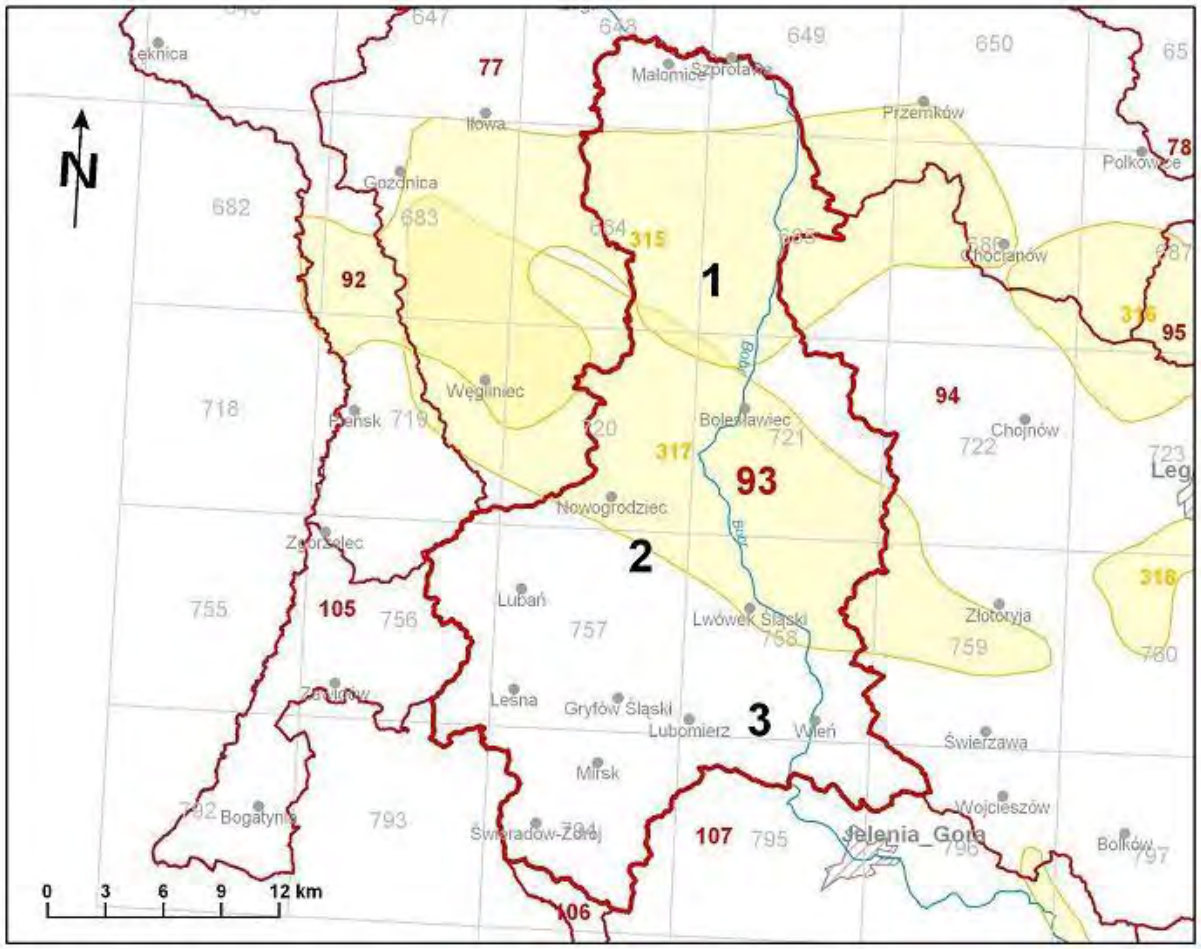

Źródło: www.psh.gov.pl

Od 2015 roku planowane jest wprowadzenie podziału na 172 JCWPd oraz 3 subczęści. Nastąpi to po akceptacji Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Teren gminy nie zostanie jednak objęty żadną zmianą w tym zakresie.

4 Występowanie terenów górniczych na podstawie przepisów odrębnych

Na terenie gminy występuje 6 obszarów i terenów górniczych, na których wydobycie kopalin odbywa się na podstawie wydanych koncesji (tab. 4.1.).

Tab. 4.1 Obszary i tereny górnicze na terenie gminy Lubań

Nazwa	Decyzja	Data wydania	Wydawca	Powierzchnia obszaru górniczego (m^2)	Powierzchnia terenu górniczego (m^2)	Przewidywany termin ważności
Radostów Średni II	5/E/2001	2001-11-30	Wojewoda Dolnośląski	54 704	54 500	2023-11-05
Radostów Średni III	3/E/2009	2009-03-24	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	72 527	93 675	2019-03-24
Kościelnik II	Ustanawiająca: 21/E/92 Zmieniająca: OS-7516/346/96	Ustanawiająca: 23.06.1992 Zmieniająca: 1996-08-20	Wojewoda - UW w Jeleniej Górze	4 793	4 793	2019-06-17
Radostów Dolny	Ustanawiająca: 6/E/2010 Zmieniająca: 32/2010	Ustanawiająca: 2010-06-14 Zmieniająca: 2010-10-21	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	57 907,8	66 680	2025-06-14
Słowiany	2/E/94	1994-04-25	Wojewoda - UW w Jeleniej Górze	258 938,05	1 271 787,5	2093-04-11
Bukowa Góra (zlokalizowana w gminie Platerówka, fragmentarycznie we wsi Kościelnik)	Ustanawiająca: 100 Ostatnia zmieniająca: DM-G.7422.68. 2011.AP	Ustanawiająca: 1982-09-25 ostatnia zmieniająca: 2011-04-14	Minister Komunikacji/ Marszałek Województwa Dolnośląskiego	1 619 899,00	3 100 460	2028-05-21

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lubaniu oraz http://geoportal.pgi.gov.pl

5 Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Do zagrożeń geologicznych, które potencjalnie mogą wystąpić na terenie gminy Lubań, zaliczono zagrożenie erozją i osuwaniem się mas ziemnych.

Osuwiskiem nazywamy nagłe przemieszczenie mas ziemnych (warstwy zwietrzeliny) i mas skalnych podłoża, spowodowane siłami przyrody lub działalnością człowieka. Osuwiska występują na nachylonych powierzchniach (stokach i zboczach dolin) i związane są z zaburzeniem równowagi mas, wynikającym z rozluźnienia struktury (zwietrzenie), podcięcia przez rzekę, przepojenia przez wodę opadową lub roztopową (wzrost obciążenia lub upłynnienie gruntu) lub też sztucznym podkopaniem lub obciążeniem stoku.

Osuwanie się mas ziemnych stanowi element zjawiska ruchów masowych ziemi, które są związane przede wszystkim z działaniem sił przyrody, takich jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie się poziomu wód gruntowych oraz wezbrania rzek i potoków. W coraz większym stopniu do ich powstawania przyczynia się działalność człowieka. Źródłem ich pojawiania się jest podcinanie zboczy przy budowie dróg oraz budynków, a także wycinki drzew na stokach. Ruchy osuwiskowe mogą powodować degradację gleb oraz rozległe zniszczenia terenów rolnych i leśnych.

Obszarem predysponowanym do występowania ruchów masowych jest obszar, w którym obecność pewnych form rzeźby (osuwisk, pokryw stokowych, stożków usypiskowych lub piargowych) oraz ukształtowanie powierzchni terenu (nisze, krawędzie, progi, garby, wały, szczeliny) wskazuje na rozwój takich procesów w przeszłości lub uwarunkowania geologiczno-geomorfologiczne nie wykluczają rozwoju takich procesów w przyszłości.

Państwowy Instytut Geologiczny w ramach realizacji Projektu System Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) przygotował wstępne informacje dotyczące problematyki ruchów masowych na obszarze Polski pozakarpackiej, która obejmuje gminę Lubań. Na mapach poszczególnych województw zostały przedstawione zasięgi obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych oraz dotychczas udokumentowane osuwiska, badane na przestrzeni ostatnich 30–40 lat. W ten sposób zostały wskazane rejony, gdzie nie wyklucza się możliwości rozwoju ruchów masowych. Należy jednak mieć na uwadze, że są to jedynie ogólne i wstępne dane, informujące o możliwej predyspozycji obszarów (wynikającej głównie z budowy geologicznej i morfologii) do rozwoju ruchów masowych, niepotwierdzone wywiadem terenowym, dlatego nie można ich wykorzystywać

przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Mapy, o których mowa, będą stanowiły postawę do wykonania prac terenowych prowadzonych w trakcie kolejnych etapów projektu SOPO (lata 2013–2016).

W związku z powyższym, na dzień sporządzania studium nie ma rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, o którym mowa w art. 110a ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska

[7](t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799 z późn. zm.), a jedynym źródłem informacji o ruchach masowych na terenie gminy Lubań jest przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w województwie dolnośląskim, na podstawie której można stwierdzić, że na terenie gminy Lubań nie odnotowano żadnych osuwisk. W miejscowości Kościelnik można wyróżnić 5 obszarów, które są potencjalnie predysponowane do wystąpienia ruchów masowych. Powyższe obszary nie stanowią dużego zagrożenia dla ludności, ponieważ znajdują się w większości na terenach leśnych, wolnych od zabudowy.

Ryc. 5.1 Lokalizacja obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych

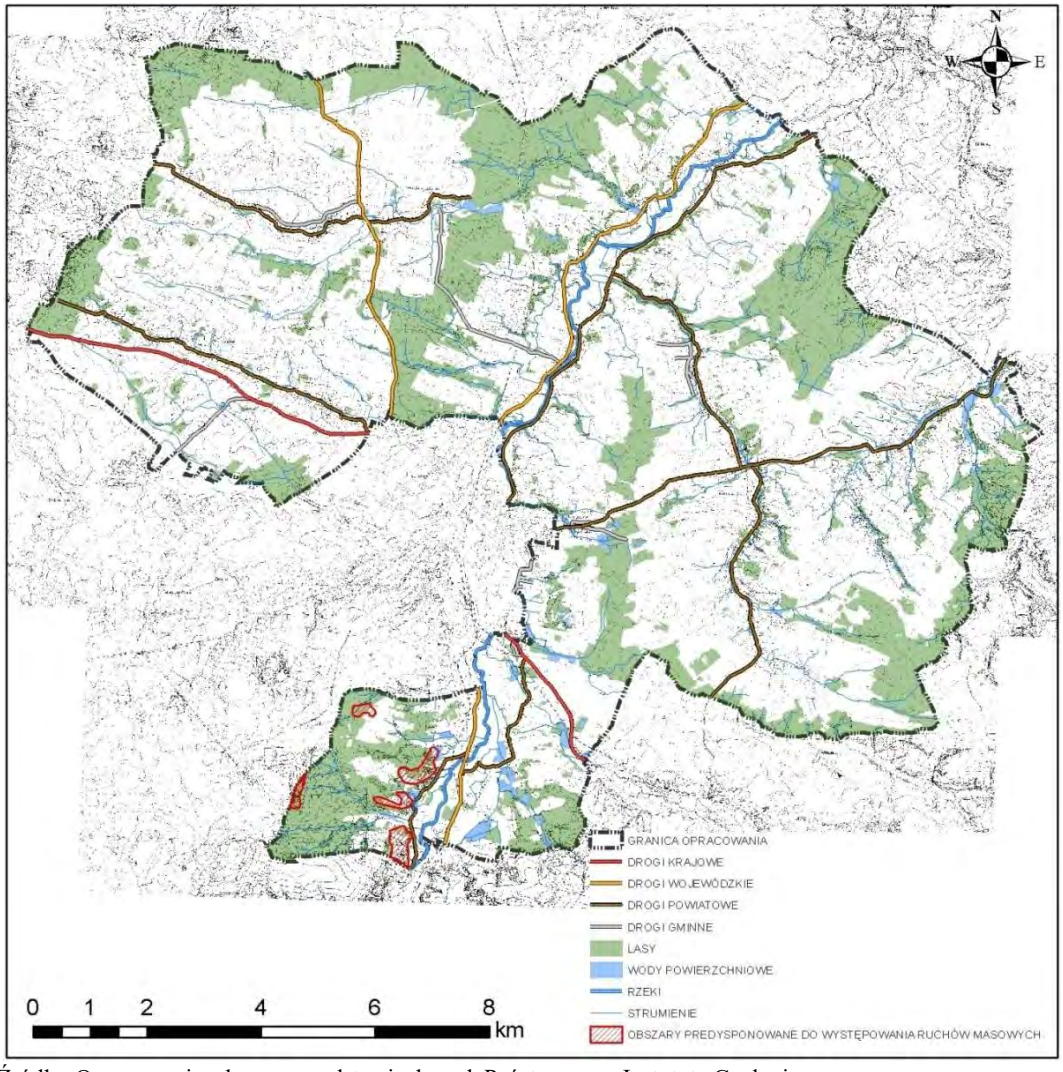

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego

6 Waloryzacja fizjograficzna gminy

Przyrodnicze uwarunkowania wynikają z geograficznego położenia gminy, którego konsekwencją są określone fizyczno-geograficzne cechy przestrzeni. Do głównych uwarunkowań przyrodniczych gminy Lubań zaliczono:

- położenie w mezoregionie Pogórze Izerskie i fragmentarycznie na Borach Dolnośląskich,
- rzeka Kwisa oraz dolina Kwisy,
- położenie części gminy na terenach szczególnego zagrożenia powodzią,
- duży udział powierzchni gruntów o wysokich klasach bonitacyjnych II i III,
- udokumentowane złoża kopalin (żwiru, piasku i bazaltu).

W ocenie przydatności terenów pod różne sposoby zagospodarowania, ogromne znaczenie odgrywają uwarunkowania przyrodnicze gminy. Ograniczenia inwestycyjne wynikają przede wszystkim z warunków glebowych i wodnych. Tereny o największych barierach fizjograficznych położone są w dolinie rzeki Kwisy oraz na południu gminy w rejonie Kościelnika i Jałowca, przede wszystkim ze względu na tereny podwyższonego ryzyka wystąpienia powodzi. Tworzą one naturalną barierę w zagospodarowaniu gminy i powstawaniu nowej zabudowy.

Dość duże ograniczenie stwarzają też grunty rolne wysokiej klasy (klasa II i III), których nie należy przeznaczać na cele inne niż rolnicze.

Należy również wziąć pod uwagę rozmieszczenie występujących złóż i związanych z nimi wyrobisk. Stanowią one barierę w rozwoju zabudowy, ponieważ w ich pobliżu istnieje zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych, dlatego też wszelka zabudowa powinna być stosownie oddalona od wszelkich wyrobisk (czynnych i nieczynnych).

Ze względów przyrodniczych barierę fizjograficzną stanowią przede wszystkim doliny cieków: Złoty Stok, Luciąża, Sowinka, Kwisa oraz tereny leśne.

W celu zachowania walorów przyrodniczych gminy, należy dążyć do utrzymania ładu przestrzennego w zmienianym układzie ruralistycznym, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

7 Uwarunkowania ekofizjograficzne gminy – ograniczenia i wskazania

Na terenie gminy Lubań należy zwrócić przede wszystkim uwagę na obszary zagrożone powodzią, znajdujące się w dolinie rzeki Kwisy. Ze względu na ryzyko powodzi użytkowanie tych terenów jest ograniczone. Poza terenami z ograniczeniami w użytkowaniu, wskazuje się również obszary umożliwiające rozwój różnych funkcji użytkowych.

Bariery rozwoju zagospodarowania przestrzennego, wynikające z ochrony środowiska przyrodniczego, stanowią w szczególności:

- zwarte kompleksy gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych powinny być chronione przed nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze i zmianami stosunków wodnych,
- kolejnym wskazaniem jest zachowanie od zabudowy obszarów zagrożeń powodziowych w dolinie rzeki Kwisy, a także stref zalania potencjalnego w wyniku ewentualnych awarii urządzeń piętrzących w zbiornikach zaporowych,
- ważne jest zachowanie istniejących na terenie gminy wód powierzchniowych, torfowisk, oczek wodnych, użytków zielonych, zadrzewień oraz zwiększanie ich powierzchni, co przyczyni się do uzyskania i utrzymania struktury krajobrazu rolniczego. Zadrzewienia śródpolne chronią gleby przed erozją wietrzną i wodną, a także zwiększają pojemność wodną gleb i poprawiają bilans wodny,
- istniejące wyrobiska powinny być po zakończeniu eksploatacji kruszywa zrekultywowane. Zalecanym kierunkiem jest kierunek wodny i leśny. Kierunek wodny daje wiele możliwości. Można wykorzystać wyrobiska poeksploatacyjne jako baseny rekreacyjne do aktywnego wypoczynku, a także jako zbiorniki retencyjne, stawy rybne i użytki ekologiczne. Istnieje również możliwość pozostawienia zawodnionego wyrobiska i oczekiwanie na autorekultywację, podczas której utworzą się ekosystemy terenów podmokłych (tworzenie zbiorników retencyjnych byłoby bardzo korzystnym działaniem ze względu na zagrożenie powodziowe występujące na terenie gminy),
- zaleca się wprowadzenie zakazów lub ograniczeń na obszarach nowej zabudowy, dotyczących lokalizacji urządzeń i obiektów szkodliwych dla środowiska lub mogących pogarszać jego stan poza granicami lokalizacji,
- obszarami o niekorzystnych warunkach do zabudowy są strefy krawędziowe wysoczyzn, formy wklęsłe, takie jak: doliny rzeczne, zagłębienia i obniżenia

terenowe, obszary o wysokim poziomie wód gruntowych, w tym obszary podmokłe i bagienne.

Wskazania zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań:

- przy lokalizacji nowych terenów pod zabudowę należy wziąć pod uwagę możliwość włączenia do systemu kanalizacji,
- należy zabezpieczyć wody powierzchniowe gminy przed zanieczyszczeniami pochodzącymi głównie ze strefy komunalnej (ścieki sanitarne) oraz rolnictwa. Powinno to nastąpić poprzez naturalne nawożenie i wprowadzenie pasów zieleni,
- zaleca się zachowanie właściwych proporcji pomiędzy elementami rozwoju układu osadniczego a walorami środowiska kulturowego i przyrodniczego,
- grunty rolne położone w bezpośrednim sąsiedztwie lasów, jezior i cieków wodnych proponuje się użytkować w dotychczasowy sposób, przeznaczyć pod zalesienie bądź według zapotrzebowania częściowo zagospodarować, np. pod stawy hodowlane. Procesy zmierzające do całkowitego zabudowania ww. terenów mogą przyczynić się do przekształcenia krajobrazu, zablokowania naturalnych tras migracji ssaków, ptaków, roślin oraz zanieczyszczenia poszczególnych komponentów środowiska,
- w uzasadnionych przypadkach zaleca się zalesienie gleb słabych klas bonitacyjnych: VIz, VI, V,
- wskazuje się konieczność zachowania i ochrony zieleni wysokiej oraz wzbogacanie jej o nowe nasadzenia, również zieleni izolacyjnej, wokół obiektów uciążliwych.

8 Demografia

W 2003 roku obszar gminy Lubań zamieszkiwało 6519 osób, zaś w roku 2012 liczba ludności wynosiła 6530 osób. W tym samym czasie, liczba ludności wzrosła również na terenie całego województwa dolnośląskiego, a spadła na terenie powiatu lubańskiego (tab. 8.1).

Tab. 8.1 Sytuacja demograficzna gminy Lubań na tle województwa dolnośląskiego i powiatu lubańskiego w latach 2003 - 2012 (Dane zgodnie z faktycznym miejscem zamieszkania wg podziału administracyjnego na dzień 31 XII)

Wyszczególnienie	Lata	Liczba ludności		
		ogółem	mężczyźni	kobiety
województwo dolnośląskie	2003	2898313	1392344	1505969
	2012	2914362	1401750	1512612
województwo dolnośląskie (gminy wiejskie)	2003	517763	255881	261882
	2012	553607	275120	278487
powiat lubański	2003	57572	27752	29820
	2012	56503	27491	29012
Gmina Lubań	2003	6519	3217	3302
	2012	6530	3278	3252

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

8.1 Sieć osadnicza, dynamika zmian liczby ludności oraz gęstość zaludnienia

Zgodnie z Krajowym Rejestrem Urzędowym Podziału Terytorialnego Kraju (TERYT), sieć osadniczą gminy Lubań tworzy 13 miejscowości: Henryków Lubański, Jałowiec, Kościelnik, Kościelniki Dolne, Mściszów, Nawojów Łużycki, Nawojów Śląski, Pisarzowice, Radogoszcz, Radostów Dolny, Radostów Górny, Radostów Średni, Uniegoszcz.

Pod koniec 2013 roku gminę Lubań zamieszkiwały 6602 osoby. Największą liczbą ludności charakteryzowały się Pisarzowice (1622), następnie Henryków Lubański (847). W pozostałych miejscowościach gminy mieszkało od 238 (Jałowiec) do 533 (Kościelnik) osób.

Ryc. 8.1 Statystyka ludności na terenie gminy Lubań, stan na dzień 31.12.2013

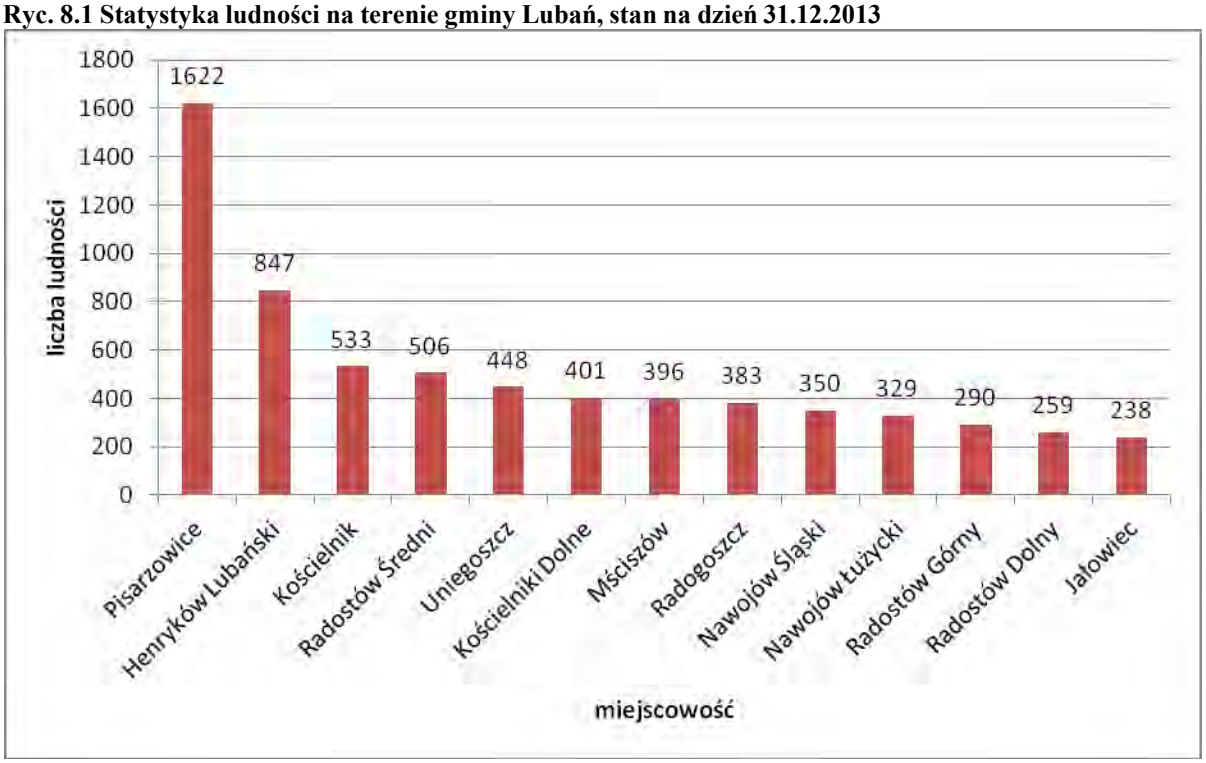

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubań

W latach 2003–2012 liczba ludności gminy Lubań wzrosła o 11 mieszkańców (z poziomu 6519 w 2003 r. do 6530 w 2012 r.). Największy spadek zanotowano z roku 2007 na 2008 i wynosił on 46 osób, natomiast największy wzrost zaobserwowano z roku 2005 na 2006 i wyniósł on 85 osób. Przedstawione dane statystyczne obrazują skoki wartości liczby ludności w poszczególnych latach, na podstawie których trudno określić jednolity trend analizowanego okresu.

Tab. 8.2 Zmiana liczby ludności na terenie gminy Lubań w latach 2003 - 2012 według płci

rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	6519	6501	6487	6572	6593	6547	6518	6528	6532	6530
mężczyźni	3217	3216	3196	3231	3231	3216	3217	3280	3282	3278
kobiety	3302	3285	3291	3341	3362	3331	3301	3248	3250	3252

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Dane zgodnie z faktycznym miejscem zamieszkania wg podziału administracyjnego na dzień 31 XII).

W latach 2003–2012 na terenie gminy Lubań liczba mężczyzn wzrosła o 0,17% (z poziomu 3217 w 2003 r. do 3278 w 2012 r.). Natomiast liczba kobiet spadła o 1,51% (z poziomu 3302 w 2003 r. do 3252 w 2012 r.) (ryc. 8.2). Największy spadek liczby mężczyzn w stosunku do roku poprzedniego nastąpił w 2005 r. i wyniósł 0,62%, natomiast największy wzrost w 2010 r. (1,96%). Największy spadek liczebności kobiet w stosunku do roku poprzedniego nastąpił w 2010 r. (1,61%), natomiast największy wzrost w 2006 r. (1,52%).

Ryc. 8.2 Dynamika zmian liczby ludności w gminie Lubań w latach 2003 - 2012 według płci (%)

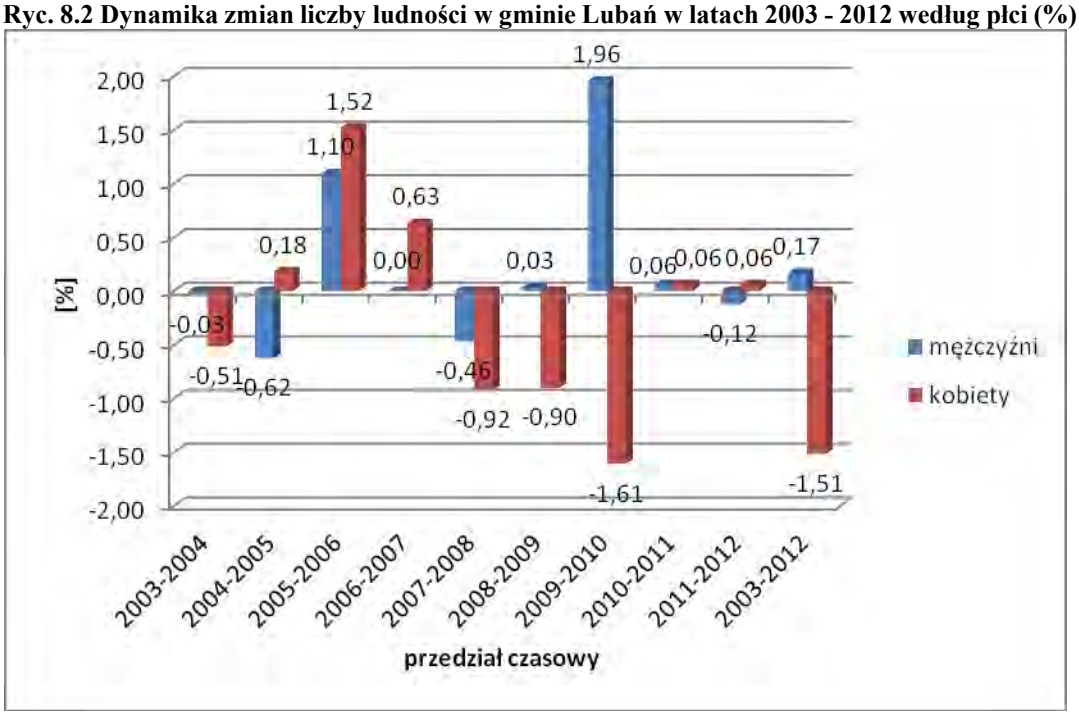

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Dane zgodnie z faktycznym miejscem zamieszkania wg podziału administracyjnego na dzień 31 XII).

Gęstość zaludnienia na obszarze gminy Lubań w 2012 r. wynosiła 46 osób na km^2, podczas gdy wskaźnik ten na terenie wszystkich gmin wiejskich w powiecie lubańskim wyniósł 53 osoby na km^2, a w gminach wiejskich województwa dolnośląskiego i całego kraju 56 osób na km^2. Z powyższych danych wynika, że gęstość zaludnienia omawianego terenu jest niższa niż średnie krajowe, wojewódzkie i powiatowe.

8.2 Ruch naturalny

Ruchem naturalnym nazywa się zmiany w populacji ludzkiej na skutek zdarzeń naturalnych, do których należą: urodzenia, zgony, zawierane związki małżeńskie i rozwody. Pojęcie to nie obejmuje zagadnień migracyjnych i zmian struktury ludności na skutek wojen i kataklizmów.

Na terenie gminy Lubań w latach 2003–2012 najwyższą wartość przyrostu naturalnego zanotowano w 2003 r. i wynosiła ona 20 osób (tab.8.3). Najniższy przyrost naturalny wystąpił w 2011 roku i wynosił (-7) osób. Trudno określić jednolity trend dla analizowanych lat, ponieważ omawiany wskaźnik charakteryzuje się skokową zmianą wartości.

Tab. 8.3 Ruch naturalny gminy Lubań w latach 2003 - 2012

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
urodzenia żywe										
mężczyźni	38	27	29	34	39	32	36	34	32	34
kobiety	38	42	29	36	33	39	29	33	38	29
ogółem	76	69	58	70	72	71	65	67	70	63
zgony ogółem										
mężczyźni	23	38	28	39	28	29	27	31	39	24
kobiety	33	29	36	31	35	38	43	23	38	32
ogółem	56	67	64	70	63	67	70	54	77	56
zgony niemowląt										
mężczyźni	0	2	0	0	0	2	1	1	0	0
kobiety	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ogółem	0	2	0	0	0	2	1	1	0	0
przyrost naturalny										
mężczyźni	15	4	1	-3	5	10	2	2	-1	5
kobiety	5	-2	-7	3	4	-6	-7	11	-6	2
ogółem	20	2	-6	0	9	4	-5	13	-7	7

Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szerszym spojrzeniem będzie porównanie wskaźników urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego. W latach 2003–2012 ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego zanotowano w 2005, 2009 i 2011 roku – osiągnął on poziom –1‰. W pozostałych latach liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów lub pozostawała na tym samym poziomie. Najwyższy wskaźnik urodzeń wystąpił w 2003 r. i wyniósł 3‰. W ciągu 10 lat wskaźnik przyrostu naturalnego spadł o 2 punkty promilowe (ryc. 8.3).

Ryc. 8.3 Urodzenia, zgony i przyrost naturalny na terenie gminy Lubań na 1000 mieszkańców w latach 2003–2012

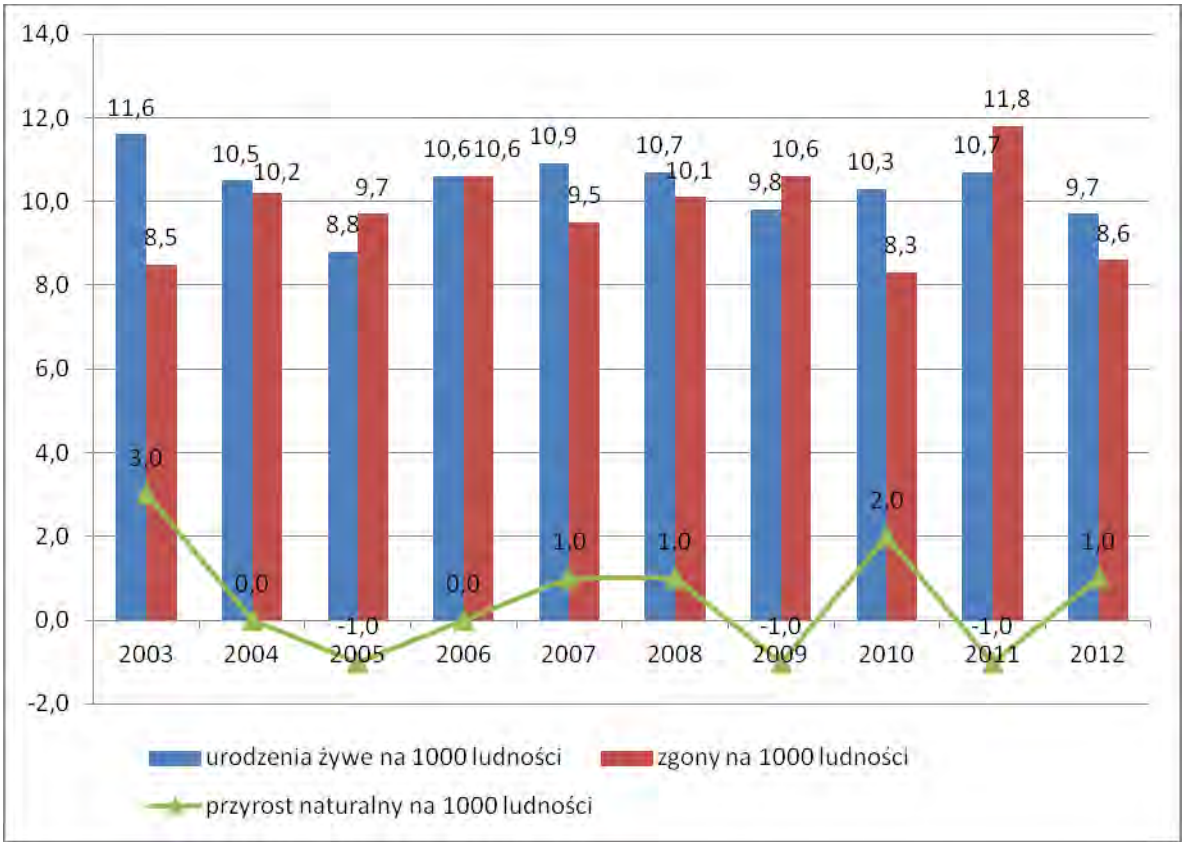

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niskie tempo przyrostu ludności spowodowane jest przede wszystkim faktem, iż kobiety decydują się obecnie na macierzyństwo najczęściej dopiero pomiędzy 25 a 29 rokiem życia (na początku lat 90 – między 20 a 24). Wpływ na taką sytuację ma również coraz lepsze wykształcenie kobiet, które decydują się na macierzyństwo w późniejszym wieku niż jeszcze dwie dekady temu. Najpopularniejszym modelem rodziny jest 2+2, choć coraz częściej pary decydują się na jedno dziecko, a czasami w ogóle rezygnują z rodzicielstwa. Pośredni wpływ może mieć na to bezrobocie i trudności ze znalezieniem pracy.

8.3 Migracje

W latach 2003–2012 na terenie gminy Lubań zaobserwowano zarówno dodatnie, jak i ujemne saldo migracji (tab. 8.4). Najmniej korzystny dla gminy okazał się rok 2008, kiedy to zameldowało się 76 osób, a wymeldowało aż 119. Najwyższy wskaźnik salda migracji wystąpił w 2006 r., w którym 155 osób się zameldowało, a 99 osób wymeldowało.

Tab. 8.4 Migracje na pobyt stały wg typu, kierunku i płci migrantów w latach 2003 - 2012

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
zameldowania w ruchu wewnętrznym										
mężczyźni	46	59	39	67	63	32	41	54	45	30
kobiety	61	53	48	87	74	42	34	51	52	40
ogółem	107	112	87	154	137	74	75	105	97	70
zameldowania z zagranicy										
mężczyźni	0	2	2	1	1	1	2	1	0	2
kobiety	0	1	2	0	3	1	0	2	1	0
ogółem	0	3	4	1	4	2	2	3	1	2
wymeldowania w ruchu wewnętrznym										
mężczyźni	37	49	38	39	57	43	31	33	36	43
kobiety	56	55	42	53	61	69	50	54	45	44
ogółem	93	104	80	92	118	112	81	87	81	87
wymeldowania za granicę										
mężczyźni	1	2	0	2	5	4	0	0	1	0
kobiety	3	3	4	5	1	3	4	1	5	0
ogółem	4	5	4	7	6	7	4	1	6	0
saldo migracji wewnętrznych ogółem	14	8	7	62	19	-38	-6	18	16	-17
saldo migracji zagranicznych ogółem	-4	-2	0	-6	-2	-5	-2	2	-5	2
saldo migracji ogółem	10	6	7	56	17	-43	-8	20	11	-15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

8.4 Przyrost rzeczywisty

Według definicji GUS, przyrost rzeczywisty oznacza sumę przyrostu naturalnego ludności oraz salda migracji wewnętrznych i zagranicznych. Daje on pełny obraz zmiany liczby mieszkańców.

W latach 2003–2012 na terenie gminy Lubań zanotowano zarówno dodatni jak i ujemny przyrost rzeczywisty. Najniższym poziomem przyrostu naturalnego cechował się rok 2009 i wyniósł wtedy -1,1‰, natomiast najwyższym rok 2003 z wartością 3,2‰ (tab.8.5).

Tab. 8.5 Przyrost naturalny, saldo migracji oraz przyrost rzeczywisty na terenie gminy Lubań w latach 2003–2012

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	3,0	0,0	-1,0	0,0	1,0	1,0	-1,0	2,0	-1,0	1,0
saldo migracji na 1000 mieszkańców	0,2	0,1	0,1	0,9	0,3	-0,7	-0,1	0,3	0,2	-0,2
przyrost rzeczywisty na 1000 mieszkańców	**3,2**	**0,1**	**-0,9**	**0,9**	**1,3**	**0,3**	**-1,1**	**2,3**	**-0,8**	**0,8**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

8.5 Struktura wieku i płci

Wszystkie omówione powyżej składowe ruchu naturalnego tworzą strukturę płci i wieku mieszkańców. Piramida ilustrująca liczbę osób w poszczególnych przedziałach wiekowych prezentuje następujące zależności (tab.8.6 i ryc.8.4):

- struktura ta charakteryzuje się zróżnicowaniem poszczególnych roczników (niestabilność polityczna). Najmniej liczne roczniki to te urodzone w czasie wojen i w okresach, kiedy te roczniki wchodzą w okres rozrodczy. Najliczniejsze roczniki to urodzone zaraz po wojnie (rekompensaty powojenne),
- przewaga liczby mężczyzn nad kobietami w wieku 10–24 i 30–44 i 50–59 lat,
- najliczniejszą grupą wiekową jest ludność w wieku od 35 do 39 lat,
- znacząca dominacja liczby kobiet nad liczbą mężczyzn w wieku powyżej 60 lat.

Tab. 8.6 Struktura płci i wieku na terenie gminy Lubań w 2012 r.

Wiek	Mężczyźni	Kobiety
0-4	159	166
5-9	158	159
10-14	207	181
15-19	229	204
20-24	247	231
25-29	275	282
30-34	274	258
35-39	318	265
40-44	249	187
45-49	205	205
50-54	245	224
55-59	268	256
60-64	223	225
65-69	78	94
70-74	56	79
75-79	39	84
80-84	31	82
85 i więcej	17	70

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ryc. 8.4 Struktura płci i wieku na terenie gminy Lubań w roku 2012

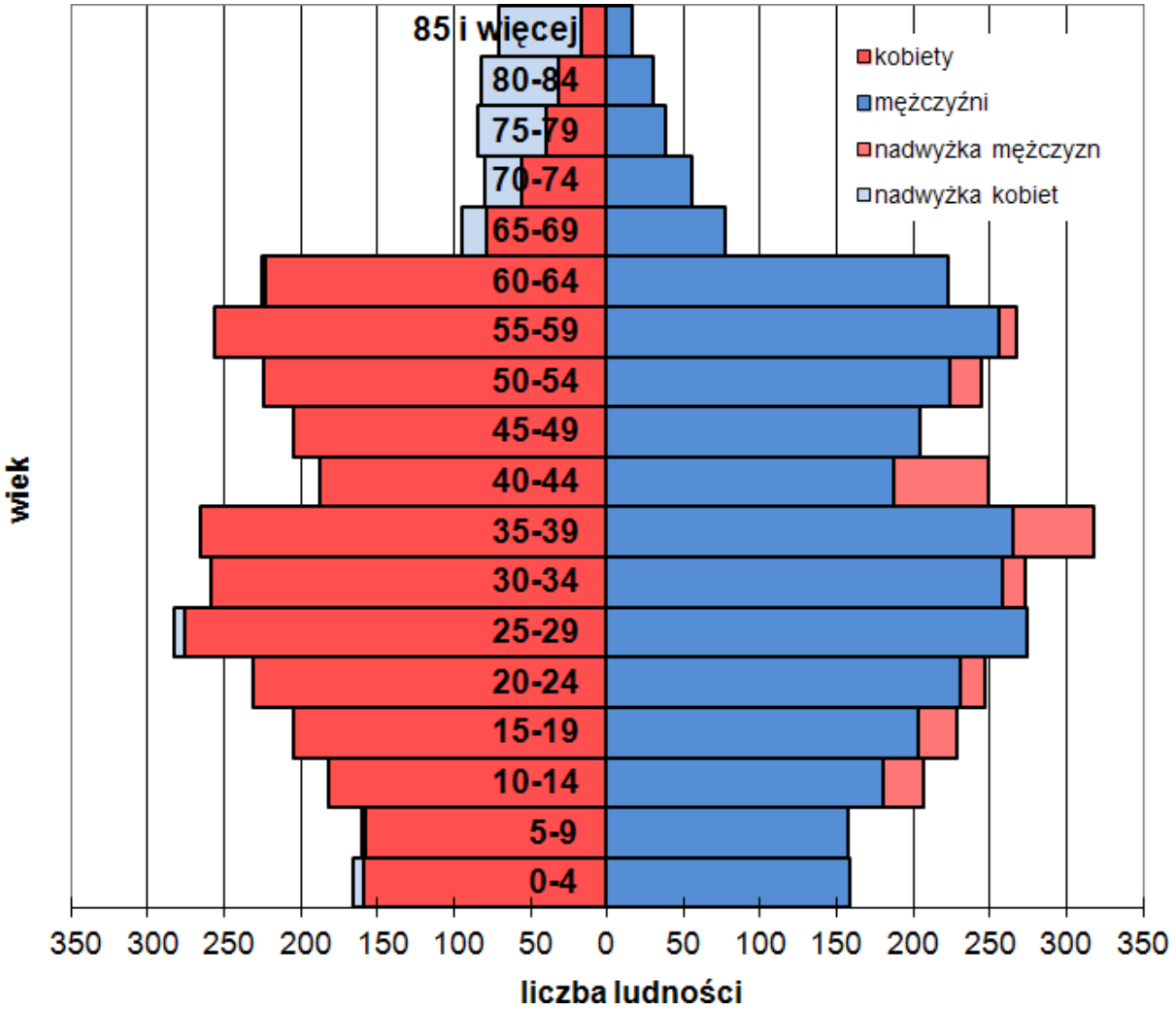

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując strukturę wieku i płci w latach 2003-2012 można zauważyć, że stopniowo wzrasta procentowy udział ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, spadkowi ulega natomiast udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. (ryc.8.5).

Szczególnie niekorzystne zmiany można zaobserwować w grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym, ponieważ w okresie badanej dekady odsetek osób w tej grupie spadł aż o 5,5 punktu procentowego, w 2003 roku wynosił ponad 25%, a w 2012 już tylko ok. 20%. Konsekwencją tego jest systematyczny wzrost udziału ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W pierwszej z tych grup odsetek osób wzrósł o 4,8 punktu procentowego, zaś w drugiej grupie odnotowano wzrost o 0,7 punktu procentowego. Opisywana sytuacja jest niekorzystna, jednak podobne tendencje obserwuje się w całej Polsce.

Ryc. 8.5 Ludność według ekonomicznych grup wieku w % ogółem w latach 2003–2012 na terenie gminy Lubań (%)

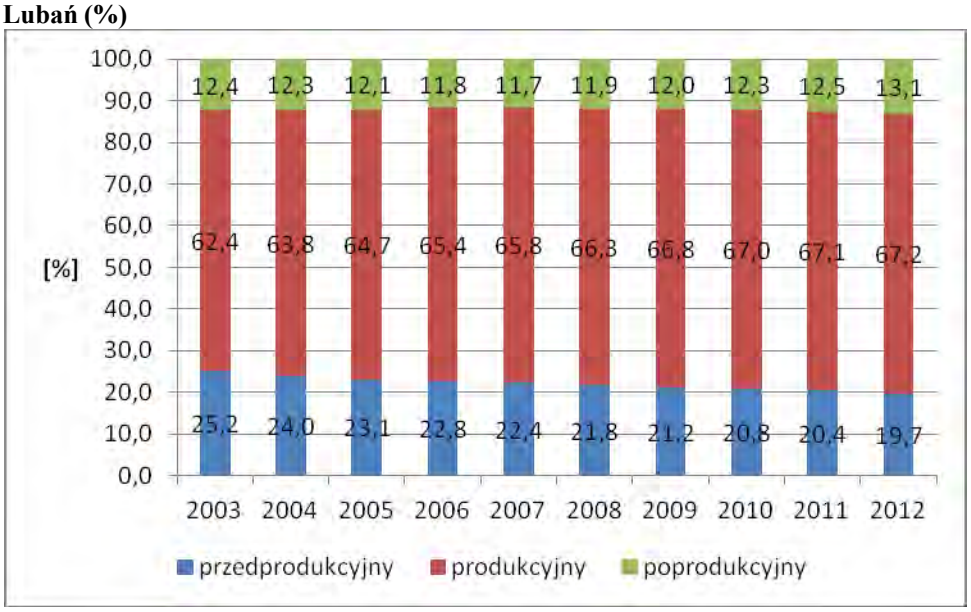

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Na zjawisko starzenia się ludności wpływa pośrednio szereg takich czynników jak np. poziom zamożności społeczeństwa, promowany model rodziny, aktywność zawodowa kobiet, poziom opieki społecznej i ochrony zdrowia, wykształcenie ludności oraz polityka społeczna państwa. Proces starzenia się ma więc nie tylko wymiar demograficzny, ale także ekonomiczny i społeczny. Wyrazem tego są zmiany struktury konsumpcji, wzrost zapotrzebowania na niektóre usługi (np. w dziedzinie ochrony zdrowia, opieki społecznej), zwiększenie wydatków na utrzymanie rosnącej grupy poprodukcyjnej, zmiana struktury siły roboczej, rodziny i gospodarstw domowych. Ze strony gminy wymusza to działania w zakresie dostosowania infrastruktury i nakładów finansowych na różne dziedziny życia społeczno-gospodarczego.

8.6 Prognoza demograficzna

Mając na uwadze dotychczasowe tendencje w strukturze demograficznej gminy Lubań, przedstawienie prognozy liczby ludności dla omawianego obszaru jest utrudnione. W tym zakresie brakuje również danych i analiz statystycznych sporządzonych przez Główny Urząd Statystyczny.

Pomimo, że w latach 2003-2012 liczba ludności gminy Lubań wzrosła o 11 mieszkańców, co należy ocenić pozytywnie, to przedstawione dane statystyczne obrazują skoki wartości liczby ludności w poszczególnych latach. Trudno tu mówić więc o systematycznym wzroście. Tym bardziej negatywnym zjawiskiem jest proces starzenia się populacji w całej Polsce, który zauważalny jest również na terenie gminy.

Główny Urząd Statystyczny opracował prognozę liczby ludności na poziomie powiatów, która pozwala zaobserwować niepokojące tendencje powiatu lubańskiego. Według niej w 2015 roku powiat będzie liczył jedynie 54,8 tys. ludności, a w roku 2035 – 47,8 tys. osób. Prowadzone przez demografów badania i analizy wskazują, że o tym kierunku zmian ludnościowych zadecyduje trwający od wielu lat spadek rozrodczości, który w coraz większym stopniu dotyczyć będzie kolejnych roczników młodzieży. Do przyczyn tego zjawiska zalicza się trudności na rynku pracy, rosnący poziom wykształcenia, zmniejszenie świadczeń socjalnych na rzecz rodziny oraz trudne warunki społeczno-ekonomiczne.

Tab. 8.7 Prognoza ludności dla powiatu lubańskiego na lata 2013–2035

Rok	Ogółem	Miasto	Wieś
2013	56117	35391	20726
2015	54762	33788	20974
2020	53426	32582	20844
2025	51880	31292	20588
2030	49981	29796	20185
2035	47847	28136	19711

Źródło: Opracowanie GUS

9 Gospodarka

9.1 Działalność gospodarcza

Gmina Lubań jest gminą typowo rolniczą. Rolnictwo stanowi istotną funkcję terenów wiejskich całego powiatu lubańskiego oraz źródło utrzymania znacznej części ludności wiejskiej. Kondycja rolnictwa indywidualnego nie jest jednak zadawalająca. Gospodarstwa rolne w gminie Lubań są bardzo rozdrobnione. Nadmierne rozdrobnienie agrarne rolnictwa indywidualnego stanowi problem w całym powiecie lubańskim.

Część ludności gminy Lubań utrzymuje się również z pozarolniczej działalności gospodarczej. Jednak firmy prowadzące działalność gospodarczą są niewielkie i zatrudniają małą liczbę osób. Potwierdzeniem na to są dane statystyczne, które dowodzą, że w 2013 r. firmy zarejestrowane na terenie gminy należały głównie do sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Wśród wszystkich 503 przedsiębiorstw, jedynie 1 zatrudniało 50–249 pracowników. Reszta firm należała do małych przedsiębiorstw, zatrudniających 10–49 osób (16 przedsiębiorstw) oraz 0–9 osób (486 przedsiębiorstw). Ważnym zadaniem władz gminy jest utrzymanie obecnych, a także przeprowadzenie nowych działań zmierzających do zachęcenia ludzi do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy Lubań.

Na koniec 2013 r. w granicach administracyjnych gminy Lubań w ewidencji działalności gospodarczej zarejestrowane były 503 podmioty gospodarki narodowej (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie), z czego 60% (302) stanowiła pozostała działalność, 35% - przemysł i budownictwo, a resztę rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (24 podmioty).

Ryc. 9.1 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON - wg rodzajów działalności w 2013 r. na terenie gminy Lubań

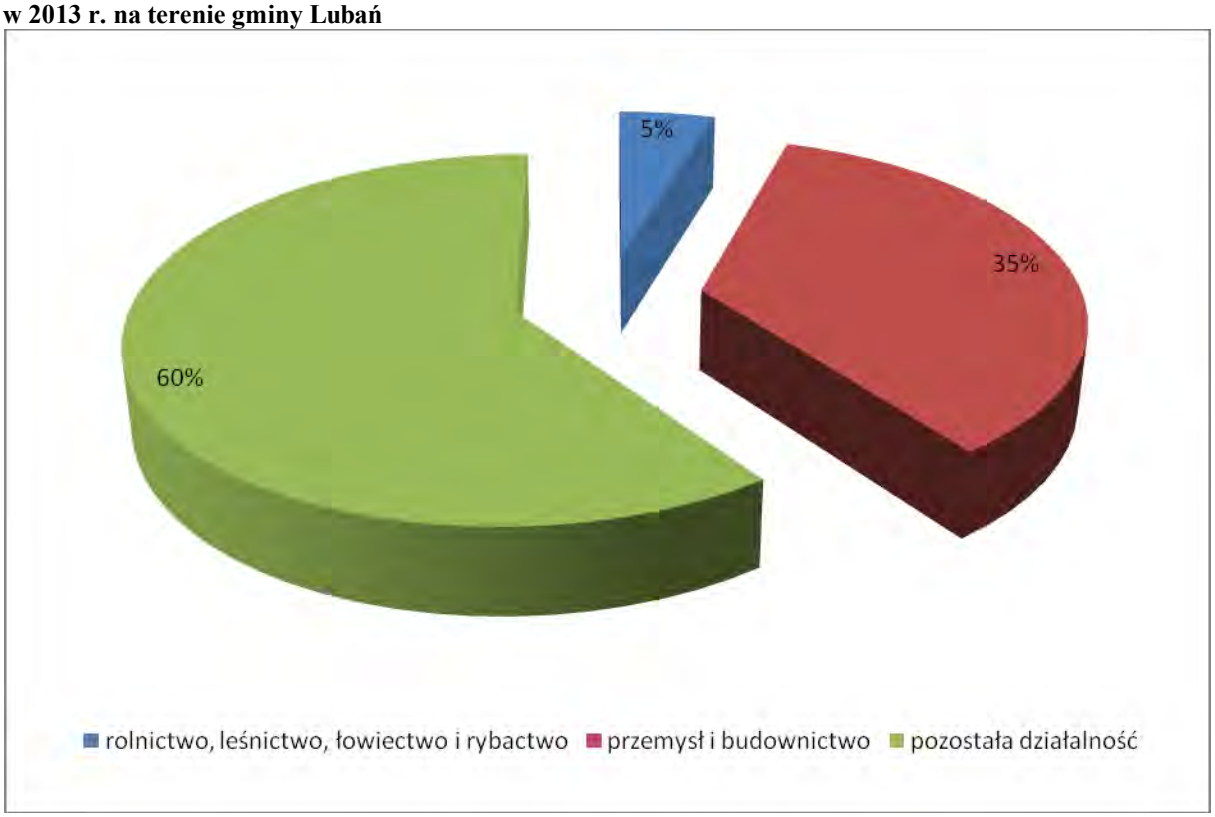

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2004-2013 na terenie gminy Lubań liczba przedsiębiorstw wzrosła o 50,6% (z 334 w 2004 r. do 503 w 2013 r.), w tym o 83,33% w sektorze publicznym (z 6 w 2004 r. do 11 w 2013 r.) i o 50% w sektorze prywatnym (z 328 w 2004 r. do 492 w 2013 r.). Należy podkreślić, iż wartości te lokują gminę Lubań na dość korzystnym miejscu. Jak pokazuje statystyka, przedsiębiorstwa prywatne są podstawą gospodarki gminy Lubań, a co za tym idzie, tym istotniejsze okazuje się zjawisko wzrostu przedsiębiorstw z sektora prywatnego w okresie ostatnich 10 lat.

Tab. 9.1 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych

Wyszczególnienie	Rok	Ogółem	Zmiana w %	Sektor publiczny	Zmiana w %	Sektor prywatny	Zmiana w %
		Liczba		Liczba		Liczba	
województwo dolnośląskie (gminy wiejskie)	2004	34477	+39,52	1170	+11,54	33307	+40,50
	2013	48101		1305		46796	
powiat lubański	2004	4598	+23,90	169	+134,32	4429	+19,69
	2013	5697		396		5301	
gmina Lubań	2004	334	+50,60	6	+83,33	328	+50
	2013	503		11		492	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2013 r. największy udział w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Lubań stanowiła sekcja F – budownictwo (24,3%). Kolejna była

sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (22,7%) (tab.9.2). Pozostałe podmioty z poszczególnych sekcji stanowiły mniejszy udział w ogóle podmiotów.

Tab. 9.2 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON

Wyszczególnienie wg sekcji PKD 2007	2009		2013		Zmiana w %
	Liczba	Udział w %	Liczba	Udział w %	
sekcja A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23	5,3	24	4,8	4,3
sekcja B - górnictwo i wydobywanie	2	0,5	2	0,4	0,0
sekcja C - przetwórstwo przemysłowe	50	11,5	51	10,1	2,0
sekcja D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0,0	0	0,0	0,0
sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	0,9	2	0,4	-50,0
sekcja F – budownictwo	80	18,4	122	24,3	52,5
sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	122	28,0	114	22,7	-6,6
sekcja H - transport i gospodarka magazynowa	31	7,1	34	6,8	9,7
sekcja I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9	2,1	14	2,8	55,6
sekcja J - informacja i komunikacja	2	0,5	6	1,2	200,0
sekcja K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa	16	3,7	12	2,4	-25,0
sekcja L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8	1,8	6	1,2	-25,0
sekcja M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	17	3,9	22	4,4	29,4
sekcja N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4	0,9	13	2,6	225,0
sekcja O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4	0,9	4	0,8	0,0
sekcja P – edukacja	10	2,3	17	3,4	70,0
Sekcja Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17	3,9	16	3,2	-5,9
sekcja R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	2,5	11	2,2	0,0
sekcja S i T - pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	25	5,7	33	6,6	32,0
sekcja U - organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0,0	0	0,0	0,0
Ogółem	435	100	503	100	15,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

9.1.1 Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

W granicach administracyjnych gminy Lubań zarejestrowane są 24 podmioty gospodarcze z sekcji A[1], z czego 23 to podmioty zajmujące się uprawą rolną, chowem

[1] Dane o liczbie podmiotów prezentowane są bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

i hodowlą zwierząt oraz łowiectwem, a 1 zajmuje się leśnictwem i pozyskiwaniem drewna. Wszystkie zaliczone zostały do sektora prywatnego.

Tab. 9.3 Podmioty gospodarcze w 2010 r. w sekcji A - PKD 2007 na terenie gminy Lubań

Lp.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Gmina Lubań
1	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	23
2	leśnictwo i pozyskiwanie drewna	1
3	rybactwo	0
RAZEM		24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rolnictwo na terenie gminy jest w większości ekstensywne, tj. mające na celu zaspokojenie tylko własnych potrzeb. Jest kilka gospodarstw ogólnorolnych o powierzchni większej niż przeciętna. Specjalizują się one w uprawie zbóż, ziemniaków oraz hodowli trzody chlewnej i bydła mięsnego.

W 2010 r. zarejestrowanych było 979 gospodarstw rolnych, z czego 977 stanowiły gospodarstwa indywidualne. Jak obrazuje tab. 9.4 i ryc. 9.2, ponad połowa gospodarstw zajmuje powierzchnię do 1 ha (522), a 31% stanowią gospodarstwa 1–5 ha, co świadczy o znacznym rozdrobnieniu agrarnym rolnictwa indywidualnego.

Tab. 9.4 Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych na terenie gminy Lubań w 2010 r.

	Ogółem	Do 1 ha włącznie	1-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	15 i więcej ha
gospodarstwa rolne ogółem	979	522	300	86	24	47
gospodarstwa indywidualne	977	522	300	86	24	45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ryc. 9.2 Gospodarstwa rolne wg grup obszarów użytków rolnych na terenie gminy Lubań w 2010 r.

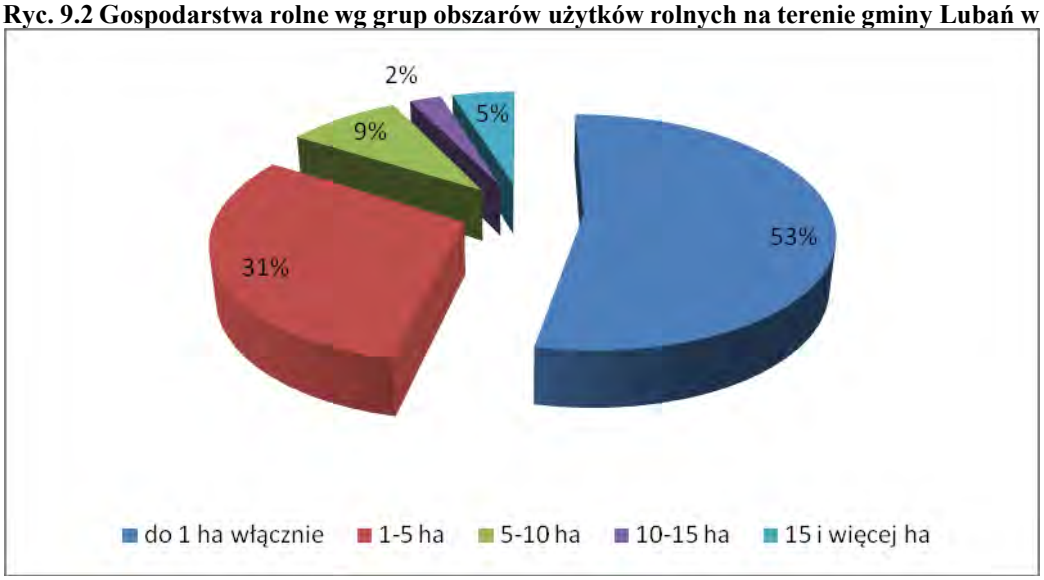

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gospodarce rolnej, użytki należące do osób fizycznych zajmują powierzchnię 5399 ha. Pozostałe użytki rolne należą przede wszystkim do Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. W strukturze użytkowania gruntów rolnych przed procesem transformacji gospodarki dużą powierzchnię terenu zajmowały PGR-y z siedzibą w Pisarzowicach, Radostowie Średnim i Kościelniku Dolnym. Większość gruntów rolnych po upadłych gospodarstwach państwowych jest dzierżawiona i uprawiana głównie przez Zakład Rolny „AGRO-FARM" i Majątek Ziemski „Olszyna" oraz prywatne gospodarstwa rolne.

Na terenie Gminy Lubań działają 3 spółki rolnicze:

- „Agro – Farm" Sp. z o.o. - Pisarzowice – produkcja zbóż, w tym kukurydzy, rzepaku, słonecznika oraz żywca wołowego i mleka,
- „Majątek Ziemski" Olszyna Sp. z o.o. – Radostów Średni - uprawa zbóż, roślin oleistych i inne uprawy polowe,
- „Agro – Kultur" Sp. z o.o. – Nawojów Łużycki - uprawa zbóż, roślin oleistych i strączkowych (mieszanka, jęczmień, pszenica jara).

9.1.2 Przemysł

Gmina jest słabo uprzemysłowiona. Do większych zakładów przemysłowych należy Zakład Tektury w Jałowcu, Przedsiębiorstwo Robót Drogowych w Jałowcu oraz Klinkiernia Ołdrzychów (Zakład w Nawojowie Łużyckim). W tab. 9.5 zamieszczono zestawienie największych przedsiębiorstw z terenu gminy Lubań, które jednocześnie zatrudniają największą liczbę osób.

Tab. 9.5 Główni pracodawcy z terenu gminy Lubań

L.p.	Przedsiębiorstwo	Miejscowość
1	Best – Bud sp. j. Tomasz i Stanisław Bernolak	Pisarzowice
2	Konstal Sp. z o.o.	Jałowiec
3	P.H.U. IKA Norbert Solecki	Uniegoszcz
4	Firma wielobranżowa „Waldi" W. Wróblewski	Radogoszcz
5	Przedsiębiorstwo Robót Drogowych	Jałowiec
6	Wydobywanie i Uszlachetnianie Żwiru i Piasku Wł. Madziarz	Radostów Średni
7	Zakład Produkcyjno – Handlowy „Metal-Plast" P. Siemieniuk	Henryków
8	Kopalnia Słowiany Nawojów Łużycki. Klinkiernia Ołdrzychów Sp. z o.o. – teraz LODE Polska Construction Sierakowice	Nawojów Łużycki

Źródło: Dane Urzędu Gminy Lubań

W 2013 r. na terenie gminy Lubań najwięcej podmiotów z sekcji C – przetwórstwo przemysłowe specjalizowało się w produkcji wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli oraz produkcji wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania (tab. 9.6).

Tab. 9.6. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon – sekcja C PKD 2007

Dział sekcji C	Podmioty
produkcja artykułów spożywczych	2
produkcja odzieży	4
produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	19
produkcja papieru i wyrobów z papieru	1
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	3
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	3
produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	8
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	1
produkcja urządzeń elektrycznych	1
produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2
produkcja mebli	2
pozostała produkcja wyrobów	2
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

9.1.3 Pozostała działalność gospodarcza

W zakresie pozostałej działalności gospodarczej[2], dominują podmioty sekcji G - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, które stanowią 114 podmiotów gospodarczych, w tym:

- handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi, naprawa pojazdów samochodowych – 24 podmioty,
- handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi – 26 podmioty,
- handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi – 64 podmioty.

9.2 Rynek pracy

9.2.1 Struktura zatrudnienia

W latach 2003–2012 liczba osób zatrudnionych według faktycznego miejsca zatrudnienia i rodzaju działalności (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) na terenie gminy Lubań wzrosła o 104 osoby. W ciągu tych lat zanotowano zarówno tendencję spadkową, jak i wzrostową, ale ogólna tendencja jest pozytywna. W ciągu 10 lat liczba pracujących mężczyzn była

[2] Pod pojęciem „pozostała działalność gospodarcza" należy rozumieć następujące sekcje PKD 2007: G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U.

wyższa niż liczba pracujących kobiet. Analizując ryc. 9.3 zauważa się, iż najwięcej osób pracowało w 2011 roku (447 osób).

Ryc. 9.3 Pracujący na terenie gminy Lubań w latach 2003–2012

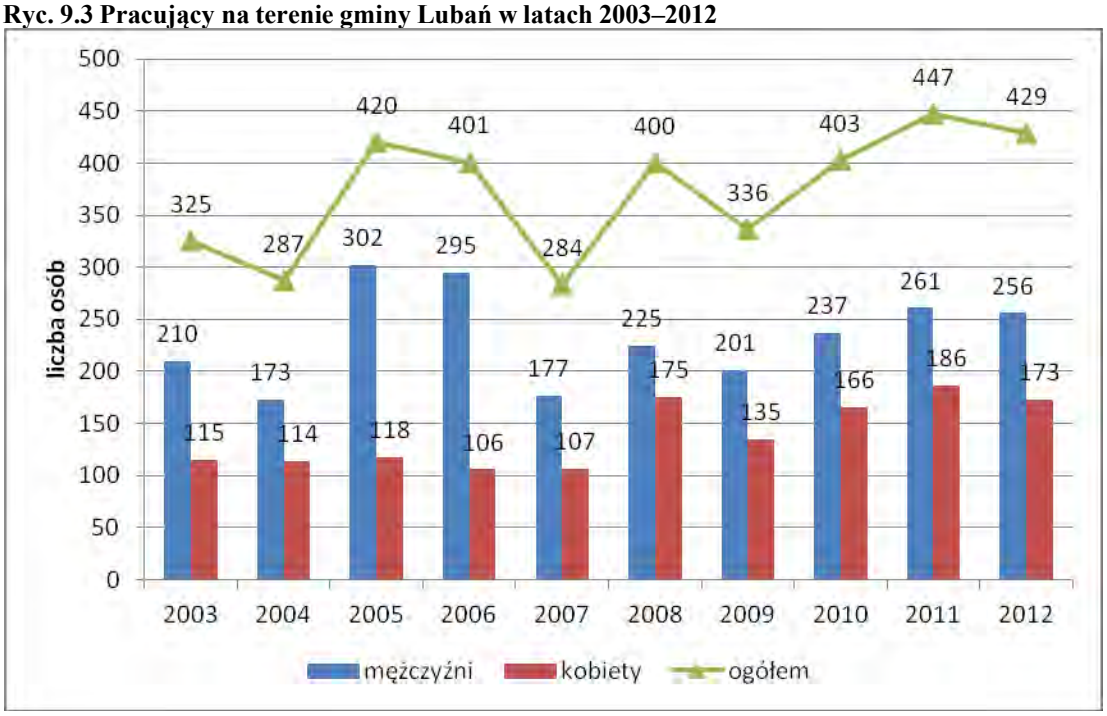

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując liczbę osób zatrudnionych według faktycznego miejsca zatrudnienia i rodzaju działalności (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie), należy podkreślić iż w 2012 r. mieszkańcy gminy Lubań zatrudnienie znaleźli głównie w przemyśle i budownictwie (174 osób). Drugim w kolejności sektorem, również rozwijającym się prężnie, jest działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi[3], w których zatrudnienie znalazło 130 osób. Kolejno handlem, naprawą pojazdów samochodowych, transportem i gospodarką zajmowało się zawodowo 81 osób, a w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (z pominięciem osób pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych) pracowały 44 osoby.

[3] Pod pojęciem „pozostałe usługi" należy rozumieć następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna", „Administrowanie i działalność wspierająca", „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne", „Edukacja", „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna", „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją" oraz „Pozostała działalność usługowa".

Ryc. 9.4 Struktura pracujących w 2012 r. na terenie gminy Lubań

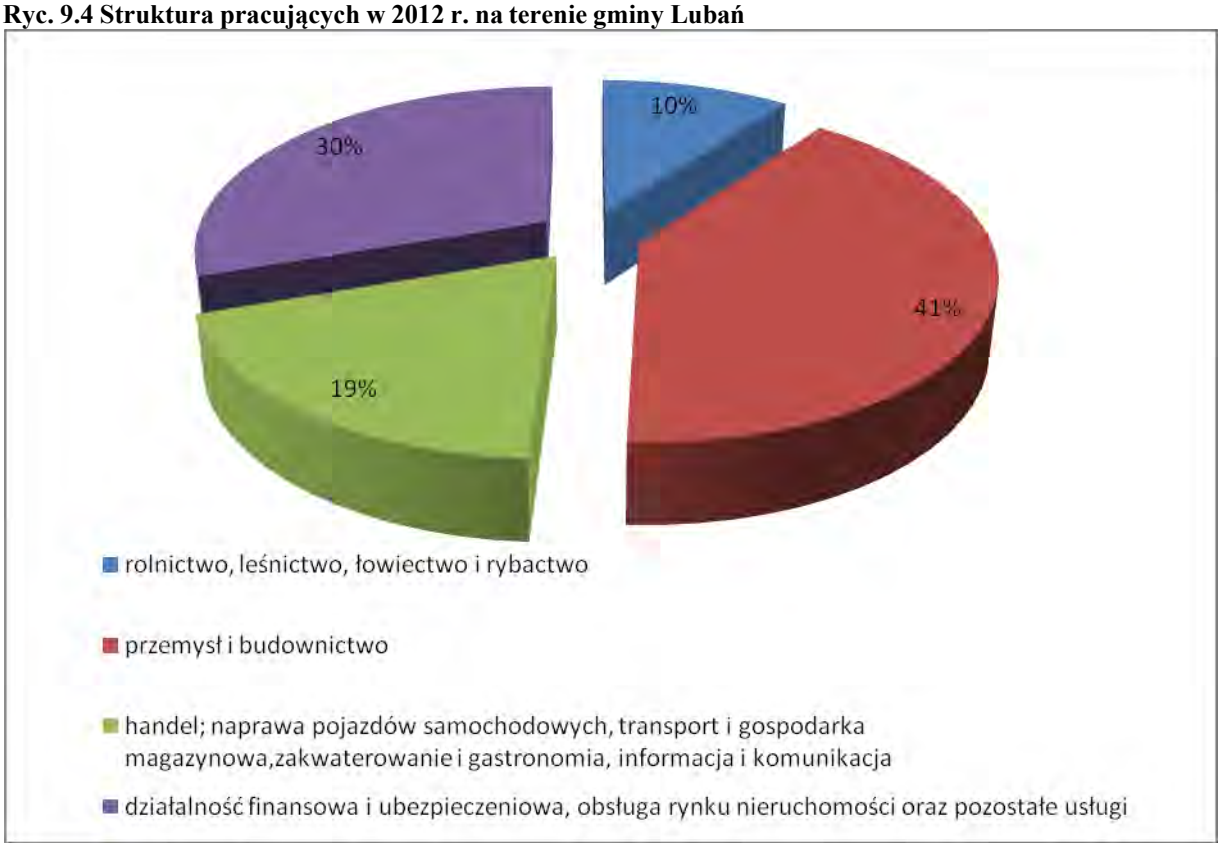

Źródło: Główny Urząd Statystyczny we Wrocławiu

9.2.2 Bezrobocie

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno". Należy wziąć pod uwagę, że z dniem wejścia Polski do Unii Europejskiej część bezrobotnych mieszkańców gminy Lubań wyjechała do Niemiec w celu zarobkowym.

Analizując poziom bezrobocia, należy stwierdzić systematyczny spadek omawianego wskaźnika – od 2003 r. liczba osób pozostających bez pracy zmniejszyła się o ponad 35% (ryc. 9.5). Wyraźnie widać, że istotnym problemem jest bezrobocie wśród kobiet. Przez cały omawiany okres liczba bezrobotnych kobiet była wyższa od liczby bezrobotnych mężczyzn.

Ryc. 9.5 Bezrobotni zarejestrowani wg płci w latach 2003 - 2013 na terenie gminy Lubań

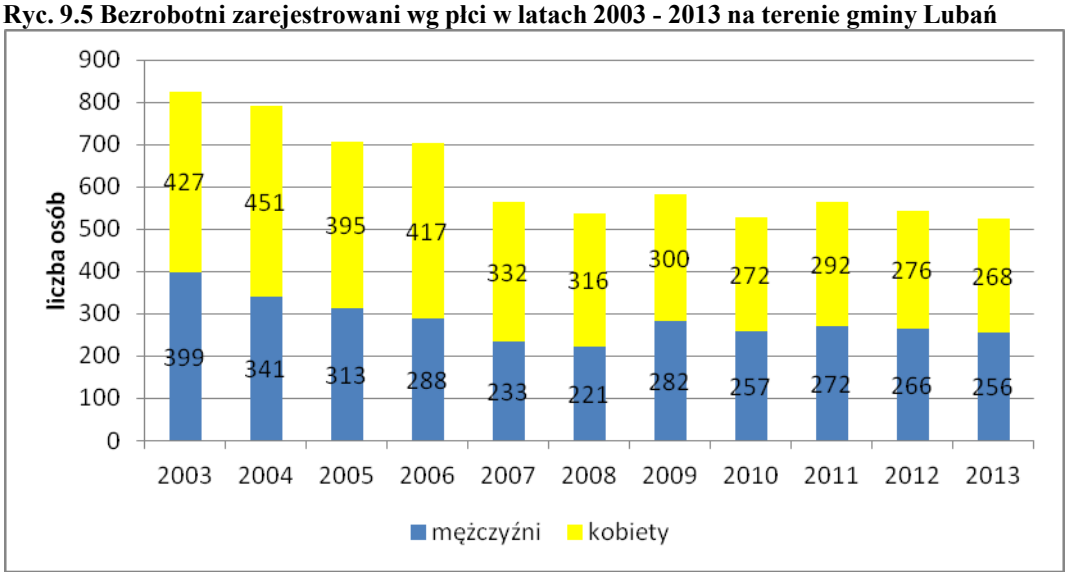

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pod koniec 2013 roku bez pracy pozostawało 268 kobiet i 256 mężczyzn. Wśród zarejestrowanych osób bezrobotnych zdecydowaną większość stanowiły osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które wymagają szczególnego wsparcia. Zalicza się do nich bezrobotnych, którzy ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne problemy z wyjściem z bezrobocia, w tym m. in. osoby do 25 roku życia, długotrwale bezrobotni, bezrobotni powyżej 50 roku życia, bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego czy wykształcenia średniego, bezrobotni wychowujący co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia, niepełnosprawni, czy bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia. Należą oni do grupy osób, którym bez pomocy ze strony urzędu pracy trudno samodzielnie powrócić do aktywnego życia zawodowego.

Tab. 9.7 Bezrobotni według gmin powiatu lubańskiego, stan na koniec 2 półrocza 2013 roku

L.p.	Jednostka	Bezrobotni razem	Kobiety bezrobotne	Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Bezrobotni do 25 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Bezrobotni długotrwale bezrobotni
1	Lubań - miasto	1295	621	1189	163	401	700
2	Świeradów-Zdrój	301	124	276	41	88	170
3	Leśna	939	465	889	154	245	577
4	Lubań- gmina	524	268	490	91	128	287
5	Olszyna	497	246	458	78	146	269
6	Platerówka	110	69	103	29	29	68
7	Siekierczyn	291	142	270	60	76	164
ogółem		3957	1935	3675	616	1113	2235

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu

Wskaźnikiem poziomu bezrobocia w gminie może być stosunek liczby bezrobotnych do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym (kobiety 18–60, mężczyźni 18–65). Porównując obszar całego powiatu lubańskiego, zauważa się tendencję spadkową omawianego wskaźnika na terenie wszystkich gmin. W granicach administracyjnych gminy Lubań od 2003 r. zanotowano jeden z największych spadków bezrobocia, jednak wysoka wartość wyjściowa (20,5%) skutkuje tym, że poziom bezrobocia w gminie jest wciąż wysoki i w 2013 wyniósł 11,6%. Jest to wskaźnik wyższy niż średnia dla powiatu lubańskiego.

Tab. 9.8 Wskaźnik bezrobocia w latach 2003 - 2013 na terenie gmin powiatu lubańskiego

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Lubań miasto	14,9	14	12,6	10,2	8,4	8,4	10,1	11	9,4	9,6	9,3
Lubań gmina	20,5	19,6	16,6	16,2	12,9	12,1	13,2	11,7	12,5	12	11,6
Leśna	19,9	19	18,1	15,8	13	13,2	14,9	16,9	16,1	15,4	13,6
Olszyna	15,7	15,4	13,7	10,8	10,1	13,7	14,7	13,1	12,4	12,8	11,4
Platerówka	15,9	13,9	12,5	9,7	10,6	9,6	12,9	9,8	9,3	9,7	9,5
Siekierczyn	17,7	18,3	15,2	13	10,8	11,3	11,5	11,8	11,2	11,3	9,6
Świeradów	16,3	15,8	14,3	12,1	10,4	8,5	9,4	10,8	10,6	11,3	10,7
powiat	16,8	16,1	14,5	12,3	10,4	10,6	12	12,4	11,6	11,6	10,8

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu

Ryc. 9.6 Wskaźnik bezrobocia w 2013 r. na terenie gminy Lubań

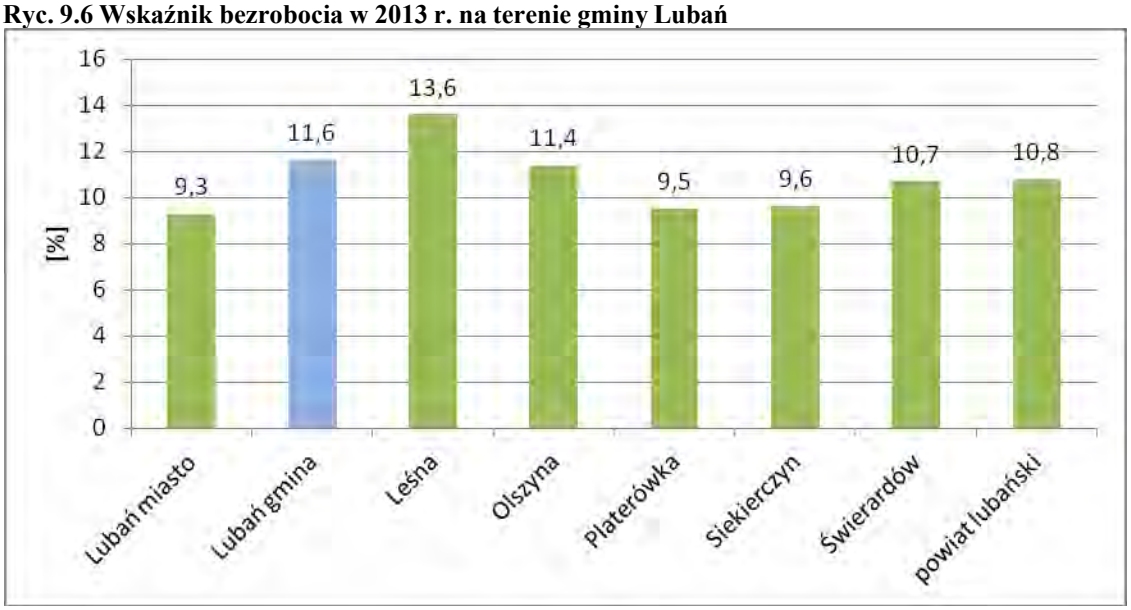

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu

Bezrobocie w gminie Lubań ma tendencję spadkową. Największy problem stanowią jednak osoby długotrwale bezrobotne, które nie wróciły na rynek pracy i mało prawdopodobne jest, by znów się na nim znalazły. Długotrwałe bezrobocie wpływa negatywnie nie tylko na samych bezrobotnych ale również na ich rodziny. Do najczęściej spotykanych barier społecznych związanych z wejściem na rynek pracy zarówno w gminie

Lubań, jak i w całym kraju są brak wyuczonego zawodu, niskie kwalifikacje, niedopasowanie posiadanego wykształcenia i przygotowania zawodowego do potrzeb lokalnych pracodawców, brak gruntownego doświadczenia zawodowego, co wynika z częstej zmiany pracy i podejmowania jakichkolwiek prac w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb.

10 Warunki i jakość życia mieszkańców

10.1 Struktura wykształcenia

Główny Urząd Statystyczny dysponuje jedynie badaniami dotyczącymi struktury wykształcenia w gminie Lubań z 2002 roku, co w stosunku do roku 2014 jest mało miarodajne. W związku z tym, do analizy pozyskano dane dotyczące struktury wykształcenia we wsiach powiatu lubańskiego z roku 2011, co przedstawia ryc. 10.1.

W 2011 r. na terenie wsi powiatu lubańskiego zdecydowana większość osób posiadała wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,88%). Na drugim miejscu znalazły się osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (22,93%), zaś na trzeciej pozycji z wynikiem 19,02% znalazły się osoby z wykształceniem średnim zawodowym. Liczba osób z wykształceniem wyższym, średnim ogólnokształcącym i gimnazjalnym jest do siebie zbliżona i odpowiednio wynosi 8,67%, 7,74% i 6,55%. Osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym lub całkiem bez wykształcenia jest niewiele – wskaźnik ten wynosi zaledwie 2,21%.

Ryc. 10.1 Struktura wykształcenia w 2011 r. na terenie wsi powiatu lubańskiego

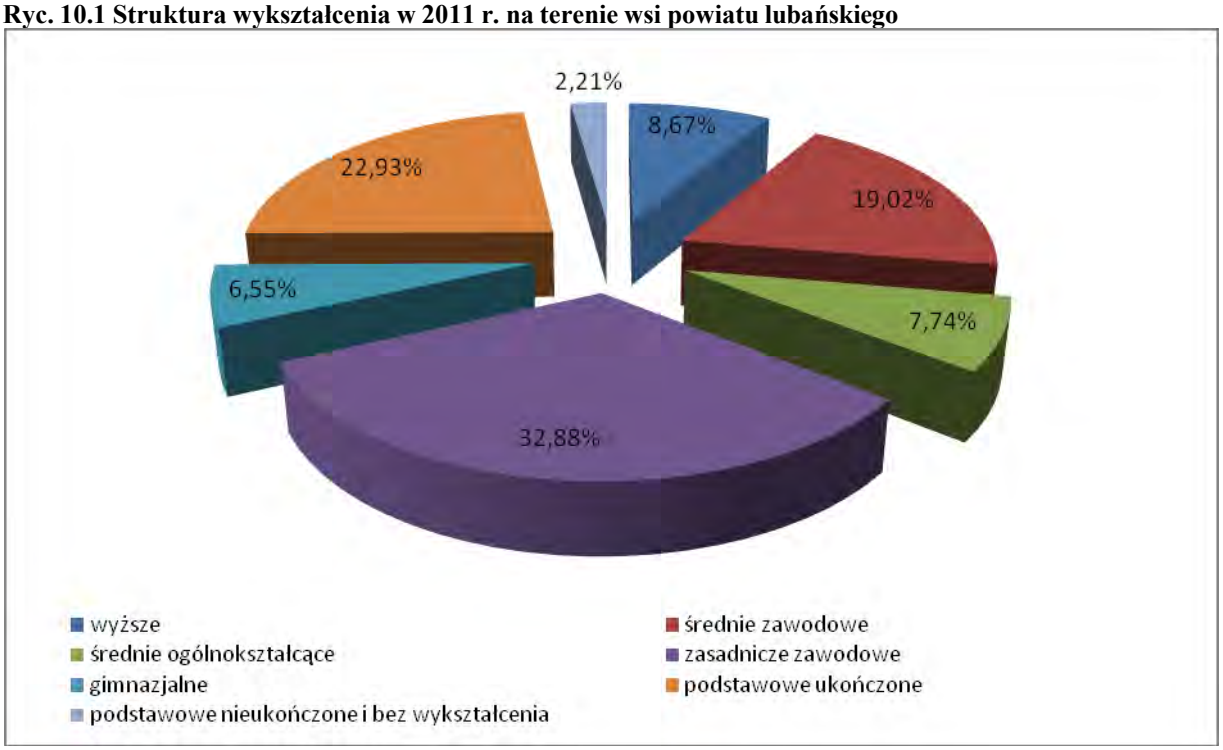

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

10.2 Sytuacja mieszkaniowa

W latach 2003 – 2012 średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na terenie gminy Lubań wzrosła aż o 8 m^2 (z 84,1 m^2 w 2003 r. do 92,1 m^2 w 2012 r.). Średnia powierzchnia mieszkań na terenie gminy Lubań i w gminach wiejskich województwa dolnośląskiego

w tych latach była do siebie zbliżona. W powiecie lubańskim średnia powierzchnia w 2002 roku wynosiła 67,7 m^2, natomiast do roku 2012 wzrosła o około 3,5 m^2 i wynosiła 71,3 m^2.

Ryc. 10.2 Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na terenie gminy Lubań, powiatu lubańskiego oraz gmin wiejskich województwa dolnośląskiego w latach 2003-2012 (m^2)

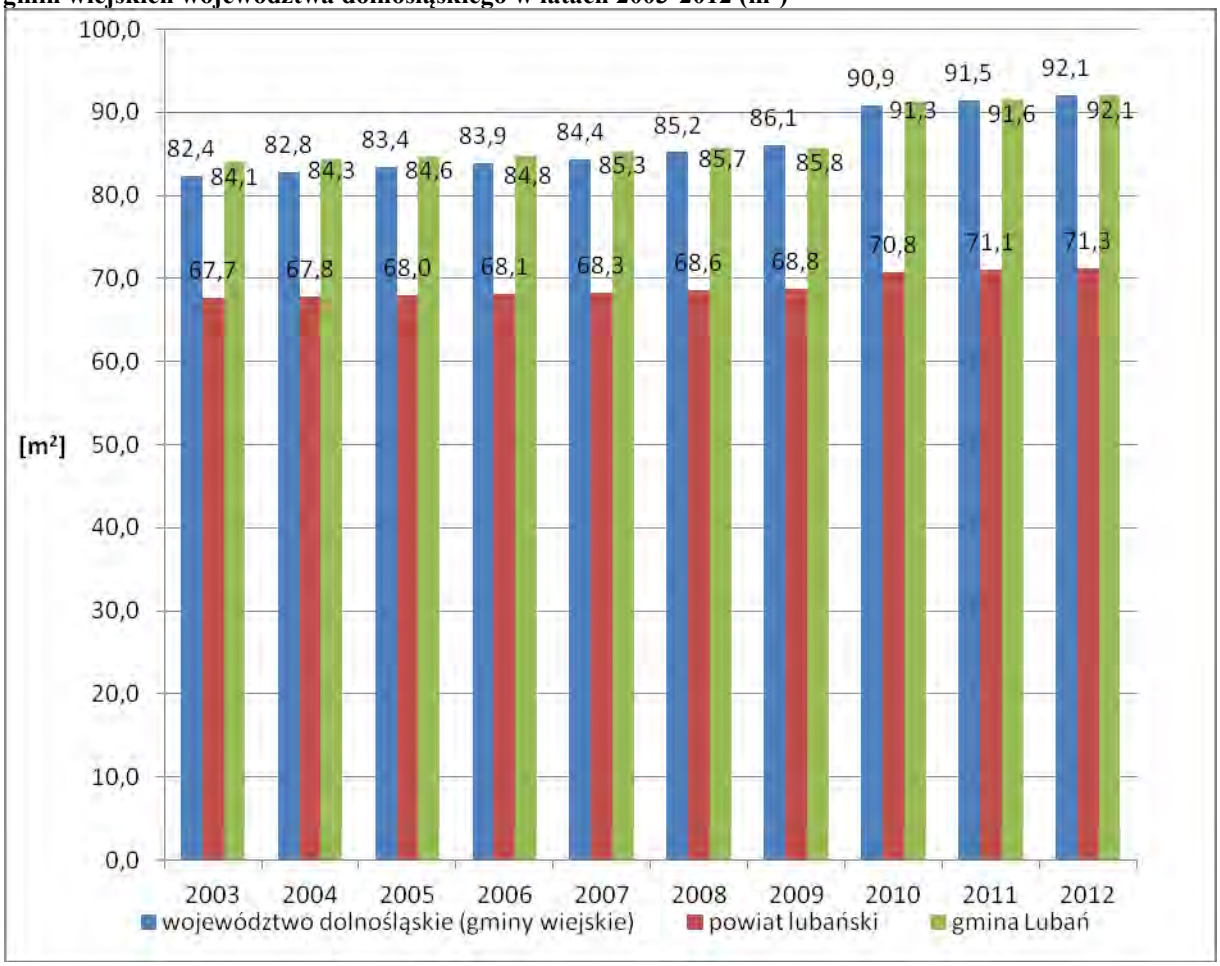

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sytuacja mieszkaniowa w gminie Lubań niewątpliwie ulega systematycznej poprawie. Tendencję wzrostową, dotyczącą średniej powierzchni użytkowej mieszkania na osobę, występującą w gminach wiejskich województwa dolnośląskiego oraz w powiecie lubańskim, obserwuje się również w gminie Lubań. Od roku 2003 średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Lubań wzrosła o ponad 1 m^2.

Ryc. 10.3 Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę na terenie gminy Lubań, powiatu lubańskiego i gmin wiejskich województwa dolnośląskiego w latach 2003-2012 (m^2/1 osobę)

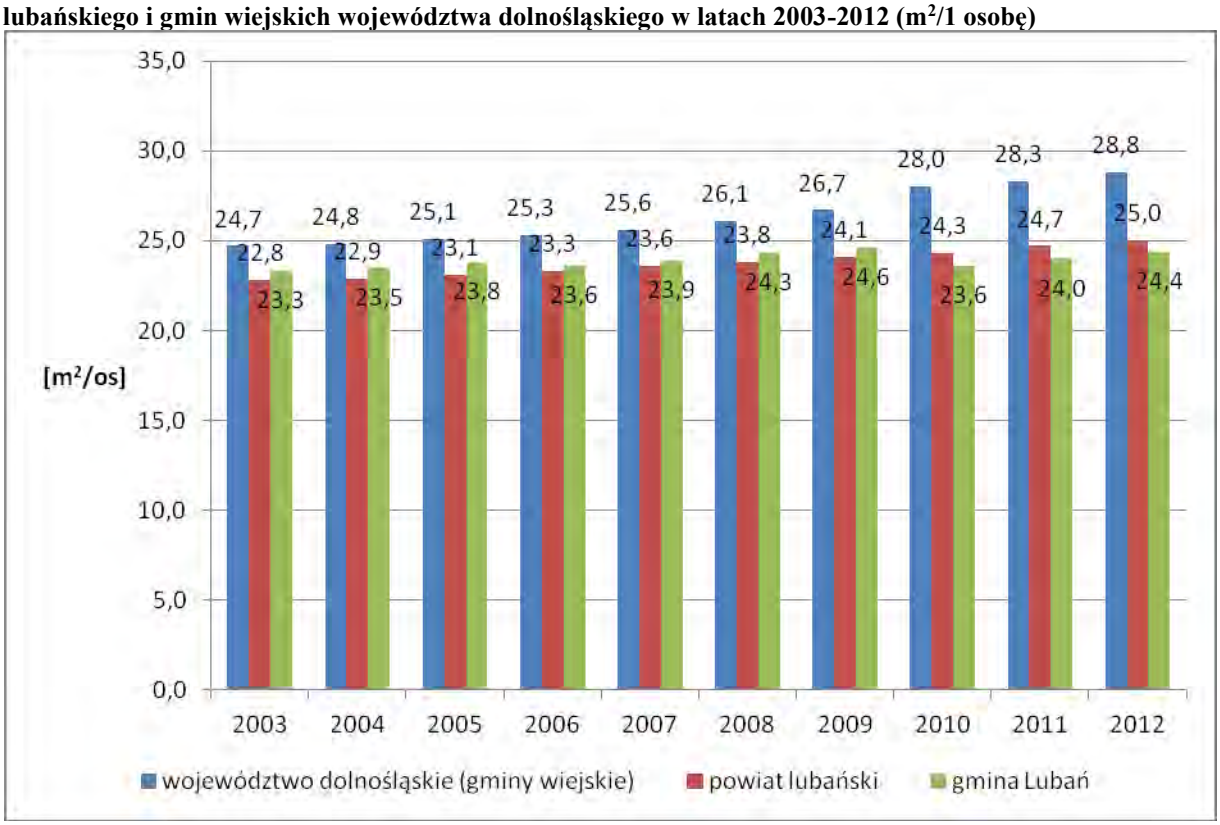

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zdecydowana większość mieszkań na terenie gminy Lubań w 2007 roku należała do osób fizycznych (ponad 96%). Zaledwie 2% zasobów mieszkaniowych należało do zakładów pracy, około 1,5% do zasobu gminy, zaś około 0,3% do zasobów pozostałych podmiotów (ryc. 10.4).

Ryc. 10.4 Zasoby mieszkaniowe wg form własności na terenie gminy Lubań w 2007 roku

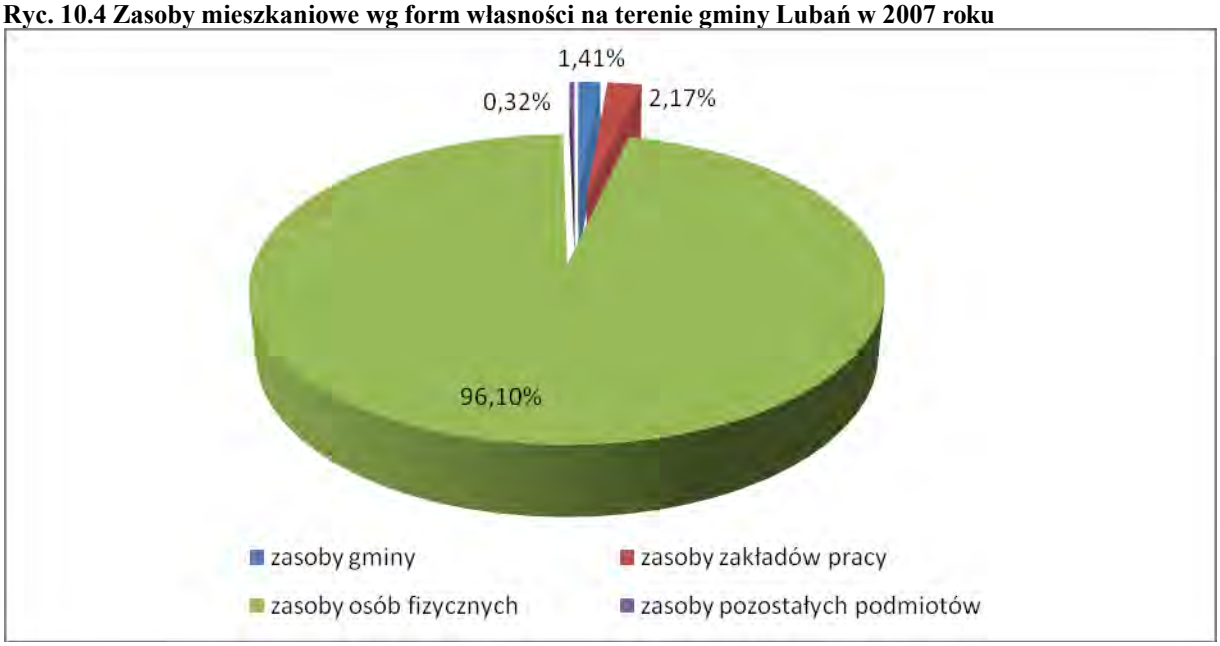

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

10.3 Oświata

Zgodnie z wykazem szkół i placówek oświatowych wg Kuratorium Oświaty we Wrocławiu, na dzień 03.01.2014 r. w gminie Lubań funkcjonowały następujące gminne placówki oświatowe:

- Przedszkola:
  - ✓ Samorządowe Przedszkole w Pisarzowicach,
  - ✓ Samorządowe Przedszkole w Radogoszczy,
  - ✓ Samorządowe Przedszkole w Radostowie Średnim.

- Szkoły podstawowe:
  - ✓ Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Kościelniku,
  - ✓ Szkoła Podstawowa im. Noblistów Polskich w Pisarzowicach,
  - ✓ Szkoła Podstawowa w Radogoszczy,
  - ✓ Szkoła Podstawowa w Radostowie Średnim.

- Gimnazja:
  - ✓ Gimnazjum Publiczne im. A. Fredry w Pisarzowicach.

Zgodnie z danymi GUS w 2012 roku, do szkół podstawowych na terenie gminy Lubań uczęszczało 387 uczniów, zaś do gimnazjum 109 uczniów. Dzieci w oddziałach przedszkolnych szkół podstawowych w 2012 roku było 60, natomiast do przedszkoli uczęszczało 63 dzieci.

Współczynnik skolaryzacji netto, będący miarą powszechności kształcenia, obrazuje relację liczby osób uczących się (według stanu na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia w danej grupie wieku do liczby ludności (według stanu na dzień 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania (ryc. 10.5).

W latach 2003–2012 wskaźnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych na terenie gminy Lubań wzrósł o 7,6 punktu procentowego (z 78,58% w 2003 r. do 86,18% w 2012 r.). Wartość współczynnika poniżej 100% oznacza, że pozostałe dzieci uczęszczały do szkół zlokalizowanych poza granicami administracyjnymi gminy. Na terenie powiatu lubańskiego i gmin wiejskich województwa dolnośląskiego we wspomnianym okresie zanotowano z kolei tendencje spadkowe.

Ryc. 10.5 Współczynnik skolaryzacji (szkoły podstawowe) w latach 2003–2012 na terenie gminy Lubań, powiatu lubańskiego i gmin wiejskich województwa dolnośląskiego (%)

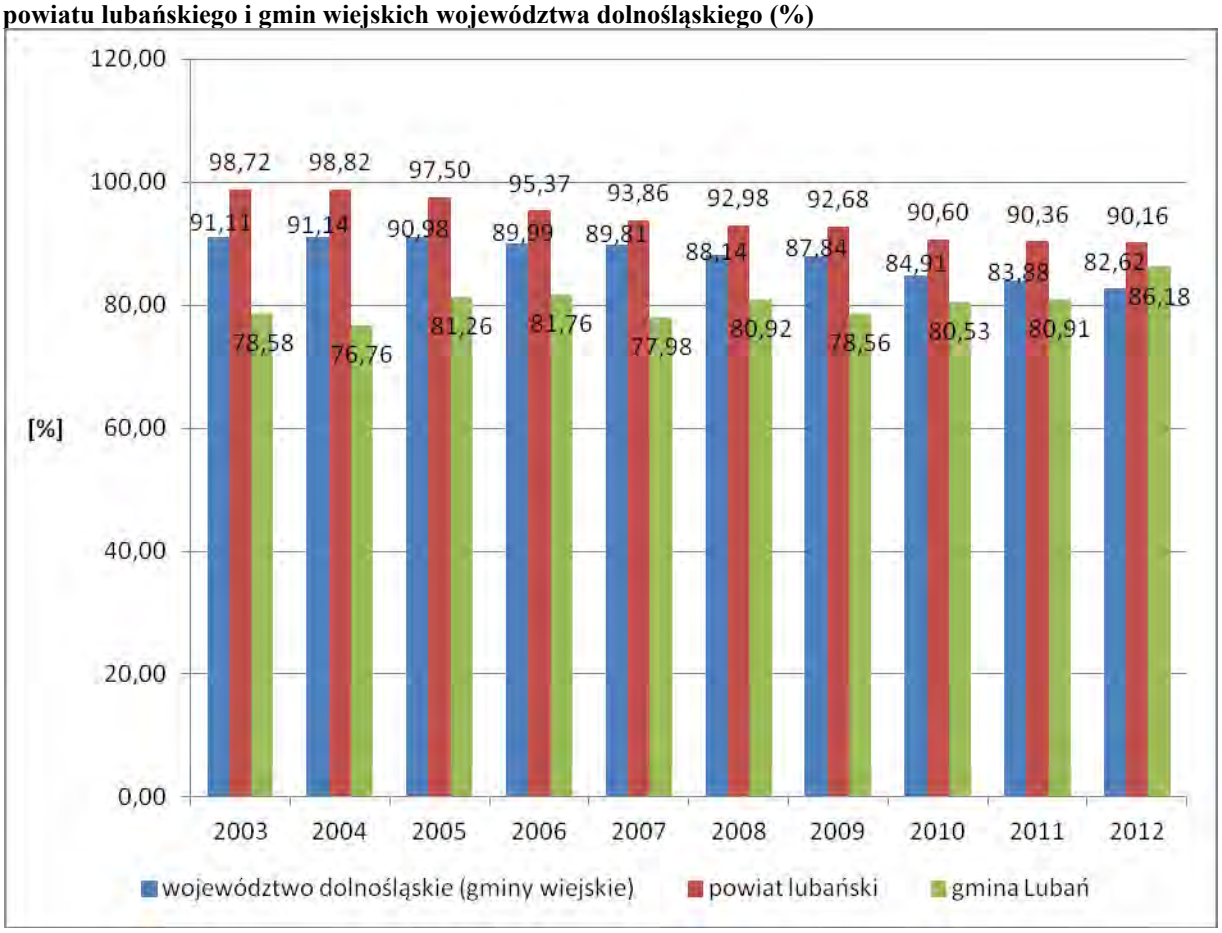

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Współczynnik skolaryzacji netto na poziomie gimnazjalnym w latach 2003–2012 na terenie gminy Lubań wykazuje trend spadkowy. W wyniku tych zmian w ciągu 10 lat wartość omawianego wskaźnika spadła aż o 19,68 punktu procentowego. Oznacza to, iż z roku na rok coraz więcej uczniów w wieku gimnazjalnym zamieszkujących teren gminy Lubań spełnia obowiązek szkolny poza jej granicami administracyjnymi (ryc. 10.6).

Ryc. 10.6 Współczynnik skolaryzacji (szkoły gimnazjalne) w latach 2003-2012 na terenie gminy Lubań, powiatu lubańskiego i gmin wiejskich województwa dolnośląskiego (%)

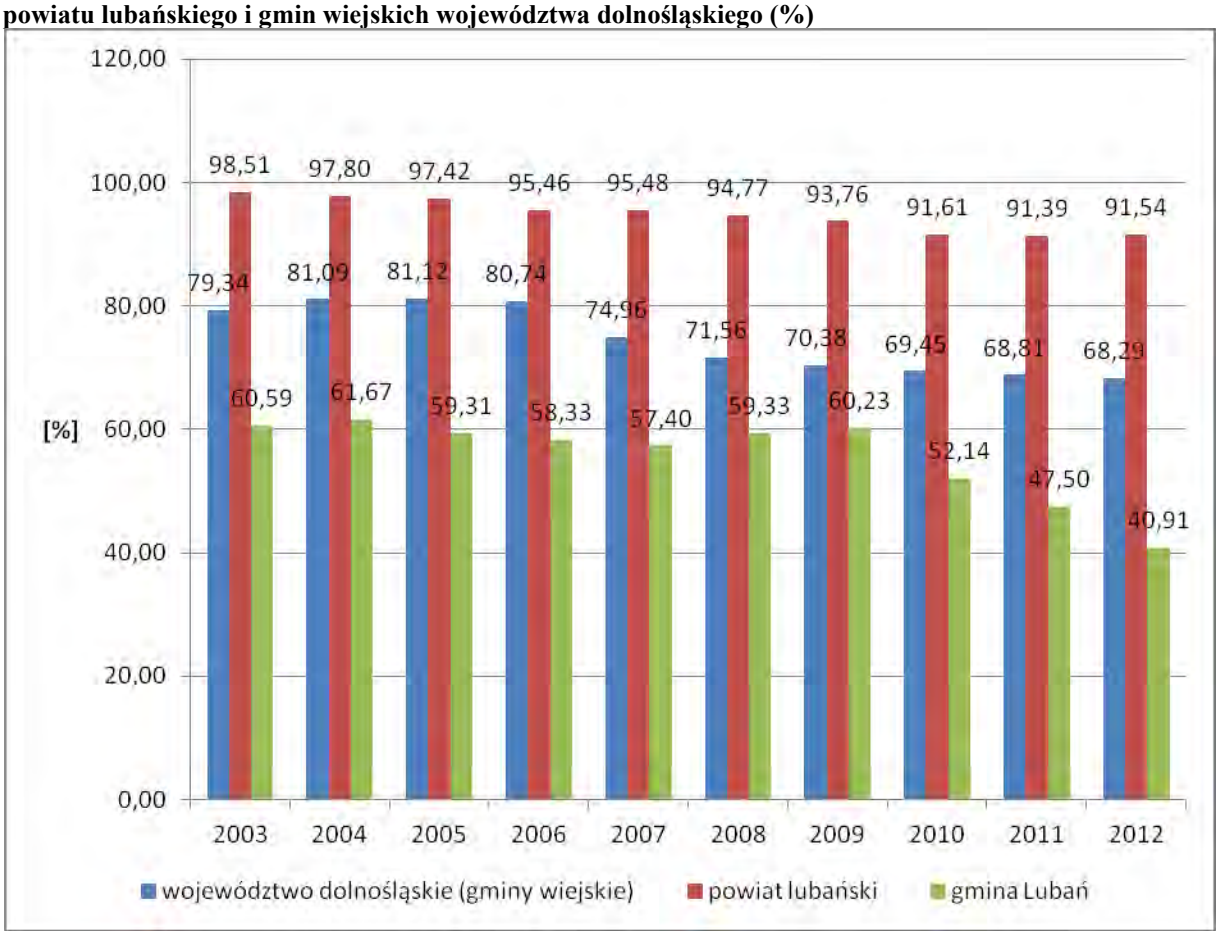

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

10.4 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W gminie Lubań nie funkcjonuje żaden ośrodek świadczący usługi dla ludności w zakresie opieki zdrowotnej. Wszelkie zakłady opieki zdrowotnej, lecznictwo szpitalne oraz inspekcja sanitarna znajdują się w mieście Lubań.

10.5 Administracja publiczna

Centrum administracyjno-usługowym dla gminy jest miasto Lubań, w którym mieszczą się:

- Urząd Gminy Lubań,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaniu,
- Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Lubaniu.

10.6 Działalność kulturalna, sport i rekreacja

Działalność kulturalna

Od 1 stycznia 2007 r. w budynku Urzędu Gminy Lubań funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. W jego skład wchodzi Gminna Biblioteka Publiczna w Pisarzowicach, jej filia w Radogoszczy, a także 6 świetlic wiejskich, w których odbywają się imprezy okolicznościowe i kulturalne.

GOKiS jest organizatorem wielu przeglądów, imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych oraz konkursów. Prowadzone są w nim zajęcia artystyczne i koła zainteresowań dla chętnych w każdym wieku. Do największych imprez organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu należą Ogólnopolskie Imieniny Henryka, Henryki i Henrykowa w Henrykowie Lubańskim, a także Dożynki Gminne.

Wskaźnik liczby czytelników korzystających z Gminnej Biblioteki Publicznej na 1000 mieszkańców w gminie Lubań wykazuje tendencję spadkową. Jeszcze w roku 2003 wskaźnik ten był ponad 2 razy wyższy niż w roku 2012, co obrazuje ryc. 10.7.

Ryc. 10.7 Wskaźnik liczby czytelników na 1000 mieszkańców na terenie gminy Lubań w latach 2003–2012

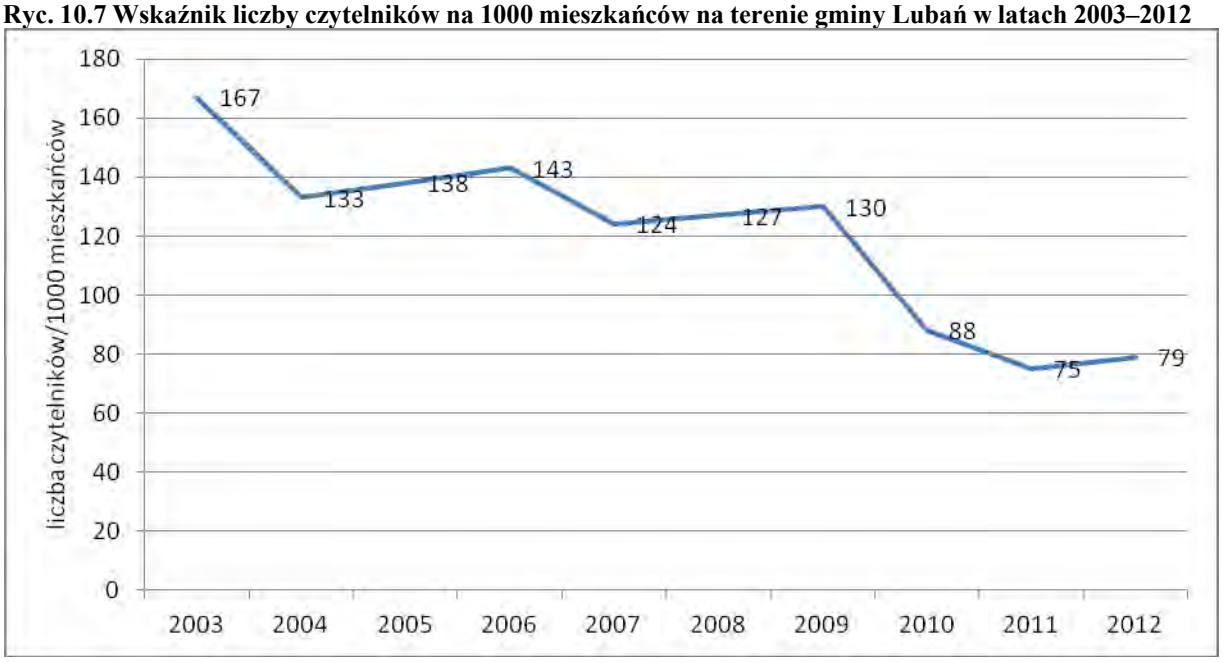

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Świetlice wiejskie na terenie gminy Lubań znajdują się w sześciu miejscowościach, tj. w Pisarzowicach, Henrykowie Lubańskim, Radogoszczy, Nawojowie Łużyckim, Radostowie Średnim i w Mściszowie. Wykorzystuje się je przede wszystkim do organizacji przyjęć weselnych oraz imprez dla społeczności lokalnej. Świetlice zlokalizowane

w Radogoszczy i w Radostowie Średnim wykorzystywane są przez lokalną młodzież do zajęć sportowych.

Oprócz świetlic wiejskich istnieją także trzy niezależne świetlice środowiskowe w Radostowie, Mściszowie i Henrykowie Lubańskim. Są w nich prowadzone zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, które zapewniają dzieciom i młodzieży różnorodne formy poradnictwa, wsparcie emocjonalne, rozwijanie prawidłowych postaw społecznych, uczą radzenia sobie z gniewem i rozwijają zdolności. We wszystkich tych świetlicach środowiskowych w zajęciach uczestniczy średnio około 50 dzieci z terenu całej gminy.

Chlubą gminy są zespoły folklorystyczne, działające przy Gminnym Ośrodku Sportu i Rekreacji. Jest to zespół „Marysieńki" z Radostowa, „Cisowianki" i „Cisowianeczki" z Henrykowa Lubańskiego. Zespoły te podtrzymują obrzędy i kulturalne tradycje oraz biorą udział w licznych przeglądach zespołów folklorystycznych odnosząc sukcesy i promując gminę na terenie całego kraju.

Na terenie gminy Lubań istnieją także centra kształcenia na odległość (w Mściszowie i Henrykowie).

Sport

Kluby i zespoły sportowe na terenie gminy Lubań:

- Ludowy Zespół Sportowy "LZS Henryków":
  - ✓ sekcja piłki nożnej,
  - ✓ sekcja tenisa stołowego;
- Ludowy Zespół Sportowy "LZS Radogoszcz":
  - ✓ sekcja piłki nożnej;
- Ludowy Zespół Sportowy "LZS Radostów":
  - ✓ sekcja piłki nożnej,
  - ✓ sekcja tenisa stołowego "Święci" Radostów;
- Uczniowski Klub Sportowy "Samuraj" Lubań w Henrykowie;
- Uczniowski Klub Sportowy "Olimpijczyk" Szkoła Podstawowa w Radogoszczy.

Turystyka i rekreacja

Gmina Lubań ma charakter typowo rolniczy, posiada jednak potencjał, aby stać się miejscem atrakcyjnym turystycznie. Istnieje tu kilka miejsc wartych odwiedzenia przez turystów. Najsłynniejszym obiektem jest cis pospolity w Henrykowie Lubańskim, uznany za najstarsze drzewo w Polsce i być może w Europie Środkowej. W Nawojowie Śląskim

znajdują się najpiękniejsze na Dolnym Śląsku renesansowe dwukondygnacyjne zdobione herbami krużganki. Gmina Lubań, w ramach promocji bogactwa kulturalnego, wydała przy współudziale Związku Gmin „Kwisa" przewodniki pt. „Dolina rzeki Kwisy", „W dorzeczu rzeki Kwisy" i „Wędrówki po dolinie rzeki Kwisy". Przez teren gminy przebiega pieszo – rowerowa ścieżka dydaktyczna „Szlakiem Wygasłych Wulkanów", która jest bardzo atrakcyjną formą nauczania o budowie wewnętrznej trzeciorzędowych pokryw bazaltowych i kominów wulkanicznych. Przebiegają tędy również dwa szlaki turystyczne: niebieski i zielony. Znajduje się tu także fragment rowerowego szlaku euroregionalnego „Dolina Kwisy". W ramach rozwoju turystyki w 2003 r. został wyznaczony „Szlak Śląsko-Łużycki" wytyczony przez miasto Bolesławiec. Siec gastronomiczna w gminie jest słabo rozwinięta.

10.7 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Lubań zapewniają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Pisarzowicach, Henrykowie Lubańskim, Radostowie Średnim i w Mściszowie, a także Komenda Powiatowa Policji w Lubaniu.

10.8 Podsumowanie

Sytuacja mieszkaniowa gminy Lubań na przełomie badanych lat uległa niewielkiej, ale systematycznej poprawie. Jeśli chodzi o oświatę, to na terenie gminy znajdują się przede wszystkim szkoły podstawowe, przedszkola i jedno gimnazjum, pozostałe szkoły zlokalizowane są w mieście Lubań. W zasadzie miasto stanowi centrum administracyjno-usługowe dla gminy. Jest również ważnym ośrodkiem o funkcjach ponadlokalnych i społeczno-gospodarczych. Poza tym, wiodącymi funkcjami w mieście są mieszkalnictwo, administracja, usługi, handel i przemysł. Nie przewiduje się raczej radykalnych zmian w tym zakresie, ponieważ hierarchia ta wynika przede wszystkim z układu komunikacyjnego oraz położenia geograficznego. Miasto położone jest w centrum gminy, zatem uwarunkowania geograficzne stanowią tu bardzo silny czynnik determinujący przewagę miasta nad gminą.

Ze względu na powyższe, na terenie gminy Lubań nie funkcjonuje również żaden ośrodek świadczący usługi dla ludności w zakresie opieki zdrowotnej. Wszelkie tego typu ośrodki zlokalizowane są w samym Lubaniu.

Kultura i folklor są dość dobrze rozwinięte na terenie gminy Lubań. Istnieją świetlice wiejskie organizujące zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz zespoły folklorystyczne, a także zespoły i kluby sportowe różnych sekcji.

Turystyka na terenie gminy jest słabo rozwinięta ze względu na to, iż jest to gmina o charakterze typowo rolniczym. Jednak istnieje tu potencjał rozwoju turystyki ze względu na kilka atrakcji oraz szlaki turystyczne, które są dość licznie odwiedzane przez przejezdnych.

Podsumowując, gmina Lubań dzięki symbiozie z miastem Lubań jest dostatecznie rozwinięta i zapewnia mieszkańcom odpowiednie warunki życia. W celu polepszenia tego stanu należałoby poddać renowacji świetlice wiejskie, modernizacji drogi i szlaki turystyczne wraz z budową towarzyszącej infrastruktury, czy wybudować place zabaw.

11 Dziedzictwo kulturowe - zasoby i stan ochrony

11.1 Historia gminy Lubań

Początki cywilizacji na obecnych terenach gminy Lubań nie są dokładnie znane. Spowodowane jest to brakiem odpowiednich badań archeologicznych. Prace wykopaliskowe, prowadzone w czasach międzywojennych, były przez badaczy wyidealizowane i mało rzetelne oraz dążyły do udowodnienia wyższości Germanów nad Słowianami. Na analogicznej zasadzie działali Polacy po zakończeniu II wojny światowej. Wszelkie prowadzone przez nich badania i prace naukowe miały na celu odnalezienie piastowskich korzeni i ignorowanie znalezisk obcych ideowo.

Zakłada się, że pierwsi ludzie w tych okolicach, podobnie jak na Śląsku i w Czechach, pojawili się w okresie plejstocenu lub na początku zlodowacenia około 70 tysięcy lat temu. Kolejne nieliczne ślady osadnictwa, takie jak prymitywne narzędzia, pochodzą z okresów pomiędzy kolejnymi zlodowaceniami. Po zakończeniu ostatniego zlodowacenia (około 10 tysięcy lat p.n.e.), dolina Kwisy i wzgórza porosły lasami, które utworzyły doskonałe warunki do osiedlania się. Ok. 400 r. p.n.e. to okres wpływów rzymskich i gockich oraz rozwoju handlu z południem Europy, podczas których kupcy przemierzali okolice Kwisy w drodze po bałtycki bursztyn, zostawiając po drodze wiele cennych drobiazgów. W 370 r. nastąpił najazd Hunów, Gotów i Awarów, po którym nastała kolejna faza wędrówki ludów i pojawili się prasłowianie. W ok. VI wieku powstały pierwsze związki plemienne, założone przez tzw. „białochorwatów", którzy przybyli z Bałkanów. W VII wieku powstały silne plemiona, zorganizowane wokół grodów, z władzą polityczną i wojskową. Powstały wtedy pierwsze prasłowiańskie lokalne nazwy geograficzne i prawdopodobnie również nazwa rzeki Kwisa.

Istnieje prawdopodobieństwo, że w IX wieku na te ziemie miało wpływ Państwo Wielkomorawskie i związane z nim chrześcijaństwo z kręgu św. Cyryla i Metodego. Rozdrobnione plemiona Słowian znalazły się w kręgu oddziaływania państwa czeskiego Przemyślidów. Ze wschodniej strony tworzyło się Milsko, a od wschodu Śląsk, zależny od Czech. Tereny pomiędzy Nysą Łużycką, Bobrem i Kwisą, które od X wieku funkcjonowały jako ziemia niczyja, były porośnięte puszczą, mającą chronić granice młodych państw przed najazdem wojsk z Zachodu. W 990 r. Śląsk został włączony do Państwa Polan przez Mieszka I. W 1003 r. Bolesław Chrobry rozpoczął ekspansję na Południe i Zachód, gdzie zdobył Łużyce i Milsko z Budziszynem. W XI wieku nastąpił najazd księcia czeskiego Brzetysława, który skutkował wieloma zniszczeniami i walkami związanymi

z przynależnością Śląska. Świadkiem tego zdarzenia jest grodzisko w Nawojowie Śląskim, pochodzące z wczesnego średniowiecza. W 1241 r. zawarty został układ pomiędzy biskupami miśnieńskimi z królami Czech, którzy walczyli o „ziemie niczyje", położone pomiędzy Śląskiem a Łużycami. Śląsk po rozbiciu dzielnicowym w 1138 r. przypadł księciu Władysławowi Wygnańcowi, co rozpoczęło długi okres wojen. Górne Łużyce w 1156 r. przeszły we władanie Przemyślidów jako lenno, a Śląsk został podzielony pomiędzy wnuków Henryka I Brodatego i jego żonę, św. Jadwigę Śląską. Pod koniec XII wieku na Śląsku pojawili się pierwsi osadnicy z Turyngii i Saksonii. Najstarszymi wsiami w gminie są prawdopodobnie Mściszów, Radostów i Henryków. Od Görlitz do Nowogrodźca przebiegał odcinek ważnego traktu średniowiecznej Europy – Via Regia, zwany drogą królewską, łączący Zachód ze Wschodem Europy. Sprzyjał on intensywnemu osadnictwu w omawianej gminie, ponieważ jego południowa odnoga przebiegała w kierunku Jeleniej Góry i Lwówka przez Lubań. W XIII wieku powstało wiele miast i wsi z systemem czynszowym, który zrewolucjonizował ówczesną gospodarkę. W 1273 r. w Lubaniu powstał klasztor franciszkanów, a na początku XIV wieku zostały na ten teren sprowadzone siostry magdalenki. Zakony stały się głównymi propagatorami rewolucji gospodarczej na prowincji. W 1312 r. ks. Bernard wydzielił swemu synowi Henrykowi Jaworskiemu niewielkie księstwo świdnicko-jaworskie. W 1318 r. Henryk odziedziczył Wschodnie Łużyce, co miało w odległej przyszłości wielkie znaczenie. W ciągu 27 lat władania Lubaniem Henryk Jaworski przyczynił się do wzrostu potęgi miasta i jego okolic. Po jego śmierci w 1346 r., ziemie po zachodniej stronie Kwisy wróciły jako lenno królów czeskich, natomiast śląskie włości objął jego bratanek. XIV wiek był złotym okresem rozwoju gospodarczego i wzrostem potęgi rycerstwa. Relikty gotyckiej architektury i plastyki, zachowane w kościołach w Pisarzowicach i Mściszowie, świadczą o zamożności fundatorów i wysokim poziomie artystycznym wykonawców związanych z kręgiem praskim.

W okresie tym Lubań przystąpił do związku sześciu miast, który miał bronić interesów handlowych swoich członków. Dość długi czas pokoju został naruszony dopiero pod koniec drugiej dekady XV wieku przez zwolenników Jana Husa, czeskiego reformatora, skazanego na śmierć w 1415 r. za heretyckie nauki. W 1419 r. rozpoczęło się powstanie ludowe. W 1427 r. husyci zdobyli Lubań i udali się w kierunku Lwówka. Od 1471 r. na tronie czeskim i węgierskim zasiadali Jagiellonowie.

Od 1525 r. Łużyce i Śląsk należały do Cesarstwa Habsburgów. Reformacja kościoła Marcina Lutra spowodowała porzucenie kościołów przez wielu księży. W drugiej połowie XVI wieku budowano świątynie i rycerskie siedziby z okazałymi portalami (Kościelnik

Dolny, Radostów Średni, Nawojów Łużycki). Na początku wojny 30-letniej, w 1623 r., cesarz Ferdynand II oddał Górne Łużyce w zastaw sprzymierzonemu elektowi saskiemu. Na mocy pokoju pruskiego w 1635 r. ziemia łużycka formalnie przeszła na dwa stulecia (do 1815 r.) w dziedziczne posiadanie elektorskiej linii Wettinów. W 1677 powstał, pierwszy na terenie dzisiejszej gminy Lubań, drewniany zbór ewangelicki w Jałowcu. Jednym z niewielu ówczesnych związków okolic Lubania z Polską jest fakt, że od 1697 r. August II zasiadł na tronie polskim, a Polskę i Saksonię połączyła unia personalna. W 1740 r. wojska pruskie opanowały cały Śląsk. W latach 1807–1815 na tronie Księstwa Warszawskiego zasiadał Fryderyk August i wówczas skończył się związek polsko – saksoński. Zachodni brzeg Kwisy, obejmujący Pisarzowice, Henryków, Radogoszcz, Kościelnik i Jałowiec, został włączony do nowej struktury administracji pruskiej. W kwietniu 1812 r., przez Zgorzelec, Lubań i Bolesławiec przeszły wojska Napoleona wracające z Hiszpanii. Zakończenie wojen napoleońskich nie przyniosło jednak korzyści Łużyczanom. Znaczna część Łużyc przeszła pod władzę Prus. W wyniku ustaleń kongresu wiedeńskiego, teren między Nysą a Kwisą włączono pod administrację śląskich władz prowincjonalnych, co przekreśliło dotychczasowe związki z obszarem Górnych Łużyc. Saksonia, za wsparcie Napoleona, zapłaciła utratą Łużyc Górnych. Po dwóch wiekach oba brzegi Kwisy ponownie znalazły się w jednym państwie. Rozpoczął się proces integracji administracyjnej i tym sposobem, w 1818 r., powstał powiat lubański. XIX wiek przyniósł rewolucyjne zmiany w zakresie gospodarki. W Radogoszczy wybudowano fabrykę wyrobów szamotowych, w Nawojowie Śląskim rozbudowano fabrykę gipsu, w Jałowcu wybudowano fabrykę tektury i azbestu, a w Henrykowie powstała fabryka drzwiczek piecowych. Kolejną rewolucją była budowa Śląskiej Kolei Górskiej – w 1865 r. zbudowano linię kolejową Lubań – Węgliniec, a w kolejnych latach ją rozbudowywano. Została ona zelektryfikowana w 1926 r. Podczas I wojny światowej nastąpiły pierwsze próby elektryfikacji wsi (w Henrykowie prąd popłynął w 1917 r.). Lata międzywojenne, po przejęciu władzy przez nazistów, były czasem budowy dróg. II wojna światowa zakończyła dwa wieki panowania Prus na śląskim brzegu Kwisy i półtora wieku panowania na łużyckim brzegu Kwisy. W lutym 1945 r. na tych terenach toczyły się zacięte walki pancerne (zwłaszcza pod Mściszowem i Henrykowem). Ostatnim bastionem oporu Niemców był Lubań, który poległ wraz z resztą III Rzeszy. Na ziemi lubańskiej pojawili się Rosjanie i czerwonoarmiści. Po zakończeniu wojny, w połowie maja, pojawiły się władze polskie. Po 1945 r. zaczęli się tam osiedlać osadnicy wojskowi, repatrianci, „Lwowiacy”, „Serbowie”, i „Bukowińczycy”. Do końca lat 40 większość niemieckojęzycznych mieszkańców wyjechała do Niemiec.

11.2 Zabytki na terenie gminy Lubań objęte ochroną konserwatorską, wpisane do rejestru zabytków

Na terenie gminy Lubań znajduje się 29 obiektów wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków (tab. 11.1).

Tab. 11.1 Wykaz zabytków ujętych w wojewódzkim rejestrze zabytków

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Numer	Rodzaj obiektu	Numer rejestru	Data wpisu
1	Henryków Lubański	kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja	392	kościół	417/936	05.09.1961
2	Henryków Lubański	plebania w zespole	392	plebania	418/1481	25.01.1966
3	Henryków Lubański	dom mieszkalny	213	dom mieszkalny	556/1112/J	13.10.1992
4	Jałowiec	kościół ewangelicki		kościół	559/1482	25.01.1966
5	Jałowiec	pałac		pałac	558/1483	25.01.1966
6	Jałowiec	park		park	557/863/J	04.02.1985
7	Kościelnik	kościół ewangelicki, ob. p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzciciela	37	kościół	419/864	19.04.1961
8	Kościelnik	cmentarz w zespole kościelnym	37	cmentarz	420/1043/J	01.08.1990
9	Kościelnik	park	56	park	560/ 1029/J	21.12.1990
10	Mściszów	kościół parafialny p.w. Św. Jerzego (ruina)		kościół	421/1490	25.01.1966
11	Mściszów	kościół ewangelicki, ob. katolicki, filialny p.w. Zesłania Ducha Św.		kościół	A/1090	03.11.2008
12	Nawojów Łużycki	zespół dworski	47	zespół	561/266	27.04.1951
13	Nawojów Łużycki	dwór, ob. w części kościół filialny p.w. Chrystusa Króla		dwór	561/266	27.04.1951
14	Nawojów Łużycki	krużganki renesansowe w zespole dworskim		inny	A/5874/606	28.08.1959
15	Pisarzowice	kościół parafialny p.w. Macierzyństwa NMP	120	kościół	422/1492	25.01.1966
16	Pisarzowice	zespół folwarczny	204	zespół	566/1259/J	29.04.1996
17	Pisarzowice	dom zarządcy folwarku	204	rządcówka	566/1259/J	29.04.1996
18	Pisarzowice	budynek gospodarczy w zespole folwarcznym	204	gospodarczy	566/1259/J	29.04.1996
19	Pisarzowice	obora z częścią mieszkalną w zespole folwarcznym	204	dom mieszkalny	566/1259/J	29.04.1996
20	Pisarzowice	zespół pałacowo-parkowy I	214	zespół	563/989	03.09.1963
21	Pisarzowice	pałac (ruina)	214	pałac	563/989	03.09.1963
22	Pisarzowice	park pałacowy	214	park	567/705/J	10.11.1981
23	Pisarzowice	oficyna pałacowa w zespole	3a	oficyna	562/1493	25.01.1966
24	Pisarzowice	pałac w zespole pałacowo-parkowym	285	pałac	564/926/J	29.05.1989
25	Pisarzowice	park w zespole pałacowo-parkowym	285	park	565/865/J	04.02.1985
26	Radostów Średni	kościół filialny p.w. Objawienia Pańskiego		kościół	423/941	11.09.1961
27	Radostów Średni	pałac		pałac	568/791	14.11.1960
28	Radostów Średni	park		park	569/1048/J	07.09.1990
29	Radostów Górny	dom mieszkalny	68	dom mieszkalny	38/A/00	14.11.2000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUOZ we Wrocławiu, Delegatura w Jeleniej Górze

11.3 Zabytki nieruchome na terenie gminy Lubań objęte ochroną konserwatorską, ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Na terenie gminy Lubań znajduje się 329 obiektów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków (tab. 11.2).

Tab. 11.2 Wykaz zabytków ujętych wojewódzkiej ewidencji zabytków

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Numer	Rodzaj obiektu
1.	Henryków Lubański	zespół kościelny	392	zespół
2.	Henryków Lubański	mur cmentarza z podcieniami w zespole	392	mur
3.	Henryków Lubański	brama cmentarza w zespole	392	mur
4.	Henryków Lubański	kaplica w zespole	392	kaplica
5.	Henryków Lubański	kaplica w zespole	392	kaplica
6.	Henryków Lubański	dwór, ob. magazyn	1	dwór
7.	Henryków Lubański	browar/budynek fabryczny, ob. schronisko młodzieżowe		przemysłowy
8.	Henryków Lubański	szkoła		publiczny
9.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	10	dom mieszkalny
10.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	28	dom mieszkalny
11.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	72	dom mieszkalny
12.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	73	dom mieszkalny
13.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	74	dom mieszkalny
14.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	78	dom mieszkalny
15.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	87	dom mieszkalny
16.	Henryków Lubański	dom mieszkalny	92	dom mieszkalny
17.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	93	dom mieszkalny
18.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	99	dom mieszkalny
19.	Henryków Lubański	budynek gospodarczy	99	gospodarczy
20.	Henryków Lubański	stodoła	99	gospodarczy
21.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	104	dom mieszkalny
22.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	121	dom mieszkalny
23.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	130	dom mieszkalny
24.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	140	dom mieszkalny
25.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	172	dom mieszkalny
26.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	180	dom mieszkalny
27.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	181	dom mieszkalny
28.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	187	dom mieszkalny
29.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	197	dom mieszkalny
30.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	228	dom mieszkalny
31.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	230	dom mieszkalny
32.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	243	dom mieszkalny
33.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	268	dom mieszkalny
34.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	274	dom mieszkalny
35.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	277	dom mieszkalny
36.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	278	dom mieszkalny
37.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	281	dom mieszkalny
38.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	282	dom mieszkalny
39.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	285	dom mieszkalny
40.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	311	dom mieszkalny
41.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	316	dom mieszkalny
42.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	318	dom mieszkalny
43.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	321	dom mieszkalny
44.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	323	dom mieszkalny
45.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	324	dom mieszkalny
46.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	333	dom mieszkalny

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Numer	Rodzaj obiektu
47.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	338	dom mieszkalny
48.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	341	dom mieszkalny
49.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	346	dom mieszkalny
50.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	355	dom mieszkalny
51.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	365	dom mieszkalny
52.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	366	dom mieszkalny
53.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	369	dom mieszkalny
54.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	376	dom mieszkalny
55.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	385	dom mieszkalny
56.	Henryków Lubański	dom mieszkalno-gospodarczy	390	dom mieszkalny
57.	Henryków Lubański	dom mieszkalny	394	dom mieszkalny
58.	Jałowiec	cmentarz ewangelicki		cmentarz
59.	Jałowiec	zespół pałacowo-parkowy		zespół
60.	Jałowiec	grobowiec rodzinny barona von Lachmann w zespole		inny
61.	Jałowiec	oficyna I w zespole		oficyna
62.	Jałowiec	oficyna II w zespole		oficyna
63.	Jałowiec	aleja do kaplicy grobowej w zespole		inny
64.	Jałowiec	kaplica grobowa w zespole		kaplica
65.	Jałowiec	mur wokół kaplicy grobowej		mur
66.	Jałowiec	brama w murze wokół kaplicy grobowej		mur
67.	Jałowiec	stajnia I w zespole		gospodarczy
68.	Jałowiec	stajnia II w zespole		gospodarczy
69.	Jałowiec	wozownia w zespole		gospodarczy
70.	Jałowiec	obora w zespole		gospodarczy
71.	Jałowiec	stodoła w zespole		gospodarczy
72.	Jałowiec	dwór		dwór
73.	Jałowiec	dom mieszkalno-gospodarczy	3	dom mieszkalny
74.	Jałowiec	szkoła	4	publiczny
75.	Jałowiec	dom mieszkalny	8	dom mieszkalny
76.	Jałowiec	dom mieszkalno-gospodarczy	12	dom mieszkalny
77.	Jałowiec	dom mieszkalno-gospodarczy	14	dom mieszkalny
78.	Jałowiec	dom mieszkalny	17	dom mieszkalny
79.	Jałowiec	dom mieszkalny	19	dom mieszkalny
80.	Jałowiec	dom mieszkalny	26	dom mieszkalny
81.	Jałowiec	dom mieszkalny	30	dom mieszkalny
82.	Jałowiec	budynek gospodarczy	30	gospodarczy
83.	Jałowiec	budynek gospodarczy	30	gospodarczy
84.	Jałowiec	stodoła	30	gospodarczy
85.	Jałowiec	dom mieszkalno-gospodarczy	31	dom mieszkalny
86.	Jałowiec	dom mieszkalno-gospodarczy	32	dom mieszkalny
87.	Jałowiec	dom mieszkalno-gospodarczy	39	dom mieszkalny
88.	Jałowiec	dom mieszkalny	40	dom mieszkalny
89.	Jałowiec	stodoła	40	gospodarczy
90.	Jałowiec	dom mieszkalny	44	dom mieszkalny
91.	Jałowiec	stodoła	44	gospodarczy
92.	Jałowiec	obora	44	gospodarczy
93.	Jałowiec	dom mieszkalny	45	dom mieszkalny
94.	Jałowiec	budynek gospodarczy	45	gospodarczy
95.	Jałowiec	dom mieszkalno-gospodarczy	46	dom mieszkalny
96.	Jałowiec	dom mieszkalny	48	dom mieszkalny
97.	Jałowiec	dom mieszkalny	50	dom mieszkalny
98.	Kościelnik	zespół kościelny	37	zespół
99.	Kościelnik	plebania w zespole kościelnym	37	plebania
100.	Kościelnik	zespół dworski	56	zespół

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Numer	Rodzaj obiektu
101.	Kościelnik	dwór	56	dwór
102.	Kościelnik	pawilon ogrodowy w zespole dworskim	56	inny
103.	Kościelnik	oficyna w zespole dworskim	56	oficyna
104.	Kościelnik	stajnia w zespole dworskim	56	gospodarczy
105.	Kościelnik	obora w zespole	56	gospodarczy
106.	Kościelnik	dom mieszkalny	2	dom mieszkalny
107.	Kościelnik	dom mieszkalno-gospodarczy	6	dom mieszkalny
108.	Kościelnik	dom mieszkalny	10	dom mieszkalny
109.	Kościelnik	dom mieszkalny	17	dom mieszkalny
110.	Kościelnik	dom mieszkalny	18	dom mieszkalny
111.	Kościelnik	dom mieszkalny	27	dom mieszkalny
112.	Kościelnik	dom mieszkalny	30	dom mieszkalny
113.	Kościelnik	szkoła	40	publiczny
114.	Kościelnik	oficyna gospodarcza	57	gospodarczy
115.	Kościelnik	dom mieszkalny	60	dom mieszkalny
116.	Kościelnik	willa	63	dom mieszkalny
117.	Kościelnik	dom mieszkalno-gospodarczy	66	dom mieszkalny
118.	Kościelnik	stodoła	66	gospodarczy
119.	Kościelnik	dom mieszkalny	69	dom mieszkalny
120.	Kościelnik	stodoła	69	gospodarczy
121.	Kościelnik	dom mieszkalny	71	dom mieszkalny
122.	Kościelnik	dom mieszkalny	73	dom mieszkalny
123.	Kościelnik	dom mieszkalny	74	dom mieszkalny
124.	Kościelnik	dom mieszkalny	78	dom mieszkalny
125.	Kościelnik	dom mieszkalno-gospodarczy	79	dom mieszkalny
126.	Kościelnik	dom mieszkalno-gospodarczy	82	dom mieszkalny
127.	Kościelnik	stacja kolejowa	31	dworzec
128.	Kościelnik	budynek gospodarczy przy stacji kolejowej	31	gospodarczy
129.	Kościelnik	szalety na stacji kolejowej	31	dworzec
130.	Kościelniki Dolne	dom mieszkalno-gospodarczy	1	dom mieszkalny
131.	Kościelniki Dolne	dom mieszkalno-gospodarczy	6	dom mieszkalny
132.	Kościelniki Dolne	dom mieszkalny	9	dom mieszkalny
133.	Kościelniki Dolne	dom mieszkalny	14	dom mieszkalny
134.	Kościelniki Dolne	dom mieszkalny	19	dom mieszkalny
135.	Kościelniki Dolne	zespół pałacowo-parkowy	20	zespół
136.	Kościelniki Dolne	park w zespole	20	park
137.	Kościelniki Dolne	oficyna mieszkalna w zespole	20	oficyna
138.	Kościelniki Dolne	stodoła I w zespole	20	gospodarczy
139.	Kościelniki Dolne	stodoła II w zespole	20	gospodarczy
140.	Kościelniki Dolne	obora, ob. warsztat z częścią mieszkalną w zespole	20	gospodarczy
141.	Kościelniki Dolne	spichlerz w zespole	20	gospodarczy
142.	Kościelniki Dolne	dom mieszkalny	25	dom mieszkalny
143.	Kościelniki Dolne	dom mieszkalny	27	dom mieszkalny
144.	Kościelniki Dolne	dom mieszkalny	29	dom mieszkalny
145.	Kościelniki Dolne	dom mieszkalno-gospodarczy	48	dom mieszkalny
146.	Kościelniki Dolne	dom mieszkalno-gospodarczy	49	dom mieszkalny
147.	Mściszów	zespół kościelny		zespół
148.	Mściszów	mur cmentarza w zespole kościelnym		mur
149.	Mściszów	brama w murze cmentarza w zespole kościelnym		mur
150.	Mściszów	plebania, ob. dom mieszkalny	90	plebania
151.	Mściszów	szkoła	82	publiczny
152.	Mściszów	dom mieszkalno-gospodarczy	3a	dom mieszkalny

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Numer	Rodzaj obiektu
153.	Mściszów	dom mieszkalno-gospodarczy	20	dom mieszkalny
154.	Mściszów	dom mieszkalny	33	dom mieszkalny
155.	Mściszów	dom mieszkalny	77	dom mieszkalny
156.	Mściszów	dom mieszkalny	81	dom mieszkalny
157.	Mściszów	dom mieszkalny	88	dom mieszkalny
158.	Mściszów	stodoła	88	gospodarczy
159.	Mściszów	dom mieszkalno-gospodarczy	89	dom mieszkalny
160.	Mściszów	stodoła	89	gospodarczy
161.	Mściszów	dom mieszkalno-gospodarczy	103	dom mieszkalny
162.	Mściszów	stodoła	103	gospodarczy
163.	Mściszów	dom mieszkalno-gospodarczy	117	dom mieszkalny
164.	Nawojów Łużycki	czworak w zespole dworskim	47	dom mieszkalny
165.	Nawojów Łużycki	obora w zespole	47	gospodarczy
166.	Nawojów Łużycki	spichlerz w zespole dworskim	47	gospodarczy
167.	Nawojów Łużycki	dom mieszkalny	5	dom mieszkalny
168.	Nawojów Łużycki	dom mieszkalny	6	dom mieszkalny
169.	Nawojów Łużycki	dom mieszkalno-gospodarczy	7	dom mieszkalny
170.	Nawojów Łużycki	dom mieszkalno-gospodarczy	21	dom mieszkalny
171.	Nawojów Łużycki	stodoła	21	gospodarczy
172.	Nawojów Łużycki	obora	21	gospodarczy
173.	Nawojów Łużycki	dom mieszkalno-gospodarczy	22	dom mieszkalny
174.	Nawojów Łużycki	dom mieszkalno-gospodarczy	24	dom mieszkalny
175.	Nawojów Łużycki	dom mieszkalno-gospodarczy	30	dom mieszkalny
176.	Nawojów Łużycki	dom mieszkalno-gospodarczy	32	dom mieszkalny
177.	Nawojów Śląski	zespół folwarczny	19	zespół
178.	Nawojów Śląski	oficyna zespole folwarcznym	19	oficyna
179.	Nawojów Śląski	obora z częścią mieszkalną w zespole folwarcznym	19	gospodarczy
180.	Nawojów Śląski	spichlerz zespole folwarcznym	19	gospodarczy
181.	Nawojów Śląski	stajnia, wozownia, z częścią mieszkalną w zespole folwarcznym	19	gospodarczy
182.	Nawojów Śląski	budynek gospodarczy zespole folwarcznym	19	gospodarczy
183.	Nawojów Śląski	kuźnia z wozownią zespole folwarcznym	19	gospodarczy
184.	Nawojów Śląski	dom mieszkalny w zespole dworskim	19	dom mieszkalny
185.	Nawojów Śląski	budynek gospodarczy zespole folwarcznym	19	gospodarczy
186.	Nawojów Śląski	szopa w zespole folwarcznym	19	gospodarczy
187.	Nawojów Śląski	stodoła w zespole folwarcznym	19	gospodarczy
188.	Nawojów Śląski	remiza straży pożarnej w zespole folwarcznym	19	inny
189.	Nawojów Śląski	budynek inwentarski w zespole folwarcznym	19	gospodarczy
190.	Nawojów Śląski	budynek wagi w zespole folwarcznym	19	inny
191.	Nawojów Śląski	dom mieszkalny	1	dom mieszkalny
192.	Nawojów Śląski	dom mieszkalny	3	dom mieszkalny
193.	Nawojów Śląski	dom mieszkalno-gospodarczy	8	dom mieszkalny
194.	Nawojów Śląski	dom mieszkalno-gospodarczy	10	dom mieszkalny
195.	Nawojów Śląski	dom mieszkalno-gospodarczy	12a	dom mieszkalny
196.	Nawojów Śląski	dom mieszkalno-gospodarczy	13	dom mieszkalny
197.	Nawojów Śląski	dom mieszkalny	14	dom mieszkalny
198.	Nawojów Śląski	dom mieszkalno-gospodarczy	15	dom mieszkalny
199.	Nawojów Śląski	obora	15	gospodarczy

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Numer	Rodzaj obiektu
200.	Nawojów Śląski	stodoła	15	gospodarczy
201.	Nawojów Śląski	dom mieszkalny	18	dom mieszkalny
202.	Nawojów Śląski	dom mieszkalno-gospodarczy	40	dom mieszkalny
203.	Nawojów Śląski	dom mieszkalno-gospodarczy	41	dom mieszkalny
204.	Nawojów Śląski	dom mieszkalno-gospodarczy	53	dom mieszkalny
205.	Pisarzowice	kaplica cmentarna		kaplica
206.	Pisarzowice	oficyna pałacowa w zespole		oficyna
207.	Pisarzowice	browar, ob. budynek gospodarczy w zespole		przemysłowy
208.	Pisarzowice	budynek gospodarczy		gospodarczy
209.	Pisarzowice	stodoła w zespole		gospodarczy
210.	Pisarzowice	zespół pałacowo-parkowy II	285	zespół
211.	Pisarzowice	zespół dworski	40	zespół
212.	Pisarzowice	dwór	40	dwór
213.	Pisarzowice	dom mieszkalny w zespole dworskim	40	dom mieszkalny
214.	Pisarzowice	stodoła w zespole folwarcznym	40	gospodarczy
215.	Pisarzowice	chlewnia w zespole folwarcznym	40	gospodarczy
216.	Pisarzowice	szopa w zespole folwarcznym	40	gospodarczy
217.	Pisarzowice	gorzelnia w zespole dworskim	40	przemysłowy
218.	Pisarzowice	obora w zespole	40	gospodarczy
219.	Pisarzowice	wiatrak (ruina)	przy nr 24	wiatrak
220.	Pisarzowice	remiza straży pożarnej		inny
221.	Pisarzowice	owczarnia		gospodarczy
222.	Pisarzowice	dom mieszkalny	1	dom mieszkalny
223.	Pisarzowice	dom mieszkalny	2	dom mieszkalny
224.	Pisarzowice	dom mieszkalny	3	dom mieszkalny
225.	Pisarzowice	dom mieszkalno-gospodarczy	7	dom mieszkalny
226.	Pisarzowice	dom mieszkalno-gospodarczy	16	dom mieszkalny
227.	Pisarzowice	dom mieszkalny	24	dom mieszkalny
228.	Pisarzowice	dom mieszkalny	25	dom mieszkalny
229.	Pisarzowice	stodoła	25	gospodarczy
230.	Pisarzowice	dom mieszkalny	29	dom mieszkalny
231.	Pisarzowice	dom mieszkalno-gospodarczy	31	dom mieszkalny
232.	Pisarzowice	dom mieszkalny	32	dom mieszkalny
233.	Pisarzowice	dom mieszkalny	36	dom mieszkalny
234.	Pisarzowice	dom mieszkalny	56	dom mieszkalny
235.	Pisarzowice	dom mieszkalny	65	dom mieszkalny
236.	Pisarzowice	dom mieszkalno-gospodarczy	73	dom mieszkalny
237.	Pisarzowice	dom mieszkalny	82	dom mieszkalny
238.	Pisarzowice	dom mieszkalny	83	dom mieszkalny
239.	Pisarzowice	dom mieszkalno-gospodarczy	105	dom mieszkalny
240.	Pisarzowice	dom mieszkalno-gospodarczy	107	dom mieszkalny
241.	Pisarzowice	dom mieszkalny	115	dom mieszkalny
242.	Pisarzowice	dom mieszkalny	117	dom mieszkalny
243.	Pisarzowice	dom mieszkalny	121	dom mieszkalny
244.	Pisarzowice	dom mieszkalny	122	dom mieszkalny
245.	Pisarzowice	dom mieszkalny	157	dom mieszkalny
246.	Pisarzowice	dom mieszkalny	166	dom mieszkalny
247.	Pisarzowice	dom mieszkalny	174	dom mieszkalny
248.	Pisarzowice	dom mieszkalny	178	dom mieszkalny
249.	Pisarzowice	obora	178	gospodarczy
250.	Pisarzowice	stodoła	178	gospodarczy
251.	Pisarzowice	dom mieszkalny	182	dom mieszkalny
252.	Pisarzowice	dom mieszkalny	185	dom mieszkalny
253.	Pisarzowice	dom mieszkalny	187	dom mieszkalny

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Numer	Rodzaj obiektu
254.	Pisarzowice	dom mieszkalny	188	dom mieszkalny
255.	Pisarzowice	dom mieszkalny	194	dom mieszkalny
256.	Pisarzowice	dom mieszkalny	197	dom mieszkalny
257.	Pisarzowice	dom mieszkalno-gospodarczy	201	dom mieszkalny
258.	Pisarzowice	dom mieszkalny	205	dom mieszkalny
259.	Pisarzowice	dom mieszkalny	229	dom mieszkalny
260.	Pisarzowice	dom mieszkalny	233	dom mieszkalny
261.	Pisarzowice	dom mieszkalny	261	dom mieszkalny
262.	Pisarzowice	stodoła	261	gospodarczy
263.	Pisarzowice	dom mieszkalno-gospodarczy	262	dom mieszkalny
264.	Pisarzowice	dom mieszkalny	263	dom mieszkalny
265.	Pisarzowice	dom mieszkalny	267	dom mieszkalny
266.	Pisarzowice	dom mieszkalny	269	dom mieszkalny
267.	Pisarzowice	dom mieszkalny	270	dom mieszkalny
268.	Pisarzowice	dom mieszkalno-gospodarczy	286	dom mieszkalny
269.	Pisarzowice	dom mieszkalny	291	dom mieszkalny
270.	Pisarzowice	zajazd pocztowy, ob. dom mieszkalny	292	publiczny
271.	Pisarzowice	stodoła	292	gospodarczy
272.	Pisarzowice	dom mieszkalno-gospodarczy	vis a vis 292	dom mieszkalny
273.	Pisarzowice	zespół willowo-parkowy z folwarkiem	299	zespół
274.	Pisarzowice	willa	299	dom mieszkalny
275.	Pisarzowice	spichlerz z oborą i częścią mieszkalną w zespole	299	gospodarczy
276.	Pisarzowice	stodoła w zespole	299	gospodarczy
277.	Pisarzowice	obora w zespole	299	gospodarczy
278.	Pisarzowice	gorzelnia zespole	299	przemysłowy
279.	Pisarzowice	budynek warsztatowy zespole	299	gospodarczy
280.	Radogoszcz	kościół p.w. Matki Bożej Królowej Polski	68	kościół
281.	Radogoszcz	willa	18	dom mieszkalny
282.	Radogoszcz	dom mieszkalny	23	dom mieszkalny
283.	Radogoszcz	dom mieszkalny	28	dom mieszkalny
284.	Radogoszcz	dom mieszkalny	30	dom mieszkalny
285.	Radogoszcz	dom mieszkalny	34	dom mieszkalny
286.	Radogoszcz	stodoła	34	gospodarczy
287.	Radogoszcz	dom mieszkalno-gospodarczy	34a	dom mieszkalny
288.	Radogoszcz	stodoła	34a	gospodarczy
289.	Radogoszcz	dom mieszkalno-gospodarczy	37	dom mieszkalny
290.	Radogoszcz	dom mieszkalno-gospodarczy	38	dom mieszkalny
291.	Radogoszcz	dom mieszkalny	39	dom mieszkalny
292.	Radogoszcz	stodoła	41	gospodarczy
293.	Radogoszcz	dom mieszkalno-gospodarczy	41	dom mieszkalny
294.	Radogoszcz	dom mieszkalny	43	dom mieszkalny
295.	Radogoszcz	dom mieszkalny	58	dom mieszkalny
296.	Radogoszcz	dom mieszkalny	61	dom mieszkalny
297.	Radogoszcz	dom mieszkalny	63	dom mieszkalny
298.	Radogoszcz	dom mieszkalny	65	dom mieszkalny
299.	Radogoszcz	dom mieszkalny	69	dom mieszkalny
300.	Radogoszcz	dom mieszkalno-gospodarczy	93	dom mieszkalny
301.	Radogoszcz	stodoła	93	gospodarczy
302.	Radogoszcz	młyn wodny		młyn
303.	Radostów Dolny	szkoła		publiczny
304.	Radostów Dolny	dom mieszkalny	2	dom mieszkalny
305.	Radostów Dolny	dom mieszkalny	7a	dom mieszkalny
306.	Radostów Dolny	dom mieszkalny	8	dom mieszkalny

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Numer	Rodzaj obiektu
307.	Radostów Dolny	budynek gospodarczy	11	gospodarczy
308.	Radostów Dolny	dom mieszkalny	65	dom mieszkalny
309.	Radostów Dolny	trafostacja	obok 65	trafostacja
310.	Radostów Średni	zespół kościelny		zespół
311.	Radostów Średni	dzwonnica kościelna		dzwonnica
312.	Radostów Średni	mur kościelny		mur
313.	Radostów Średni	brama w murze kościelnym		inny
314.	Radostów Średni	zespół pałacowo-parkowy		zespół
315.	Radostów Średni	oficyna pałacowa w zespole pałacowo-parkowym		oficyna
316.	Radostów Średni	obora w zespole		gospodarczy
317.	Radostów Średni	dom mieszkalny	24	dom mieszkalny
318.	Radostów Średni	dom mieszkalno-gospodarczy	35	dom mieszkalny
319.	Radostów Średni	dom mieszkalny	38	dom mieszkalny
320.	Radostów Średni	budynek gospodarczy	38	gospodarczy
321.	Radostów Średni	dom mieszkalny	39	dom mieszkalny
322.	Radostów Średni	dom mieszkalno-gospodarczy	51	dom mieszkalny
323.	Radostów Średni	dom mieszkalny	65	dom mieszkalny
324.	Radostów Średni	dom mieszkalny	66	dom mieszkalny
325.	Radostów Średni	dom mieszkalno-gospodarczy	67	dom mieszkalny
326.	Radostów Średni	dom mieszkalno-gospodarczy	93	dom mieszkalny
327.	Radostów Średni	dom mieszkalno-gospodarczy	102	dom mieszkalny
328.	Radostów Średni	dom mieszkalno-gospodarczy	105	dom mieszkalny
329.	Radostów Średni	trafostacja	obok 24	trafostacja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUOZ we Wrocławiu, Delegatura w Jeleniej Górze

11.4 Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy Lubań do rejestru zabytków wpisane są 2 stanowiska archeologiczne:

- grodzisko znajdujące się w obrębie Pisarzowice (nr rej 388/ARCH/68),
- grodzisko znajdujące się w obrębie Nawojów Śląski (nr rej 161/ARCH/65).

Szczegółowe dane dotyczące stanowisk archeologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Lubań przedstawia tab. 11.3.

Tab. 11.3 Wykaz stanowisk archeologicznych znajdujących się na terenie gminy Lubań

L.p.	Nazwa	Czas powstania	Miejscowość	Nr w miejscowości	Nr obszaru w AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP
1.	stanowisko archeologiczne	okres wpływów rzymskich, kultura luboszycka III faza	Henryków Lubański	1	78-11	4
2.	ślad osadniczy, ślad osadniczy	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	Henryków Lubański	2	78-11	10
3.	osada	późne średniowiecze	Henryków Lubański	3	78-11	11
4.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Henryków Lubański	4	78-11	12
5.	grodzisko	późne średniowiecze	Pisarzowice	1	78-11	1
6.	stanowisko archeologiczne	okres wpływów rzymskich, kultura luboszycka III faza	Pisarzowice	2	78-11	2
7.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Pisarzowice	3	78-11	13
8.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Pisarzowice	4	78-11	14

L.p.	Nazwa	Czas powstania	Miejscowość	Nr w miejscowości	Nr obszaru w AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP
9.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Pisarzowice	5	78-11	15
10.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Pisarzowice	6	78-11	16
11.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Pisarzowice	7	78-11	17
12.	grodzisko	VIII-IX, X-XII w.	Nawojów Śląski	1	78-12	1
13.	ślad osadniczy, ślad osadniczy, osada, osada	epoka kamienia, EB - Ha kultura łużycka, WSR, PSR	Nawojów Śląski	2	78-12	2
14.	znalezisko luźne	PSR	Nawojów Śląski	3	78-12	3
15.	cmentarzysko ciałopalne	halsztat kultura, łużycka	Nawojów Śląski	4	78-12	4
16.	osada	halsztat kultura, łużycka	Nawojów Śląski	5	78-12	5
17.	(?)	EB-Ha kultura łużycka	Nawojów Śląski	6	78-12	6
18.	osada	V okres epoki brązu, kultura łużycka	Nawojów Śląski	7	78-12	7
19.	ślad osadniczy	WSR	Nawojów Śląski	8	78-12	8
20.	osada	PSR	Nawojów Śląski	9	78-12	9
21.	osada	PSR	Nawojów Śląski	10	78-12	10
22.	ślad osadniczy, osada	pradzieje, PSR	Nawojów Śląski	11	78-12	11
23.	osada	PSR	Nawojów Śląski	12	78-12	12
24.	ślad osadniczy, ślad osadniczy, osada	mezolit, pradzieje, PSR	Nawojów Śląski	13	78-12	13
25.	osada	PSR	Uniegoszcz	16	78-12	14
26.	ślad osadniczy, osada	epoka kamienia, PSR	Nawojów Śląski	14	78-12	15
27.	ślad osadniczy, osada	pradzieje, PSR	Nawojów Śląski	15	78-12	16
28.	osada	PSR	Nawojów Śląski	16	78-12	17
29.	ślad osadniczy	Mezolit	Nawojów Śląski	17	78-12	18
30.	osada	PSR	Nawojów Śląski	18	78-12	19
31.	osada	PSR	Nawojów Śląski	19	78-12	20
32.	osada, ślad osadniczy	EB-Ha kultura łucka, PSR	Nawojów Śląski	20	78-12	21
33.	ślad osadniczy, osada, ślad osadniczy	epoka kamienia, EB-Ha kultura łużycka, PSR	Nawojów Śląski	21	78-12	22
34.	cmentarzysko ciałopalne	halsztat kultura, łużycka	Nawojów Łużycki	1	78-12	23
35.	(?)	(?)	Nawojów Łużycki	2	78-12	24
36.	ślad osadniczy, osada	EB-Ha kultura łużycka, PSR	Nawojów Łużycki	3	78-12	25
37.	ślad osadniczy	schyłkowy paleolit-mezolit	Nawojów Łużycki	4	78-12	26
38.	ślad osadniczy, ślad osadniczy, ślad osadniczy	neolit - halsztat, pradzieje, PSR	Nawojów Łużycki	5	78-12	27
39.	obozowisko?, osada	mezolit, PSR	Nawojów Łużycki	6	78-12	28
40.	obozowisko, ślad osadniczy, osada	mezolit, pradzieje, PSR	Nawojów Łużycki	7	78-12	29
41.	ślad osadniczy, ślad osadniczy, osada	epoka kamienia, pradzieje, PSR	Nawojów Łużycki	8	78-12	30

L.p.	Nazwa	Czas powstania	Miejscowość	Nr w miejscowości	Nr obszaru w AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP
42.	osada	PSR	Nawojów Łużycki	9	78-12	31
43.	ślad osadniczy	Pradzieje	Radogoszcz	11	78-12	32
44.	ślad osadniczy, osada	epoka kamienia, PSR	Radogoszcz	12	78-12	33
45.	ślad osadniczy, ślad osadniczy, ślad osadniczy	mezolit, pradzieje, PSR	Radogoszcz	13	78-12	34
46.	ślad osadniczy	epoka kamienia	Radogoszcz	14	78-12	35
47.	znalezisko luźne	neolit/KCS	Henryków Lubański	5	78-12	38
48.	skarb	ON/ po 1619r.	Henryków Lubański	6	78-12	39
49.	ślad osadniczy, osada	epoka kamienia, PSR	Henryków Lubański	7	78-12	40
50.	osada	PSR	Henryków Lubański	8	78-12	41
51.	osada	PSR	Henryków Lubański	9	78-12	42
52.	osada	PSR	Henryków Lubański	10	78-12	43
53.	osada	PSR	Henryków Lubański	11	78-12	44
54.	ślad osadniczy, osada	epoka kamienia, PRS/ON	Henryków Lubański	12	78-12	45
55.	ślad osadniczy, ślad osadniczy, osada	mezolit, pradzieje, PSR	Henryków Lubański	13	78-12	46
56.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Pisarzowice	8	79-11	22
57.	osada	XIII-XV w.	Pisarzowice	9	79-11	23
58.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Pisarzowice	10	79-11	24
59.	osada	XIII-XV w.	Pisarzowice	11	79-11	25
60.	osada	XIII-XV w.	Pisarzowice	12	79-11	26
61.	osada	XIII-XV w.	Pisarzowice	13	79-11	27
62.	osada	XIII-XV w.	Pisarzowice	14	79-11	28
63.	osada	XIII-XV w.	Pisarzowice	15	79-11	29
64.	osada	XIII-XV w.	Pisarzowice	16	79-11	30
65.	krzemienie	mezolit	Radogoszcz	1	79-12	22
66.	siekiera	neolit	Radostów Dolny	1	79-12	20
67.	monety	okres wczesnorzymski	Radogoszcz	2	79-12	23
68.	ceramika	średniowiecze	Uniegoszcz	1	79-12	17
69.	konstrukcja obronna	średniowiecze	Uniegoszcz	2	79-12	18
70.	ceramika	średniowiecze	Radostów Dolny	2	79-12	21
71.	monety	(?)	Uniegoszcz	3	79-12	19
72.	osada	późne średniowiecze	Uniegoszcz	4	79-12	24
73.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Uniegoszcz	5	79-12	25
74.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Uniegoszcz	6	79-12	27
75.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Uniegoszcz	7	79-12	28
76.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Uniegoszcz	8	79-12	29
77.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Radostów Średni	1	79-12	30
78.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Radostów Średni	2	79-12	31
79.	osada	późne średniowiecze	Radostów Średni	3	79-12	32
80.	osada	późne średniowiecze	Uniegoszcz	9	79-12	33
81.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Radostów Dolny	3	79-12	65
82.	osada	późne średniowiecze	Radostów Dolny	4	79-12	66
83.	osada	późne średniowiecze	Radostów Dolny	5	79-12	67
84.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Uniegoszcz	10	79-12	68

L.p.	Nazwa	Czas powstania	Miejscowość	Nr w miejscowości	Nr obszaru w AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP
85.	osada	późne średniowiecze	Uniegoszcz	11	79-12	69
86.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Uniegoszcz	12	79-12	70
87.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Uniegoszcz	13	79-12	71
88.	osada	późne średniowiecze	Uniegoszcz	14	79-12	72
89.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Uniegoszcz	15	79-12	73
90.	osada	późne średniowiecze	Radogoszcz	3	79-12	79
91.	osada	późne średniowiecze	Radogoszcz	4	79-12	80
92.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Radogoszcz	5	79-12	81
93.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Radogoszcz	6	79-12	82
94.	osada	późne średniowiecze	Radogoszcz	7	79-12	83
95.	osada	późne średniowiecze	Radogoszcz	8	79-12	84
96.	osada	późne średniowiecze	Radogoszcz	9	79-12	85
97.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Radogoszcz	10	79-12	86
98.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Pisarzowice	17	79-12	92
99.	osada	późne średniowiecze	Pisarzowice	18	79-12	93
100.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Pisarzowice	19	79-12	94
101.	osada	późne średniowiecze	Pisarzowice	20	79-12	95
102.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Pisarzowice	21	79-12	96
103.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Pisarzowice	22	79-12	97
104.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Pisarzowice	23	79-12	98
105.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Pisarzowice	24	79-12	99
106.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Pisarzowice	25	79-12	100
107.	osada	późne średniowiecze	Pisarzowice	26	79-12	101
108.	osada	późne średniowiecze	Pisarzowice	27	79-12	102
109.	ślad osadniczy	okres wpływów rzymskich	Mściszów	1	79-13	1
110.	ślad osadniczy	pradzieje	Mściszów	2	79-13	2
111.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Mściszów	3	79-13	4
112.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	4	79-13	5
113.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Mściszów	5	79-13	6
114.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	6	79-13	7
115.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	7	79-13	8
116.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	8	79-13	9
117.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	9	79-13	10
118.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	10	79-13	11
119.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Mściszów	11	79-13	12
120.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	12	79-13	13
121.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	13	79-13	14
122.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Mściszów	14	79-13	15
123.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Mściszów	15	79-13	16
124.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	16	79-13	17
125.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	17	79-13	18
126.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Mściszów	18	79-13	19
127.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	19	79-13	20
128.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	20	79-13	21
129.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	21	79-13	22
130.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	22	79-13	23
131.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	23	79-13	24
132.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	24	79-13	25
133.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	25	79-13	26

L.p.	Nazwa	Czas powstania	Miejscowość	Nr w miejscowości	Nr obszaru w AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP
134.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	26	79-13	27
135.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	27	79-13	28
136.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Mściszów	28	79-13	29
137.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	29	79-13	30
138.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	30	79-13	31
139.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	31	79-13	32
140.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	32	79-13	33
141.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	33	79-13	34
142.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	34	79-13	35
143.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	35	79-13	36
144.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	36	79-13	37
145.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	37	79-13	38
146.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	38	79-13	39
147.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	39	79-13	40
148.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	40	79-13	41
149.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	41	79-13	42
150.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	42	79-13	43
151.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	43	79-13	44
152.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	44	79-13	45
153.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	45	79-13	46
154.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	46	79-13	81
155.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	47	79-13	67
156.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	48	79-13	68
157.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	49	79-13	69
158.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	50	79-13	70
159.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	51	79-13	71
160.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	52	79-13	72
161.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	53	79-13	73
162.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	54	79-13	74
163.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	55	79-13	75
164.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Mściszów	56	79-13	76
165.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	57	79-13	77
166.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	58	79-13	78
167.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	59	79-13	79
168.	osada	XIII-XV w.	Mściszów	60	79-13	80
169.	osada	XIII-XV w.	Radostów Górny	6	79-13	57
170.	osada	XIII-XV w.	Radostów Górny	7	79-13	56
171.	osada	XIII-XV w.	Radostów Górny	8	79-13	55
172.	osada	XIII-XV w.	Radostów Górny	9	79-13	58
173.	osada	XIII-XV w.	Radostów Górny	10	79-13	59
174.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Radostów Górny	11	79-13	61
175.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Radostów Górny	12	79-13	60
176.	osada	XIII-XV w.	Radostów Górny	13	79-13	53
177.	osada	XIII-XV w.	Radostów Średni	4	79-13	83
178.	osada	XIII-XV w.	Radostów Średni	5	79-13	63
179.	osada	XIII-XV w.	Radostów Średni	6	79-13	47
180.	osada	XIII-XV w.	Radostów Średni	7	79-13	48
181.	osada	XIII-XV w.	Radostów Średni	8	79-13	49
182.	osada	XIII-XV w.	Radostów Średni	9	79-13	50

L.p.	Nazwa	Czas powstania	Miejscowość	Nr w miejscowości	Nr obszaru w AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP
183.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Radostów Średni	10	79-13	62
184.	osada	XIII-XV w.	Radostów Średni	11	79-13	51
185.	osada	XIII-XV w.	Radostów Średni	12	79-13	52
186.	osada	XIII-XV w.	Radostów Średni	13	79-13	54
187.	osada	XIII-XV w.	Radostów Średni	14	79-13	64
188.	osada	XIII-XV w.	Radostów Średni	15	79-13	65
189.	osada	XIII-XV w.	Radostów Średni	16	79-13	66
190.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Radostów Średni	17	79-13	82
191.	osada	późne średniowiecze	Jałowiec	4	80-12	1
192.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Jałowiec	1	80-12	5
193.	osada	późne średniowiecze	Jałowiec	2	80-12	6
194.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Jałowiec	3	80-12	7
195.	osada	późne średniowiecze	Kościelnik	3	80-12	28
196.	osada	późne średniowiecze	Kościelnik	1	80-12	29
197.	ślad osadniczy	późne średniowiecze	Kościelnik	2	80-12	30
198.	osada	XIII-XV w.	Radostów Górny	1	80-13	2
199.	osada	XIII-XV w.	Radostów Górny	2	80-13	3
200.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Radostów Górny	3	80-13	4
201.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Radostów Górny	4	80-13	5
202.	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Radostów Górny	5	80-13	6
203	osada	XIII-XV w.	Kościelnik Dolny	3	80-12	16
204	ślad osadniczy	XIII-XV w.	Kościelnik Dolny	5	80-12	17
205	osada	XIII-XV w.	Kościelnik Dolny	1	80-12	18
206	osada	XIII-XV w.	Kościelnik Dolny	2	80-12	19
207	osada	XIII-XV w.	Kościelnik Dolny	4	80-12	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUOZ we Wrocławiu, Delegatura w Jeleniej Górze

Na terenie gminy Lubań nie występują dobra kultury współczesnej.

Na dzień sporządzania studium obszar gminy nie jest objęty audytem krajobrazowym, z którego możnaby przedstawić wnioski i rekomendacje.

Gmina Lubań jest w trakcie prac nad „Gminną Ewidencją Zabytków" i „Programem opieki nad zabytkami". Zgodnie z art. 145 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. [8](tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 z późn. zm.) „do czasu założenia gminnej ewidencji zabytków, w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w ustaleniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, oprócz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz ustaleń planów ochrony parków kulturowych, inne zabytki nieruchome wskazane przez wojewódzkiego konserwatora zabytków". W związku z powyższym, w niniejszym studium przedstawiono zabytki ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

12 Układ komunikacyjny

12.1 Drogi krajowe i wojewódzkie

Na układ komunikacyjny gminy Lubań składają się:

- droga krajowa nr 30 (relacji: granica państwa – Zgorzelec – Lubań – Jelenia Góra) – droga główna ruchu przyspieszonego (GP) posiadająca nawierzchnię bitumiczną przystosowaną do ruchu ciężkiego, stanowi główną oś komunikacyjną gminy;
- droga wojewódzka nr 296 (relacji: Kożuchów (DW297) – Żagań – Iłowa – Ruszów-Węgliniec – A-4 (węzeł Godzieszów) – Lubań (DK30)) – droga główna (G);
- droga wojewódzka nr 357 (relacji Radomierzyce (DW352) – Lubań – Nowogrodziec – Zebrzydowa – Osiecznica (DW350)) – droga główna (G);
- droga wojewódzka nr 393 (relacji: Lubań (DW357) – Leśna (DW358)) – droga główna (G).

Na północ od gminy w niedużej odległości zlokalizowana jest autostrada A–4, która jest dużym atutem i może być ważnym czynnikiem wpływającym na atrakcyjność lokalizacji działalności gospodarczej w gminie. Działania podejmowane przez władze gminy powinny być ukierunkowane na odpowiednie wykorzystanie takiego potencjału.

Bezpośrednią obsługę mieszkańców gminy zapewniają drogi powiatowe i gminne, obsługujące tereny przylegle do dróg krajowych i wojewódzkich.

12.2 Drogi powiatowe

Zgodnie z ustawą z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych [9](t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2222 z późn. zm.) *„do dróg powiatowych zalicza się drogi stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą”.* Przez teren gminy Lubań przebiega 7 dróg powiatowych o klasie technicznej Z – zbiorczej, administrowanych przez Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaniu. Zestawienie poszczególnych dróg wraz z numerami znajduje się w poniższej tab. 12.1.

Tab. 12.1 Drogi powiatowe na terenie gminy Lubań

L.p.	Numer drogi	Przebieg drogi
1	2242D	Kościelniki Dolne – Jałowiec – Lubań
2	2455D	Nawojów Łużycki – Henryków Lubański
3	2456D	Olszyna – Radostów – Nawojów Śląski
4	2331D	Lubań (**ul Dolna- 0,335km**) – Uniegoszcz – Nawojów Śląski
5	2459D	Pisarzowice – Nowa Karczma
6	2465D	Kościelnik – Szyszkowa – Leśna
7	2273D	Bolesławiec – Lubań **(ul. Różana, Lwówecka - 1,88km)**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg Powiatowych w Lubaniu.

12.3 Drogi gminne

Zgodnie z ustawą z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych [10](t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2222 z późn. zm.) *„do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem* dróg *wewnętrznych. Zaliczenie do kategorii* dróg *gminnych następuje w* drodze *uchwały rady gminy po zasięgnięciu opinii właściwego zarządu powiatu."*

W granicach administracyjnych gminy Lubań sieć komunikacyjną, będącą uzupełnieniem drogi krajowej, dróg wojewódzkich i powiatowych, stanowią drogi gminne. Zestawienie tych dróg przedstawia tab. 12.2.

Tab. 12.2 Wykaz publicznych dróg gminnych

L.p.	Numer drogi	Przebieg drogi
1	108911D	Uniegoszcz, ul. Żwirowa
2	108912D	Uniegoszcz, ul. Za Torem
3	108913D	Uniegoszcz, ul. Brzozowa
4	109049D	Uniegoszcz, ul. Graniczna (łączy drogę w m. Lubań)
5	108915D	Uniegoszcz, ul. Dymińsko – Dolna
6	108916D	Uniegoszcz, ul. Dymińsko – Górna
7	108917D	Pisarzowice
8	108914D	Radogoszcz
9	108918D	Henryków Lubański
10	108919D	Radostów Dolny
11	brak	82/14, cz. dz 57, dz. 66/4; 82/19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań.

Na terenie gminy układ komunikacyjny tworzą również drogi o nawierzchni asfaltowej nieposiadające statusu dróg publicznych, które w przyszłości, na podstawie uchwały Rady Gminy, mogą być zaliczone do kategorii dróg publicznych.

Ocena stanu sieci drogowej

Analizując sieć dróg na terenie gminy Lubań można stwierdzić, że pomimo, iż większość dróg gminnych i powiatowych ma nawierzchnię asfaltową, to jednak bardzo często nie spełniają one norm - są bardzo wąskie, kręte, a ich pobocza są niezagospodarowane i zarośnięte bądź zabudowane ogrodzeniami sąsiednich posesji. Należałoby podjąć odpowiednie działania remontowe i modernizacyjne w celu poszerzenia nawierzchni dróg i ich poboczy, co zwiększyłoby widoczność oraz zmniejszyłoby ryzyko wypadków.

Istotnym problemem mieszkańców oraz władz gminy jest obsługa komunikacyjna terenów położonych przy drodze krajowej nr 30 w Pisarzowicach. Bez wątpliwości jest to obszar problemowy, ponieważ z jednej strony właściciele gruntów są nastawieni na zagospodarowanie terenu zgodnie z obowiązującymi tam planami miejscowymi, a z drugiej strony GDDKiA uniemożliwia zalegalizowanie zjazdów argumentując tym, że nie posiadają one odpowiednich parametrów. Faktem jest, że na omawianym odcinku drogi bardzo często zdarzają się wypadki drogowe, nierzadko ze skutkiem śmiertelnym.

Ponadto dużym utrudnieniem jest brak dogodnych tras dla systematycznie rosnącego ruchu samochodów ciężarowych o dużej ładowności po drogach nieprzystosowanych do dużych obciążeń, co w efekcie prowadzi do szybko postępującej dewastacji nawierzchni przy niewystarczających środkach na utrzymanie i remonty kapitalne dróg.

12.4 Układ kolejowy

Przez teren gminy przebiegają zelektryfikowane linie kolejowe Lubań – Węgliniec (nr 279) oraz Wrocław Świebodziński – Zgorzelec (nr 274) (na odcinku Lubań – Zgorzelec niezelektryfikowana), a także w całości niezelektryfikowana linia kolejowa Lubań – Leśna (nr 337), na której przewozy pasażerskie są zawieszone. W 2008 r. linię nr 337 wyremontowano, po czym otwarto ją dla ruchu towarowego. Przewozi się nią bazalt z otwartej po latach kopalni w Grabiszycach Górnych i Miłoszowie.

W gminie nie ma jednak stacji kolejowych, nie licząc stacji w Kościelniku i w Kościelnikach Dolnych, położonych na linii Lubań – Leśna. Rejon obsługuje dworzec kolejowy w Lubaniu. Liczba kursów pociągów systematycznie maleje, rośnie natomiast rola komunikacji samochodowej.

12.5 Szlaki turystyczne

Przez teren gminy Lubań przebiegają różnego rodzaju szlaki i ścieżki turystyczne:

1) ścieżki rowerowe:
   - ✓ czerwona: trasa „Dolina Kwisy", obejmująca fragment gminy na odcinku od Nowogrodziec – Nawojów Śląski – Uniegoszcz – Lubań (miasto) – Jałowiec – Kościelnik i dalej do Czerniawego Zdroju,
   - ✓ fioletowa: ER-4 Euroregionalny Szlak Rowerowy Drezno – Wrocław, obejmujący fragment gminy na odcinku Henryków Lubański – Radogoszcz – Uniegoszcz – Lubań (miasto) – Radostów Średni – Mściszów i dalej do Lwówka Śląskiego,
   - ✓ niebieska: trasa przyrodniczo – historyczna „Szlakiem krzyży pokutnych", przebiegająca przez Mściszów – Radostów Średni – Radostów Dolny – Nawojów Śląski – Radogoszcz – Nawojów Łużycki,
   - ✓ żółta: Szlak Śląsko – Łużycki, obejmujący północno – wschodni fragment gminy na odcinku Nowogrodziec – Radostów Średni – Mściszów.

2) szlaki piesze:
   - ✓ szlak zielony – szlak, który fragmentarycznie przebiega przez teren gminy (wieś Kościelnik),
   - ✓ szlak niebieski – szlak, który fragmentarycznie przebiega przez teren gminy (wieś Uniegoszcz).

3) szlaki pielgrzymkowe:
   - ✓ Dolnośląska Droga św. Jakuba jest pierwszym odtworzonym w Polsce fragmentem drogi św. Jakuba – europejskiej sieci szlaków pielgrzymich prowadzących do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostela w Hiszpanii. Szlak przebiega przez takie miejsca i miasta jak: Kolegiata w Głogowie – Głogów – Brzostów – Kurowice – Łagoszów Mały – Jakubów – Sanktuarium św. Jakuba – Żuków – Grodowiec – Komorniki – Trzebcz – Polkowice – Sobin – Nowa Wieś Lubińska – Pogorzeliska – Chocianów – Nowa Kuźnia – Modła – Osła – Szczytnica – Tomaszów Bolesławiecki – Kruszyn – Bolesławiec – Mierzwin – Zabłocie – Nowogrodziec – **Nawojów Śląski – Uniegoszcz – Lubań – Pisarzowice – Henryków Lubański** – Sławnikowice – Gronów – Pokrzywnik – Jędrzychowice – Zgorzelec – most staromiejski Zgorzelec – Görlitz,

- ✓ Via Regia – Podkarpacka Droga św. Jakuba – powszechnie określana mianem Drogi Królewskiej. Choć przebieg drogi definiuje się obecnie bardzo szeroko, to należy pamiętać, że jej najważniejszy, a zarazem dający się stosunkowo łatwo zlokalizować fragment rozciągał się pomiędzy Lipskiem a Wrocławiem oraz przebiegał przez takie miasta jak Drezno, Budziszyn, Görlitz, Lubań, Nowogrodziec, Bolesławiec, Legnicę. Na terenie gminy Lubań przebiega przez następujące miejscowości: **Radostów Górny – Uniegoszcz** – miasto Lubań **– Pisarzowice – Henryków Lubański,**
- ✓ Sudecka Droga św. Jakuba – jeden ze szlaków w ramach dróg św. Jakuba łączący Krzeszów przez Jelenią Górę z Lubaniem i przebiegającą przez Lubań drogą *Via Regia* oraz *Dolnośląską Drogę św. Jakuba*: Krzeszów – Kamienna Góra – Kowary – Mysłakowice – Jelenia Góra – Siedlęcin – Wrzeszczyn – Pokrzywnik – Maciejowiec – Radomice (z kościołem św. Jakuba) – Wojciechów – Lubomierz – Gryfów Śląski – Biedrzychowice – Olszyna – Lubań (ok 105 km).

4) ścieżki edukacyjne:

- ✓ ścieżka dydaktyczna pieszo – rowerowa „Szlakiem wygasłych wulkanów" – przez teren gminy przebiega w rejonie Wzgórza Ostróżek. Ścieżka jest jedną z atrakcyjniejszych metod nauczania o budowie wewnętrznej trzeciorzędowych pokryw bazaltowych i kominów wulkanicznych. Ścieżka prowadzi do nieczynnej Kopalni Bazaltu Uniegoszcz.

Z inicjatywy Fundacji Partnerstwo Izerskie Bogactwem Trójgranicza, przy współpracy gmin, w 2007 roku zostały wytypowane oraz oznaczone szlaki konne. Z tego tytułu, wydana została mapa „Agroszlaki – Konno po Pogórzu Izerskim". Znaczna ich część przebiega przez gminę i jej miejscowości, tj. Radostów Średni, Radostów Dolny, Nawojów Śląski, Radogoszcz, Henryków Lubański. Głównym celem wytyczenia szlaków konnych jest rozwój turystyki wiejskiej na Pogórzu Izerskim.

13 Infrastruktura techniczna

13.1 Gospodarka wodno-ściekowa

13.1.1 Zaopatrzenie w wodę

Gmina Lubań na dzień 25.03.2013 r. posiadała sieć wodociągową o łącznej długości 101,85 km, zaś według stanu na rok 2012 posiadała 834 szt. przyłączy do budynków, a stopień jej zwodociągowania wynosił 39,6%.

Wszystkie miejscowości na terenie gminy, poza miejscowością Mściszów, posiadają prawidłowo działającą sieć wodociągową. Wsie Pisarzowice, Henryków Lubański, osiedle Widokowa w Uniegoszczy, Radostów Średni, Radostów Dolny oraz Radostów Górny zaopatrywane są w wodę z ujęcia gminnego w Pisarzowicach. Z kolei wsie Jałowiec, Kościelnik, Kościelniki Dolne i częściowo Uniegoszcz są zasilane za pośrednictwem Lubańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji. Ujęcie w Nawojowie Śląskim przeznaczone jest do zaopatrzenia w wodę wsi Radogoszcz, Nawojów Śląski i Nawojów Łużycki.

Gospodarstwa nieprzyłączone do gminnej sieci wodociągowej zaopatrywane są w wodę z ujęć własnych (studni kopanych – przydomowych).

Tabela 13.1 obrazuje zmiany zachodzące w zwodociągowaniu gminy w ciągu 10 lat. Można zaobserwować, iż długość czynnej sieci rozdzielczej zwiększyła swą wartość prawie trzykrotnie, połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania osiągnęły wartość 834 sztuk, zaś liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej wzrosła z 1760 osób w 2003 roku do 2631 w roku 2012.

Tab. 13.1 Podstawowe dane o sieci wodociągowej gminy Lubań w latach 2003-2012

	jednostka	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
długość czynnej sieci rozdzielczej	**kilometr**	31,3	44,2	44,2	45,4	45,4	48,6	48,6	80,1	84,3	84,3
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	**sztuka**	476	579	584	603	615	645	658	672	818	834
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	**osoba**	1760	2024	2032	2105	2141	2197	2217	2252	2586	2631

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pełniejszy obraz długości sieci wodociągowej ukazuje wskaźnik zagęszczenia sieci wodociągowej, wyrażony w km na 100 km^2 (ryc. 13.1). Na podstawie wykresu można zdecydowanie stwierdzić, iż wskaźnik zagęszczenia sieci wodociągowej na terenie gminy jest

niższy niż na obszarze powiatu i gmin wiejskich województwa dolnośląskiego. W 2010 roku wskaźnik ten bardzo wyraźnie wzrósł na terenie gminy Lubań, podczas gdy na pozostałych badanych obszarach wzrasta on dość jednostajnie.

Ryc. 13.1 Sieć wodociągowa na terenie gminy Lubań, powiatu lubańskiego i gmin wiejskich województwa dolnośląskiego w latach 2003-2012 (km/100km^2)

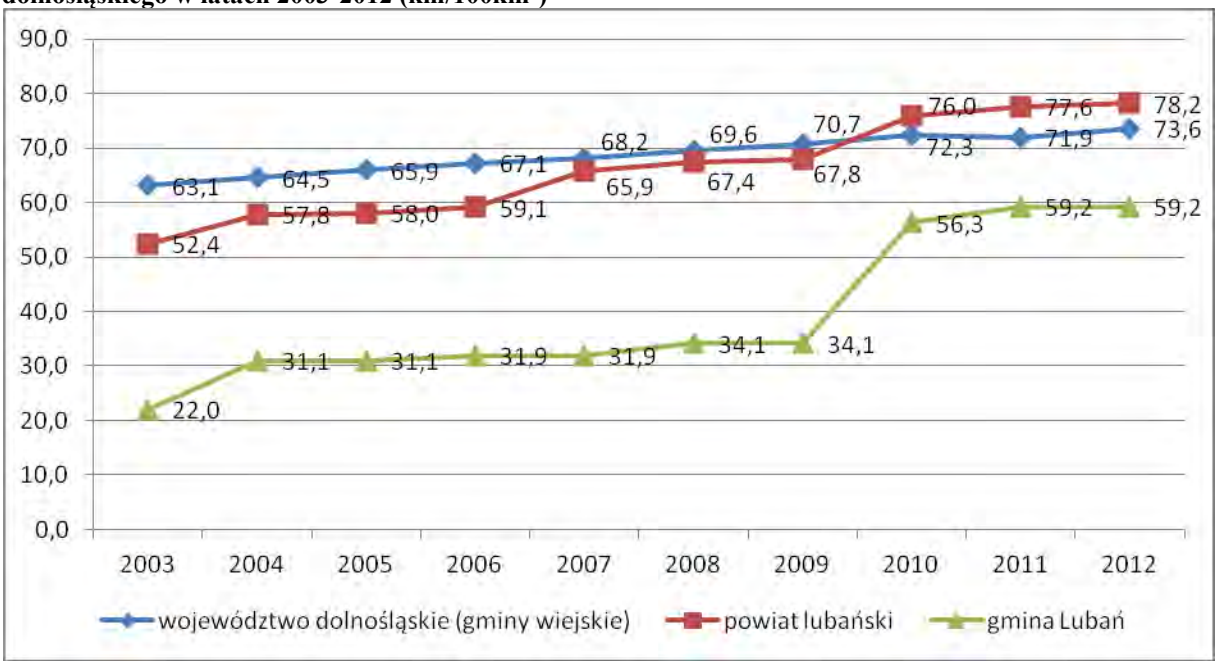

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z przekazaną przez Starostwo Powiatowe w Lubaniu dokumentacją, w obrębie gminy znajdują się 4 czynne ujęcia wody. Obowiązujące pozwolenia wodnoprawne posiadają następujące obiekty:

<u>Ujęcie wód podziemnych w Pisarzowicach</u>

<u>Ujęcie dla miasta</u>

Ujęcie składa się z 9 studni głębinowych położonych na południe od drogi Zgorzelec – Jelenia Góra, ujmuje wody czwartorzędowe. Właściciel, obecnie Lubańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., posiada pozwolenie wodnoprawne z dnia 31.12.2003 r. (RŚ.6223-26/03) wydane przez Starostę Lubańskiego na pobór wód: $Q_{śr\ h}$=300 m^3/h i $Q_{max\ d}$=7 000 m^3/d. Pozwolenie wodnoprawne jest ważne do 31.12.2014 r.

Poniższa tabela 13.2 przedstawia parametry techniczne studni głębinowych ujęcia wód podziemnych w Pisarzowicach oraz parametry fizykochemiczne ujęcia. Na potrzeby przeprowadzenia mechanicznej renowacji wszystkich eksploatowanych studni opracowano dokumentację hydrogeologiczną zasobów wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w kat. B w rejonie Pisarzowice – Wesołówka – Pisaczów we wrześniu 2011 r.

Tab. 13.2 Parametry techniczne studni głębinowych ujęcia wody w Pisarzowicach

Nr studni	Położenie	Rzędna [m n.p.m.]	Zwierciadło wody [m p.p.t.]	Wydajność eksploatacyjna Q [m^3/h]	Wydajność maksymalna Q [m^3/h]
IVz	948	245,4	12,6	56,0	51,05
VIz	948	244,4	11,9	63,0	38,78
VIIIz	930	246,8	2,8	57,0	89,95
IX (RsA)	959/1	243,2	3,0	60,0	21,43
X (Rs4)	963/1	244,5	4,5	57,0	71,63
XI (Rs2)	1013	240,6	1,6	63,0	41,87
Vz	948	246,5	16,3	54,0	b.d.
VIIz	948	245,3	12,3	17,0	b.d.
VIII	930	248,7	15,0	63,0	b.d.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe Gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie stanowisk roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy na podstawie „Dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej zasobów wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w kat. B w rejonie Pisarzowice – Wesołówka – Pisaczów. 2011 r."

Tab. 13.3 Właściwości fizyko-chemiczne ujęcia wody w Pisarzowicach

Twardość wody	Odczyn pH	Zawartość chlorków [mg/dm^3]	Zawartość siarczanów [mg/dm^3]	Suche pozostałości [mg/dm^3]	Zawartość Fe [mg/dm^3]	Zawartość Mn [mg/dm^3]
średnia	słaby, zasadowy	8,2-12,1	27-51	200-253	1,6-2,6	0,16-0,3

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe Gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie stanowisk roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy na podstawie „Dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej zasobów wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w kat. B w rejonie Pisarzowice – Wesołówka – Pisaczów. 2011 r."

Jakość wody surowej czerpanej z eksploatowanych studni nie odpowiada wymaganiom stawianym wodom pitnym.

Zasięg obszaru zasilania ujęcia, który należy poddać bezpośredniej ochronie zasobów wód podziemnych:

Zasięg obszaru zasilania ujęcia, który należy poddać pośredniej ochronie zasobów wód podziemnych wynosi F=30 km^2. Jednocześnie powinien to być obszar ograniczonego użytkowania terenu pod przyszłe inwestycje.

Wsie Uniegoszcz (część), Jałowiec, Kościelnik i Kościelniki Dolne są zasilane za pośrednictwem Lubańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Ujęcie dla gminy

Wsie Pisarzowice, Henryków Lubański, osiedle Widokowa w Uniegoszczy, Radostów Średni, Radostów Dolny, Radostów Górny zaopatrywane są w wodę w ujęcia gminnego w Pisarzowicach.

Starosta Lubański wydał pozwolenie wodnoprawne w dniu 29.12.2006 r. (RŚ. 6223-15/2006) uchylające decyzję starosty z dnia 18.09.2006 r. (RŚ.6223-8/2006) na **pobór wód podziemnych z ujęcia wód w Pisarzowicach (ujęcie dla Gminy Lubań) do celów komunalnych z 3 studni głębinowych: P1, P2 i H- 1z,** położonych na działkach nr 19/2, 20/3 i 1201/1, stanowiących własność gminy Lubań. Udzielono pozwolenia na pobór wody w ilości:

- $Q_{śr}$ = 1 569 m^3/d,
- $Q_{max\ h}$ = 85 m^3/h,
- $Q_{max\ roczne}$ = 676 710,0 m^3/rok.

Pozwolenie wodnoprawne jest ważne do 31.12.2026 r.

Strefy ochronne dla ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych „Pisarzowice" w Pisarzowicach

Rozporządzenie Nr 9/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 9 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych „Pisarzowice" wprowadza następuje strefy:

- **strefa ochrony bezpośredniej**, która obejmuje następujące działki ewidencyjne: 948, 930, 947/2 oraz części działek ewidencyjnych: 931, 959/1, 963/1, 1013,
- **strefa ochrony pośredniej**, która została przedstawiona na rysunku Studium jako „strefa ochronna – teren pośredni ujęcia Pisarzowice".

Zakazy i ograniczenia w terenie ochrony bezpośredniej:

Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych obowiązują zakazy i nakazy, o których mowa [11] art. 128 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1566 z późn. zm.).

Zakazy i ograniczenia w terenie ochrony pośredniej:

Na terenie ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych zabrania się:

1) wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, z wyjątkiem wód opadowych i roztopowych, spełniających wymogi i warunki zgodnie z obowiązującymi przepisami;
2) rolniczego wykorzystania ścieków;
3) lokalizowania zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt, zakwalifikowanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko albo przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
4) lokalizowania cmentarzy oraz grzebanie zwłok zwierzęcych;
5) lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji, a także rurociągów do ich transportu;
6) lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
7) wykonywania odwodnień budowlanych lub górniczych metodą otworową za pomocą studni wierconych;
8) lokalizowania nowych ujęć wody, za wyjątkiem wykonywania studni zastępczych i awaryjnych dla ujęcia wody „Pisarzowice”;
9) stosowania środków ochrony roślin, które według zezwolenia na wprowadzenie środków ochrony roślin do obrotu są klasyfikowane jako niebezpieczne dla środowiska;
10) lokalizowania budownictwa mieszkalnego, usługowego, handlowego, przemysłowego i turystycznego bez podłączenia do zbiorczej sieci kanalizacji.

Opisane powyżej strefy zostały oznaczone na rysunku studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”

Ujęcie wód podziemnych w Nawojowie Śląskim

Ujęcie wód podziemnych w Nawojowie Śląskim, utworzone z utworów czwartorzędowych, składa się ze studni wierconej nr 1 zlokalizowanej na działce nr 448/24, będącej własnością Gminy Lubań. Gmina uzyskała pozwolenie wodnoprawne w dniu 12.06.2007 r. (RŚ.6223-11/2007), wydane przez Starostę Lubańskiego na pobór wody:

- $Q_{śr} = 360\ m^3/d$,
- $Q_{max\ h} = 20\ m^3/h$,
- $Q_{max\ roczne} = 175\ 200{,}0\ m^3/rok$.

Pozwolenie wodnoprawne jest ważne do 31.05.2027 r. Ujęcie przeznaczone jest do zaopatrzenia w wodę wsi Radogoszcz, Nawojów Śląski i Nawojów Łużycki.

Obecnie na omawianym terenie ok. 70 m na północ od studni wierconej znajduje się studnia kopana. Zasoby eksploatacyjne studni kopanej zostały ustalone w 2001 r. i zatwierdzone decyzją Starosty Lubańskiego w dniu 17.05.2001 r. (RŚ.7520/2/01) na pobór wody w ilości Q=4,0 m^3/h. Na nową studnię wierconą opracowano dokumentację hydrogeologiczną w styczniu 2007 r. Jakość wód podziemnych ujęcia cechuje się podwyższoną ilością żelaza i manganu oraz przekroczeniem norm mętności i nieznacznie pH. Zasięg leja depresyjnego ujęcia wynosi ok. 93 m.

Zasięg obszaru zasilania ujęcia, który należy poddać bezpośredniej ochronie zasobów wód podziemnych, wynosi 6x6 m. Teren ten jest obecnie ogrodzony.

Ujęcie nie posiada obecnie zatwierdzonej strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej. Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 32, poz. 159), „strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002 r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012 r.”

<u>Ujęcie wód podziemnych w Nawojowie Łużyckim</u>

Ujęcie wód podziemnych w Nawojowie Łużyckim składa się ze studni wierconej o głębokości 16 m położonej na działce 190/23, będącej własnością Administracji Zasobów Własności Rolnej Skarbu Państwa w Jeleniej Górze. Podmiot uzyskał pozwolenie wodnoprawne w dniu 28.04.2003 r. (RŚ.6223-5/03), wydane przez Starostę Lubańskiego na pobór wody:

- $Q_{śr}$ = 3,4 m^3/d,
- $Q_{max\ h}$ = 0,18 m^3/h,
- $Q_{max\ roczne}$ = 1 240,0 m^3/rok.

Pozwolenie wodnoprawne było ważne do 31.12.2013 r.

<u>Ujęcie wód podziemnych w Uniegoszczy</u>

Ujęcie wód powierzchniowych w Uniegoszczy składa się z 2 studni zlokalizowanych na działce nr 397 będącej własnością Z.P.H. ZAKMET Kazimierz Chawchunowicz. Podmiot uzyskał pozwolenie wodnoprawne w dniu 05.12.2008 r. (RŚ.6223-20/2008), wydane przez Starostę Lubańskiego na pobór wody:

- $Q_{śr}$ = 8,0 m^3/d,

- $Q_{max\ h}$ = 1,0 m^3/h.

Pozwolenie wodnoprawne jest ważne do 30.11.2028 r. Poniżej w tabeli przedstawiono parametry techniczne studni ujęcia wód podziemnych w Uniegoszczy. Na potrzeby wybudowania studni nr 1 opracowano dokumentację hydrogeologiczną ustalającą zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych dla Z.P.H. „ZAKMET" Kazimierz Chawchunowicz w lipcu 2008 r.

Tab. 13.4 Parametry techniczne studni ujęcia wód w Uniegoszczy

Nr studni	Położenie	Rzędna [m n.p.m.]	Zwierciadło wody [m p.p.t.]	Wydajność eksploatacyjna Q [m^3/h]
Nr 1 (zasadnicza)	397	215,37	2,10	3,4
Nr 2	397	215,78	2,10	b.d.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie stanowisk roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy na podstawie „Dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej zasobów wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w kat. B w rejonie Pisarzowice – Wesołówka – Pisaczów. 2011 r."

Skład fizykochemiczny ujmowanej wody spełnia obowiązujące normy prawne dla wód pitnych. Zasięg obszaru zasilania ujęcia, który należy poddać ochronie zasobów wód podziemnych, wynosi:

- na wysokości ujęcia – 32 m,
- w górę strumienia- 6 020 m (zasięg wyznacza koryto rzeki Kwisy, tj. ok. 350 m),
- w dół strumienia – 20 m.

Jednocześnie jest to obszar ograniczonego użytkowania terenu pod przyszłe inwestycje.

Ujęcie nie posiada obecnie zatwierdzonej strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej. Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 32, poz. 159), „strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002 r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012 r."

Na trenie gminy znajdują się również nieczynne ujęcia wody. Jedno zlokalizowane jest w obrębie parku w Pisarzowicach.

13.1.2 System odprowadzania i oczyszczania ścieków

Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Lubań wynosi 0,66 km (stan na dzień 25.03.2013 r.). Skanalizowana jest tylko niewielka część miejscowości Pisarzowice i obejmuje swym zasięgiem jedynie około 240 mieszkańców.

Na terenie gminy znajdują się dwie oczyszczalnie ścieków zlokalizowane w miejscowości Pisarzowice na działce o numerze ewidencyjnym 540/22 oraz we wsi Kościelniki Dolne. Oczyszczalnia w Pisarzowicach to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości 50 m^3/dobę (500RLM), będąca pod zarządem Urzędu Gminy w Lubaniu. Ścieki do oczyszczalni dopływają z niewielkiej części miejscowości Pisarzowice, głównie z budynków o zabudowie wielorodzinnej. Oczyszczalnia w Kościelnikach Dolnych jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną o przepustowości 58 m^3/dobę i jest zarządzana przez Spółdzielnię Mieszkaniową w Kościelnikach Dolnych.

Na pozostałym obszarze gminy nie ma zorganizowanej gospodarki ściekowej. Ścieki sanitarne z gospodarstw domowych odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych. Ponadto niektóre gospodarstwa domowe posiadają przydomowe oczyszczalnie ścieków, które umożliwiają bezpieczne odprowadzanie ścieków oczyszczonych z nieruchomości.

Miejscem zrzutu nieczystości ciekłych pochodzących z przydomowych zbiorników bezodpływowych jest stacja zlewna, a zrzut tych ścieków odbywa się na zasadach określonych przez zarządcę stacji zlewnej w odrębnej umowie zawartej pomiędzy dostawcą, a odbiorcą ścieków.

13.2 Gospodarka odpadami

Gmina Lubań nie posiada własnego składowiska odpadów komunalnych. Wszystkie odpady z terenu gminy trafiają obecnie na międzygminne składowisko odpadów w Księgnikach. Na terenie gminy Lubań źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe i niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, parków, cmentarzy i targowisk,
- ulice i place,
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

W 2012 roku zebrano na terenie gminy prawie 910 ton odpadów zmieszanych, w tym prawie 785 ton odpadów pochodzących z gospodarstw domowych.

Informację o masie odpadów komunalnych poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru gminy Lubań, a także sposób ich zagospodarowania w roku 2013 przedstawia tab. 13.5 i tab. 13.6.

Tab. 13.5 Informacja o masie poszczególnych rodzajów odpadów odebranych z obszaru gminy oraz sposób ich zagospodarowania w 2013 r.

Odebrane odpady komunalne	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych
opakowania z tworzyw sztucznych	1,8	przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu
opakowania szklane	1,5	przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu
zużyte opony	0,2	magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 załącznika nr 5 ustawy o odpadach (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania z czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
zużyte urządzenia zawierające freony	0,13	magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 załącznika nr 5 ustawy o odpadach (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania z czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy	0,08	magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 załącznika nr 5 ustawy o odpadach (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania z czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
zużyte urządzenia elektryczne	0,09	magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 załącznika nr 5 ustawy o odpadach (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania z czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
szkło	50,7	przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu
urządzenia zawierające freony	0,33	magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 załącznika nr 5 ustawy o odpadach (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania z czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
baterie i akumulatory	0,03	magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 załącznika nr 5 ustawy o odpadach (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania z czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,85	magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 załącznika nr 5 ustawy o odpadach (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania z czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
tworzywa sztuczne i gumy	21	przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu
niesegregowane odpady komunalne	880,3	przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu
odpady wielkogabarytowe	1,2	przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu
odpady z mechanicznej obróbki	356,1	recykling lub regeneracja innych materiałów nieorganicznych
inne odpady nieulegające biodegradacji	14,2	recykling lub regeneracja innych materiałów nieorganicznych
odpady betonu oraz gruz betonowy	41,3	inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części
gruz ceglany	6,8	inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części

Odebrane odpady komunalne	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych
zmieszane odpady betonu i gruzu ceglanego	12,6	inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań

Tab. 13.6 Informacje podsumowujące działania z odpadami niesegregowanymi w 2013 r. w gminie Lubań

Masa odebranych niesegregowanych odpadów komunalnych [Mg]	Masa odpadów niesegregowanych poddanych składowaniu [Mg]	Masa odpadów niesegregowanych poddanych innym niż składowanie procesom przetwarzania [Mg]
880,3	-	880,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań

13.3 Elektroenergetyka

Obecnie na terenie gminy Lubań znajdują się fragmenty elektroenergetycznych linii przesyłowych:

- 400 kV relacji Mikułowa – Czarna,
- 2 x 220 kV relacji Mikułowa – Polkowice (D-201 i D-202),
- 2 x 220 kV relacji Mikułowa – Świebodzice (D-203 i D-204).

Wymienione linie są ważnymi elementami sieci ograniczenia użytkowania i zagospodarowania terenu. Są one także ważnymi elementami sieci przesyłowej krajowego systemu elektroenergetycznego, umożliwiającymi przesył mocy do elektroenergetycznych stacji 400/220/110 kV. Ze stacji tych, energia elektryczna dosyłana jest poprzez sieć dystrybucyjną (obiekty o napięciu 110 kV i niższym), między innymi do odbiorców znajdujących się na terenie gminy Lubań.

Do linii dystrybucyjnych o wysokim napięciu możemy zaliczyć:

- 2 x 110 kV relacji Mikułowa – Bolesławiec (S-304 i S-303),
- 110 kV relacji Lubań – Lwówek Śląski (S-333) wraz z projektowanym GPZ,
- 110 kV relacji Mikułowa – Nowogrodziec (S-302) (aktualnie nieczynna, w planach jest jej modernizacja).

13.4 Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Granica Państwa – Jeleniów – Dziwiszów o średnicy nominalnej DN 500 oraz ciśnieniu MOP 8,4 MPa oraz gazociąg podwyższonego średniego ciśnienia relacji Jeleniów – Dziwiszów, DN 250, PN 1,6 MPa, dla których wyznaczono strefy kontrolowane opisane w „Kierunkach

zagospodarowania przestrzennego". W gminie niestety brakuje sieci gazowej dostarczającej gaz do mieszkańców. Długość czynnej sieci gazowej w gminie Lubań wynosi 5,6 km (stan na 2012 r.).

13.5 Zaopatrzenie w energię cieplną

Gospodarka cieplna na terenie gminy Lubań ma zdecentralizowany charakter. Oznacza to, iż oparta jest o kotłownie lokalne oraz paleniska indywidualne. Nie przewiduje się realizacji systemu centralnego zaopatrzenia w ciepło na terenie gminy Lubań.

13.6 Telekomunikacja

Na terenie gminy Lubań maszty telekomunikacyjne zlokalizowane są w następujących miejscowościach (na podstawie beta.btsearch.pl):

- Henryków Lubański,
- Mściszów.

Poniższa tabela przedstawia wykaz pozwoleń radiowych dla stacji bazowych telefonii komórkowej. Należy mieć jednak na uwadze, iż wydanie pozwolenia nie jest tożsame z faktem zbudowania i uruchomienia stacji oraz rozpoczęciem świadczenia usług.

Tab. 13.7 Wykaz wydanych przez prezesa UKE pozwoleń radiowych dla stacji bazowych telefonii komórkowej (stan na 12.05.2014 r.)

Nazwa operatora	Nr decyzji	Data ważności	Długość geograficzna stacji	Szerokość geograficzna stacji	Miejscowość	Lokalizacja	ID stacji
T-Mobile Polska S.A.	GSM900/2/7323/1/08	2019-01-31	15E15'43"	51N10'29"	Henryków Lubański	Dz. nr 935/1	49127
T-Mobile Polska S.A.	MNET/11/69127/1/13	2023-04-30	15E15'43"	51N10'29"	Henryków Lubański	Dz. nr 935/1	49127
Orange Polska S.A.	GSM900/3/5495/1/10	2020-10-31	15E24'37"	51N08'05"	Mściszów	Dz. nr 282	10938
Orange Polska S.A.	MNET/15/69551/2/13	2023-04-30	15E24'37"	51N08'05"	Mściszów	Dz. nr 282	10938
Orange Polska S.A.	MNET/15/69559/2/13	2023-05-31	15E57'07"	50N46'27"	Pisarzowice	Dz. nr 979	4737
POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM900/1/8955/1/06	2016-02-16	15E57'07"	50N46'28"	Pisarzowice	Dz. nr 979	34531
Orange Polska S.A.	GSM900/3/2798/4/11	2021-08-31	15E57'07"	50N46'27"	Pisarzowice	Dz. nr 979	4737

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej

14 Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu

14.1 Stan prawny gruntów

W strukturze własności gminy Lubań dominują grunty będące własnością Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste (tab. 14.1). Zajmują one powierzchnię 7108 ha, co stanowi 50% wszystkich gruntów. W większości są to grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (3892 ha) oraz grunty pozostające w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (3067 ha). Grunty osób fizycznych zajmują 5605 ha, natomiast pozostałe (1504 ha) należą do innych, wymienionych poniżej jednostek.

Tab. 14.1 Struktura władania gminy Lubań

Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)	Udział (%)
Grunty SP z wyłączeniem przekazanych w użytkowanie wieczyste	7108	50,0
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	59	0,4
Grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych, i innych państwowych osób prawnych	0	0,0
Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	489	3,4
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazanych w użytkowanie wieczyste	4	0,0
Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	0	0,0
Grunty osób fizycznych	5605	39,4
Grunty spółdzielni	30	0,2
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	5	0,0
Wspólnoty gruntowe	0	0,0
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	49	0,3
Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,0
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	22	0,2
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,0
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób innych niż wymienione wyżej	846	6,0
Razem (powierzchnia ewidencyjna):	**14217**	**100,0**
powierzchnia wyrównawcza	**17**	
Razem (powierzchnia geodezyjna):	**14234**	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Lubaniu, stan na 01.01.2014 r.

14.2 Uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne, zagospodarowanie przestrzenne

Sieć osadniczą gminy Lubań tworzy 13 miejscowości: Henryków Lubański, Jałowiec, Kościelnik, Kościelniki Dolne, Mściszów, Nawojów Łużycki, Nawojów Śląski, Pisarzowice, Radogoszcz, Radostów Dolny, Radostów Górny, Radostów Średni, Uniegoszcz. Warunki glebowe w gminie są korzystne dla rozwoju rolnictwa. Przeważają gleby dobre i bardzo dobre. Największy udział mają gleby klasy II i III, należące do kompleksu pszennego dobrego i pszennego bardzo dobrego.

Centrum administracyjno-usługowym dla gminy jest miasto Lubań. Tu również znajduje się siedziba Urzędu Gminy Lubań. Miasto jest ważnym ośrodkiem o funkcjach ponadlokalnych i społeczno-gospodarczych. Poza tym, wiodącymi funkcjami w mieście są mieszkalnictwo, administracja, usługi, handel i przemysł.

Poważnym ograniczeniem w rozwoju osadnictwa na terenie gminy Lubań jest jej położenie w strefie zasięgu zalewu. Ograniczeniom w zabudowie podlegają również tereny przy urządzeniach infrastruktury technicznej. Wynikają one z rozporządzeń branżowych i są podyktowane zapewnieniem bezpieczeństwa ludności.

Na formę i strukturę osadnictwa na terenie gminy od lat miały wpływ przede wszystkim warunki przyrodnicze: Dolina Kwisy, chronione klasy gruntów (zwłaszcza grunty klasy II i III), złoża żwiru, piasku i bazaltu oraz kompleksy leśne. Przez gminę przechodzą ważne szlaki komunikacyjne, prowadzące ze Zgorzelca do Jeleniej Góry oraz z Miłoszowa i Leśnej do Nowogrodźca i Bolesławca. Główną oś hydrologiczną gminy wyznacza dolina rzeki Kwisy wraz z dolinami dopływów oraz wznoszące się nad nimi terasy i wierzchowiny. Uwzględnienie tych elementów w ukierunkowaniu rozwoju gminy jest jedną z zasadniczych przesłanek, jaką można wskazać we wstępnej analizie istniejących uwarunkowań dla zagospodarowania przestrzennego.

<u>Cechy charakterystyczne zabudowy i zagospodarowania obszaru gminy Lubań:</u>

- rolniczy charakter gospodarki gminy, wyrażający się między innymi dużym udziałem użytków rolnych w strukturze użytkowania gruntów (72% gruntów gminy to użytki rolne),
- korzystne dla rolnictwa warunki glebowe (największy udział mają gleby klasy II i III, należące do kompleksu pszennego dobrego i pszennego bardzo dobrego),
- umiarkowany wskaźnik lesistości gminy (22,9%),
- położenie w strefie zagrożenia powodziowego,

- równomierne rozmieszczenie zabudowy osadniczej na terenie całej gminy i jej niemal wyłącznie rolniczy charakter,
- zabudowa osadnicza ukształtowana wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- charakterystyczny dla obszaru gminy pasmowy układ zabudowy,
- powstawanie większego skupiska zabudowy mieszkaniowej nierolniczej w formie zabudowy jednorodzinnej w Uniegoszczy – na przedmieściach Lubania; w pozostałych miejscowościach gminy obserwowane jest zjawisko przemieszania istniejących ciągów zabudowy zagrodowej siedliskami o funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (w skali zróżnicowanej w poszczególnych obszarach),
- obszary czynnej eksploatacji,
- droga krajowa nr 30 oraz drogi wojewódzkie nr 296, 357 i 393 stanowiące podstawowe ciągi drogowe komunikujące obszar gminy z terenami zewnętrznymi,
- dobrze rozwinięta sieć dróg obsługi lokalnej (drogi kategorii powiatowej, gminnej i drogi gospodarcze) - tereny zwartej zabudowy osadniczej mają zagwarantowane połączenia drogowe poprzez drogi o nawierzchni bitumicznej,
- wyposażenie wszystkich ośrodków zamieszkania (oprócz Mściszowa) w sieć wodociągową; brak jest natomiast komunalnych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- przebiegające przez północną i środkową cześć gminy linie 110, 220 i 400 kV.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy tworzą bardzo zróżnicowane elementy, różniące się stanem i jakością zagospodarowania, stopniem wykorzystania przestrzeni i standardami. Wśród podstawowych elementów tej struktury wymienić należy następujące tereny:

- tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej, charakteryzujące się układem ulicowym, swobodnie rozproszonym w granicach zainwestowania urbanistycznego wsi (utrzymany historyczny układ wsi),
- niewielkie tereny substandardowych osiedli mieszkaniowych, związanych z dawnymi Państwowymi Gospodarstwami Rolnymi. Osiedla te zlokalizowane są w Henrykowie Lubańskim, Pisarzowicach, Radostowie Średnim i Kościelnikach Dolnych,
- tereny urządzone po dawnych Państwowych Gospodarstwach Rolnych (obory, owczarnie, jałowniki, suszarnie zielonek, zbóż, bazy sprzętu rolniczego), częściowo użytkowane, w znacznej części nieużytkowane, popadające w ruinę,

- tereny historycznych założeń dworsko-parkowych, zaniedbane, niszczejące, wymagające prac rewaloryzacyjnych i opieki ogrodniczej,
- tereny zieleni urządzonej przydomowej, parków, cmentarzy oraz ciągów zieleni towarzyszącej wysokiej i niskiej,
- tereny rekreacji, sportu,
- tereny upraw polowych,
- tereny lasów,
- tereny powierzchniowej eksploatacji żwiru, piasku, glinki ceramicznej i bazaltu,
- tereny dróg i szlaków kolejowych oraz obiektów obsługi technicznej gminy (ujęcia wody, trafostacje, stacje redukcyjno-pomiarowe gazu, itd.).

Ww. elementy struktury funkcjonalno – przestrzennej należy poddać zróżnicowanym zabiegom porządkującym, modernizacji i odnowie.

W istniejącej strukturze przestrzennej gminy występują obszary o niskiej jakości zagospodarowania przestrzennego, a także tereny występowania uciążliwości o lokalnym charakterze dla życia mieszkańców. Wśród tych terenów wymienić m.in. należy:

- zaniedbane założenia dworsko-parkowe wymagające rewitalizacji (Jałowiec, Kościelnik, Kościelniki Dolne, Nawojów Śląski, Radostów Średni i Pisarzowice),
- tereny poeksploatacyjne (znaczne przekształcenia w krajobrazie gminy powstały w wyniku eksploatacji powierzchniowej prowadzonej w Radostowie Średnim, Nawojowie Łużyckim i Uniegoszczy. Docelowo przyjęto leśno-wodny kierunek prowadzonej rekultywacji.),
- tereny zabudowy mieszkaniowej wzdłuż głównych ulic tranzytowych w Radogoszczy, Nawojowie Łużyckim i Kościelniku,
- substandardowe osiedla związane z dawnymi Państwowymi Gospodarstwami Rolnymi.

Dla wprowadzenia niezbędnych modyfikacji i modernizacji oraz odnowy wybranych elementów istniejącej struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy, niezbędne będzie określenie odpowiednich kierunków zagospodarowania przestrzennego.

14.3 Bilans terenów

Zgodnie ze zbiorczym zestawieniem gruntów sporządzonym przez Starostwo Powiatowe w Lubaniu, powierzchnia ewidencyjna gminy Lubań wynosi 14 217 ha. Gmina

Lubań jest gminą typowo rolniczą. Jak wynika z poniższego zestawienia gruntów, największy obszar gminy zajmują użytki rolne (71,53%) (tab.14.2). Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzaczone stanowią 23,85%. Na pozostałe obszary przypada 4,62%.

Tab. 14.2 Zestawienie gruntów na terenie gminy Lubań

Rodzaj gruntu			**Powierzchnia ewidencyjna w ha**	**Udział w % powierzchni gminy**
Użytki rolne	Grunty orne		7017	49,36%
	Sady		59	0,41%
	Łąki trwałe		1337	9,40%
	Pastwiska trwałe		1329	9,35%
	Grunty rolne zabudowane		278	1,96%
	Grunty pod stawami		105	0,74%
	Grunty pod rowami		45	0,32%
	Razem		10170	71,53%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzaczone	Lasy		3251	22,87%
	Grunty zadrzewione i zakrzaczone		140	0,98%
	Razem		3391	23,85%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	Tereny mieszkaniowe		15	0,11%
	Tereny przemysłowe		3	0,02%
	Inne tereny zabudowane		7	0,05%
	Zurbanizowane tereny niezabudowane		4	0,03%
	Tereny rekreacyjno wypoczynkowe		23	0,16%
	Tereny komunikacyjne	Drogi	389	2,74%
		Tereny kolejowe	31	0,22%
		Inne	0	0,00%
	Użytki kopalne		19	0,13%
	Razem		491	3,45%
Grunty pod wodami	Powierzchniowymi płynącymi		69	0,49%
	Powierzchniowymi stojącymi		6	0,04%
	Razem		75	0,53%
Użytki ekologiczne			0	0,00%
Nieużytki			85	0,60%
Tereny różne			5	0,04%
Razem			14217	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Lubaniu, stan na 01.01.2014 r.

14.3.1 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę zostało sformułowane na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy. W efekcie sytuacja przedstawia się następująco:

1) Do zmiany Studium złożono 28 wniosków w trakcie procedury, tj. w wyznaczonym terminie od 5 marca do 28 marca 2014 r. Większość z nich dotyczyła zmiany przeznaczenia terenu pod zabudowę lub utrzymania dotychczasowego przeznaczenia. Łączna powierzchnia wniosków, które dotyczyły zabudowy mieszkaniowej/zagrodowej wynosiła 98,81 ha.
2) Do niniejszej zmiany Studium wzięto pod uwagę również wnioski złożone poza procedurą. Takie podejście spowodowane jest kilkoma aspektami. Pierwszy z nich to koszty, które gmina ponosi w związku z opracowaniem studium. Zadanie to na tyle obciąża budżet gminy, że dokument tego typu opracowuje się raz na pewien okres czasu, uwzględniając potrzeby mieszkańców i gminy zgłaszane na przestrzeni lat, jednocześnie realizując długookresowe cele rozwoju. Drugim powodem była nieaktualność zmienianego studium, którego pierwotna wersja sporządzona była w 1999 r. i do dnia dzisiejszego nie opracowano całościowej aktualizacji. Taka metodologia zakłada większe zaangażowanie wszystkich potencjalnych wnioskodawców w tworzenie studium.

   Z przytoczonych wyżej powodów, oprócz wniosków z procedury przeanalizowano również wnioski o zmianę studium i wnioski o zmianę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego złożone w ciągu ostatnich kilkunastu lat. W sumie było to około 600 wniosków, z czego ponad 400 zostało rozpatrzonych pozytywnie. Niektóre wnioski w tej samej sprawie były składane kilkakrotnie, co świadczy o potrzebach inwestycyjnych mieszkańców gminy. Powierzchnię terenu zajmowaną przez działki, których dotyczą wnioski złożone poza procedurą szacuje się na około 291,72 ha.
3) Sporządzając niniejszą analizę założono, że właściciele, których nieruchomości są w mpzp przeznaczone pod zabudowę nie wnioskowali o zmianę przeznaczenia terenu lub wnioskowali w mało znaczącym zakresie, a szacuje się, że tereny objęte mpzp nie zagospodarowane do dnia sporządzania studium wynoszą w sumie około 630 ha.

4) W trakcie sporządzania studium, podczas procedury kolejnych wyłożeń projektu do publicznego wglądu wpłynęło ponad 40 uwag. Uwagi te dotyczyły głównie zmiany przeznaczenia gruntów na łączną powierzchnię około 38 ha.
5) Na podstawie **analizy ekonomicznej gminy** (przedstawionej m.in. w rozdziale 9. Gospodarka) założono, że w celu aktywizacji społeczno-gospodarczej ludności, przyciągnięcia ludzi młodych oraz zatrzymania emigracji, przy jednoczesnym ograniczeniu bezrobocia, konieczne jest zarezerwowanie nowych terenów inwestycyjnych i aktywności gospodarczej. W tym celu założono wyznaczenie terenów przemysłowo-usługowych w miejscach najbardziej atrakcyjnych dla przedsiębiorców, tj. przede wszystkim w pobliżu terenów dobrze skomunikowanych i jednocześnie wyposażonych w infrastrukturę techniczną. Wzięto pod uwagę również czynnik, którym jest bliskość autostrady. Na te cele założono wyznaczenie około 310 ha powierzchni (są to zupełnie nowe tereny inwestycyjne oraz zaadaptowane z obowiązującego mpzp). Wyznaczono w sumie 11 obszarów. W większości są to duże powierzchnie inwestycyjne zajmujące około 30 ha. Największy z nich to obszar około 80 ha.

   Należy podkreślić, że powstanie nowych miejsc pracy będzie miało bezpośredni wpływ na wzrost zapotrzebowania na nową zabudowę.
6) Na podstawie **analiz społecznych, prognoz demograficznych** przedstawionych m.in. w rozdziałach 8 i 10 niniejszego studium**,** przy obliczaniu maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę wzięto pod uwagę następujące zależności:
   a) zanikanie wielopokoleniowych rodzin na rzecz dominacji modelu rodziny małej. Jak wynika z wielu badań współcześnie występuje tendencja do zanikania wielopokoleniowych rodzin na rzecz dominacji modelu rodziny małej, dwupokoleniowej (nuklearnej), która jest niezależną jednostką ekonomiczną i mieszkalną,
   b) rezygnację z budownictwa wielorodzinnego w mieście na rzecz zamieszkania w domu jednorodzinnym na wsi - powstawanie większego skupiska zabudowy mieszkaniowej ludności zajmującej się działalnością nierolniczą w formie zabudowy jednorodzinnej w Uniegoszczy – na przedmieściach Lubania. W tym celu założono wyznaczenie około 220 ha,
   c) poprawę sytuacji materialnej mieszkańców gminy a w ślad za tym wzrost samodzielności zamieszkania,

d) wzrost wskaźnika powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę jako wartości przeciętnej gminy (aktualnie: województwo – 28,8; powiat – 25; gmina – 24,4),

e) poprawę lub utrzymanie obecnego poziomu struktury wielkości mieszkań.

7) Decyzje starosty dotyczące pozwolenia na budowę:

Pod względem udziału liczby wydanych przez Starostę Lubańskiego decyzji zatwierdzających projekt budowlany i udzielających pozwolenia na budowę, dominowały obręby geodezyjne położone w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Lubań, czyli Uniegoszcz i Pisarzowice. W ocenie władz gminy, ruch budowlany, polegający na realizacji nowej zabudowy, jest stosunkowo duży.

Na potrzeby niniejszego opracowania przeanalizowano decyzje starosty dotyczące pozwolenia na budowę. W analizie pominięto zmiany decyzji wydanych we wcześniejszych latach, przeniesienia praw, przebudowy, nadbudowy, itd.

Przeanalizowano lata 2010-2014 i 2015 (do października).

Wnioski: W ciągu analizowanego okresu najwięcej wydanych decyzji dotyczyło obrębu Uniegoszcz (22), następne były Pisarzowice (13) i Mściszów (8).

8) Na podstawie **analiz środowiskowych** wskazano uwarunkowania ekofizjograficzne gminy – ograniczenia i wskazania (rozdział 7), które wzięto pod uwagę podczas szacowania zapotrzebowania na nową zabudowę.

9) Przyjęto zasadę, że nowo wydzielana działka budowlana w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej ma powierzchnię około 1500-2000 m^2, natomiast w zabudowie usługowej 2000 m^2.

10) Należy mieć na uwadze, że ciągi komunikacyjne przedstawione są w studium liniowo, stąd w przyszłości z konturów zajmowanych pod zabudowę zostaną wydzielone powierzchnie pod ciągi komunikacyjne, a tym samym powierzchnia zaplanowana pod daną funkcję ulegnie zmniejszeniu.

11) Wzięto pod uwagę specyfikę gminy – gmina wiejska, często siedliska lub zabudowa zagrodowa zajmuje powierzchnię 3000 m^2 lub więcej. Odgrywa to istotne znaczenie w projektowaniu zabudowy, którą planuje się zupełnie inaczej niż w porównaniu np. do ośrodków miejskich.

12) Należy mieć na uwadze, że studium wyznacza powierzchnię biologicznie czynną, co oznacza, że tylko część powierzchni zajmowanych przez daną funkcję terenu będzie przeznaczona pod zabudowę. Reszta terenu będzie z reguły stanowiła obejście gospodarskie lub tereny zielone towarzyszące zabudowie jednorodzinnej.

13) Jednym z założeń studium, zgodnym jednocześnie z polityką przyjętą przez wójta jest lokalizowanie zabudowy wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych i w miarę możliwie blisko istniejącej infrastruktury technicznej (uzbrojenie terenu). Celem takiego działania jest zachowanie wartości kulturowej i krajobrazowej poszczególnych wsi gminy Lubań (zachowanie układu przestrzennego wsi w formie ulicówek). Jedyną wsią, w której założono znaczącą zmianę układu przestrzennego poprzez zaprojektowanie nowej zabudowy jest Uniegoszcz, przylegająca bezpośrednio do granic miasta. Tereny te są atrakcyjne dla ludności zajmującej się działalnością pozaroliczną, nierzadko pracującej w Lubaniu. Zainteresowanie tą lokalizacją obserwuje się od kilkunastu lat, a opracowywane studium umożliwia zmianę ich przeznaczena pod budownictwo. Na wniosek właścicieli gruntów zmianie ulegnie m.in. przeznaczenie gruntów od lat projektowanych pod zabudowę przemysłową.

14) Gmina Lubań objęta jest w całości obowiązującym mpzp.

Zmiana przeznaczenia gruntów projektowanej zabudowy na rolne skutkowałaby dla gminy ogromnymi odszkodowaniami. Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 u.p.z.p. w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu. Usunięcie zatem zabudowy zaprojektowanej w planie jest niecelowe oraz ze względów społecznych i ekonomicznych niewskazane.

Tym bardziej uzasadniona wydaje się przedstawiona teza, gdy weźmie się pod uwagę ograniczenia ekofizjograficzne gminy i tereny szczególnego zagrożenia powodzią. W sporządzanym studium, w związku z wprowadzonymi mapami zagrożenia i ryzyka powodziowego, zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 15 i ust. 2 pkt 11 u.p.z.p. – (w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej i określa się obszary szczególnego zagrożenia powodzią) należy usunąć projektowane w obowiązującym mpzp tereny przeznaczone pod zabudowę o powierzchni około 9 ha.

Na podstawie wyżej opisanych analiz powstała tabela obrazująca zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w powierzchni użytkowej zabudowy.

Tab. 14.3 Zapotrzebowanie na nową zabudowę na terenie gminy Lubań

Lp.	Funkcja	Powierzchnia użytkowa zabudowy (ha)
1	U	1,95
2	PU	308,13

3	MN	1056,22
4	MNU	126,60
5	P i P(energia odnawialna)	102,51 (98,81 ha przeznaczone pod energię odnawialną)
6	razem	1595,41

Źródło: Opracowanie własne

CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ, ROZUMIANĄ JAKO MOŻLIWOŚĆ LOKALIZOWANIA NA TYCH OBSZARACH NOWEJ ZABUDOWY

Na potrzeby niniejszej analizy wyodrębniono obszary zwartej zabudowy. Zgodnie z Krajowym Rejestrem Urzędowym Podziału Terytorialnego Kraju (TERYT), sieć osadniczą gminy Lubań tworzy 13 miejscowości: Henryków Lubański, Jałowiec, Kościelnik, Kościelniki Dolne, Mściszów, Nawojów Łużycki, Nawojów Śląski, Pisarzowice, Radogoszcz, Radostów Dolny, Radostów Górny, Radostów Średni, Uniegoszcz. Z kilku jednak powodów obszary wyznaczone do analizy nie stanowią stosunku 1:1 poszczególnych miejscowości. Przede wszystkim należy mieć na uwadze specyfikę gminy i jej istniejącą strukturę funkcjonalno-przestrzenną, w tym: typ wsi- ulicówki, zabudowa jednej wsi przechodząca bezpośrednio w drugą, itp.

Tab. 14.4 Obszary zwartej zabudowy

Lp.	OBRĘBY	POWIERZCHNIA
1	HENRYKÓW LUBAŃSKI	206,71
2	PISARZOWICE	213,68
3	KOŚCIELNIK	23,93
4	KOŚCIELNIKI DOLNE, KOŚCIELNIK	22,68
5	KOŚCIELNIK	19,28
6	MŚCISZÓW	133,16
7	NAWOJÓW ŁUŻYCKI	44,88
8	NAWOJÓW ŚLĄSKI	30,51
9	NAWOJÓW ŁUŻYCKI, RADOGOSZCZ	121,32
10	NAWOJÓW ŚLĄSKI	13,73
11	NAWOJÓW ŚLĄSKI, UNIEGOSZCZ	14,06
12	UNIEGOSZCZ	20,78
13	RADOSTÓW DOLNY, ŚREDNI I GÓRNY	228,82
14	JAŁOWIEC, UNIEGOSZCZ	92,27
15	UNIEGOSZCZ	30,91
16	UNIEGOSZCZ	6,26
	SUMA	**1222,98**

Źródło: Opracowanie własne

Ryc. 14.1 Obszary zwartej zabudowy

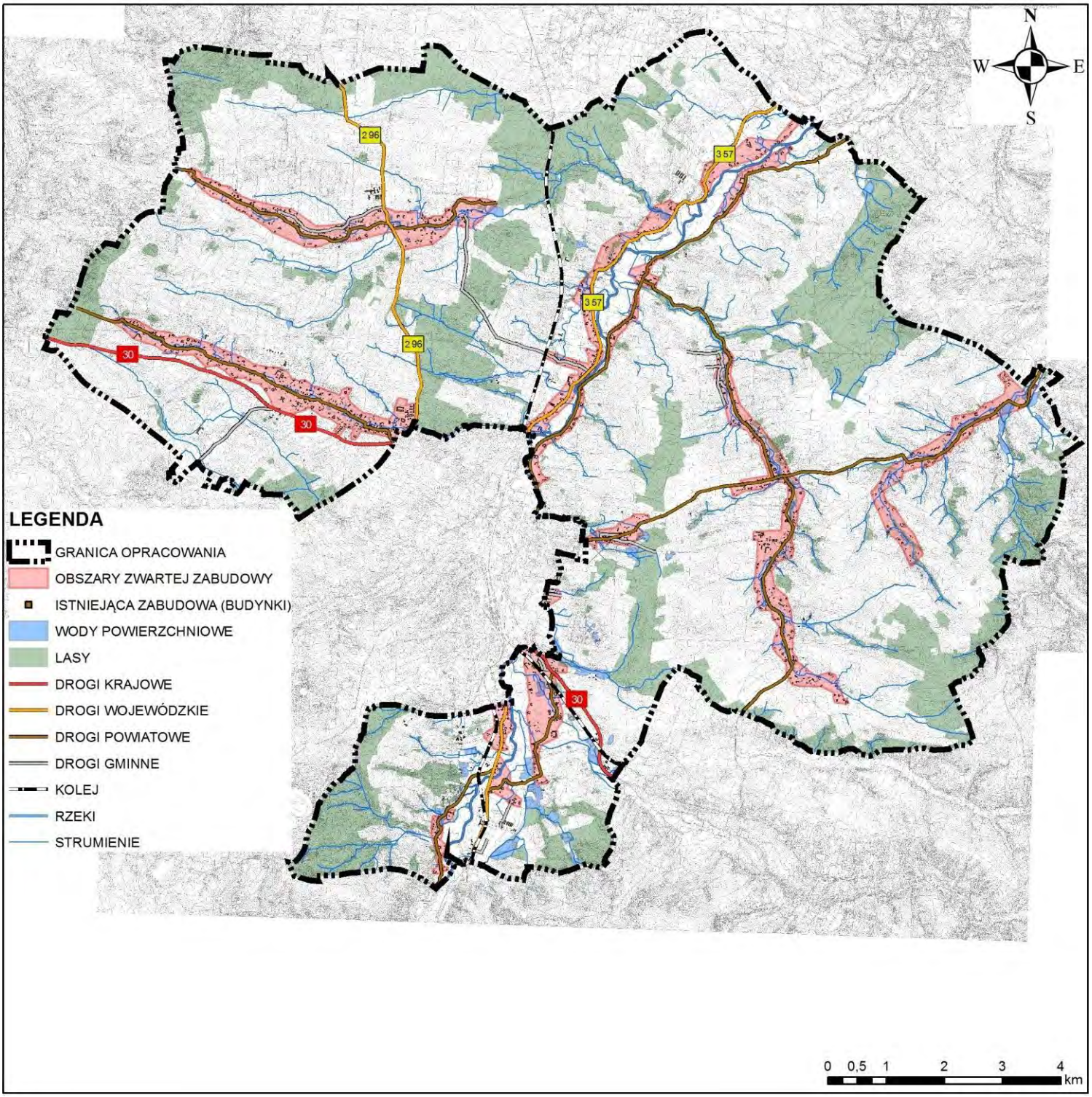

Źródło: Opracowanie własne

Wyznaczone powyżej obszary zwartej zabudowy stanowią kontury, w skład których wchodzi m.in. istniejąca zabudowa oraz tereny objęte ograniczeniami lub zakazem zabudowy (wynikające z uwarunkowań ekofizjograficznych). W ramach wyżej wymienionych obszarów

zwartej zabudowy zostały określone powierzchnie możliwe do zagospodarowania. Tereny te należy traktować jako obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej z możliwością lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, rozumiane zgodnie z art. 10

[12]ust. 5 pkt. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. [13]z 2017 r,. poz. 1073 z późn. zm.). Stąd też powierzchnia zwartej zabudowy, przedstawiona powyżej, jest większa od powierzchni zajmowanej przez „obszary o w pełni zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej", przedstawionej poniżej.

W skład obszarów opisanych poniżej wchodzą zarówno obszary z obowiązującego planu jak i poza nim. W sumie stanowi to powierzchnię **560,59 ha.**

Tab. 14.5 Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Lp.	Funkcja	Powierzchnia użytkowa zabudowy (ha)-poza planem	Powierzchnia użytkowa zabudowy (ha)- w planie	Powierzchnia użytkowa zabudowy (ha)-suma
1	**MN**	195,96	347,08	543,04
2	**MNU**	4,68	10,43	15,11
3	**P (elektrownie wodne)**	0,49	0	0,49
4	**PU (P, U)**	0	0	0
5	**U**	1,18	0,77	1,95
6	**razem**	**202,31**	**358,28***	**560,59**

Źródło: Opracowanie własne

**dodatkowo około 9 ha przeznaczonych w planie pod zabudowę, które położne są na obszarach szczególnego zagrożenia, w nowoprojektowanym studium musi być wyłączone z zabudowy. Już na etapie niniejszej analizy wyłączono jest z możliwości lokalizacji nowej zabudowy.*

CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH W MPZP POD ZABUDOWĘ, POZA OBSZARAMI O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Warto zauważyć, że ze względu na to, że cały obszar gminy pokryty jest planem miejscowym, możliwość ewentualnego ograniczenia terenów inwestycyjnych w ramach niniejszego Studium będzie niewielka, jako że wycofanie się z terenów przeznaczonych w MPZP na cele inwestycyjne skutkowałoby powstaniem potencjalnych roszczeń odszkodowawczych.

Chłonność obszarów przeznaczonych w planie miejscowym pod zabudowę, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, na których możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy oszacowano na wartość **271,18 ha.**

Tab. 14.6 Obszary przeznaczone w mpzp pod zabudowę, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej – rozumiane jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy

Lp.	Funkcja	Powierzchnia użytkowa zabudowy (ha)
1	**MN**	108,27
2	**MNU (powstała z MR, MN, U, MNU)**	42,66
3	**P**	3,7
4	**PU (P,U)**	116,55
5	**U**	0
6	**razem**	**271,18**

Źródło: Opracowanie własne

MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ
A CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW OPISANYCH POWYŻEJ

ZAPOTRZEBOWANIE – CHŁONNOŚĆ =
1595,41 ha – (560,59 + 271,18 ha) = 1595,41-831,77 = 763,64 ha

Jak wynika z przedstawionego bilansu, poza obszarami, dla których obliczono sumę powierzchni użytkowej zabudowy, można przewidzieć około 764 ha pod lokalizację nowej zabudowy.

Na dziś w każdym z obrębów znajdują się już – często niemałe – rezerwy terenów inwestycyjnych przewidziane w MPZP. Dlatego w praktyce decyzje co do ograniczenia bądź rozszerzenia terenów inwestycyjnych w poszczególnych obszarach będą wyborem pomiędzy dalszym rozszerzeniem tych terenów, a pozostaniem przy terenach przeznaczonych pod zainwestowanie w MPZP.

Podsumowując, dotychczasowe przeznaczenie terenów ustalone w obowiązujących MPZP jest co do zasady zbieżne ze zidentyfikowanymi tendencjami w zagospodarowaniu poszczególnych obrębów. Niniejsze Studium będzie miało za zadanie w pewnym stopniu ukierunkować i doprecyzować trendy obecne w MPZP, nie wycofując się jednak z już ustalonych terenów inwestycyjnych.

Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Realizacja inwestycji związanych z wykonaniem sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy zostanie sfinansowana ze środków własnych samorządu w zależności od zaplanowanych w budżecie gminy środków finansowych oraz innych źródeł finansowania zgodnie z przepisami o finansach publicznych.

Należy podkreślić, że jednym z założeń sporządzanego studium jest projektowanie zabudowy wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych oraz w pobliżu terenów zainwestowanych i/lub uzbrojonych.

Sieć istniejących ulic i dróg wewnętrznych, które można wykorzystać przy projektowaniu nowego osiedla, ma znaczący wpływ na koszty poniesione przez gminę przy okazji budownictwa mieszkaniowego. W ten sposób osiągnie się znaczne oszczędności nakładów inwestycyjnych, a przy okazji można uzyskać nawiązanie do dawnego charakteru zabudowy

Podobnie przedstawia się sprawa istniejącego uzbrojenia terenu. Istotne jest czy przez rozpatrywany teren lub w jego pobliżu przebiegają sieci magistralne (w przypadku gminy Lubań zwłaszcza sieci wodociągowe). Konieczność wykonania magistrali znacznie podnosi koszty inwestycji, a więc tereny położone w zasięgu istniejących uznano za korzystniejsze.

Potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy

Analiza potrzeb inwestycyjnych w świetle wyznaczonych długookresowych celów rozwoju w studium:

- Opracowanie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – potrzeba inwestycyjna zaplanowana w budżecie gminy,
- Przygotowanie uzbrojenia terenów inwestycyjnych wyznaczonych w studium, a następnie w planie pod aktywność gospodarczą,
- Modernizacja/budowa/przebudowa dróg gminnych,
- Budowa sieci wodociągowej,
- Inne inwestycje, których realizacja może okazać się niezbędna przy jednoczesnej realizacji zabudowy mieszkaniowej, jednak nie ma możliwości ich dokładnego

ustalenia oraz sprecyzowania dla tak odległych ram czasowych. Będą to inwestycje realizowane w zależności od zapotrzebowania i są to m.in.: budowa ogólnodostępnych parkingów, wykonanie placów zabaw, realizacja obszarów przestrzeni publicznej.

Szacuje się, że potrzebami, które najbardziej obciążą budżet gminy będę inwestycyjne związane przede wszystkim z infrastrukturą techniczną. Zakłada się jednocześnie, że potrzeby te nie przewyższą możliwości finansowych gminy.

Proces wieloletniego programowania inwestycyjnego, poprzez opracowane i zastosowane rozwiązania metodyczne, pozwoli na optymalizację zakresu rzeczowych potrzeb inwestycyjnych wobec możliwości finansowych gminy. Służy temu przewidywanie zasobów wolnych środków na zadania inwestycyjne w perspektywie kilku lat, wynikające m.in. z Wieloletniej Prognozy Finansowej.

[14]Bilans terenów przeznaczonych pod usługi sportowe (US - tereny usług sportowych)

W związku ze zmianą studium polegającą głównie na określeniu wskaźników i parametrów zabudowy na terenach US - usług sportowych w bilansie przedstawia się szacunkową analizę zapotrzebowania i chłonności obszarów gminy.

Analiza potrzeb i możliwości rozwojowych gminy w zakresie nowych terenów rozwojowych dla funkcji usługowych, w związku z opracowaną zmianą dokumentu studium dla 10 terenów określonych w załącznikach do uchwały przystępującej do zmiany studium wykazała, iż potencjalnie istnieje zapotrzebowanie na nowe tereny dla funkcji usług sportowych.

Tereny objęte zmianą studium, zgodnie z zapotrzebowaniem, zajmują łącznie ok. 18,26 ha. W sumie terenów przeznaczonych pod usługi sportowe w obowiązującym miejscowym planie przeznaczono ok. 15,4 ha, co stanowi ok. 0,1% terenu całej gminy. Należy jednak wziąć pod uwagę, że podane wielkości terenów przeznaczonych pod omawiane usługi stanowią powierzchnię brutto. Natomiast można przyjąć, iż powierzchnia netto (ok. 70% powierzchni ogólnej) stanowi ok. 10,8 ha.

W wyniku analizy szacunkowej chłonności terenów przeznaczonych pod usługi sportowe wykazuje się, że ok. 7,16 ha tych terenów znajduje się w obszarze o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy, a pozostała część (ok. 11,1 ha) – znajdująca się poza zwartą zabudową wsi, objęta jest obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Powyższą analizę należy traktować jedynie szacunkowo, bardziej dla zobrazowania wielkości, niż dokładnych statystyk. Szczegóły dotyczące konkretnych projektów budowlanych zostaną ustalone na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W związku z charakterem i różnorodnością obiektów sportowych i rekreacyjnych, oraz specyfiką obszaru na którym powstaną (np. ukształtowanie terenu, warunki geologiczne, nośność podłoża) niektóre z terenów usług mogą pozostać niezabudowane lub zabudowane tylko w niewielkiej części. Aktualnie, kontury oznaczone w zmianie studium symbolem literowym US, stanowią obszary projektowanych ale również istniejących terenów sportowych - ok. 70% powierzchni US jest zagospodarowana pod boiska sportowe, które stanowią przede wszystkim murawę i nie są zabudowane.

Podsumowując, należy zauważyć, że:

1) znacząca część terenów przeznaczonych pod usługi sportu objęta jest obowiązującym planem (ok. 15,4 ha),
2) wszystkie planowane tereny usług sportu zawierają się w terenach zwartej zabudowy lub w obowiązującym planie,
3) ok. 70% terenów US jest aktualnie zagospodarowana pod boiska sportowe.

Uwzględnienie przedmiotowych zmian studium uznaje się za adekwatne , ze względu na:

- trendy ogólnokrajowe - propagowanie zdrowego trybu życia, podniesienie sprawności fizycznej, głównie dzieci i młodzieży gminy, zorganizowanie wolnego czasu oraz jego ukierunkowanie w stronę sportu,
- wzrost standardu życia mieszkańców,
- tendencje demograficzne gminne i ogólnokrajowe,
- sytuację na rynku pracy i ofertę usługową gminy,
- potencjał przyrodniczo-krajobrazowy gminy.

Realizacja inwestycji związanych z wykonaniem sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy zostanie sfinansowana ze środków własnych samorządu w zależności od zaplanowanych w budżecie gminy środków finansowych oraz innych źródeł finansowania zgodnie z przepisami o finansach publicznych.

14.4 Stan planistyczny

W kwietniu 2005 roku Rada Gminy Lubań uchwaliła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, obejmujący całą gminę w jej granicach administracyjnych (Uchwała Nr XXIII/134/2005 Rady Gminy Lubań z dnia 29 kwietnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań). Po uchwaleniu pierwszej zmiany studium (Uchwała Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. nr XIV/129/2008), w latach 2008 i 2009 dokonano zmian obowiązującego planu dla wyodrębnionych terenów położonych w poszczególnych obrębach geodezyjnych. Następnie w 2012 r. dokonano 4 zmian w obowiązującym planie i w 2013 r. oraz 2016 r. 1 zmianę. Przedmiotem większości zmian było przeznaczenie terenów rolnych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej lub mieszkaniowo-usługowej.

Na podstawie gminnych analiz ruchu inwestycyjnego należy stwierdzić, że w ostatnich latach dominowały inwestycje w budownictwie mieszkaniowym, w dalszej kolejności: inwestycje infrastrukturalne, inwestycje gospodarcze, inwentarskie i garaże oraz inne. Pod względem udziału w liczbie wydanych decyzji zatwierdzających projekt budowlany i udzielających pozwolenia na budowę wydanych przez Starostę Lubańskiego, dominowały obręby geodezyjne położone w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Lubań, czyli Uniegoszcz i Pisarzowice. W ocenie władz gminy, ruch budowlany, polegający na realizacji nowej zabudowy, jest stosunkowo duży.

Tab. 14.7 Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań

L.p.	Nazwa	Dziennik Urzędowy
1	Uchwała Nr XXIII/134/2005 Rady Gminy Lubań z dnia 29 kwietnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań	(Dz. U. Nr 106 Poz. 2290 z dn. 15.06.2005 r.).
2008 r.		
2	UCHWAŁA NR XIV/131/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 187 i 188 położone w obrębie Mściszów	(Dz. U. Nr 123 Poz. 1453 z dn. 05.05.2008 r.)
3	UCHWAŁA NR XIV/132/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działkę nr 833/3 położoną w obrębie Pisarzowice	(Dz. U. Nr 123 Poz. 1454 z dn. 05.05.2008 r.).
4	UCHWAŁA NR XIV/133/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 85/6, 86 i 89/5 położone w obrębie Pisarzowice	(Dz. U. Nr 123 Poz. 1455 z dn. 05.05.2008 r.).
5	UCHWAŁA NR XIV/134/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 994/1 i 994/2 położone w obrębie Pisarzowice	(Dz. U. Nr 123 Poz. 1456 z dn. 05.05.2008 r.)
6	UCHWAŁA NR XIV/135/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 382 i 565 położone w obrębie Radogoszcz	(Dz. U. Nr 123 Poz. 1457 z dn. 05.05.2008 r.).

L.p.	Nazwa	Dziennik Urzędowy
7	UCHWAŁA NR XIV/136/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 209, 210 i 215 położone w obrębie Uniegoszcz	(Dz. U. Nr 123 Poz. 1458 z dn. 05.05.2008 r.)
8	UCHWAŁA NR XIV/137/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działkę nr 142/5 położoną w obrębie Uniegoszcz	(Dz. U. Nr 123 Poz. 1459 z dn. 05.05.2008 r.).
9	UCHWAŁA NR XIV/138/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 156/4 i 156/9 położone w obrębie Uniegoszcz	(Dz. U. Nr 123 Poz. 1460 z dn. 05.05.2008 r.).
10	UCHWAŁA NR XIV/139/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej teren oznaczony symbolem 5 P,U,O położony w obrębie Jałowiec	(Dz. U. Nr 123 Poz. 1461 z dn. 05.05.2008 r.)
11	UCHWAŁA NR XIV/140/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej południowo-wschodnią część działki nr 350/32 położonej w obrębie Uniegoszcz	(Dz. U. Nr 123 Poz. 1462 z dn. 05.05.2008 r.).
12	UCHWAŁA NR XIV/141/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej część działki nr 262/1 położonej w obrębie Uniegoszcz	(Dz. U. Nr 123 Poz. 1463 z dn. 05.05.2008 r.).
13	UCHWAŁA NR XIV/142/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań	(Dz. U. Nr 123 Poz. 1464 z dn. 05.05.2008 r.).
14	UCHWAŁA NR XXI/189/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działkę nr 609 położoną w obrębie Kościelnik	(Dz. U. Nr 20 Poz. 547 z dn. 11.02.2009 r.).
15	UCHWAŁA NR XXI/190/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 974/7, 975, 976/1, 976/2, 977, 978/1, 978/2, 979, 980 i 981 po-łożone w obrębie Pisarzowice	(Dz. U. Nr 20 Poz. 548 z dn. 11.02.2009 r.).
16	UCHWAŁA NR XXI/191/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 18/2, 19/4, 28 i 30 położone w obrębie Radostów Średni	(Dz. U. Nr 20 Poz. 549 z dn. 11.02.2009 r.).
17	UCHWAŁA NR XXI/192/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 26, 44, 50/1, 50/2 i 51 położone w obrębie Radostów Dolny	(Dz. U. Nr 20 Poz. 550 z dn. 11.02.2009 r.).
18	UCHWAŁA NR XXI/193/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 248/2, 248/3, 248/4, 248/5 i 248/6 położone w obrębie Radostów Średni	(Dz. U. Nr 20 Poz. 551 z dn. 11.02.2009 r.).
19	UCHWAŁA NR XXI/194/2008 Rady Gminy Lubań z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działkę nr 237/7 położoną w obrębie Nawojów Łużycki	(Dz. U. Nr 20 Poz. 552 z dn. 11.02.2009 r.).
2009 r.		
20	UCHWAŁA NR XXIII/207/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 20 marca 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 806 i 807/5 położone w obrębie Pisarzowice	(Dz. U. Nr 89 Poz. 1903 z dn. 20.05.2009 r.).
21	UCHWAŁA NR XXIII/208/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 20 marca 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 935, 936, 937, 938 i 939 położone w obrębie Pisarzowice	(Dz. U. Nr 89 Poz. 1904 z dn. 20.05.2009 r.).

L.p.	Nazwa	Dziennik Urzędowy
22	UCHWAŁA NR XXIII/209/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 20 marca 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej zachodnią część działki nr 350/32 położonej w obrębie Uniegoszcz	(Dz. U. Nr 89 Poz. 1905 z dn. 20.05.2009 r.).
23	UCHWAŁA NR XXIII/210/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 20 marca 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 118 i 160 położone w obrębie Uniegoszcz	(Dz. U. Nr 89 Poz. 1906 z dn. 20.05.2009 r.).
24	UCHWAŁA NR XXIII/211/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 20 marca 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 330/5, 334, 423, 424 i 425 położone w obrębie Uniegoszcz	(Dz. U. Nr 89 Poz. 1907 z dn. 20.05.2009 r.).
25	UCHWAŁA NR XXIII/212/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 20 marca 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 141, 144/4, 144/5, 144/6 i 145 położone w obrębie Uniegoszcz	(Dz. U. Nr 89 Poz. 1908 z dn. 20.05.2009 r.).
26	UCHWAŁA NR XXIII/213/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 20 marca 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działkę nr 12 położoną w obrębie Uniegoszcz	(Dz. U. Nr 89 Poz. 1909 z dn. 20.05.2009 r.).
27	UCHWAŁA NR XXIII/214/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 20 marca 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 386 i 387 położone w obrębie Uniegoszcz	(Dz. U. Nr 89 Poz. 1910 z dn. 20.05.2009 r.).
28	UCHWAŁA NR XXXI/252/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 223/2 i 226/2 położone w obrębie Kościelniki Dolne	(Dz. U. Nr 9 Poz. 158 z dn. 19.01.2010 r.).
29	UCHWAŁA NR XXXI/253/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 749/2 i 565 położone w obrębie Kościelnik	(Dz. U. Nr 9 Poz. 159 z dn. 19.01.2010 r.).
30	UCHWAŁA NR XXXI/254/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 535/1, 535/2 i 536 położone w obrębie Kościelnik	(Dz. U. Nr 9 Poz. 160 z dn. 19.01.2010 r.).
31	UCHWAŁA NR XXXI/255/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 85, 94, 95, 96/2, 97/3, 99 i 100 położone w obrębie Jałowiec	(Dz. U. Nr 9 Poz. 161 z dn. 19.01.2010 r.).
32	UCHWAŁA NR XXXI/256/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 506, 507, 508 i 509/2 położone w obrębie Henryków Lubański	(Dz. U. Nr 9 Poz. 162 z dn. 19.01.2010 r.).
33	UCHWAŁA NR XXXI/257/2009 Rady Gminy Lubań z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 1017, 1018 i 1019 położone w obrębie Pisarzowice	(Dz. U. Nr 21 Poz. 292 z dn. 04.02.2010 r.).
2012 r.		
34	UCHWAŁA NR XVIII/98/2012 Rady Gminy Lubań z dnia 2 marca 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań	(Dz. U. Poz. 1423 z dn. 16.04.2012 r.).
35	UCHWAŁA NR XVIII/99/2012 Rady Gminy Lubań z dnia 2 marca 2012 roku w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującej działki nr 336/1, 336/2, 338, 339, 346, 348 i 349 położone w obrębie Uniegoszcz	(Dz. U. Poz. 2265 z dn. 27.06.2012 r.).
36	Uchwała Nr XXIX/165/2012 Rady Gminy Lubań z dnia 27 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań obejmującej działkę nr 445/6 położoną w obrębie Nawojów Śląski	(Dz. U. Poz. 1751 z dn. 12.03.2013 r.).
37	Uchwała Nr XXIX/164/2012 Rady Gminy Lubań z dnia 27 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań obejmującej działkę nr 698/2 położoną w obrębie Kościelnik	(Dz. U. Poz. 1750 z dn. 12.03.2013 r.).

L.p.	Nazwa	Dziennik Urzędowy
2013 r.		
38	UCHWAŁA NR XXXV/217/2013 Rady Gminy Lubań z dnia 5 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia zmiany w części tekstowej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań	(Dz. U. Poz. 5650 z dn. 12.11.2013 r.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań.

Podejmując decyzje o ewentualnych zmianach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, należy unikać rozpraszania zabudowy i dążyć do minimalizowania liczby zmian planu, dotyczących pojedynczych działek lub małych terenów, ewentualnie łączyć je w większe obszary objęte planem.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w przyszłości będą tworzone głównie w dwóch celach. Pierwszy z nich to dostosowanie planów do zmieniających się przepisów prawa. Drugim celem może być chęć dostosowania planów do potrzeb inwestycyjnych.

15 Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

15.1 Zagrożenia naturalne

15.1.1 Zagrożenie powodziowe

Największym zagrożeniem naturalnym w wymiarze regionalnym i ponadregionalnym jest zagrożenie powodzią. Położenie gminy nad rzeką Kwisą wiąże się z powodziami, podtopieniami oraz dopływem nieznanych zanieczyszczeń.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia [15]20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1566 z późn. zm.), pod pojęciem **powodzi** rozumie się „czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.” [16](art. 16 pkt. 43).

[17]Zgodnie z art. 16 pkt 34 lit. a), b) Prawo wodne za **obszary szczególnego zagrożenia powodzią**, na których obowiązują przepisy szczególne, uznaje się:

„a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,

b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%(...).”

Główne zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenie ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i inne. Przeważnie przyczynami powodzi i podtopień są:

- bardzo intensywne opady burzowe, obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większa część zlewni.

W przypadku powiatu lubańskiego duże zagrożenie powodziowe występuje z powodu występowania w okolicznych górach Izerskich najwyższej w Sudetach sumy opadów (1500 mm rocznie), równomiernie rozłożonej w ciągu roku. Obszar ten charakteryzuje ponadto gruba i długo zalegająca pokrywa śnieżna.

Dodatkowymi czynnikami zwiększającymi możliwość występowania powodzi są:

- typowo górski charakter głównej rzeki Kwisy,
- duże spadki terenu,
- ograniczona retencja leśna (dość niska lesistość),
- niska melioracja pól i łąk.

Wezbrania rzek to zjawiska naturalne. Najbliższe sąsiedztwo rzeki, które podlega zalaniu podczas wysokich stanów wód, nazywane jest obszarem zalewowym. W dolinach, które nie zostały zagospodarowane przez człowieka, wezbrania nie powodują strat gospodarczych, a tereny podlegające regularnym zalewom wyróżniają się wysokimi walorami przyrodniczymi. Tereny odebrane rzece, oddzielone wałami i zabudowane, powodują zwężenie doliny rzeki. Podczas wezbrań, podnoszenie się poziomu wód może skutkować zalaniem terenów zamieszkanych, które niegdyś stanowiły tereny zalewowe i w efekcie doprowadzić do powodzi. Zagospodarowanie dolin rzek stwarza zwiększenie ryzyka strat gospodarczych i społecznych wywołanych powodzią. Dla ochrony przeciwpowodziowej istotne znaczenie ma dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim. W dokumencie postulowana jest konieczność przeprowadzenia następujących etapów i czynności planistycznych: do 2011 r. konieczne było dokonanie wstępnej oceny ryzyka powodzi, do 2013 r. opracowanie mapy zagrożenia powodzią oraz mapy ryzyka powodzi, natomiast do 2015 r. – planów zarządzania ryzykiem powodzi. Zapisy ww. dyrektywy są transponowane do polskiego prawa głównie poprzez przepisy ustawy z dnia [18]20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1566 z późn. zm.) oraz do licznych rozporządzeń wykonawczych.

W dolinie rzeki Kwisy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (Q1% i Q10%), obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%) oraz obszary narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego. Wymienione obszary zostały naniesione również na rysunek studium. Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy szczególne (zakazy) wynikające z ustawy Prawo wodne.

W ostatnich latach, RZGW we Wrocławiu przeprowadził szereg robót pozwalających zabezpieczyć obszar powiatu lubańskiego przed powodzią. W tym celu podjęto prace na poszczególnych rzekach i potokach. W gminie Lubań podjęto prace na rzece Kwisie w miejscowościach: Kościelnik, Radogoszcz, Nawojów Łużycki, Uniegoszcz, Jałowiec.

Obiekty małej retencji

Retencjonowanie wody i ochrona przed powodzią to podstawowe zadania zbiorników małej retencji. Program małej retencji województwa dolnośląskiego obejmuje obszar całego województwa i zawiera informacje o urządzeniach wodnych stanowiących podstawę do retencjonowania wód na terenie powiatu lubańskiego:

- system retencji korytowej łącznie posiada 6,7 tys. m3 pojemności.

Tab. 15.1 Ewidencja budowli piętrzących wodę (retencja korytowa i gruntowa) na ciekach podstawowych administrowanych przez DZMiUW we Wrocławiu (wybrane z obszaru gminy Lubań)

L.p.	Lokalizacja	Lokalizacja hydrologiczna	Rodzaj budowli	Funkcja budowli	Wysokość piętrzenia (m)	Pojemność retencji korytowej (tys.m^3)	Stan techniczny
1	**Kościelniki Dolne**	Słotwa 2+940	zastawka szandory	ujęcie stawu	1	0,3	Sprawna
2	**Nawojów Łużycki**	Bród 0+450	zastawka szandory	ujęcie stawu	1	0,35	Sprawna
3	**Jałowiec**	Słotwa 1+070	zastawka szandory	ujęcie stawu	0,48	0,2	Sprawna
4	**Jałowiec**	Słotwa 1+150	zastawka szandory	ujęcie stawu	1	0,2	Sprawna
5	**Nawojów Łużycki**	Bród 0+750	zastawka szandory	ujęcie stawu	1	0,6	do remontu
6	**Henryków**	Bród 4+440	zastawka szandory	ujęcie stawu	1	1,3	Sprawna
7	**Kościelniki Dolne**	Słotwa 0+988	zastawka szandory	ujęcie stawu	6	0,15	Sprawna

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu lubańskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020, za Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

- system zbiorników małej retencji wodnej (jeziora, zbiorniki wodne i stawy rybackie o powierzchni > 0,1 ha i pojemności do 5 mln m^3) łącznie na terenie powiatu wynosi około 1 392,2 tys. m^3, natomiast powierzchnia zalewowa około 130 ha.

Tab. 15.2 Ewidencja zbiorników małej retencji wodnej (stawy rybne o pow.>1,0 ha i poj. do 5,0 mln m^3) oraz dodatkowe obiekty małej retencji zgłoszone przez władze gmin i powiatów – wybrane z obszaru gminy Lubań

L.p.	Lokalizacja hydrologiczna	Lokalizacja hydrologiczna	Przeznaczenie zbiornika	Pow. zalewu (ha)	Pojemność zbiornika (tyś m^3)	Stan techniczny
1	**Nawojów Łużycki**	potok Bród	3 stawy rybne >1,0 ha	1,05	9,3	Sprawny

L.p.	Lokalizacja hydrologiczna	Lokalizacja hydrologiczna	Przeznaczenie zbiornika	Pow. zalewu (ha)	Pojemność zbiornika (tyś m^3)	Stan techniczny
2	**Nawojów Łużycki**	potok Bród	4 stawy rybne >1,0 ha	1,7	15	Sprawny
3	**Nawojów Łużycki**	potok Bród	4 stawy rybne >1,0 ha	4,7	48,8	do modernizacji
4	**Henryków**	potok Bród	2 stawy rybne >1,0 ha	2,52	29,1	sprawny
5	**Jałowiec**	potok Słotwa	3 stawy rybne >1,0 ha	1,83	25	sprawny
6	**Jałowiec**	potok Słotwa	1 staw rybny >1,0 ha	1,01	7,6	sprawny
7	**Jałowiec**	potok Słotwa	1 staw rybny >1,0 ha	1,12	7,3	sprawny
8	**Kościelnik Dolny**	potok Słotwa	2 stawy rybne >1,0 ha	1,23	16,6	sprawny
9	**Kościelnik Dolny**	potok Słotwa rów St-17	8 stawów rybnych >1,0 ha	8,77	96,5	sprawny
10	**Kościelnik Dolny**	wypł źródliskowe	5 stawów rybnych >1,0 ha	1,1	15,8	sprawny
11	**Uniegoszcz**	rów $R\text{-}D_{6,12,14,16}$	4 stawów rybnych >1,0 ha	3,18	30,9	sprawny
12	**Mściszów**	wypł źródliskowe	1 staw rybny > 1,0 ha	1,16	11	sprawny
13	**Mściszów**	Wierzbowiec	2 stawów rybnych >1,0 ha	3,59	40	sprawny
14	**Radogoszcz**	wypł źródliskowe	1 staw rybny >1,0 ha	1,06	10	sprawny
15	**Kościelnik**	rów R-H	4 stawów rybnych >1,0 ha	1,98	21,5	sprawny
16	**Uniegoszcz**	rów R-H	4 stawów rybnych >1,0 ha	3,1	27,8	sprawny
17	**Mściszów**	rów R-L	2 stawów rybnych >1,0 ha	4,1	43	sprawny
18	**Mściszów**	Wierzbowiec	2 stawy rybne >1,0 ha	1,5	20,3	sprawny
19	**Kościelnik**	rów R-E; $R\text{-}E_{10}$	4 stawy rybne >1,0 ha	3,18	33,1	sprawny
20	**Kościelnik**	rów $R\text{-}F_1$	2 stawy rybne >1,0 ha	1,52	28,8	sprawny
21	**Uniegoszcz**	rów R-G	1 staw rybny >1,0 ha	2,62	27,5	sprawny
22	**Mściszów**	rów R-L	2 stawy rybne >1,0 ha	1,55	12,4	sprawny
23	**Pisarzowice**	rów R-L	4 stawy rybne >1,0 ha	1,25	16,6	sprawny
24	**Pisarzowice**	rów R-H	2 stawy rybne >1,0 ha	2,65	23	do modernizacji
25	**Jałowiec**	rów szczegółowy	2 stawy rybne >1,0 ha	1,41	13,5	sprawny
26	**Kościelnik**	rów R-L	2 stawy rybne >1,0 ha	1,0	9,3	sprawny
27	**Kościelnik**	rów $R\text{-}E_3$; $R\text{-}E_{5,7}$	4 stawy rybne >1,0 ha	2,3	25	sprawny
28	**Uniegoszcz**	rów R-H	1 staw rybny >1,0 ha	1,29	9	sprawny
29	**Jałowiec**	potok Witka	3 stawy rybne >1,0 ha	1,06	10,1	sprawny

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu lubańskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020, za Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

Ochrona przeciwpowodziowa

Ochronę ludzi i mienia przed powodzią, zgodnie [19]z art. 165 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1566 z późn. zm.) realizuje się w szczególności przez:

„1) kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią;

2) racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód;

3) zapewnienie funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze i hydrosferze oraz prognozowanie powodzi;

4) zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód;

5) budowę, przebudowę i utrzymywanie budowli przeciwpowodziowych;

6) prowadzenie akcji lodołamania;

7) prowadzenie polityki informacyjnej w zakresie ochrony przed powodzią oraz ograniczania jej skutków."

Zgodnie z art. 176 ww. ustawy *„w celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zakazuje się wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym:*

1) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych;

2) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału;

3) prowadzenia przez osoby nieuprawnione robót lub czynności ingerujących w konstrukcję wałów przeciwpowodziowych, w tym ich rozkopywania, uszkadzania darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów, wbijania słupów i ustawiania znaków;

4) wykonywania na wałach przeciwpowodziowych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z nimi funkcjonalnie;

5) wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału;

6) lokalizowania cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału."

Na całym odcinku rzeki Kwisy na terenie gminy, system ochrony przeciwpowodziowej sprowadza się do istnienia wałów przeciwpowodziowych (wykaz poniżej). Funkcję ochronną dla terenów przyległych, na długości szeregu odcinków rzeki nie chronionych wałami, pełni koryto rzeki posiadające wystarczające parametry dla przepuszczenia przepływów o natężeniu do Q1%, albo odpowiednio duża zdolność retencyjna terenów przyległych, niezabudowanych lub niezagospodarowanych.

Wykaz progów i stopni na rzece Kwisa na terenie gminy[4]:

- próg regulacyjny – km 61+792,
- próg regulacyjny – km 65+710,
- próg piętrzący „Radogoszcz" – km 69+855,
- próg piętrzący „Uniegoszcz" – km 70+930,
- próg piętrzący „Lubań" – km 74+770,
- próg piętrzący „Księgniki" – km 76+269,
- jaz „Kościelnik" – km 77+315.

Na terenie gminy wzdłuż rzeki Kwisy znajdują się wały przeciwpowodziowe w następującej lokalizacji:

WAŁ PRAWOSTRONNY:

- km 77+100 ÷ 77+360,
- km 77+400 ÷ 78+300,
- km 78+300 ÷ 78+500,
- km 78+700 ÷ 80+000.

WAŁ LEWOSTRONNY:

- km 77+400 ÷ 78+280,
- km 78+500 ÷ 78+670,
- km 78+700 ÷ 78+900,
- km 79+600 ÷ 79+900,
- km 80+000 ÷ 80+100.

W ramach biernej ochrony przed powodzią zlewni rzeki Kwisy na terenie gminy przewiduje się takie działania jak:

- konserwacja koryta i budowa lub wydłużenie wału w Nawojowie Łużyckim, Nawojowie Śląskim, Radogoszczy, Jałowcu, Kościelniakach,

[4] Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy, RZGW

- remont stopnia jako budowli regulacyjnej,
- budowa wału w Kościelnikach Dolnych,
- rozbiórki przebudowywanych wałów,
- podwyższenie wybranych wałów.

15.1.2 Zagrożenie pożarowe

Gmina Lubań posiada niewielki stopień lesistości, pomimo tego czynnikiem sprzyjającym występowaniu pożarów może być pogoda, która w letnie i wiosenne dni potrafi przynieść wysokie temperatury połączone z brakiem opadów, co sprzyja szybkiemu schnięciu ściółki leśnej. Częstą przyczyną pożarów jest też zaprószanie ognia przez turystów wypoczywających na terenie gminy w okresie letnim. W okolicach lasów i łąk występuje dużo torfowisk i bagien, które również przy nieodpowiedniej pogodzie stają się miejscem poważnych pożarów. Siedliska ludzkie zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie lasów w przypadku wystąpienia pożarów mogą być narażone na straty.

Zagrożenie erozją i osuwaniem się mas ziemi (zostało omówione: rozdziale 5)

15.2 Zagrożenia antropogeniczne

Zagrożenia przemysłowe – na terenie gminy Lubań nie ma jakichkolwiek zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii.

Zagrożenia transportowe – zagrożenie poważną awarią wiąże się również z transportem. Przez gminę Lubań przebiega droga krajowa nr 30, a także 3 drogi wojewódzkie nr 296, 357 i 393, w związku z tym ruch samochodowy przez gminę jest wzmożony. Istotnym zagrożeniem z tym związanym jest wyciek substancji niebezpiecznych (paliw płynnych, chemikaliów) do pobliskich wód i na sąsiednie pola w wyniku wypadków drogowych.

Zagrożenia komunikacyjne – pomimo faktu, iż duża liczba dróg ma nawierzchnię asfaltową, ich bardzo mała szerokość, krętość i nieraz brak widoczności, skutkują możliwością niebezpiecznych zdarzeń komunikacyjnych.

Awarie i uszkodzenia infrastruktury technicznej – elektroenergetyczne linie przesyłowe o mocy 400 kV i 220 kV, a także elektroenergetyczne linie dystrybucyjne o napięciu 110 kV i niższym, zlokalizowane na terenie gminy, również mogą być źródłem zagrożenia. Wytwarzając pole elektromagnetyczne stwarzają zagrożenie dla ludzi i środowiska, dlatego też zakazuje się możliwości zabudowy w ich pobliżu.

16 Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Na terenie gminy Lubań zidentyfikowano następujące obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych:

- z ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami:
  - ✓ obiekty i zespoły wpisane do rejestru i ewidencji zabytków,
  - ✓ stanowiska archeologiczne;
- z ustawy prawo wodne:
  - ✓ obszary szczególnego zagrożenia powodziowego,
  - ✓ Główny Zbiornik Wody Podziemnej;
- z ustawy o ochronie przyrody:
  - ✓ pomniki przyrody;
- z ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych:
  - ✓ grunty rolne wysokiej klasy bonitacyjnej,
  - ✓ grunty leśne;
- z ustawy o lasach:
  - ✓ lasy ochronne;
- z ustawy prawo geologiczne i górnicze oraz prawo ochrony środowiska:
  - ✓ obszary udokumentowanych złóż kopalin;
- z ustawy o ochronie przyrody i ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych:
  - ✓ torfowiska.

17 Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy – analiza SWOT

Analiza SWOT jest techniką analityczną służącą do porządkowania informacji o danej jednostce. Celem analizy jest określenie aktualnej sytuacji gminy Lubań. Szanse ukazują zjawiska do których należy dążyć i je doskonalić, zaś zagrożenia te, których należy unikać. Analiza mocnych i słabych stron wraz z szansami i zagrożeniami ukazuje z kolei jakie są potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

Tab. 17.1 Analiza SWOT gminy Lubań

mocne strony	słabe strony
• położenie w strefie przygranicznej, • położenie w regionie o wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej, • wysoki udział użytków rolnych, • bliskie położenie chłonnych rynków zbytu (niemiecki, czeski), • korzystne ekonomiczne, polityczne i przestrzenne warunki dla przygranicznej wymiany dóbr i usług, • atrakcyjne elementy środowiska przyrodniczego, • liczne zabytki kultury materialnej, • bliskie położenie interesujących terenów rekreacyjnych, • sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki, • niskie skażenie gleby nawozami i środkami ochrony roślin, • zasoby surowców mineralnych, • atrakcyjne tereny inwestycyjne (pod prowadzenie działalności inwestycyjnej i pod zabudowę mieszkaniową), • tradycje handlowe, • przynależność do organizacji wspierających rozwój samorządu terytorialnego – Związek Gmin „Kwisa”, • przedsiębiorczość lokalnej społeczności, • wysoka aktywność władz gminy w zakresie współpracy zewnętrznej, • bogate zasoby wód podziemnych dobrej jakości, • dobry stan bazy szkolnej, • tworzące się oddziały przedszkolne przy działających szkołach, • rozwijająca się infrastruktura techniczna w postaci wodociągów.	• niski poziom infrastruktury technicznej i społecznej, • braki i niedoinwestowanie w zakresie gospodarki ściekowej, • słabo rozwinięta funkcja usług, • wysoka stopa bezrobocia, • słabo rozwinięta pozarolnicza działalność mieszkańców gminy, • niskie dochody gospodarstw rolnych, • zły stan dróg gminnych, • brak zagospodarowania wielu nieruchomości, • niszczejące zabytki wiejskiego dziedzictwa kulturowego, • duże rozdrobnienie agrarne indywidualnych gospodarstw rolnych, • niski poziom wykształcenia ludności, • słaby dostęp do służby zdrowia, • niedobór placówek kulturalnych i rekreacyjnych, • mały areał terenów leśnych, • zanieczyszczenie wód powierzchniowych (zwłaszcza rzeki Kwisy).
szanse	**zagrożenia**
• atrakcyjne ukształtowanie przestrzeni, • rozwijająca się strefa usług turystycznych, i agroturystycznych, • atuty przyrodniczo-krajobrazowe wynikające z położenia geograficznego, • korzystne warunki dla przygranicznej wymiany dóbr i usług, • modernizacja układu komunikacyjnego, • możliwość uprawiania turystyki, • wysoka aktywność lokalnych władz w pozyskiwaniu	• emigracja młodych ludzi i fachowców do miast i za granicę, • mała ilość inwestorów, • zanieczyszczenie środowiska odpadami komunalnymi, • ograniczone możliwości gminy dla realizacji drogiej infrastruktury technicznej na obszarze wsi (drogi, kanalizacje, sieci wodociągowe, gazyfikacja ze środków własnych), • rosnące koszty inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej,

mocne strony	słabe strony
środków finansowych na realizację zamierzeń, • predyspozycje do korzystania z energii odnawialnej, • prorozwojowa polityka regionu i państwa, • transgraniczne położenie sprzyjające rozwojowi współpracy biznesowej, towarowej oraz integracyjnej, • położenie w pobliżu autostrady A4.	• brak wystarczających środków finansowych na aktywną ochronę środowiska, • skomplikowane procedury pozyskiwania i rozliczania środków pomocowych, • nieodpowiednio uregulowane stosunki wodne w dorzeczu Kwisy (okresowe występowanie stanów powodziowych).

Źródło: Opracowanie własne

18 Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

Przez „ład przestrzenny" należy „rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne" (art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [20](t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.)).

Ład w przestrzeni jest jednym z podstawowych celów opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju jednostek administracyjnych. Opracowania te ustalają przepisy i wyznaczają sposoby zagospodarowania kraju, regionów i gmin. Ład przestrzenny umożliwia eksponowanie najbardziej wartościowych elementów krajobrazu przyrodniczego i kulturowego, przy jednoczesnym eliminowaniu dysharmonizujących elementów zagospodarowania poprzez prowadzenie rewitalizacji i rehabilitacji obszarów zdegradowanych oraz o niskiej atrakcyjności funkcjonalnej i architektonicznej.

Zachowanie ładu przestrzennego jest możliwe poprzez odpowiednie rozmieszczenie różnych funkcji, które bezkonfliktowo sąsiadują ze sobą i zapewniają optymalne wykorzystanie przestrzeni. Na obszarach wiejskich szczególnie należy zwrócić uwagę na zaplanowanie właściwych struktur pionowych (np. wysokość budynków) i poziomych (np. struktura użytków rolnych, struktura agrarna).

Obszar gminy jest w 100% pokryty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań, który zakłada zachowanie ładu przestrzennego przy jakichkolwiek zmianach w zagospodarowaniu danego miejsca. Obecnie ład przestrzenny w gminie jest zachowany pod względem rodzaju układu przestrzennego w formie ulicówek. Każda z 13 wsi ma układ wzdłuż głównej przebiegającej przez nią drogi. Jednak w usytuowaniu funkcji nie panuje już taka harmonia. Niejednokrotnie stara zabudowa zagrodowa przeplata się z nową jednorodzinną. Nie jest to tak rażące, jeśli przy nowych budynkach stosuje się rozwiązania podtrzymujące zastały charakter zabudowy i stanowią one uzupełnienie lub kontynuację już istniejącego układu. Nie mniej jednak, zabudowę zagrodową należałoby lokalizować nieopodal zabudowy zagrodowej, zaś jednorodzinną

pośród jednorodzinnej. Wiele budynków gospodarczych i mieszkalnych jest w złym stanie ze względu na swój wiek i brak jakichkolwiek remontów elewacji, co też niekorzystnie wpływa na wizerunek poszczególnych wsi, jak i całej gminy Lubań.

Zrównoważony rozwój nie powinien stawać na przeszkodzie zachowaniu ładu przestrzennego. Aby przyszłe pokolenia korzystały ze współczesnych dóbr materialnych i niematerialnych, a jednocześnie ich potrzeby były odpowiednio zaspokojone, należy pamiętać o zachowaniu harmonii w krajobrazie i przestrzeni już dziś. Działania zmierzające do wzrostu gospodarczego (*opisane w II tomie - „Kierunki zagospodarowania przestrzennego")* powinny być zatem realizowane przy jednoczesnej dbałości o środowisko przyrodnicze, społeczno – ekonomiczne i kulturowe. Należy podkreślić, iż głównym celem przy wyznaczaniu terenów nowej zabudowy powinno być racjonalne wykorzystanie przestrzeni. Wskazane jest, aby wszystkie planowane zmiany ściśle wiązały się z potencjałem demograficznym gminy i przebiegały etapowo. Za priorytetowe powinny być uznane działania zmierzające do uzupełniania i uporządkowania struktury istniejącej zabudowy, czyli odbudowania ładu przestrzennego. Dopiero w drugiej kolejności należy przystępować do zagospodarowania terenów niezainwestowanych. Zachowanie odpowiedniej skali i proporcji zabudowy pozwoli na zapewnienie ochrony ładu przestrzennego i utrzymanie przestrzennej harmonii. Należy pamiętać o wyposażeniu gminy w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej, mogące pozytywnie wpłynąć na jakość życia mieszkańców.

Najbardziej wartościowe elementy krajobrazu przyrodniczego i kulturowego:

- układ każdej wsi wzdłuż głównej drogi (tzw. ulicówki),
- rzeka i dolina rzeki Kwisy,
- rozległe pola uprawne,
- miejscami odpowiednio wkomponowana nowa zabudowa wśród starych budynków.

Dysharmonizujące elementy zagospodarowania:

- brak harmonii w rozmieszczeniu funkcji,
- niektóre części wsi są pozbawione ładu estetycznego - stare zaniedbane budynki, obskurne elewacje,
- zróżnicowana kolorystyka budynków mieszkalnych,
- duże różnice pomiędzy starą a nową zabudową w bliskim sąsiedztwie.

Podsumowując, działania w zakresie kształtowania ładu przestrzennego terenów gminy powinny być ukierunkowane przede wszystkim na:

- poprawę standardu infrastruktury technicznej,
- skanalizowanie i zwodociągowanie gminy,
- kreowanie lokalnych centrów wsi, szczególnie tych leżących przy głównych ciągach komunikacyjnych i turystycznych, poprzez modernizację i budowę infrastruktury technicznej oraz lokalizowanie usług obsługi mieszkańców i turystów,
- kreowanie nowej zabudowy z uwzględnieniem charakteru i stylu stosowanego w danej miejscowości,
- lokalizowanie nowej zabudowy w obrębie obszarów już zabudowanych.

19 Analiza dokumentów strategicznych o znaczeniu ponadlokalnym

19.1 „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Perspektywa 2020 (2014)"

Kierunki rozwoju terenów wiejskich

„Dla rozwoju przestrzennego terenów wiejskich ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

*1) **wzmacnianie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:*

a) rozwoju funkcji mieszkalnych i usługowych oraz specjalizowania się poszczególnych jednostek osadniczych,

b) wzmacniania powiązań z ośrodkami miejskimi,

c) priorytetowego traktowania poprawy stanu wyposażenia wsi w infrastrukturę społeczną i techniczną;

d) zapobiegania degradacji obszarów zagrożonych marginalizacją;

*2) **rozwój gospodarki żywnościowej w obszarze o wybitnych predyspozycjach dla rozwoju wybranych jej form**, realizowany przy uwzględnieniu następujących zasad:*

a) racjonalnego wykorzystania zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym zwłaszcza gleb z wysoka bonitacją,

b) wspierania rozwoju gospodarstw specjalistycznych i rolnictwa ekologicznego."

Kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego

„Przy określeniu sposobów kształtowania zabudowy w planowaniu miejscowym, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

1) dążenie do spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej w poszczególnych jednostkach osadniczych,

2) dążenie do zwartości struktury przestrzennej miejskich i wiejskich jednostek osadniczych oraz uzyskania równowagi terenów zabudowanych oraz terenów zieleni urządzonej oraz otwartych."

Kierunki i zasady rozwoju transportu i infrastruktury technicznej:

„Dla rozwoju systemów transportu, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

1) kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych powiązań drogowych - poprawa dostępności zewnętrznej*, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:*

a) poprawy drogowej dostępności komunikacyjnej wszystkich obszarów województwa oraz powiązania ich z krajowym i europejskim systemem drogowym,

b) planowania, projektowania i przebudowy drogowych systemów komunikacyjnych z uwzględnieniem wymogów ochrony zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego,

c) opracowania rozwiązań służących modernizacji i rozbudowie dróg, które stanowią alternatywne szlaki dla sieci autostrad,

d) budowy mostów drogowych i kolejowych sprzyjających rozwojowi powiązań transgranicznych,

e) zapewnienia bezpieczeństwa systemu transportu oraz wzmocnienie systemu reagowania na zdarzenia w komunikacji (służby ratunkowe);

2) kształtowanie spójnego systemu powiązań wewnętrznych regionu zarówno wewnątrz obszarów rozwoju, jak i pomiędzy nimi - poprawa dostępności wewnętrznej*, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:*

a) poprawy wewnętrznej dostępności komunikacyjnej głównych ośrodków osadniczych,

b) modernizacji i rozbudowy istniejącego układu dróg z dopuszczeniem zmian w ich przebiegu, zwłaszcza w przypadku budowy obwodnic,

c) wyznaczania przebiegu nowych głównych dróg z minimalną ingerencją w tereny o najwyższych walorach przyrodniczych i obszary chronione, z jednoczesnym zapewnieniem ochrony przed negatywnym oddziaływaniem na środowisko i kompensacją przyrodniczą,

d) koordynacji rozwoju osadnictwa z istniejącą i planowaną siecią komunikacyjną przy minimalizacji czasu przejazdów, kosztów dostępu i emisji zanieczyszczeń,

e) poprawy warunków przejazdu przez obszary zurbanizowane i rozwoju transportu publicznego z uwzględnieniem specyfiki obszarów zabytkowych i intensywnie zabudowanych,

3) podwyższanie parametrów użytkowych sieci drogowej*, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:*

a) dostosowania parametrów technicznych dróg do obowiązujących normatywów, w oparciu o realne uwarunkowania terenowe,

b) wielowariantowego badania optymalnego przebiegu planowanych dróg,

c) rygorystycznego nie włączania dróg dojazdowych bezpośrednio do dróg o wyższej randze, a jedynie poprzez drogi zbiorcze oraz ograniczania lokalizacji nowych skrzyżowań i zjazdów z dróg ponadlokalnych i obsługi terenów poprzez istniejące skrzyżowania i zjazdy,

d) wprowadzenia wydzielonych pasów ruchu dla komunikacji rowerowej oraz chodników dla pieszych wzdłuż dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w terenie zabudowanym;

Dla rozwoju systemów infrastruktury technicznej, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

a) zapewnienie niezawodnych dostaw wody pitnej oraz budowa i rozbudowa infrastruktury dla odprowadzania i oczyszczania ścieków

b) utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami

c) rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń energetycznych wraz z ich dostosowaniem do potrzeb krajowego i europejskiego rynku energii i paliw

d) wzrost wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych

e) rozwój systemów telekomunikacyjnych."

19.2 Programy i zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych – synteza

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020:

1) Budowa linii 400 kV Mikułowa-Czarna wraz z budową/modernizacją stacji w tym ciągu liniowym (PSE S.A.),
2) Budowa dwutorowej linii 400 kV Mikułowa – Świebodzice wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym (PSE S.A.).

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych:

(działania i wybrane zadania wskazano w tabeli poniżej)

Inwestycje ponadlokalne:

1) Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa dolnośląskiej sieci szkieletowej *(źródło: wykaz indykatywnych projektów kluczowych dla RPO WD na*

lata 2007-2013 przyjęty został Uchwałą Nr 3674/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 marca 2013 r.),

2) Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 296 od drogi krajowej nr 30 do autostrady A4 *(źródło: wykaz zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego),*
3) *Melioracje PROW 2007-2013 Olszówka-odbudowa koryta cieku oraz cieku R-S gm. Olszyna, Lubań Gryfów Śląski (źródło: wykaz zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego),*
4) *Śnieżka - opracowanie koncepcji pasażerskiego transportu publicznego w korytarzu Bautzen - Goerlitz - Lubań - Jelenia Góra - Kamienna Góra na rzecz rozwoju turystyki w Euroregionie Nysa (źródło: wykaz zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego),*
5) Budowa obwodnicy miasta Lubań (przebieg orientacyjny).

Tab. 19.1 Zadania ujęte w strategicznych programach o znaczeniu ponadlokalnym

	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Perspektywa 2020 (2014)"			
Lp.	**Kierunki**	**Działania i wybrane zadania**	**Lokalizacja zadań**	**Informacja o instytucjach realizujących**
1.	Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych powiązań drogowych – poprawa dostępności zewnętrznej	Realizacja sprawnego systemu powiązań drogowych w południowo – zachodniej części województwa poprzez budowę lub modernizację dróg	Zgorzelec/Görlitz – Lubań – Jelenia Góra	GDDKiA i DSDiK, samorządy lokalne
2.	Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu powiązań wewnątrz obszarów rozwoju i pomiędzy nimi	Wykorzystanie istniejących oraz o ruchu zawieszonym linii kolejowych jako ważnego elementu aktywizacji turystycznej obszaru pogranicza	Postulowana Kolejowa Pętla Izerska	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Przewozy Regionalne Sp. z o.o. Koleje Dolnośląskie S.A. Województwo Dolnośląskie jako zarządca kolei

3.	Podwyższenie parametrów użytkowych sieci drogowej	Przebudowa dróg o znaczeniu krajowym i regionalnym	DW296 (od DK30 do A4 – węzeł „Lubań" oraz Stary Węgliniec - Ruszów)	GDDKiA i DSDiK, samorządy lokalne
4	Rozbudowa i modernizacja obiektów i sieci elektroenerge-tycznych	Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej relacji Mikułowa-Świebodzice trasa istniejącej linii 220 kV (z jednym torem pracującym czasowo na napięciu 220 kV)	gm. Sulików, Platerówka i Siekierczyn, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, Lwówek Śląski i Wleń, gm. Pielgrzymka, m. i gm. Świerzawa i Bolków, gm. Paszowice i Stare Bogaczowice, m. Świebodzice, gm. Świdnica	PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.
5.		Budowa dwutorowej linii 400 kV: relacji Mikułowa-Świebodzice trasa istniejącej linii 220 kV (z jednym torem pracującym czasowo na napięciu 220 kV)	gm. Sulików, Platerówka i Siekierczyn, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, Lwówek Śląski i Wleń, gm. Pielgrzymka, m. i gm. Świerzawa i Bolków, gm. Paszowice i Stare Bogaczowice, m. Świebodzice, gm. Świdnica	PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.
		Modernizacja linii 400 kV relacji Mikułowa – Czarna - Joachimów	gm. Sulików, Platerówka, Siekierczyn, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, Lwówek Śląski, gm. Pielgrzymka, Zagrodno, Złotoryja, Krotoszyce, Legnickie Pole, Ruja, m. i gm. Prochowice, Ścinawa, gm. Lubin, m. i gm. Środa Śląska, gm. Miękinia, m. i gm. Oborniki Śląskie, gm. Wisznia Mała, Długołęka, Oleśnica, m. i gm. Bierutów	PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.
6.		Instalacja przesuwników fazowych na linii Mikułowa - Hangenwerder (przy stacji Mikułowa) relacji Mikułowa – Polkowice – Leszno - Plewiska wraz z wymianą przewodów roboczych na wysoko-temperaturowe – po 2020 r.	gm. Sulików, Platerówka, Siekierczyn i Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, gm. Bolesławiec, Warta Bolesławiecka i Chojnów, m. i gm. Chocianów i Polkowice, gm. Grębocice i Pęcław	PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.
7.		Budowa nowej stacji Lubań Wschód	gm. Lubań	TAURON Dystrybucja S.A. Przedsiębiorstwo Energetyczne „ESV" S.A. Siechnice ENEA-Operator Spółka z o.o. ENERGA - Operator S.A. Gdańsk

8.	Koordynacja działań systemowych na poziomie dorzecza Odry dla prewencyjnej gospodarki przestrzennej	Realizacja zadań z zakresu lokalnej ochrony przeciwpowodziowej zw. z melioracjami wodnymi	gm. Jaworzyna Śląska, gm. Jemielno, gm. Kamieniec Ząbkowicki, gm. Kondratowice, gm. Kotla, gm. Krotoszyce, m. Legnica, m. Lubań, gm. Lubań, gm. Lubin, gm. Malczyce, gm. Marcinowice, gm. Miękinia, m. i gm. Niemcza, m. i gm. Nowogrodziec, m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Olszyna, gm. Oława, gm. Paszowice, gm. Pęcław, m. i gm. Pieńsk, gm. Platerówka, m. i gm. Polkowice, m. i gm. Prusice, m. i gm. Przemków, gm. Radwanice, gm. Rudna, m. i gm. Siechnice, gm. Siekierczyn, gm. Stoszowice, m. i gm. Strzegom, m. i gm. Strzelin, gm. Sulików, m. i gm. Ścinawa, m. i gm. Środa Śląska, m. Świdnica, gm. Świdnica, m. Świebodzice, gm. Zgorzelec, m. i gm. Żarów, gm. Żórawina, gm. Żukowice	
9	Rozszerzenie i umocnienie regionalnego systemu obszarów chronionych i jego zintegrowanie z systemami krajowymi i europejskimi	Ukształtowanie sieci korytarzy ekologicznych	gm. Lubań	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)
10		Ochrona i wzmocnienie roli dolin rzecznych jako ważnych korytarzy ekologicznych	Odra, Barycz, Bóbr, Bystrzyca, Dobra, Kaczawa Kwisa, Nysa Kłodzka, Nysa Łużycka, Oława, Strzegomka, Ścinawka, Ślęza, Widawa i pozostałe rzeki województwa	Dyrekcja Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)RZGW, RDOŚ
11	Zapewnienie wszystkim niezawodnych dostaw wody pitnej w odpowiedniej ilości oraz jakości oraz budowa i rozbudowa infrastruktury dla odprowadzania i oczyszczania ścieków	Budowa, rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji w aglomeracjach zgodnie z KPOŚK, w tym: aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia Traktatu Akcesyjnego wyznaczone na terenie woj. dolnośląskiego (110 aglomeracji)	gm. Lubań	Podmioty zarządzające sieciami i inwestycjami, samorządy lokalne

Program Ochrony Środowiska dla powiatu lubańskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020			
Lp.	**Nazwa zadania**	**Przewidywany czas realizacji**	**Jednostka odpowiedzialna**
1.	Zachowanie i przywrócenie siedlisk roślin i zwierząt oraz zapobieganie ich fragmentacji	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego, Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu , RZGW we Wrocławiu, Nadleśnictwa
2.	Tworzenie przejść umożliwiających migrację zwierząt przy drogach przecinających korytarze ekologiczne	2013-2020	Zarządcy dróg
3.	Objęcie ochroną prawną obszarów i obiektów najbardziej wartościowych przyrodniczo	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
4.	Utrzymanie walorów i funkcji obszarów oraz obiektów objętych ochroną prawną	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
5.	Inwentaryzacja przyrodnicza przeprowadzona na terenie gmin powiatu lubańskiego	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
6.	Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
7.	Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego
8.	Budowa miejsca przeznaczonego do wypoczynku i rekreacji w Izerskiej Krainie Cisów w Henrykowie Lubańskim, położonym u styku trzech granic - etap II	2013-2016	Gmina Lubań
9.	Utrzymanie walorów i funkcji obszarów oraz obiektów objętych ochroną prawną	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego
10.	Budowa, modernizacja i pielęgnacja parków i skwerów	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego
11.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego
12.	Ograniczenie redukcji wartościowych powierzchni gruntów rolnych przez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
13.	Rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych, przywracająca im funkcje przyrodnicze, rekreacyjne lub rolne	2014-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
14.	Promocja rolnictwa ekologicznego i agroturystyki poprzez działania edukacyjno – szkoleniowe, a także promocyjne powiatu lubańskiego jak i samych gmin	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
15.	Wprowadzenie zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego gmin o niezagospodarowywaniu terenów nieeksploatowanych złóż	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
16.	Wyznaczanie i wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i innych dokumentów planistycznych granic obszarów zagrożenia powodzią oraz ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
17.	Doskonalenie systemu wczesnego ostrzegania przed zjawiskami hydrologicznymi oraz meteorologicznymi	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego

18.	Wparcie finansowe dla gospodarstw realizujących przydomowe oczyszczalnie ścieków	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
19.	Monitoring SUW Pisarzowice	2013-2014	Gmina Lubań
20.	Studnia głębinowa, SUW Nawojów Śląski	2013-2014	Gmina Lubań
21.	Edukacja mieszkańców gmin w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego (propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody)	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
22.	Rozpoznanie problemu starych studni gospodarskich – ewidencja i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
23.	Organizacja cyklu spotkań z rolnikami w zakresie propagowania tzw. dobrych praktyk rolniczych w celu zmniejszenia zanieczyszczeń obszarowych przez związki biogenne	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
24.	Wykonanie aktualizacji „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego
25.	Tworzenie lokalnych sieci ciepłowniczych i podłączanie do nich budynków z indywidualnymi paleniskami domowymi	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego, Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Sp. z o.o. w Lubaniu
26.	Promocja ekologicznych nośników energii	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego
27.	Przebudowa drogi gminnej Dymińsko Dolna w Uniegoszczy	2013-2016	Gmina Lubań
28.	Przebudowa drogi Radostów Średni dz. Nr 313, 314, 308	2013-2016	Gmina Lubań
29.	Przebudowa drogi Pisarzowice dz. Nr 86	2013-2016	Gmina Lubań
30.	Zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
31.	Zwiększenie udziału odzysku odpadów, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
32.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi. Propagowanie stosowania nowoczesnych technologii skutkującym zmniejszeniem ilości wytworzonych odpadów	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
33.	Wyznaczenie i budowa regionalnych zakładów gospodarki odpadami	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
34.	Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
35.	Przygotowanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
36.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
37.	Minimalizacja oddziaływania na środowisko osadów ściekowych poprzez prawidłowe ich zagospodarowanie	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
38.	Realizacja zadań przewidzianych dla poprawy infrastruktury drogowej oraz organizacji ruchu w celu obniżenia emisji hałasu komunikacyjnego	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
39.	Wprowadzanie pasów zieleni przy drogach, zieleni niskiej i wysokiej do wnętrz osiedlowych, instalowanie ekranów akustycznych przy trasach o największym natężeniu ruchu	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego

40.	Działania modernizacyjne, m.in. stosowanie dźwiękochłonnych elewacji budynków, stosowanie stolarki okiennej na okna o podwyższonym wskaźniku izolacyjności akustycznej właściwej (Rw>30dB) w budynkach narażonych na ponadnormatywny hałas i nowobudowanych obiektach	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
41.	Wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów chronionych przed hałasem	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
42.	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w powiecie	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
43.	Uwzględnieniu w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia dotyczące pól elektromagnetycznych (w trakcie zmian planów)	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
44.	Preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego oraz w razie potrzeby wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
45.	Ograniczenie budownictwa obiektów użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania wzdłuż szlaków, którymi prowadzony jest transport materiałów niebezpiecznych poprzez odpowiednie zapisy w mpzp	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
46.	Doposażenie Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnej w nowoczesny sprzęt	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
47.	Sukcesywna modernizacja i budowa systemów kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi	2013-2020	Powiat Lubański

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów źródłowych

20 Uwarunkowania uzupełniające związane ze zmianą studium (luty 2017 r. – linia elektroenergetyczna 400 kV)

Dokonano analizy uwarunkowań, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym pod kątem ich aktualności w granicach zmiany studium i stwierdzono, że w zakresie:
1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu – planowany przebieg linii przebiega przez tereny niezainwestowane rolnicze i leśne,
2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony - nie dotyczy,
3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego - bez zmian,
4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej - bez zmian,
4a) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych – nie wniesiono wniosków ani rekomendacji zawartych w audycie krajobrazowym,
5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia - bez zmian,
6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia - bez zmian,
7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę
– zmiana studium nie wpływa na potrzeby i możliwości rozwoju gminy, nie przewiduje się

rozwoju terenów przeznaczonych pod zabudowę,
8) stanu prawnego gruntów - bez zmian,
9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych – bez zmian,
10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych - bez zmian,
11) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla - bez zmian,
12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych - bez zmian,
13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami – bez zmian,
14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych – został złożony wniosek o zmianę studium w celu wprowadzenia nowego przebiegu linii elektroenergetycznej 400 kV relacji Mikułowa – Czarna, która jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z załącznikiem graficznym do uchwały XVIII/151/16 z dnia 13 października 2016 r.,,
15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej - bez zmian.

21 Uwarunkowania uzupełniające związane ze zmianą studium we wsi Jałowiec

Dokonano analizy uwarunkowań, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym pod kątem ich aktualności w granicach zmiany studium i stwierdzono, że w zakresie:

1)dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu – w obowiązującym planie miejscowym teren przeznaczony jest pod „P – tereny obiektów produkcyjnych, baz, składów i magazynów";
2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony - bez zmian;
3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego - bez zmian;
4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej - 3 obiekty zostały uznane za zabytki i wpisane do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków:

pozycja w woj. ewid. zabytków	Miejscowość	Obiekt	Adres	Rodzaj obiektu
104	Jałowiec	budynek administracyjny w zespole fabryki tektury	dz. 186/8	przemysłowy
105	Jałowiec	Budynek gospodarczy obok budynku administracyjnego w zespole fabryki tektury	dz. 186/8	przemysłowy
106	Jałowiec	budynek drewnianej suszarni klimatycznej w zespole fabryki tektury	dz. 186/8	przemysłowy

4a) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych – nie wniesiono wniosków ani rekomendacji zawartych w audycie krajobrazowym;
5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia - bez zmian;
6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia – nie występują;
7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
zmiana studium nie jest spowodowana potrzebą rozwoju gminy, ponieważ obszar tej zmiany położony jest w obszarze zwartej zabudowy (ryc. 14.1 w niniejszym opracowaniu), nie powoduje wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę poza obszarem

zwartej zabudowy; zmiana studium dotyczy zainwestowanego terenu nieczynnej fabryki tektury,

zmiana studium jest społecznie potrzebna by w jak najkrótszym czasie doprowadzić do ponownego użytkowania istniejących obiektów budowlanych, szczególnie tych, które zostały zakwalifikowane jako zabytkowe,

zmiana studium nie obciąża budżetu gminy ponieważ nie wymaga realizacji inwestycji infrastrukturalnych należących do zadań własnych gminy,

bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:
powierzchnia zmiany studium to ok. 2,1 ha co daje ok. 1800 m² powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowo – usługowej i stanowi ok. 0,0007% powierzchni przewidzianej pod nową zabudowę MNU w granicach obszaru o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej jednostki osadniczej – przedmiotowa zmiana studium nie zmienia bilansu terenów – zmiana studium dotychczas bilansowana była w terenach PU, po zmianie zakwalifikowana została do terenów MNU;

8) stanu prawnego gruntów - bez zmian;
9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych - bez zmian,
10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych – nie występują;
11) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla - nie występują;
12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych - nie występują;
13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami – bez zmian;
14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych – nie występują;
15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej – nie występuje.

22 Uwarunkowania uzupełniające związane ze zmianą studium obejmującą działki nr 317, 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni oraz działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów.

W ujęciu niniejszej zmiany należy uwzględnić ograniczony zakres wskazanych poniżej uwarunkowań. Zdefiniowany cel zmiany wskazuje potrzeby rozwoju gminy, które w zakresie obszaru zmiany są jednoznacznie określone. Zbadane uwarunkowania z kolei odpowiadają na możliwość rozwoju i realizacji kierunków w zakresie w jakim przystąpiono do zmiany Studium. Przyjęte kierunki odzwierciedlają szczególny charakter transformacji i niezwykle ograniczone możliwości wariantowania.

Dokonano analizy uwarunkowań, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym pod kątem ich aktualności w granicach zmiany studium i stwierdzono, że w zakresie:
1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu:
W obowiązującym Studium tereny:
- *działki nr 317, 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni przeznaczone są pod: „MNU - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowo-usługowej", „MN2 – tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej", „ZC1 – tereny cmentarza", „R – tereny rolnicze",*
- *działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów przeznaczone są pod „R – tereny rolnicze".*

W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań, uchwalonym uchwałą Nr XXIII/134/2005 Rady Gminy Lubań z dnia 29 kwietnia 2005 r. (opublikowanym w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego Nr 106 Poz. 2290 z dnia 15.06.2005 r.)tereny:

- *działki nr 317, 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni przeznaczone są pod: „ZC – cmentarze", „ZL - zadrzewienia i zakrzewienia", „R – tereny rolnicze",*
- *działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów przeznaczone są pod „RM – tereny zainwestowania wiejskiego";*

2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony - bez zmian;

3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego - bez zmian. Przygotowana na potrzeby inwestycji cmentarza „Opinia hydrogeologiczna określająca warunki lokalizacyjne terenu pod cmentarz" (Geodesign, Wrocław 2018 r.) uznaje wybrany teren jako korzystny. Podstawowe wnioski zawarte w opracowaniu pozwalają określić przedmiotowy teren jako:

- zlokalizowany w sposób wykluczający możliwość szkodliwego wpływu cmentarza na otoczenie,

- znajdujący się w odległości większej niż wymagane 50 m od zabudowań mieszkalnych posiadających sieć wodociągową,

- znajdujący się w odległości większej niż wymagane 500 m od ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych;

4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej - nie występują;

4a) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych – nie wniesiono wniosków ani rekomendacji zawartych w audycie krajobrazowym;

5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia - bez zmian;

6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia – nie występują;

7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

korektę funkcjonalno-przestrzenną niewielkich fragmentów gminy, odnoszącą się głównie do zmiany ustaleń w szczegółowym zakresie, trudnym do zobrazowania na płaszczyźnie obszaru całej gminy Lubań. Obszar obejmujący działki nr 317, 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni wymaga zmiany przeznaczenia pod teren cmentarza oraz wprowadzenia strefy ochrony sanitarnej cmentarza, zgodnie z rozpoznanymi uwarunkowaniami. Natomiast obszar obejmujący działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów wymaga ujednolicenia z ustaleniami obowiązującego planu miejscowego.

Zmiana studium nie obciąży budżetu gminy ponad zakładane niezbędne środki wymagane do realizacji inwestycji celu publicznego jaką jest cmentarz, będący meritum zmiany w obrębie Radostów Średni. Korekta funkcjonalna nieruchomości w Mściszowie jest z kolei zgodna z obowiązującym prawem miejscowym i stanowi jego przeniesienie na ustalenia Studium. Ponadto nie zachodzą przesłanki do definiowania nowych wydatków w zakresie przyjętych kierunków.

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:
Powierzchnia zmiany studium obejmującej działki nr 317, 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni to ok. 3,0 ha. Zmiana ta nie jest przeznaczona pod zabudowę i po jej realizacji zostanie zmniejszona powierzchnia zabudowy o ok. 1,2 ha (ok. 0,5 ha pod zabudowę MNU oraz ok. 0,7 ha pod zabudowę MN). Zatem w zakresie bilansu terenów pojawia się korekta w grupie konkretnych przeznaczeń (funkcji) w części obejmującej obszar zmiany, tj. 0,008% obszaru gminy. W związku z powyższym można przyjąć, iż wpływ na bilans funkcjonalny jest znikomy i niedostrzegalny w skali gminy, a zatem poza wskazanymi korektami przestrzennymi nie będzie miał on zauważalnego wpływu na przyjęte założenia i wyniki analiz.

Powierzchnia zmiany studium obejmującej działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów to ok. 0,5ha, co daje ok. 430 m² powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej. Zatem pojawia się

korekta w grupie konkretnych przeznaczeń (funkcji) w części obejmującej obszar zmiany, tj. 0,00004% obszaru gminy. Ze względu na fakt, iż na wskazanym terenie obowiązuje plan miejscowy i przy bilansie terenów uwzględniono również chłonność obszarów przeznaczonych w mpzp pod zabudowę, to korekta ta nie wpłynie na zmianę bilansu dla całej gminy;

8) stanu prawnego gruntów - bez zmian;
9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych - nie występują;,
10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych – nie występują;
11) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla - nie występują;
12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych - nie występują;
13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami – bez zmian;
14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych – nie występują;
15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej – nie występuje.

23 Uwarunkowania uzupełniające związane ze zmianą studium obejmującą działkę nr 110/4 obręb Kościelniki Dolne.

W ujęciu niniejszej zmiany należy uwzględnić ograniczony zakres wskazanych poniżej uwarunkowań. Zdefiniowany cel zmiany wskazuje potrzeby rozwoju gminy, które w zakresie obszaru zmiany są jednoznacznie określone. Zbadane uwarunkowania z kolei odpowiadają na możliwość rozwoju i realizacji kierunków w zakresie w jakim przystąpiono do zmiany Studium. Przyjęte kierunki odzwierciedlają szczególny charakter transformacji i niezwykle ograniczone możliwości wariantowania.

Dokonano analizy uwarunkowań, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (zmianę dokonano na podstawie art. 65 ust. 2, pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw) pod kątem ich aktualności w granicach zmiany studium i stwierdzono, że w zakresie:
1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu:

W obowiązującym Studium obszar działki nr 110/4 o. Kościelniki Dolne przeznaczony jest pod tereny rolnicze („R”);

W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującym obręb Kościelniki Dolne, uchwalonym uchwałą Nr XLVII/246/2021 Rady Gminy Lubań z dnia 29 września 2021 r. (opublikowanym w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego z 2021 r. poz. 4757 z dnia 18 października 2021 r.) teren ten znajduje się w granicach terenu 14.R – teren rolniczy.

2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony - bez zmian;
2a) diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy – brak takiej diagnozy;
3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego - bez zmian.
4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej - nie występują;
4a) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych – nie wniesiono wniosków ani rekomendacji zawartych w audycie krajobrazowym;

5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem - bez zmian;

6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia – nie występują;

7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy obejmujących korektę funkcjonalno-przestrzenną niewielkiego fragmentu gminy (1,09ha), odnoszącą się do zmiany ustaleń w szczegółowym zakresie pojedynczej działki w kierunku rozszerzenia funkcji sąsiadującej, uwzględniających w szczególności:

- analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,

Zmiana studium nie obciąży budżetu gminy ponad zakładane niezbędne środki wymagane do realizacji inwestycji celu publicznego jaką jest publiczny obiekt sportowy (art. 6 pkt 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 z późn. zm.) będący przedmiotem zmiany wraz z kosztami towarzyszącymi.

W aspekcie ochrony środowiska przedmiotowa zmiana nie obejmuje diametralnych korekt funkcjonalnych – w chwili obecnej grunt nie jest użytkowany rolniczo, porośnięty jest trawą, w części znajduje się plac zabaw, w części niewielkie zadrzewienia.

Przyjęcie przedmiotowych zmian zaspokaja obecne wymogi lokalnej społeczności w zakresie sportu i rekreacji, stanowiąc odpowiedź na bieżące zapotrzebowanie.

- prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,

Zmiana studium nie dotyczy przeznaczeń, które bezpośrednio powiązane byłyby z koniecznością analizy prognoz demograficznych.

- możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Nie zachodzą przesłanki do definiowania nowych wydatków, innych niż wymieniony w zakresie przyjętych kierunków, bezpośrednio związanych z realizacją zamierzenia inwestycyjnego będącego przedmiotem zmiany.

- bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:

Powierzchnia zmiany studium obejmującej działki nr 110/4 to ok. 1,09 ha. W skali gminy jest to ok. 0,0077% powierzchni, która ulegnie transformacji z terenów rolniczych, w kierunku terenów sportowo-rekreacyjnych. W związku z powyższym można przyjąć, iż wpływ na bilans funkcjonalny jest znikomy i niedostrzegalny w skali gminy, a zatem poza wskazanymi korektami przestrzennymi nie będzie miał on zauważalnego wpływu na strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy.

8) stanu prawnego gruntów - bez zmian, teren jest własnością Gminy Lubań;

9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych - nie występują;,

10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych – nie występują;

11) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla - nie występują;

12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych - nie występują;

13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami – bez zmian;

14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych – nie występują;

15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej:

Obszar zmiany Studium znajduje się w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%.

Znajduje się również w granicach:

a) obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2 %,

b) obszarów narażonych na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego,
c) obszaru znajdującego się w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego.

---

[1] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst dodany
[2] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 z późn. zm.)"
[3] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1348)."
[4] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „ (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2100)"
[5] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(Dz. U. z 2012 r. poz. 651 i 742 oraz z 2015 r. poz. 1844)"
[6] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 196 z późn. zm.)"
[7] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t. j. Dz. U. z 2013 poz. 1232 ze zm.)"
[8] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zm.)"
[9] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 460 z późn. zm.)"
[10] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 460 z późn. zm.)"
[11] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „art. 53 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 z późn. zm.)"
[12] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „pkt. 5 ust. 2"
[13] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „z 2015 r,. poz. 199 ze zm)."
[14] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst dodany
[15] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 469 z późn. zm.)"
[16] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(art. 9, ust. 1, pkt. 10)."
[17] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt. 6c) lit. a), b) ustawy Prawo wodne za obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują przepisy szczególne, uznaje się:
„a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (...)."
[18] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 469 z późn. zm.)"
[19] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą
„z art. 88k ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 469 z późn. zm.), realizuje się w szczególności przez:
„1) kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych;
2) racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód;

3) zapewnienie funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze i hydrosferze oraz prognozowanie powodzi;
4) zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód;
5) budowę, rozbudowę i utrzymywanie budowli przeciwpowodziowych;
6) prowadzenie akcji lodołamania."

Zgodnie z art. 88n ww. ustawy, w celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zabrania się:

„1) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż korony wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych;
2) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału po stronie odpowietrznej;
3) rozkopywania wałów, wbijania słupów, ustawiania znaków przez nieupoważnione osoby;
4) wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału po stronie odpowietrznej;
5) uszkadzania darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów."

[20] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.))."

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBAŃ

TOM II

Kierunki zagospodarowania przestrzennego

Załącznik nr 1 do Uchwały nr XXIV/162/2025 Rady Gminy Lubań z dnia 30 października 2025 r.

- ujednolicona forma załącznika nr 1 do uchwały nr XV/124/2016 Rady Gminy Lubań z dnia 22.04.2016 r. zmienionego uchwałami: nr XXXII/260/2017 z dnia 30 listopada 2017 r., nr XXXVIII/303/2018 z dnia 7 czerwca 2018 r., nr XLI/318/2018 z dnia 7 września 2018 r., nr XIV/75/2019 z dnia 26 lipca 2019 r.

ul. Noniewicza 85B/IV, 16-400 Suwałki, tel. (+48) 875674313, fax. (+48) 875657675
Al. Stanów Zjednoczonych 72/180, 04-036 Warszawa, tel. (+48)22-122-88-08

Opracowanie wykonane przez zespół w składzie:

Główny projektant: dr inż. Ludmiła Pietrzak
mgr Anna Bułtralik
mgr inż. arch. Paweł Fiann
mgr inż. Tadeusz Kościuk
mgr inż. Renata Kwos
mgr Karol Mączkowski
mgr inż. Joanna Pietrzak
mgr inż. Joanna Prokopiak
mgr inż. Anna Serguć – Przyborowska

ZMIANA STUDIUM 2017 r.

INPLUS Sp. z o.o., ul. Biskupa Tomasza Wilczyńskiego 25E/216, 10-686 Olsztyn
mgr inż. Piotr Gromelski – główny projektant

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań obejmująca projektowany przebieg napowietrznej linii elektroenergetycznej 400 kV Mikułowa – Czarna w Gminie Lubań została zainicjowana uchwałą Nr XVII/151/2016 Rady Gminy Lubań z dnia 13 października 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań

Przedmiotem zmiany studium było wprowadzenie inwestycji celu publicznego, jaką jest linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Mikułowa – Czarna w jej nowym przebiegu wraz z pasem technologicznym. Pas ten obejmuje samą linię (konstrukcje słupów wsporczych i przewody) oraz obszar jej oddziaływania.

Przebieg nowej linii elektromagnetycznej 400 kV nie zmienia ramowej polityki przestrzennej gminy uwzględniając i zachowując uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego określone dla terenów jej przebiegu w istniejącym studium.

Zmiana polega na uzupełnieniu części tekstowej studium oraz na korekcie rysunku „Kierunki" – stosownie do przedmiotu niniejszej zmiany. Rysunek „Uwarunkowania" nie ulega zmianie.

Zmianę studium opracowano w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy prawne.

Zespół autorski zmiany Studium
Olsztyn – Lubań, 2017 r.

[1]***Druga zmiana studium wykonana przez:***

ul. Noniewicza 85B/IV, 16-400 Suwałki, tel. (+48) 875674313, fax. (+48) 875657675

Al. Stanów Zjednoczonych 72/180, 04-036 Warszawa, tel. (+48) 605 907 700

<u>Opracowanie wykonane przez zespół w składzie:</u>

Główny Projektant: dr inż. Ludmiła Pietrzak
mgr inż. Anna Serguć-Przyborowska
mgr Anna Bułtralik
mgr inż. arch. Paweł Fiann
mgr inż. Tadeusz Kościuk
mgr inż. Joanna Pietrzak
mgr inż. Dawid Kruszyłowicz
mgr Marcin Strug

TRZECIA ZMIANA STUDIUM 2018 r. – wieś Jałowiec

Studio 4D, 41-500 Chorzów ul. Pokoju 154
mgr Grzegorz Machlarz – główny projektant

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obejmuje teren nieczynnej fabryki tektury we wsi Jałowiec celem zmiany dotychczas określonego kierunku zagospodarowania przestrzennego.

CZWARTA ZMIANA STUDIUM 2019 R. *– zainicjowana uchwałą Nr XL/314/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 24 lipca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań obejmującej działki nr 317, 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1,*

313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni oraz działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów.

Q7 Grupa Projektowa s.c.
ul. A. Ostrowskiego 20/1, 53-238 Wrocław

Główni projektanci: mgr inż. Wojciech Kotla mgr inż. Grzegorz Szewczyk
Asystent - mgr inż. Monika Krużołek
Współpraca - mgr inż. Przemysław Malec

PIĄTA ZMIANA STUDIUM 2025 R. – *zainicjowana uchwałą Nr XI/64/2024 Rady Gminy Lubań z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującej działkę 110/4 obręb Kościelniki Dolne.*

Q7 Grupa Projektowa s.c.
ul. A. Ostrowskiego 20/1, 53-238 Wrocław

Główni projektanci: mgr inż. Wojciech Kotla mgr inż. Grzegorz Szewczyk
Współpraca - mgr inż. Rafał Odachowski
Zmiany oznaczone zostały pochyłą czcionką w kolorze czerwonym.

Spis treści

1 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów 14

1.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej 17

2 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy.....20

2.1.1 Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy 20

2.1.2 Tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej (MN1).....20

2.1.3 Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej (MN2).....21

2.1.4 Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MNU).....22

2.1.5 Tereny rozwoju usług publicznych, komercyjnych i kultury (U).....22

2.1.6 Tereny usług turystycznych (UT).....23

2.1.7 Tereny usług sportowych (US).....24

2.1.8 Tereny rozwoju zabudowy przemysłowej (P).....24

2.1.9 Tereny rozwoju zabudowy przemysłowo-usługowej (PU).....24

2.1.10 Tereny preferowane do eksploatacji kopalin (PE).....26

2.1.11 Tereny cmentarzy (ZC1).....26

2.1.12 Tereny do rozbudowy cmentarza (ZC2).....26

2.1.13 Tereny infrastruktury technicznej (UW, K, O).....26

2.1.14 Zieleń parkowa (ZP).....26

2.1.15 Energia odnawialna (BG, EF, EW).....27

2.1.16 Tereny rolnicze (R).....27

2.2 Tereny objęte ograniczeniami lub zakazem zabudowy.....27

2.3 Ustalenia dotyczące parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu gminy Lubań.....28

3 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk 32

3.1 Obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody na podstawie ustawy o ochronie przyrody 32

3.2 Obszary objęte innymi prawnymi formami ochrony 33

3.2.1 Z tytułu przepisów prawa – Ustawa o lasach i Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych 33

3.2.2 Z tytułu przepisów prawa – Ustawa prawo wodne 34

3.2.3 Z tytułu przepisów prawa – Prawo geologiczne i górnicze i Prawo ochrony środowiska 36

3.3 Obszary wskazane do objęcia prawnymi formami ochrony przyrody 36

4 Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej 42

4.1 Obiekty nieruchome wpisane do rejestru i ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne 42

4.2 Krajobraz kulturowy – parki podworskie 43

4.3 Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami 43

4.4 Kierunki i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej 44

4.4.1 Zasoby dziedzictwa kulturowego i główne zadania w celu ich ochrony 44

4.4.2 Zakres, zasady i kierunki ochrony konserwatorskiej 45

4.5 Założenia programowe projektu „Gminnego programu opieki nad zbytkami” 51

5 Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej 53

5.1 Układ drogowy 53

5.1.1 Układ nadrzędny 57

5.1.2 Układ podstawowy 61

5.1.3 Układ uzupełniający 62

5.2 Układ kolejowy 64

5.3 Szlaki turystyczne 64

5.4 Infrastruktura techniczna 65

5.4.1 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna 65

5.4.2 Gospodarka odpadami 66

5.4.3 Energia elektryczna 68

5.4.4 Zaopatrzenie w gaz 71

5.4.5 Zaopatrzenie w energię cieplną 72

5.4.6 Telekomunikacja 72

6 Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW 74

7 Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych 83

8 Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie 84

9 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym 86

10 Obszary, dla których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym 88

11 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające wprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości oraz obszary przestrzeni publicznej 95

11.1 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych 95

11.2 Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości 95

11.3 Obszary przestrzeni publicznej 95

12 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne 97

13 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej 100

13.1 Tereny rolnicze 101

13.2 Tereny leśne 102

14 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych 105

14.1 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią 105

14.1.1 Mała retencja wodna 106

14.2 Obszary osuwania się mas ziemnych 112

15 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny 114

16 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji, remediacji 115

16.1 Obszary zdegradowane 119

17 Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej 120

18 Kierunki rozwoju turystyki na terenie gminy Lubań w odniesieniu do dokumentów ponadlokalnych 121

19 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń projektu studium 125

19.1 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań 125

19.2 Synteza ustaleń projektu studium 128

20 Ustalenia dla terenów objętych zmianą studium (2017 r. – linia elektroenergetyczna 400 kV) ..130

20.1 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów w tym wynikające z audytu krajobrazowego. 130

20.2 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz wyłączone z zabudowy. 131

20.3 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk. 131

20.4 Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. 131

20.5 Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej. 131

20.6 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym. 131

20.7 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym: 131

20.8 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej. 131

20.9 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. 132

20.10 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej. 132

20.11 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych. 132

20.12 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. 132

20.13 Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.). 132

20.14 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji. 132

20.15 Obszary zdegradowane. 132

20.16 Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie. 132

20.17 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu zmiany studium. 133

21 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń projektu studium – druga zmiana studium 133

22. Ustalenia dla obszaru zmiany studium (2018 r. – trzecia zmiana studium) 134

22.2 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów w tym wynikające z audytu krajobrazowego. 134

22.3 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz wyłączone z zabudowy. 135

22.4 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk. 135

22.5 Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. 135

22.6 Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej. 135

22.7 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym. 135

22.8 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym: 135

22.9 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w

tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej. 135

22.10 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. 135

22.11 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej. 136

22.12 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych. 136

22.13 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. 136

22.14 Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. O ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.). 136

22.15 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji. 136

22.16 Obszary zdegradowane. 136

22.17 Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie. 136

22.18 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu zmiany studium. 136

23. Ustalenia dla obszaru czwartej zmiany studium - obejmującej działki nr 317, 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni oraz działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów 137

23.1 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów w tym wynikające z audytu krajobrazowego. 137

23.2 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz wyłączone z zabudowy. 137

23.3 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk. 138

23.4 Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. 138

23.5 Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej. 138

23.6 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym. 138

23.7 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym: 138

23.8 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej. 138

23.9 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. 138

23.10 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej. 138

23.11 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych. 138

23.12 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. 139

23.13 Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. O ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.). 139

23.14 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji. 139

23.15 Obszary zdegradowane. 139

23.16 Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie. 139

23.17 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu zmiany studium. 139

Uzasadnienie podjęcia opracowania zmiany studium i przyjętych rozwiązań.....139

Synteza ustaleń projektu zmiany studium.....139

24. Ustalenia dla obszaru piątej zmiany studium - obejmującej działkę nr 110/4 obręb Kościelniki Dolne.....140

24.1 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów w tym wynikające z audytu krajobrazowego. 140

24.2 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz wyłączone z zabudowy. 140

24.3 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk. 140

24.4 Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. 140

24.5 Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej. 140

24.6 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym. 141

24.7 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa. 141

24.8 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej. 141

24.9 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. 141

24.10 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej. 141

24.11 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych. 141

24.12 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. 142

24.13 Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. O ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120). ... 142

24.14 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji. 142

24.15 Obszary zdegradowane. 142

24.16 Granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa. 142

24.17 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu zmiany studium. 142

Uzasadnienie podjęcia opracowania zmiany studium i przyjętych rozwiązań.....142

Synteza ustaleń projektu zmiany studium.....142

PRZYPISY.....144

1 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [2](t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1073 z późn. zm.) nakłada na samorząd gminny obowiązek sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego" dla obszaru w granicach administracyjnych gminy.

Na podstawie art. 9 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego. Stanowi jednak podstawę do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i poprzedza ich wykonanie. Studium jest uchwalane przez radę gminy i tym samym zobowiązuje organy gminy do podejmowania działań zmierzających do realizacji polityki w nim określonej.

Studium składa się z 2 części:

- uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – stan istniejący, tzn. diagnoza aktualnej sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy, warunki i jakość życia mieszkańców, struktura przyrodnicza środowiska, ochrona przyrody, dziedzictwo kulturowe, zagospodarowanie infrastrukturalne i inne;
- kierunki zagospodarowania przestrzennego – polityka przestrzenna rozwoju gminy w oparciu o zasady ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju.

Określając w studium zasady polityki przestrzennej gminy Lubań, zwrócono uwagę zarówno na dokumenty lokalne związane z rozwojem gospodarczym i społecznym, jak i na dokumenty programowe oraz wizje przedstawione w dokumentach powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Do opisu uwarunkowań i kierunków rozwoju na poziomie lokalnym i ponadlokalnym posłużyły następujące dokumenty:

<u>w zakresie uwarunkowań i kierunków rozwoju na poziomie lokalnym (wewnętrznym):</u>

- Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lubań na lata 2011–2014 z perspektywą do roku 2018, Piotrków Trybunalski 2010/2011.
- Gmina Lubań – Plan urządzeniowo-rolny, Wrocław 2005.
- Gmina Lubań – Projekt granicy rolno-leśnej, Wrocław 2005.
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubań na lata 2013-2018, Lubań 2013.

- Historia, zabytki i walory krajoznawczo-turystyczne gminy Lubań, Wrocław 2003.
- Informacje o stanie mienia komunalnego stanowiącego własność gminy Lubań, Lubań 2012.
- Inwentaryzacja Przyrodnicza Województwa Jeleniogórskiego Gmina Lubań Tom II, Opracowanie tekstowe. Informacje paszportowe. Przyroda nieożywiona, dendrologia i szlaki turystyczne, Wrocław 1998.
- Inwentaryzacja Przyrodnicza Województwa Jeleniogórskiego Gmina Lubań Tom I, Opracowanie tekstowe. Rośliny, grzyby i zwierzęta, Wrocław 1998.
- Ocena zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Lubań, Jelenia Góra 2011.
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe Gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie stanowisk roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy. Aktualizacja. Poznań 2013.
- Plan odnowy miejscowości Henryków Lubański na lata 2007-2015, Henryków Lubański 2007.
- Plan odnowy miejscowości Kościelnik na lata 2012-2022, Lubań 2012.
- Plan odnowy miejscowości Radogoszcz na lata 2007-2015, Radogoszcz 2007.
- Plan odnowy miejscowości Uniegoszcz na lata 2010-2018, Uniegoszcz 2010.
- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Świeradów na okres od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2017 r., Brzeg 2007.
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Lubań na lata 2005-2015, Lubań 2005.
- Program ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
- Strategia Rozwoju Gminy Lubań na lata 2014-2024. Aktualizacja.
- Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Lubań, 2015.

<u>w zakresie uwarunkowań i kierunków rozwoju na poziomie ponadlokalnym (zewnętrznym):</u>

- Bezrobocie 2013, Realizacja zadań przez Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu, Lubań 2014.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, perspektywa 2020, Wrocław 2014.
- Program małej retencji wodnej w województwie dolnośląskim, Wrocław 2006.

- Program ochrony środowiska dla powiatu lubańskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020, Lubań 2013.
- Strategia Rozwoju Powiatu Lubańskiego do roku 2020, Lubań 2011.
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, Wrocław 2014.
- Wieloletni Program Inwestycyjny Powiatu Lubańskiego na lata 2011-2019, Lubań 2010.
- mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego.

<u>w nawiązaniu do wymienionych dokumentów zewnętrznych, kluczowymi dla rozwoju gminy są następujące zadania ponadlokalne:</u>

- realizacja sprawnego systemu powiązań drogowych w południowo-zachodniej części województwa poprzez budowę lub modernizację dróg (Zgorzelec/Görlitz – Lubań – Jelenia Góra),
- wykorzystanie istniejących oraz o ruchu zawieszonym linii kolejowych jako ważnego elementu aktywizacji turystycznej obszaru pogranicza (Postulowana Pętla Izerska),
- przebudowa dróg o znaczeniu krajowym i regionalnym (DW 296) – inwestycja zrealizowana ,
- rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej relacji Mikułowa-Świebodzice trasa istniejącej linii 220 kV (z jednym torem pracującym czasowo na napięciu 220 kV),
- budowa dwutorowej linii 400 kV relacji Mikułowa – Świebodzice trasa istniejącej linii 220 kV (z jednym torem pracującym czasowo na napięciu 220 kV),
- modernizacja linii 400 kV relacji Mikułowa – Czarna – Joachimów,
- instalacja przesuwników fazowych na linii Mikułowa – Hangenwerder (przy stacji Mikułowa) relacji Mikułowa – Polkowice – Leszno – Plewiska wraz z wymianą przewodów roboczych na wysokotemperaturowe – po 2020 r.,
- budowa nowej stacji transformatorowej Lubań Wschód,
- realizacja zadań z zakresu lokalnej ochrony przeciwpowodziowej, związanych z melioracjami wodnymi,
- ukształtowanie sieci korytarzy ekologicznych,
- ochrona i wzmocnienie roli dolin rzecznych jako ważnych korytarzy ekologicznych,

- budowa, rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji w aglomeracjach zgodnie z KPOŚK, w tym: aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia Traktatu Akcesyjnego wyznaczone na terenie woj. dolnośląskiego (110 aglomeracji).

1.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej

W celu zapewnienia ładu przestrzennego w kształtowaniu zagospodarowania gminy oraz utrzymania i zapewnienia harmonijnego rozwoju struktur przestrzennych jednostek osadniczych, przy jednoczesnym zachowaniu walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych, należy przyjąć następujące zasady:

1) kreowanie nowej zabudowy z uwzględnieniem charakteru i stylu stosowanego w danej miejscowości;
2) lokalizowanie nowej zabudowy głównie w obrębie obszarów już zabudowanych oraz wzdłuż najważniejszych ciągów komunikacyjnych;
3) kreowanie lokalnych centrów wsi, szczególnie tych leżących przy głównych ciągach komunikacyjnych i turystycznych, poprzez modernizację i budowę infrastruktury technicznej oraz lokalizowanie usług obsługi mieszkańców i turystów;
4) racjonalne wykorzystanie terenów najbardziej atrakcyjnych usługowo-produkcyjnie, powiększenie ilości i powierzchni terenów usługowo-produkcyjnych;
5) racjonalne wykorzystanie terenów najbardziej atrakcyjnych turystycznie – preferowany rozwój funkcji agroturystycznej i turystyki wiejskiej w większości jednostek wiejskich gminy;
6) poprawa standardu infrastruktury technicznej;
7) skanalizowanie i zwodociągowanie gminy.

Zadania lokalne i ponadlokalne stanowią główny instrument realizacji polityki przestrzennej z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Przyjęte kierunki i zmiany w strukturze przestrzennej oraz zasady zagospodarowania przestrzennego są ściśle związane z uwarunkowaniami gminy:

- usytuowaniem przy drodze krajowej nr 30,
- położeniem nad rzeką Kwisą,
- występowaniem udokumentowanych złóż kopalin,
- dość niską lesistością gminy,
- warunkami i jakością życia mieszkańców,
- dotychczasowym władaniem i zainwestowaniem terenu,

- możliwościami rozwoju gminy,
- stanem systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

W studium wskazano kilka rodzajów zagospodarowania terenów, określając ich wiodącą funkcję i kierunek zagospodarowania.

Podstawowe kierunki zagospodarowania:

- rozwój budownictwa mieszkaniowego,
- rozwój funkcji agroturystycznej i turystyki wiejskiej w większości jednostek wiejskich gminy,
- rozwój działalności rolniczej,
- rozwój działalności pozarolniczej,
- rozwój działalności gospodarczej na terenach inwestycyjnych wyznaczonych pod strefę ekonomiczną (w Henrykowie Lubańskim, Pisarzowicach i Jałowcu).

Uzupełniające kierunki zagospodarowania:

- utrzymanie estetyki i kompozycji przestrzennej wsi,
- uzbrojenie terenów zabudowanych oraz przeznaczonych pod zabudowę w urządzenia infrastruktury technicznej (wodociągi, przydomowe oczyszczalnie ścieków (nie wyklucza się budowy kanalizacji), sieć elektroenergetyczna),
- budowa lub rozbudowa systemu komunikacyjnego,
- racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych poprzez preferowanie zagospodarowania turystycznego i wypoczynkowego,
- ochrona dziedzictwa kulturowego, służąca utrwalaniu tożsamości gminy i utrzymaniu głównych elementów jego struktury funkcjonalno - przestrzennej,
- wyeksponowanie funkcji rolnej gminy jako głównej, poprzez odbudowę i rozbudowę bazy produkcji i przetwórstwa rolnego,
- ograniczenie lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyznacza kierunki rozwoju gminy oraz stanowi podstawę do podejmowania dalszych działań z zakresu planowania przestrzennego.

Na terenie gminy proponuje się minimalizację rozpraszania zabudowy poza istniejące jednostki osadnicze, a także rozwój zabudowy wzdłuż istniejących, utwardzonych ciągów komunikacyjnych. Zaleca się także utrzymanie dotychczasowej struktury przestrzennej gminy oraz dalszy rozwój rolnictwa opartego na ekologicznym sposobie produkcji rolnej. Pożądany

jest rozwój funkcji osadniczych uzupełniony działalnością pozarolniczą (usługową, handlową).

W związku z powyższym, szansą gminy Lubań jest polityka rozwojowa oparta na terenach atrakcyjnych gospodarczo oraz przyrodniczo, krajobrazowo, kulturowo. Szereg czynników tworzy doskonałe warunki do rozwoju. Dzięki aktywnemu porządkowaniu istniejących zespołów zabudowy, a zwłaszcza zaniedbanych folwarków i parków oraz aktywizacji gospodarczej terenów przy głównych ciągach komunikacyjnych i odbudowie bazy rolniczej i produkcyjno-przetwórczej, gmina uzyska nowoczesną strukturę. Jej wyposażenie w sprawne systemy obsługi technicznej jest warunkiem powodzenia wytyczonych celów.

Biorąc pod uwagę tradycyjnie już rolny charakter gminy oraz sytuację przemysłu zlokalizowanego na terenie gminy, konieczne jest podjęcie intensywnych działań zmierzających do pozyskania inwestorów, gotowych ulokować swój kapitał w gminie. Wyznaczone w studium tereny przemysłowe i przemysłowo-usługowe, położenie w niedalekiej odległości od granic z Czechami oraz Niemcami, a także bliskość autostrady A4, to tylko niektóre atuty czyniące gminę Lubań atrakcyjnym miejscem dla potencjalnych inwestorów. Preferowane winne być przede wszystkim podmioty prowadzące działalność o małej uciążliwości dla środowiska oraz prowadzące działalność produkcyjno – przetwórczą związaną z rolnictwem.

Studium przewiduje następujący zakres przekształceń przestrzennych:

- możliwość modernizacji i rozbudowy istniejącej zabudowy lub realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej z przeznaczeniem rolniczym (produkcja i przetwórstwo rolne) zgodnie z zasadami ładu przestrzennego oraz kompozycją przestrzenną jednostki osadniczej,
- możliwość realizacji obiektów usługowych i produkcyjnych, przy czym w zabudowie mieszkaniowej należy unikać lokalizacji przedsięwzięć, które z racji procesów technologicznych oraz zwiększonego ruchu pojazdów mogłyby być uciążliwe dla środowiska i mieszkańców,
- możliwość przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji (zaniedbane założenia dworsko-parkowe, tereny zabudowy byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych, tereny nieczynnych wyrobisk pokopalnianych, tereny nieczynnych składowisk odpadów).

2 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy

2.1.1 Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy

W oparciu o analizę uwarunkowań fizjograficznych, dotychczasowego zagospodarowania terenu gminy Lubań oraz zadań uwzględnionych w dokumentach strategicznych, wydzielono tereny o różnym przeznaczeniu i różnych zasadach zagospodarowania. Przyporządkowanie do funkcji wiodącej nastąpiło na podstawie generalizacji poszczególnych funkcji szczegółowych. Oznacza to, że w zakresie poszczególnej funkcji mogą zawierać się też inne, mniej znaczące ze względu na zajmowaną powierzchnię.

2.1.2 Tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej (MN1)

Na terenach oznaczonych symbolem MN1 planuje się adaptację i uzupełnienie dotychczasowej zabudowy, zastąpienie starej zabudowy nową oraz wprowadzenie nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej oraz obiektów mieszkalnictwa zbiorowego. Dopuszcza się lokalizację sadów, plantacji, upraw szklarniowych, zieleni urządzonej, stawów hodowlanych i innych wód otwartych.

Wyklucza się sytuowanie nowoprojektowanych ferm hodowlanych, obiektów produkcyjnych i magazynowych, obiektów eksploatacji powierzchniowej i przerobu surowców. (W przypadkach szczególnie uzasadnionych dopuszcza się odstępstwa od wymienionych warunków na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

Ponadto w ramach funkcji:

- istnieje możliwość prowadzenia działalności usługowej w lokalu użytkowym, wyodrębnionym w budynku mieszkalnym (tzw. usługi wbudowane) – o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku,
- dopuszcza się towarzyszące funkcji mieszkaniowej: usługi nieuciążliwe, nieuciążliwą działalność gospodarczą (rolniczą i nierolniczą) oraz drobną wytwórczość na wydzielonych działkach budowlanych; zasady dopuszczenia obiektów usługowych i drobnej wytwórczości zostaną ustalane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,

- zaleca się utrzymanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz zabudowy związanej z obsługą produkcji rolnej; zasady dopuszczenia nowej zabudowy zagrodowej, w tym ewentualność wprowadzenia zakazu jej lokowania powinny być ustalone zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi gruntów rolnych,
- dopuszcza się zabudowę agroturystyczną, a także turystykę wiejską.

Rozwój zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej zaleca się przeprowadzać wokół istniejącej zabudowy na zasadzie uzupełnień. Dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych dla funkcji mieszkaniowej, ograniczonych do granic posiadanej działki budowlanej oraz rozwój zaplecza rekreacyjnego i terenów zielonych.

2.1.3 Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej (MN2)

Na terenach oznaczonych symbolem MN2 planuje się wprowadzenie nowej oraz uzupełnienie dotychczasowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej oraz obiektów mieszkalnictwa zbiorowego. Dopuszcza się lokalizację sadów, plantacji, upraw szklarniowych, zieleni urządzonej, stawów hodowlanych i innych wód otwartych.

Wyklucza się sytuowanie nowoprojektowanych ferm hodowlanych, obiektów produkcyjnych i magazynowych, obiektów eksploatacji powierzchniowej i przerobu surowców. (W przypadkach szczególnie uzasadnionych dopuszcza się odstępstwa od wymienionych warunków na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

Ponadto w ramach funkcji:

- istnieje możliwość prowadzenia działalności usługowej w lokalu użytkowym, wyodrębnionym w budynku mieszkalnym (tzw. usługi wbudowane) – o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku,
- dopuszcza się towarzyszące funkcji mieszkaniowej: usługi nieuciążliwe, nieuciążliwą działalność gospodarczą (rolniczą i nierolniczą) oraz drobną wytwórczość na wydzielonych działkach budowlanych; zasady dopuszczenia obiektów usługowych i drobnej wytwórczości zostaną ustalane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,

- zasady dopuszczenia nowej zabudowy zagrodowej, w tym ewentualność wprowadzenia zakazu jej lokowania, powinny być ustalone zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi gruntów rolnych,
- dopuszcza się zabudowę agroturystyczną, a także turystykę wiejską.

Rozwój zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej zaleca się przeprowadzać wokół istniejącej zabudowy na zasadzie uzupełnień. Dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych dla funkcji mieszkaniowej, których oddziaływanie ogranicza się do granic posiadanej działki budowlanej oraz rozwój zaplecza rekreacyjnego i terenów zielonych.

2.1.4 Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MNU)

Na terenach oznaczonych symbolem MNU planuje się rozwój zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej oraz usługowej z usługami nieuciążliwymi, których oddziaływanie ograniczać się będzie do granic działki budowlanej. Rozwój zabudowy powinien następować na zasadach dopełnień dotąd ukształtowanej struktury zabudowy. Przewiduje się wzrost zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz związanych z nią usług.

Ponadto w ramach funkcji:

- dopuszcza się towarzyszące funkcji mieszkaniowej: usługi nieuciążliwe, nieuciążliwą działalność gospodarczą (rolniczą i nierolniczą) oraz drobną wytwórczość na wydzielonych działkach budowlanych; zasady dopuszczenia obiektów usługowych i drobnej wytwórczości zostaną ustalane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- istnieje możliwość przeznaczenia terenu pod zabudowę wyłącznie usługową z zastrzeżeniem, iż będą to usługi nieuciążliwe, których oddziaływanie ograniczać się będzie do granic działki budowlanej.

2.1.5 Tereny rozwoju usług publicznych, komercyjnych i kultury (U)

Na terenach oznaczonych symbolem U planuje się realizację funkcji usługowej, w ramach której możliwa jest lokalizacja obiektów związanych z:

- usługami turystycznymi (pensjonaty, hotele, domy wczasowe itp.),
- usługami handlu,
- administracją publiczną,
- usługami oświaty, kultury i nauki,
- usługami zdrowia i opieki społecznej,
- działalnością wspólnot wyznaniowych, miejscem modlitwy (kościoły, kaplice),

- usługami porządku publicznego i łączności.

Istnieje możliwość realizacji funkcji mieszkaniowej w lokalu wyodrębnionym w budynku usługowym - o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku.

2.1.6 Tereny usług turystycznych (UT)

Tereny usług turystycznych (UT) na rysunku studium wyznaczono w dwóch miejscach opisanych poniżej.

Kamieniołom na Wzgórzu Ostróżek

Teren oznaczony na rysunku studium symbolem UT znajduje się na częściowo zrekultywowanym wyrobisku kopalni bazaltu Uniegoszcz. Kamieniołom stanowi bardzo atrakcyjne miejsce. Wypełniają go duże zbiorniki wodne, a z najwyższych punktów roztacza się panorama Gór i Przedgórza Izerskiego. Dzięki odpowiedniemu zabezpieczeniu i ukształtowaniu terenu, stanowi on interesujący obiekt geologiczny, gdzie można zaobserwować przekrój przez struktury wulkaniczne.

Obszar ten predysponowany jest do pełnienia funkcji turystyczno-wypoczynkowej. Powinien stać się jednym z ważniejszych punktów turystycznych okolic Lubania. Dodatkowo, do dawnego wyrobiska prowadzi ścieżka pieszo-rowerowa – fragment ścieżki dydaktycznej „Szlakiem Wygasłych Wulkanów".

Zezwala się na lokalizację usług turystycznych, elementów małej architektury, parkingu, zieleni urządzonej.

Pomnik przyrody - Wyrobisko glinki kaolinowej z roślinnością bagienną- Nawojów Łużycki

Teren oznaczony na rysunku studium symbolem UT znajduje się w części na obszarze powierzchniowego pomnika przyrody - wyrobisko glinki w Nawojowie Łużyckim. Przedmiotem ochrony pomnika jest torfowisko przejściowe i zespół przynajmniej 29 gatunków roślinności wodnej i bagiennej, w tym: podrzeń żebrowiec, widłak goździsty, rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne. 6 gatunków wierzb, 2 pałki wodne, 2 gatunki brzozy, skrzyp błotny i mchy torfowe. Zaobserwowano również listerę jajowatą. Pomnik tworzy układ glinianek wypełnionych wodą o bogatej florze.

Odpowiednie zagospodarowanie terenu znajdującego się poza granicą pomnika, w kierunku turystyczno-rekreacyjnym, może przyczynić się do tego, że pomnik przyrody stanie się w przyszłości atrakcją turystyczną gminy.

Zezwala się na lokalizację usług turystycznych, elementów małej architektury, parkingu, zieleni urządzonej.

2.1.7 Tereny usług sportowych (US)

Na terenach rozwoju usług sportowych dopuszcza się przeznaczenie terenu na obiekty i urządzenia związane z kulturą fizyczną i sportem, takie jak hale sportowe, stadiony i boiska. Planuje się powstanie kompleksów szkolno-sportowych kreujących przyjazną i wielofunkcyjną przestrzeń publiczną dla mieszkańców, zapewniającą im warunki do dalszego wszechstronnego rozwoju fizycznego. Na wyznaczonych terenach dopuszcza się budowę obiektów związanych z rekreacją, w tym place zabaw i place fitness (na świeżym powietrzu).

[3]W granicy obszaru szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z przepisów odrębnych - ustawy Prawo wodne.

2.1.8 Tereny rozwoju zabudowy przemysłowej (P)

Na terenach oznaczonych symbolem P planuje się utrzymanie istniejących oraz realizację projektowanych zakładów produkcyjnych z infrastrukturą obsługi technicznej, w tym składów, magazynów, baz budowlanych, baz transportowych, baz spedycyjnych.

Zaleca się wprowadzenie terenów zieleni izolacyjnej i obsługi parkingowej z dopuszczeniem lokalizacji reklam i urządzeń infrastruktury technicznej.

Ponadto na wybranych terenach przemysłowych wyznaczono obszary, na których planuje się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii.

2.1.9 Tereny rozwoju zabudowy przemysłowo-usługowej (PU)

Tereny produkcyjno-usługowe, oznaczone symbolem PU, przeznaczone są do utrzymania istniejących oraz realizacji projektowanych zakładów i obiektów produkcyjnych z infrastrukturą obsługi technicznej, w tym związanych z obsługą rolnictwa i produkcją rolniczą, z dopuszczeniem realizacji obiektów hodowlanych, a także składów, baz budowlanych, baz transportowych, baz spedycyjnych, usług technicznych motoryzacji, zakładów usług produkcyjnych oraz zakładów obsługi gospodarki rolnej i leśnej.

W ramach funkcji przemysłowo-usługowej dopuszcza się lokalizację:

- obiektów usługowych,
- dróg wewnętrznych,
- miejsc parkingowych,

- placów manewrowych,
- zieleni urządzonej,
- urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, według pojawiających się potrzeb,
- lokali socjalnych i mieszkalnych o charakterze służbowym, pod warunkiem zapewnienia ochrony od uciążliwości funkcji podstawowej, z dopuszczeniem lokalizacji usług obsługi komunikacyjnej, w tym stacji paliw.

Zaleca się wprowadzenie terenów zieleni izolacyjnej i obsługi parkingowej z dopuszczeniem lokalizacji reklam i urządzeń infrastruktury technicznej.

Ewentualna uciążliwość funkcji produkcyjnej lub usługowej musi ograniczać się do granic jednostki terenu wyznaczonego w studium lub działki budowlanej.

Na omawianych terenach rozwoju funkcji przemysłowo-usługowej, przewiduje się przeznaczenie działek budowlanych pod rozwój strefy ekonomicznej (w Henrykowie Lubańskim, Pisarzowicach i w Jałowcu). Są to miejsca charakteryzujące się wysoką atrakcyjnością inwestycyjną, ze względu na:

- położenie w ciągu drogi wojewódzkiej prowadzącej do autostrady (Henryków Lubański),
- położenie w ciągu drogi krajowej (Jałowiec),
- położenie w pobliżu strefy ekonomicznej Lubania oraz w ciągu drogi krajowej (Pisarzowice).

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Granica Państwa – Jeleniów – Dziwiszów o średnicy nominalnej DN 500 oraz ciśnieniu MOP 8,4 MPa, a także gazociąg podwyższonego średniego ciśnienia relacji Jeleniów – Dziwiszów, DN 250, PN 1,6 MPa, co warunkuje doskonałe możliwości do lokalizacji elektrowni gazowej. Predysponowanym terenem pod realizację takiej inwestycji jest obszar wyznaczony w Henrykowie Lubańskim.

Ponadto:

Na terenach oznaczonych symbolami P i PU zezwala się na prowadzenie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, o ile nie stanowi to zagrożenia dla przylegających terenów mieszkaniowych i usługowych. Ponadto w przypadku bezpośredniego i niedalekiego sąsiedztwa terenów obsługi rolnictwa w

gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz terenów aktywności gospodarczej i przemysłu z terenami mieszkaniowymi zaleca się realizację wzdłuż granic w/w terenów, jako minimalizację negatywnego oddziaływania, pasów zieleni izolacyjnej wielopoziomowej.

2.1.10 Tereny preferowane do eksploatacji kopalin (PE)

Tereny preferowane do eksploatacji kopalin zostały wyznaczone na obszarach udokumentowanych złóż kopalin, na których wydobycie odbywa się lub będzie realizowane w przyszłości. Obszary te po zakończonej eksploatacji powinny zostać poddane rekultywacji.

2.1.11 Tereny cmentarzy (ZC1)

Na terenach oznaczonych symbolem ZC1 ustala się zachowanie cmentarza. Ustala się kształtowanie zagospodarowania terenu zgodnie z przepisami odrębnymi.

2.1.12 Tereny do rozbudowy cmentarza (ZC2)

Na terenach oznaczonych symbolem ZC2 w Pisarzowicach *i Radostowie Średnim* wyznacza się obszary zarezerwowane do rozbudowy cmentarza. Ustala się kształtowanie zagospodarowania terenu zgodnie z przepisami odrębnymi.

2.1.13 Tereny infrastruktury technicznej (UW, K, O)

Na terenach oznaczonych symbolem UW lokalizuje się punkty poboru wody wraz z całą niezbędną infrastrukturą techniczną.

Na terenach oznaczonych symbolem K lokalizuje się oczyszczalnie ścieków wraz z całą niezbędną infrastrukturą techniczną.

Na terenach oznaczonych symbolem O lokalizuje się punkt grzebania padłych zwierząt. Przeznaczeniem uzupełniającym jest zieleń.

2.1.14 Zieleń parkowa (ZP)

W ramach funkcji zaleca się pielęgnację istniejącej roślinności oraz ewentualne nasadzenia nowych drzew i krzewów. W przyszłości należy poddać analizie nieuporządkowane przestrzennie dotąd tereny i utworzyć na nich m.in. nowe trasy spacerowe.

Dla terenów zieleni parkowej funkcją uzupełniającą będą: pojedyncze obiekty usługowe i administracyjne, obiekty małej architektury, parkingi, zbiorniki wodne i pojedyncze obiekty infrastruktury technicznej.

2.1.15 Energia odnawialna (BG, EF, EW)

Na terenach oznaczonych symbolami: BG, EF i EW planuje się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii: elektrowni fotowoltaicznych (EF), biogazowni (BG) oraz elektrowni wodnych (EW).

W przypadku braku realizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, wyznaczone tereny należy przeznaczyć pod rozwój zabudowy przemysłowej (P).

2.1.16 Tereny rolnicze (R)

Wyznacza się tereny wyłączone spod zabudowy, za wyjątkiem zabudowy związanej z użytkowaniem rolniczym gruntów, ograniczonej do istniejących siedlisk rolniczych. Są to obszary zlokalizowane poza terenami zainwestowanymi wsi i terenami skupionej zabudowy, które tworzą głównie łąki, pola uprawne i pastwiska, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, śródpolne oczka wodne, cieki, rowy melioracyjne.

Wyznaczenie tych terenów stwarza warunki do prowadzenia polityki władz gminy zgodnej z kształtowaniem ładu przestrzennego, co jednocześnie związane jest z rozwojem zabudowy tylko na obszarach wyznaczonych w studium pod tę funkcję, a nie w miejscach przypadkowych. Takie działanie zgodne jest również z poszanowaniem środowiska i przeciwdziałaniem rozpraszaniu zabudowy.

Za zgodne z ustaleniami niniejszego studium uznaje się ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zachowujące istniejące obecnie przeznaczenia terenów, tj. dopuszcza się możliwość zachowania ich dotychczasowego rolniczego użytkowania.

Przed przystąpieniem do jakichkolwiek prac budowlanych na terenach predysponowanych do występowania ruchów masowych należy bezwzględnie sporządzić dokumentacje geologiczno-inżynierskie. Ostateczną decyzję o podjęciu prac budowlanych lub rezygnacji z tych prac uzależnia się od wyników tych dokumentacji.

2.2 Tereny objęte ograniczeniami lub zakazem zabudowy

Tereny objęte ograniczeniami lub zakazem zabudowy wynikającym z przepisów odrębnych:

- obszary w pasach oddziaływania linii infrastruktury technicznej (linia energetyczna średniego, wysokiego i najwyższego napięcia, sieci gazowe),

- ***obecnie projektuje się budowę nowej napowietrznej linii elektroenergetycznej 400 kV relacji Mikułowa – Czarna – jej przewidywany przebieg wraz ze strefą ochronną od linii elektroenergetycznych (pasem technologicznym) oznaczono na rysunku zmiany studium.***
- z tytułu przepisów drogowych:
  - ✓ obowiązuje zakaz zabudowy obiektami budowlanymi w odległości określonej w tych przepisach,
- z tytułu przepisów ustawy prawo wodne:
  - ✓ pasy ochronne o szerokości 1,5 m od linii brzegu powierzchniowych wód publicznych,
  - ✓ obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi,
- z tytułu przepisów o ochronie przyrody:
  - ✓ tereny położone w granicach obowiązujących form ochrony przyrody,
- z tytułu ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych:
  - ✓ tereny na gruntach rolnych położonych na glebach najwyższych klas bonitacyjnych,
  - ✓ tereny na gruntach stanowiących użytki leśne,
- z tytułu ustawy prawo geologiczne i górnicze:
  - ✓ obszary udokumentowanych złóż kopalin.

2.3 Ustalenia dotyczące parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu gminy Lubań

W studium określa się następujące wskaźniki (parametry urbanistyczno-architektoniczne), dotyczące projektowanej zabudowy na obszarze gminy Lubań:

1) **Tereny zabudowy (MN1, MN2)**

   Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowo usługowej (MNU):

- minimalna powierzchnia działki budowlanej:
  - ✓ w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej: 1000 m^2, zalecana 1500-2000 m^2,
  - ✓ w zabudowie mieszkaniowo-usługowej: 1500 m^2, zalecana 2000 m^2,
  - ✓ w zabudowie usługowej: 2000 m^2,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna w stosunku do powierzchni działki budowlanej – 35%,
- maksymalna wysokość zabudowy – 2 kondygnacje nadziemne i dodatkowo poddasze użytkowe,

- dopuszcza się dachy strome dwuspadowe lub dwuspadowe z naczółkami, czterospadowe o kącie nachylenia połaci od 35° do 45°, dopuszcza się także pokrycie tarasem do 20% powierzchni zabudowy budynku.

2) Tereny rozwoju zabudowy usługowej (U):

- minimalna powierzchnia działki budowlanej – nie wyznacza się minimalnej wielkości działki budowlanej w zabudowie usługowej, gdyż uzależniona jest ona od rodzaju prowadzonej działalności,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna w stosunku do powierzchni działki budowlanej – 25%,
- maksymalna wysokość zabudowy – 3 kondygnacje nadziemne i dodatkowo poddasze użytkowe lub 14 m,
- dopuszcza się dachy strome, dwuspadowe, dwuspadowe z naczółkami lub czterospadowe, o kącie nachylenia połaci od 35° do 45°.

3) Tereny rozwoju zabudowy przemysłowo-usługowej (PU),
Tereny rozwoju zabudowy przemysłowej (P):

- minimalna powierzchnia działki budowlanej – nie wyznacza się minimalnej wielkości działki budowlanej w zabudowie przemysłowej, gdyż uzależniona jest ona od rodzaju prowadzonej działalności,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna w stosunku do powierzchni działki budowlanej – 25%,
- maksymalna wysokość obiektów – nie większa niż 15,0 m, mierzona od poziomu terenu do poziomu kalenicy lub najwyższej połaci dachu (nie dotyczy kominów, masztów, pylonów lub urządzeń technicznych),
- dopuszcza się realizację obiektów biurowych (maksymalna wysokość – do 3 kondygnacji naziemnych plus poddasze użytkowe),
- dopuszcza się lokalizację usług handlowych, ściśle związanych z produkcją przyzakładowych sklepów firmowych,
- dopuszcza się realizację wiat, składów, garaży (wysokość obiektów do 12,0 m, zwieńczonych dachami płaskimi).

4

4) Tereny usług sportowych (US)

- minimalna powierzchnia działki budowlanej – nie wyznacza się minimalnej wielkości działki budowlanej w zabudowie usług sportu, gdyż uzależniona jest ona od rodzaju prowadzonej usługi,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna w stosunku do powierzchni działki budowlanej – 25%,
- maksymalna wysokość zabudowy – wysokość budynków nie może przekraczać 14 m,
- dopuszcza się dachy płaskie, strome, dwuspadowe, dwuspadowe z naczółkami lub czterospadowe, o kącie nachylenia połaci od 3° do 45°.

4.1) Teren usług sportowych (US1)

- minimalna powierzchnia działki budowlanej – nie wyznacza się minimalnej wielkości działki budowlanej w zabudowie usług sportu, gdyż uzależniona jest ona od rodzaju prowadzonej usługi,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 50%,
- teren US1 znajduje się w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, oznaczonych na rysunku studium, na których obowiązuje zakaz zabudowy budynków oraz zakazy i ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi;

Nie ustala się kąta nachylenia dachów dla budynków gospodarczych i pomocniczych. Parametry te będą doprecyzowane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Wskaźniki miejsc parkingowych dla poszczególnych funkcji zostaną określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie sposobu zgłaszania i oznakowania przeszkód lotniczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 130, poz. 1193 ze zm.), wszelkie projektowane na terenie gminy obiekty o wysokości równej i większej niż 50,0 m nad poziom terenu, podlegają, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, zgłoszeniu do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP.

Podane wskaźniki i parametry obrazują wartości, do których należy dążyć. Traktuje się je jako wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których zaleca się doprecyzowanie poszczególnych parametrów. W uzasadnionych przypadkach, zwłaszcza związanych z ograniczeniami (fizjograficznymi, własnościowymi, itd.), a także potrzebą zachowania ładu przestrzennego, wskaźniki i parametry mogą zostać ustalone na innym poziomie.

3 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

3.1 Obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Na terenie gminy Lubań nie ma parków narodowych, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych. Występują tu natomiast pomniki przyrody oraz chronione gatunki roślin (częściowo lub całkowicie) i zwierząt (nietoperze, ptaki, ssaki, płazy, gady, krągłouste, ryby).

Pomniki przyrody ujęte w rejestrze wojewódzkim:

Tab. 3.1 Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Lubań

Lp.	Data utworzenia pomnika przyrody	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Miejscowość	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji	Forma własności
1	1994-05-13	Wyrobisko glinki kaolinowej, na którym została wykształcona roślinność bagienna z masowym udziałem rosiczki okrągłolistnej, widłaka goździstego, bagna zwyczajnego.	bd.	Nawojów Łużycki	40/2, 40/13	Rośnie w obszarze eksploatacji glinki w południowej części wsi.	Skarb Państwa
2	1992-03-24	Aleja drzew: Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* - 31 szt., Klon jawor *(Acer pseudoplatanus)* - 2 szt.	średnio ok. 320	Jałowiec	109	Rośnie w pobliżu pałacu, aleja równoległa do głównej szosy- początek od kaplicy na nieczynnym cmentarzu z XIX w.	Skarb Państwa
3	1992-03-24	Cis pospolity *(Taxus baccata)*	150	Henryków Lubański	134	Rośnie na terenie zabudowań gospodarstwa nr 293- ok. 1 m od ściany budynku gospodarczego.	Gmina Lubań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bip.wroclaw.rdos.gov.pl

3.2 Obszary objęte innymi prawnymi formami ochrony

3.2.1 Z tytułu przepisów prawa – Ustawa o lasach i Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Lasy ochronne:

Na terenie gminy Lubań występują 3 rodzaje lasów ochronnych:

1. Lasy z cennymi fragmentami rodzimej przyrody – ok. 54,23 ha.
2. Lasy wodochronne – ok. 1200,51 ha.
3. Lasy trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu – ok. 701,38 ha.

Zasady zaliczania lasów do „lasów ochronnych" określa art. 15 ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. [5](t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 788 ze zm.). Lasami ochronnymi są te, które:

„1) chronią glebę przed zmywaniem lub wyjałowieniem, powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin;

2) chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów;

3) ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków;

4) są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu;

5) stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej;

6) mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa;

7) są położone:

a) w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców,

b) w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych [6](Dz. U. z 2016 r. poz. 879,960 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60),

c) w strefie górnej granicy lasów."

Zasady użytkowania lasów ochronnych reguluje art. 9 ust. 2 i 3 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. [7](t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1161):

- *„w lasach ochronnych mogą być wznoszone budynki i budowle służące gospodarce leśnej, obronności lub bezpieczeństwu państwa, oznakowaniu nawigacyjnemu, geodezyjnemu, ochronie zdrowia oraz urządzenia służące turystyce,*
- *w przypadkach uzasadnionych ważnymi względami społecznymi i brakiem innych gruntów lasy ochronne mogą być"* przeznaczone na inne cele niż określone powyżej, po uzyskaniu zgody właściwego organu.

Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I-III zwartych kompleksów

Na terenie gminy Lubań użytki rolne klasy I zajmują powierzchnię 3,45 ha, klasy II stanowią 129,08 ha, natomiast użytków klasy III znajduje się tu aż 5918,24 ha.

Zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych [8](t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1161) *„Przeznaczenie na cele nierolnicze gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III – wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, z zastrzeżeniem ust. 2a."*

3.2.2 Z tytułu przepisów prawa – Ustawa prawo wodne

Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego

Największym zagrożeniem naturalnym w wymiarze regionalnym i ponadregionalnym jest zagrożenie powodzią. Położenie gminy nad rzeką Kwisą wiąże się z powodziami, podtopieniami oraz dopływem nieznanych zanieczyszczeń.

Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z [9] art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1566 z późn. zm.) zakazuje się *„na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią:*
a) gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w szczególności ich składowania,
b) lokalizowania nowych cmentarzy;"

„1) wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych;

2) *sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;*

3) *zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego."*

Jeżeli nie utrudni to zarządzania ryzykiem powodziowym, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, zwolnić od ww. zakazów, określając warunki niezbędne dla ochrony przed powodzią.

Ponadto *„Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w celu zapewnienia właściwych warunków przepływu wód powodziowych, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji:*

1) wskazać sposób uprawy i zagospodarowania gruntów oraz rodzaje upraw wynikające z wymagań ochrony przed powodzią;

2) nakazać usunięcie drzew lub krzewów."

Ponadto zgodnie z art. 40 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 z późn. zm.): *„Zabrania się lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania;"*

Ochrona wód podziemnych

Do działań w zakresie ochrony zasobów wód podziemnych zalicza się zachowanie zasobów zwykłych wód podziemnych oraz zapewnienie ich wysokiej jakości. Priorytetem w ochronie tych wód powinno być ich udostępnienie dla ludności. Dodatkowymi działaniami powinno być ścisłe określenie granic obszarów ochrony (rozpoznanie GZWP) oraz objęcie ich ochroną.

W celu zabezpieczenia rezerw wody o wysokiej jakości do wykorzystania w przyszłości, tworzy się główne zbiorniki wód podziemnych na podstawie niżej wymienionych kryteriów:

- wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m^3/h,
- wydajność ujęcia powyżej 10000 m^3/d,
- przewodność warstwy wodonośnej wyższa niż 10 m^2/h,
- najwyższa klasa jakości wody.

Północno-wschodni fragment gminy Lubań położony jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 317 (GZWP) – zbiornik „Niecka zewnętrznosudecka Bolesławiec", wyznaczonego wg „Mapy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych - GZWP wymagających szczególnej ochrony" (red. A. S. Kleczkowski, 1990, AGH, Kraków).

3.2.3 Z tytułu przepisów prawa – Prawo geologiczne i górnicze i Prawo ochrony środowiska

Na terenie gminy Lubań znajdują się udokumentowane złoża kopalin:

- kamienie łamane i boczne – skały magmowe (bazalt),
- kruszywa naturalne – piaski i żwiry,
- surowce ilaste ceramiki budowlanej,
- złoża gipsu i anhydrytu,
- kwarcyty.

„Złoża kopalin podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym kopalin towarzyszących. Eksploatację złoża kopaliny prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny" (art. 125 i art. 126 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.) [10](t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 799 ze zm.).

3.3 Obszary wskazane do objęcia prawnymi formami ochrony przyrody

Gmina Lubań położona jest w malowniczej dolinie Kwisy i wyróżnia się dużymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi. Do najcenniejszych obszarów zasługujących na ochronę prawną należą obszary przedstawione w tabeli poniżej.

Tab. 3.2 Wykaz najcenniejszych obszarów zasługujących na ochronę prawną terenie gminy Lubań

Lp.	Tereny cenne przyrodniczo proponowane do ochrony	Proponowana forma ochrony	Przedmiot ochrony
1	Śródpolne oczko wodne na Czernej Wielkiej wraz z otoczeniem, na północ od Henrykowa Lubańskiego	Użytek ekologiczny	Zwiększenie bioróżnorodności intensywnie użytkowanych agrocenoz oraz ochrona stanowisk rzadkich ptaków. Na wskazanym terenie gniazdują lub stale przebywają następując e gatunki ptaków: turkawka, świergotek łąkowy, gąsiorek (gatunki potencjalnie zagrożone na Śląsku) oraz błotniak stawowy, jastrząb (pozostałe gatunki mapowane).
2	Uroczysko Złoty Stok od stawów hodowlanych we wschodniej części Henrykowa Lubańskiego do granic stawów rybnych w Nawojowie Łużyckim	Rezerwat leśny	Zachowanie w stanie niezmienionym następujących elementów środowiska: zbliżone do naturalnego koryto potoku (skarpy, zakola, bystrza i zagłębienia nurtu, powalone drzewa i krzewy w nurcie), przylegający do potoku starodrzew liściasty, fragmenty lasów łęgowych i zawilgocenia terenu w rejonie stawów rybnych. Na wskazanym terenie gniazdują lub stale przebywają następujące gatunki ptaków: bocian czarny, kobuz, samotnik (gatunki zagrożone na Śląsku), trzmielojad, siniak, turkawka, zimorodek, dzięcioł średni, pliszka górska, gąsiorek (gatunki potencjalnie zagrożone na Śląsku) oraz krogulec, sieweczka rzeczna, kruk, czyż, gil (pozostałe gatunki mapowane). Z uwagi na występowanie gatunków roślin objętych częściową ochroną jak: naparstnica zwyczajna, podrzeń żebrowiec, bagno zwyczajne.
3	Mokradło przy drodze do kopalni iłów „Słowiany”	Użytek ekologiczny	Zachowanie oczka wodnego wraz z otaczającą je podmokłą łąką oraz małym lasem. Na obszarze tym stwierdzono występowanie rzekotki drzewnej, bardzo rzadko występującej na terenie gminy, a także żaby trawnej, żaby wodnej i traszki zwyczajnej oraz zaskrońca zwyczajnego i jaszczurki żyworodnej.
4	Stare Glinianki w Nawojowie Łużyckim	Użytek ekologiczny (częściowo położony w granicach powierzchniowe go pomnika przyrody)	Zachowanie torfowiska przejściowego, wykształconego w jednym z dawnych wyrobisk gliny wraz z otaczającą je roślinnością szuwarową oraz lasem. Na obszarze tym stwierdzono występowanie bardzo rzadkiej rzekotki drzewnej, traszki zwyczajnej, ropuchy szarej, żaby trawnej, żaby moczarowej, żaby wodnej i żaby jeziorkowej, a także padalca zwyczajnego oraz zaskrońca zwyczajnego. Z uwagi na występowanie gatunków roślin objętych częściową ochroną jak: bagno zwyczajne. Miejsce występowania grzyba objętego częściową ochroną jak: smardz jadalny.
5	Dolina potoku Złoty Stok na odcinku źródłowym na płd. od Henrykowa Lubańskiego	Użytek ekologiczny	Zachowanie bogatego zgrupowania gatunków ptaków, związanych z otwartym środowiskiem zmiennowilgotnych łąk w dolinie rzeki Złoty Stok na płd. od Henrykowa Lubańskiego. W szczególności ochronić należy zbiorowiska łąk świeżych wraz z fragmentami trzcinowisk i luźnym zakrzaczeniem wzdłuż cieku wodnego. Na wskazanym terenie gniazdują lub stale przebywają następujące gatunki ptaków: derkacz (gatunek zagrożony na Śląsku), turkawka, świergotek łąkowy, świerszczak, gąsiorek (gatunki potencjalnie zagrożone na Śląsku) oraz bocian biały, kląskawka i strumieniówka (pozostałe gatunki mapowane).

Lp.	Tereny cenne przyrodniczo proponowane do ochrony	Proponowana forma ochrony	Przedmiot ochrony
6	Stare glinianki na płn. - zach. od Radogoszczy	Użytek ekologiczny	Zachowanie glinianek i torfowisk wraz z otaczającym je lasem. Na obszarze tym stwierdzono występowanie rzadkiej rzekotki drzewnej, traszki zwyczajnej, ropuchy szarej, żaby trawnej, żaby moczarowej, żaby wodnej i żaby jeziorkowej, a także padalca zwyczajnego oraz zaskrońca zwyczajnego.
7	Dolina potoku Luciąża pomiędzy Radostowem Dolnym a Nawojowem Łużyckim	Użytek ekologiczny	Zachowanie bogatego zgrupowania gatunków ptaków związanych z ciekami wodnymi oraz rzadko występujących dziuplaków. W szczególności należy zachować naturalny charakter koryta potoku wraz z przylegającym do niego dojrzałym drzewostanem liściastym. Na wskazanym terenie gniazdują lub stale przebywają następujące gatunki ptaków: turkawka, zimorodek, dzięcioł średni, pliszka górska (gatunki potencjalnie zagrożone na Śląsku) oraz dzięcioł zielony, kruk (pozostałe gatunki mapowane).
8	Stawy wzdłuż potoku na zachód od Radogoszczy	Użytek ekologiczny	Zachowanie powyrobiskowych stawów wzdłuż potoku wraz z otaczającym je lasem. Na obszarze tym stwierdzono występowanie rzadkiej rzekotki drzewnej, traszki zwyczajnej, traszki grzebieniastej, ropuchy szarej, żaby trawnej, żaby moczarowej, żaby wodnej i żaby jeziorkowej, a także zaskrońca zwyczajnego i jaszczurki żyworodnej.
9	Grąd w Uniegoszczy	Użytek ekologiczny	Zachowanie lasu grądowego rozwiniętego nad potokiem spływającym do Kwisy, na granicy wsi Uniegoszcz, na wschód od zabudowań. Miejsce występowania pustułki.
10	Kompleks stawów na wschód od Mściszowa wraz z potokiem Czerny w Podlesiu	Użytek ekologiczny	Zachowanie bogatego zgrupowania gatunków ptaków wodno-błotnych. W szczególności ochronić należy trzcinowiska i szuwary na stawach oraz zakrzaczenia, zadrzewienia i wysoką roślinność zielną, występującą w otoczeniu stawów. Na wskazanym terenie gniazdują, stale przebywają lub występują na przelotach następujące gatunki ptaków: przepiórka (gatunek zagrożony na Śląsku), turkawka, zimorodek, pliszka górska, świerszczak, gąsiorek (gatunki potencjalnie zagrożone na Śląsku) oraz łabędź niemy, bocian biały, błotniak stawowy, remiz, strumieniówka (pozostałe gatunki mapowane).
11	Łęgi Czarnego Potoku	Użytek ekologiczny	Zachowanie cennych układów zbiorowisk leśnych z sukcesji naturalnej i z sadzenia 1,5 km na płd. - wsch. od Mściszowa nad Czarnym Potokiem i jego dopływami. Obszar również cenny ornitologicznie. Z uwagi na występowanie gatunków roślin objętych ścisłą ochroną jak: storczyki oraz gatunki objęte ochroną częściową jak: pierwiosnek wyniosły, wawrzynek wilczełyko.
12	Las konwaliowy	Użytek ekologiczny	Doskonałe zachowanie grądu wysokiego z bardzo bogatym stanowiskiem konwalii majowej pomiędzy Ostróżkiem a Harcerską Górą.
13	Buczyna na Bukowej Górze	Użytek ekologiczny	Zachowanie niewielkiego fragmentu buczyny wyżynnej w dolinie potoku płynącego spod Bukowej Góry w kierunku Kościelnika, 1,5km na zachód od tej wsi.

Lp.	Tereny cenne przyrodniczo proponowane do ochrony	Proponowana forma ochrony	Przedmiot ochrony
14	Fragment starorzecza Kwisy w Kościelniku	Użytek ekologiczny	Zachowanie fragmentu starorzecza rzeki Kwisy w Kościelniku. Na obszarze tym stwierdzono występowanie traszki zwyczajnej, traszki górskiej, żaby wodnej i żaby trawnej. Ostoja awifauny.
15	Kompleks stawów „Głębocko" wraz z otoczeniem na południe od Jałowca	Użytek ekologiczny	Zachowanie kompleksu śródleśnych stawów „Głębocko", znajdujących się na południe od Jałowca. Na obszarze tym stwierdzono występowanie traszki zwyczajnej, traszki górskiej, traszki grzebieniastej, żaby wodnej, żaby jeziorkowej, żaby trawnej i ropuchy szarej, a także padalca zwyczajnego, zaskrońca zwyczajnego oraz jaszczurki żyworodnej.
16	Kamieniołom Jałowiec	Stanowisko dokumentacyjne	W XIX wieku odkryto tu nowy minerał zwany „lubanit", bardzo szybko ulegający wietrzeniu. Minerał jest fenomenem na skalę światową. Obiekt zasługuje na ochronę prawną jako stanowisko dokumentacyjne.
17	Kamieniołom na Wzgórzu Ostróżek	Stanowisko dokumentacyjne	Obecnie, po ponad 10-letniej przerwie w działaniach górniczych oraz postępującej sukcesji wtórnej, kamieniołom na Wzgórzu Ostróżek stanowi malowniczy punkt widokowy na Góry i Pogórze Izerskie. Zbiorniki poeksploatacyjne wypełniły się wodą opadową, stanowiąc enklawę dla dzikiej fauny i flory. Obecnie na terenie kamieniołomu pozostały dwa z trzech zbiorników wodnych, jeden został całkowicie zasypany. Miejsce to stanowi doskonale zachowany relikt bazaltowy w tym rejonie, łączy funkcje przyrodniczo-krajobrazowe i wymaga ochrony prawnej w postaci stanowiska dokumentacyjnego.

Źródło: Opracowanie na podstawie „Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe Gminy Lubań z elementami opracowania problemowego w zakresie stanowisk roślin i zwierząt chronionych dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy", 2013 oraz konsultacje z gminą*.

*gatunki roślin i zwierząt zaktualizowano zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409) oraz zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia [11]16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183).

Na terenie gminy Lubań znajduje się także wiele pojedynczych drzew i grup drzew, które spełniają wymiary drzew pomnikowych i są proponowane do objęcia ochroną jako pomniki przyrody ożywionej (tab.3.3).

Tab. 3.3 Wykaz pomników przyrody istniejących i proponowanych do objęcia ochroną*))**

Lp.	Istniejący pomnik przyrody	miejscowość
1	Cis Henrykowski (taxus baccata)	Henryków Lubański
2	Dwustronna aleja lipowa	Jałowiec
3	Wyrobisko glinki kaolinowej z roślinnością bagienną	Nawojów Łużycki
Lp.	**Proponowany pomnik przyrody**	**miejscowość**
4	Kasztanowiec zwyczajny w Uniegoszczy (nr ewid. 476)	Uniegoszcz
5	Klon jawor w Uniegoszczy (nr ewid. 477)	Uniegoszcz

6	Klon jawor w Uniegoszczy (nr ewid. 479)	Uniegoszcz
7	Jesion wyniosły w Uniegoszczy(nr ewid. 478)	Uniegoszcz
8	Dwa klony zwyczajne rosnące na skraju cmentarza	Nawojów Śląski
9	Jarząb pospolity rosnący przy wejściu do cmentarza	Henryków Lubański
10	Buk zwyczajny znajdujący się na terenie dawnego majątku	Jałowiec
11	Lipa drobnolistna rosnąca na nieczynnym cmentarzu	Jałowiec
12	Lipa holenderska znajdujące się na terenie dawnego majątku	Jałowiec
13	Szpaler 8 lip na terenie pocmentarnym wokół kościoła	Kościelnik
14	Stary wiąz holenderski na skraju parku i podwórka oraz grupa drzew w parku poddworskim (2lipy drobnolistne i grab pospolity)	Kościelniki Dolne
15	Klon jawor i klon zwyczajny na terenie pocmentarnym wokół kościoła	Kościelnik
16	Dwie lipy drobnolistne rosnące na terenie gospodarstwa nr 117	Mściszów
17	Jesion wyniosły rosnący w sąsiedztwie budynku nr 122	Pisarzowice
18	Klon jawor, żywotnik nibyolbrzymi i cyprysik groszkowy rosnące w sąsiedztwie budynku szkoły	Pisarzowice
19	3 żywotniki nibyolbrzymie (grupa drzew) w SE części parku, rosnące pojedynczo: dąb szypułkowy	Pisarzowice
20	Lipa srebrzysta i buk zwyczajny rosnące w zachodniej części parku	Pisarzowice
21	Klon srebrzysty rosnący na środku zieleńca posesji 204	Pisarzowice
22	Dąb szypułkowy rosnący przy ruinach pałacu	Pisarzowice
23	Aleja dębowa w Uniegoszczy	Uniegoszcz
24	Lipa drobnolistna rosnąca przy zakręcie drogi	Radostów Dolny
25	Aleje lipowa w Nawojowe Śląskim	Nawojów Śląski
26	Lipa drobnolistna rosnąca w obrębie posesji 204	Radostów Dolny
27	Aleja jesionowa w Pisarzowicach	Pisarzowice
28	Dąb szypułkowy rosnący na granicy gospodarstwa nr 35, za budynkiem stodoły	Uniegoszcz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji udostępnionej przed Urząd Gminy w Lubaniu

***)numeracja pomników przyrody zgodna jest z numeracją przedstawioną na załączniku graficznym do Studium.**

****)pomniki 5,6,7,8 figurują w rejestrze gminnym.**

Ponadto w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego na terenie gminy Lubań wyznaczono:

- proponowany korytarz ekologiczny łączący podstawowe elementy systemu ochrony przyrody,
- obszary wymagające dolesień dla wzmocnienia korytarzy ekologicznych,
- rzeczne korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym wymagające szczególnej ochrony.

Tereny wskazane do objęcia prawnymi formami ochrony przyrody powinny być wyłączone spod zabudowy.

4 Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.1 Obiekty nieruchome wpisane do rejestru i ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne

W rejestrze zabytków w gminie Lubań aktualnie znajduje się 29 obiektów. Są to przeważnie obiekty sakralne i pałacowo-parkowe, nieliczne mieszkalne. Ponadto, w rejestrze zabytków ujęte są 2 stanowiska archeologiczne.

Uzupełnieniem rejestru zabytków i jednocześnie wewnętrznym spisem urzędowym dóbr kultury jest ewidencja konserwatorska prowadzona przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu Delegatura w Jeleniej Górze. Aktualnie znajduje się w nim 329 obiektów.

Ponadto na terenie gminy znajduje się 207 stanowisk archeologicznych, z czego 2 wpisane są do rejestru zabytków.

Gmina Lubań jest w trakcie prac nad „Gminną Ewidencją Zabytków" i „Programem opieki nad zabytkami". Zgodnie z art. 145 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. [12](tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zm.) „do czasu założenia gminnej ewidencji zabytków, w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w ustaleniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, oprócz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz ustaleń planów ochrony parków kulturowych, inne zabytki nieruchome wskazane przez wojewódzkiego konserwatora zabytków". W związku z powyższym, w niniejszym studium przedstawiono zabytki ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Należy jednak podkreślić, że w wyniku podjętych prac, weryfikacji (wizyta w terenie, analiza) zmianie uległy zabytki dotąd wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Prawdopodobne zmiany będą dotyczyły wykreślenia obiektów, które już nie istnieją, bądź nie przedstawiają w chwili obecnej wartości historycznej bądź też dodania obiektów, które z uwagi na wartość historyczną należy chronić. W oparciu o zabytki z wojewódzkiej ewidencji zabytków powstanie gminna ewidencja zabytków, która zostanie zweryfikowana przez Dolnośląskiego Konserwatora Zabytków. Wykaz obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków jest wykazem ruchomym, a co za tym idzie, będzie na bieżąco aktualizowany.

We wszystkich 13 wsiach gminy Lubań wyodrębniono historyczne układy ruralistyczne ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków: Henryków Lubański, Jałowiec, Kościelnik, Kościelniki Dolne, Mściszów, Nawojów Łużycki, Nawojów Śląski, Pisarzowice, Radogoszcz, Radostów Dolny, Radostów Górny, Radostów Średni, Uniegoszcz. W miejscowościach tych występuje historyczna zabudowa o zachowanym i czytelnym układzie przestrzennym z wykształconymi cechami architektury regionalnej.

4.2 Krajobraz kulturowy – parki podworskie

Na terenie gminy Lubań istnieje 9 parków podworskich w miejscowościach: Jałowiec, Kościelnik, Kościelniki Dolne, Nawojów Śląski, Pisarzowice (4 obiekty) i Radostów Średni. Większość z nich wpisana jest do rejestru zabytków. Jako park użytkowany jest jedynie zabytkowy drzewostan w Pisarzowicach przy szkole. Pozostałe założenia parkowe są zaniedbane, o mało czytelnych elementach kompozycyjnych. Dużą wartość kulturową i przyrodniczą stanowią licznie zachowane stare drzewa: świerki, sosny, żywotniki, cyprysy oraz aleje lipowe. Zasady ochrony założeń pałacowo-parkowych zostały opisane w pkt. 4 na str. 40.

4.3 Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami

Głównym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce jest ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. [13](tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zm.). Wśród zadań gminy, wymienionych w ustawie o samorządzie gminnym, znajdują się takie, które obejmują sprawy kultury, w tym ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece na zabytkami, „*do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy”.*

„Ochrona zabytków *(art. 4 ustawy) polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:*

- *zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie,*
- *zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;*
- *udaremnienie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków,*
- *przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków*

za granicę,

- *kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków,*
- *uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska".*

*„**Opieka nad zabytkami** (art. 5 ustawy) sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:*

- *naukowego badania i dokumentowania zabytku,*
- *prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku,*
- *zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie,*
- *korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości,*
- *popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury".*

4.4 Kierunki i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.4.1 Zasoby dziedzictwa kulturowego i główne zadania w celu ich ochrony

Podstawą prawną ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami [14](tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zm.), regulująca w sposób całościowy pojęcia zabytku, ochrony i opieki nad zabytkami, form ochrony, kompetencje organów ochrony zabytków, w tym administracji rządowej i samorządowej, formy finansowania opieki nad zabytkami, ich ewidencjonowania, itd.

W „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, pespektywa 2020" przyjęto kierunki i zasady ochrony oraz wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska:

„Dla ochrony i odnowy zasobów dziedzictwa kulturowego z uwzględnieniem ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych, przyjmuje się następujące podstawowe kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

1) *harmonijne kształtowanie krajobrazu kulturowego oraz poprawę stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:*
   a) *zachowania i odnowy walorów oraz cech krajobrazu kulturowego w miejscach o szczególnym znaczeniu dla tożsamości regionu,*

b) ochrony miejsc o wysokich wartościach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz zachowanej historycznej strukturze przestrzennej,

c) zintegrowanego podejścia do waloryzacji, ochrony i zagospodarowania przestrzennego zasobów kulturowych;

2) ochrona oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:

a) uwzględniania w dokumentach strategicznych i planistycznych stref koncentracji zasobów dziedzictwa kulturowego, wymagających szczególnej ochrony ich wartości kulturowych i krajobrazowych,

b) prowadzenia kompleksowych rewitalizacji zespołów zabytkowych z możliwością wprowadzania nowych funkcji do obiektów zabytkowych,

c) eksponowania w sylwetkach miejscowości dominant architektonicznych i ochrony wglądów na nie,

d) ochrony obiektów ujętych w rejestrach i ewidencjach zabytków, w tym zwłaszcza obiektów usługowych, produkcyjnych, a także dworców i przystanków kolejowych oraz wiaduktów i tuneli,

e) ochrony stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych;

3) ochrona dóbr kultury współczesnej, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:

a) uwzględnienia w planowaniu miejscowym ochrony wyróżniających się współczesnych nie objętych ochroną zabytków obiektów architektonicznych i zagospodarowania ich otoczenia,

b) prowadzenia badań i analiz dla wskazania ww. obiektów."

4.4.2 Zakres, zasady i kierunki ochrony konserwatorskiej

Na terenie gminy Lubań znajdują się obiekty ujęte w wojewódzkim rejestrze i ewidencji zabytków.

Zakres ochrony konserwatorskiej dla obiektów ujętych w rejestrze i ewidencji zabytków został określony w następujący sposób: „*Wszelkie działania projektowe, remontowe i inwestycyjne związane z obiektami wpisanymi do rejestru zabytków i ujętymi w ewidencji powinny być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony i opieki nad zabytkami.*".

Zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane [15](t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 z późn. zm.):

„ 1. Prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, uzyskania pozwolenia na prowadzenie tych robót, wydanego przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

2. Pozwolenie na rozbiórkę obiektu budowlanego wpisanego do rejestru zabytków może być wydane po uzyskaniu decyzji Generalnego Konserwatora Zabytków działającego w imieniu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o skreśleniu tego obiektu z rejestru zabytków.

3. W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje [16]organ administracji architektoniczno-budowlanej w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

4. Wojewódzki konserwator zabytków jest obowiązany zająć stanowisko w sprawie wniosku o pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektów budowlanych, o których mowa w ust. 3, w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia. Niezajęcie stanowiska w tym terminie uznaje się jako brak zastrzeżeń do przedstawionych we wniosku rozwiązań projektowych.”

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami [17](Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zm.) *„Kto przypadkowo znalazł przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem archeologicznym, jest obowiązany, przy użyciu dostępnych środków, zabezpieczyć ten przedmiot i oznakować miejsce jego znalezienia oraz niezwłocznie zawiadomić o znalezieniu tego przedmiotu właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta).”*

Zasady ochrony konserwatorskiej

1. W szczególności należy dążyć do zachowania historycznej formy budynków istniejących i pierwotnego układu przestrzennego miejscowości, w tym zespołów budowlanych, pojedynczych obiektów, form zaprojektowanej zieleni, historycznego układu wsi (dotyczy obiektów wpisanych do rejestru zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków).
2. Zasady kształtowania zabudowy (dotyczy obiektów wpisanych do rejestru zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków):
   - przy remontach obiektów zabytkowych należy stosować tradycyjne techniki i materiały budowlane (dachówka ceramiczna, kamień, drewno, stolarka drewniana),

- należy zachować jednolitą formę bryły i elewacji budynków (szczegóły należy określić w mpzp),
- należy zachować dekorację elewacji i wyposażenie zabytku (stolarka drzwiowa, witryny sklepowe, witraże, itp.),
- należy unikać elementów wykończeniowych o niskich wartościach estetycznych takich jak siding - PCV,
- zakazuje się stosowania dachów o mijających się połaciach na wysokości kalenicy oraz dachów o asymetrycznym nachyleniu połaci,
- należy dążyć do zachowania i wyeksponowania drewnianej konstrukcji przysłupowo-zrębowej i szkieletowej. Zabrania się stosowania okładzin z PCV na elewacjach, ocieplania z zewnątrz budynków o konstrukcji drewnianej, szkieletowej oraz budynków murowanych o bogatym wystroju architektonicznym,
- zabrania się prowadzenia przewodów wentylacyjno – spalinowych po elewacjach budynków zabytkowych,
- zaleca się restaurację i modernizację techniczną obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do zabytkowej wartości obiektów.

3. Zasady kształtowania nowej zabudowy:
   - kształtowanie nowej zabudowy w obrębie historycznie ukształtowanej zabudowy musi uwzględniać kontekst kulturowy i historyczny danego obszaru oraz nawiązywać do cech architektury regionalnej,
   - nowa zabudowa zlokalizowana w obrębie historycznie ukształtowanej powinna nawiązywać gabarytami i formą do historycznej miejscowej tradycji architektonicznej (cechy regionalne architektury) i kompozycji przestrzennej (skonkretyzowanie nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego poprzez wprowadzenie konkretnych zapisów w zakresie skali, formy bryły, rozmiarów i linii zabudowy, a w szczególności technologii budowania, systemów budowania, cech architektonicznych (nachylenie połaci i forma dachów, opracowanie elewacji i jej elementów składowych, kolorystyka, stosowanie historycznych gabarytów i proporcji stolarki okiennej i drzwiowej, detale wspomagające architekturę, np. lukarny), stosowanie materiałów naturalnych (tradycyjnych)),

- w nowej zabudowie, zlokalizowanej w nowych obszarach poza historyczną zabudową, dopuszcza się wprowadzenie innych rozwiązań architektonicznych, kształtów dachów, materiałów, wykończenia itp.

4. Zasady ochrony założeń pałacowo-parkowych:
   - zaleca się odbudowę założeń pałacowo-parkowych na terenie gminy i przeznaczenie ich na określone cele,
   - założenia pałacowo-parkowe mogą stać się istotnym elementem aktywizacji i rozwoju każdej wsi. Winny one pełnić funkcje w pierwszym rzędzie związane z turystyką, rekreacją, wypoczynkiem, nauką, oświatą i kulturą,
   - obiekty te mogą też być wykorzystane do celów mieszkalnych z wyłączeniem mieszkalnictwa wielorodzinnego lub też pełnić inne funkcje, np. siedziby firm, miejsca zjazdów i konferencji. Właściwe dobranie funkcji ma istotne znaczenie dla zachowania substancji zabytkowej,
   - w obrębie zespołów pałacowo-parkowych na terenie gminy zaleca się przeprowadzenie prac porządkowo-modernizacyjnych oraz nasadzenia zieleni wysokiej i niskiej.

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej na terenie gminy określa się następujące kierunki działań w zakresie zagospodarowania przestrzennego i polityki ochrony konserwatorskiej:

1. Strefy ochrony konserwatorskiej wyznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego

Strefa „A" ścisłej ochrony konserwatorskiej

Strefami „A" ścisłej ochrony konserwatorskiej obejmuje się obszary szczególnie wartościowe, o zachowanej historycznej strukturze przestrzennej. W granicy strefy „A" ustala się bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z prowadzonej działalności inwestycyjnej, gospodarczej i usługowej. Działania konserwatorskie zmierzają do zachowania i uczytelnienia historycznego układu przestrzennego i konserwacji jego głównych elementów, takich jak rozplanowanie i przebieg głównych ciągów komunikacyjnych, kompozycja wnętrz urbanistycznych, historyczne linie zabudowy, kompozycje układów zieleni zabytkowej oraz podziały własnościowe. Działalność inwestycyjna, budowlana oraz przebudowy, remonty, adaptacje, dostosowanie

do współczesnej funkcji, podziały nieruchomości znajdujących się w obszarze strefy oraz wprowadzanie nowych nasadzeń zieleni wysokiej wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Strefa „B" ochrony konserwatorskiej

Strefy „B" ochrony konserwatorskiej ustalono dla obszarów o stosunkowo dobrze zachowanych głównych elementach historycznej struktury przestrzennej, w obrębie której należy utrzymać podstawowe elementy zespołu zabytkowego - rozplanowanie, rodzaj użytkowania działek, typ zabudowy. Działalność inwestycyjna w obrębie stref „B" winna być prowadzona z uwzględnieniem istniejących związków przestrzennych i planistycznych. Z wojewódzkim konserwatorem zabytków winny być uzgadniane działania inwestycyjne przy obiektach znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz prace dotyczące ciągów komunikacyjnych – zmiany lub korekty przebiegu dróg. Nowopowstające obiekty winny podlegać uzgodnieniu w zakresie usytuowania, gabarytów, form dachu oraz wyglądu elewacji.

W obrębie stref „A" i „B" wymagane jest usuwanie elementów dysharmonizujących oraz dostosowanie nowej, uzupełniającej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali, formy i ukształtowania brył budynków, przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej. W przypadku remontu lub wymiany okien i drzwi w budynkach o walorach historycznych należy zachować wielkość otworów, tradycyjne podziały skrzydeł oraz utrzymać istniejące dekoracje powiązane z tymi otworami (obramienia, nadokienniki, parapety, podokienniki). Ustala się stosowanie w remontowanych i projektowanych budynkach tradycyjnych, naturalnych materiałów (drewno, kamień, tynki naturalne, dachówki ceramiczne itp. z dopuszczeniem sztucznego łupka), zakazując stosowania okładzin elewacyjnych z tworzyw sztucznych i agresywnej kolorystyki.

Strefa obserwacji archeologicznej „OW" i strefa ochrony archeologicznej „W"

Na terenach w sąsiedztwie stanowisk archeologicznych oraz dla miejscowości posiadających metrykę średniowieczną wyznaczono strefy obserwacji archeologicznej „OW", natomiast wokół stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków wyznaczono strefy ochrony archeologicznej „W".

Tab. 4.1 Strefy obserwacji i ochrony archeologicznej na terenie gminy Lubań

Lp.	Miejscowość	Strefa obserwacji archeologicznej
1	JAŁOWIEC	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
2	HENRYKÓW LUBAŃSKI	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
3	KOŚCIELNIK	strefa ochrony archeologicznej zespołu pałacowo-parkowego strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
4	KOŚCIELNIKI DOLNE	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
5	MŚCISZÓW	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
6	NAWOJÓW ŁUŻYCKI	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
7	NAWOJÓW ŚLĄSKI	**strefa ochrony archeologicznej grodziska wczesnośredniowiecznego** strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
8	PISARZOWICE	**strefa ochrony archeologicznej grodziska średniowiecznego** strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
9	RADOGOSZCZ	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
10	RADOSTÓW DOLNY	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej
11	RADOSTÓW GÓRNY	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
12	RADOSTÓW ŚREDNI	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego
13	UNIEGOSZCZ	strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUOZ we Wrocławiu Delegatura w Jeleniej Górze

W obrębie stref „OW" oraz stanowisk archeologicznych wprowadza się wymóg prowadzenia badań archeologicznych zgodnie z przepisami odrębnymi.

Odnośnie stref „W" wyznaczonych wokół grodzisk znajdujących się w rejestrze zabytków, zlokalizowanych w obrębie Pisarzowice (nr rej 388/ARCH/68) oraz w obrębie Nawojów Śląski (nr rej. 161/ARCH/65):

- zakazana jest wszelka działalność budowlana, inwestycyjna nie związana bezpośrednio z konserwacją lub rewaloryzacją tego terenu,
- dopuszcza się jedynie prowadzenie prac: porządkowych, konserwacji zachowanych fragmentów zabytkowych w celu ich ekspozycji w terenie, przystosowania terenu do pełnienia funkcji muzealnych, rekreacyjnych, kultowych i innych,
- wszelka działalność inwestycyjna polegająca na prowadzeniu robót ziemnych bezwzględnie wymaga opinii i uzgodnień z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków we Wrocławiu.
- prace archeologiczne powinny być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego oraz granice wyznaczonych stref ochrony konserwatorskiej mogą podlegać weryfikacji przy zmianach dotyczących zagospodarowania poszczególnych terenów, szczególnie pod nową zabudowę.

2. **Proponuje się popularyzację zagadnień związanych z miejscową tradycją budowlaną i zabytkami regionu (edukacja mieszkańców: m.in. spotkania ludności z pracownikami służb konserwatorskich, tworzenie ścieżek edukacyjnych dla młodzieży szkolnej, tworzenie dydaktycznych ścieżek turystycznych).**
3. **Proponuje się opracowanie programu promocji i reklamy gminy w oparciu o obiekty zabytkowe (wykorzystanie obiektów zabytkowych do aktywizacji gospodarczej).**
4. **Proponuje się wspieranie działań lokalnych mających na celu poszanowanie materialnego dziedzictwa kulturowego.**
5. **Proponuje się ochronę i promocję tradycji lokalnych.**

4.5 Założenia programowe projektu „Gminnego programu opieki nad zbytkami"

„Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Lubań (Projekt)" formułuje szereg długofalowych celów działań samorządu w zakresie opieki nad zabytkami gminnymi. Wyznaczone kierunki i zadania powstały w oparciu o konsultacje z władzami Gminy i uwzględniają specyfikę dziejów Gminy, charakter jej dziedzictwa kulturowego oraz są zgodne z celami wyznaczonymi w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

PROPONOWANE KIERUNKI DZIAŁAŃ GMINY

Tab. 4.2 Proponowane kierunki działań gminy Lubań

CEL 1: Ochrona i opieka nad zabytkami oraz ochrona krajobrazu kulturowego poprzez priorytetowe traktowanie obszarów wartościowych kulturowo w kształtowaniu polityki przestrzennej Gminy	
Priorytet:	Działania:
I. Ścisłe powiązanie zadań służących opiece nad zabytkami ze Strategią Rozwoju Gminy i innymi dokumentami planistycznymi oraz polityką przestrzenną Gminy.	1. Aktualizacja dokumentów planistycznych Gminy. 2. Dbałość o włączenie ochrony dziedzictwa kulturowego do treści dokumentów planistycznych Gminy. 3. Odpowiednia realizacja zapisów zawartych w dokumentach planowania gminnego.
II. Integrowanie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz walorów przyrodniczych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	1. Uwzględnianie postulatów ochrony dziedzictwa kulturowego w przypadku uchwalania nowych i zmianie istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
III. Wprowadzenie zasad ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego.	1. Uwzględnianie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego: 1) w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, 2) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

IV. Opracowanie programu rewaloryzacji historycznych układów ruralistycznych	1. Przeprowadzenie badań terenowych w celu wyznaczenia dokładnych granic układów 2. Przeznaczenie środków budżetowych na zadanie
CEL 2: Wykorzystanie zasobów i walorów krajobrazu kulturowego Gminy w rozwoju turystyki	
Priorytet:	Działania:
I. Dbałość o dokumentowanie miejsc dziedzictwa kulturowego.	1. Aktualizacja gminnej ewidencji zabytków. 2. Inwentaryzacja obiektów małej architektury, jako świadectwa kulturalnej przeszłości regionu (krzyże, kapliczki przydrożne, miejsca pamięci). 3. Inwentaryzacja cmentarzy i innych miejsc kultu.
II. Tworzenie na terenie Gminy zintegrowanego systemu informacji wizualnej dotyczącej zasobu i walorów dziedzictwa kulturowego, w odniesieniu do najcenniejszych przestrzeni, miejsc i obiektów.	1. Opracowanie jednolitego systemu oznaczeń zasobu dziedzictwa kulturowego. 2. Identyfikacja najcenniejszych zabytków objętych systemem oznaczeń. 3. Oznakowanie najcenniejszych zabytków.
Wykorzystanie potencjału Lubania, jako miejsca turystyki weekendowej, we współpracy z Gminą Miejską Lubań.	1. Opracowanie i wytyczenie szlaków bazujących na lokalnym dziedzictwie. 2. Opracowanie mapy ukazującej zasoby krajobrazu kulturowego na tle walorów przyrodniczych i atrakcji turystycznych. 3. Wykonanie prac odtworzeniowych przy najcenniejszych obiektach
IV. Promocja zasobów i walorów krajobrazu kulturowego Gminy.	1. Przygotowanie i druk materiałów promujących walory Gminy. 2. Promocja zasobów i walorów krajobrazu kulturowego Gminy w internecie. 3. Współpraca z mediami w zakresie promocji walorów dziedzictwa kulturowego.
CEL 3: Bezpośrednie działania na rzecz ratowania obiektów zabytkowych	
Priorytet:	Działania:
I. Przeciwdziałanie dewastacji i niszczeniu obiektów zabytkowych na terenie Gminy.	1. Okresowa ocena stanu ochrony zabytków w Gminie. 2. Promocja ochrony zabytków. 3. Przekazywanie informacji właścicielom obiektów zabytkowych o możliwościach korzystania z programowych funduszy zewnętrznych na dofinansowanie prac konserwatorskich przy zabytkach. 4. Analiza i aktualizacja gminnego programu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.
II. Aktywizacja mieszkańców na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego.	1. Stworzenie systemu zachęt finansowych do dbałości o ochronę zabytków. 2. Organizacja konkursów promujących ochronę dziedzictwa kulturowego.
III. Dofinansowanie z budżetu Gminy prac związanych z rewaloryzacją obiektów niebędących własnością Gminy	1. Udzielanie dotacji na prace remontowo-konserwatorskie przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków na wniosek właścicieli w latach 2013- 2016
IV. Stworzenie nowych produktów turystycznych w oparciu o istniejące obiekty zabytkowe	1. Wykorzystanie środków zewnętrznych w celu remontu i dostosowania obiektów do potrzeb turystyki 2. Umiejscowienie poszczególnych obiektach na szlakach turystycznych

Źródło: „Gminny Program opieki nad zabytkami na lata 2014-2017 dla gminy Lubań" (Projekt)

5 Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

Gmina Lubań charakteryzuje się wysokim potencjałem gospodarczym. Położenie w strefie przygranicznej, blisko chłonnych rynków zbytu, a także w pobliżu autostrady A4, to tylko niektóre z szeregu czynników, które czynią gminę atrakcyjną.

Chęć przyciągnięcia inwestorów, turystów oraz nowych mieszkańców wymaga zapewnienia dobrego stanu infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Tereny podgórskie są przyczyną częstego niszczenia dróg przez wody opadowe, które rwą i podmywają ich nawierzchnię. Należy zatem pamiętać o regularnych remontach i ulepszeniach warunków drogowych. Również obligatoryjnym kierunkiem zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań powinno być uzbrojenie terenów zabudowanych oraz przeznaczonych pod zabudowę w urządzenia infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizację, energię elektryczną, gazociągi).

5.1 Układ drogowy

Sieć drogową gminy Lubań stanowi droga krajowa, drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne przedstawione w tabeli 5.1. Układ komunikacyjny gminy tworzą drogi o parametrach: główne ruchu przyspieszonego (GP), główne (G), zbiorcze (Z) i lokalne (L). Stan techniczny wielu odcinków dróg jest niezadowalający. Zalecane jest podjęcie systematycznych działań zmierzających do poprawy ich nawierzchni, łuków, mostów i przepustów oraz prawidłowego odwadniania.

Tab. 5.1 Zestawienie dróg w gminie Lubań

Lp.	Nr	Nazwa	Klasa techniczna
drogi krajowe			
1	30	granica państwa – Zgorzelec – Lubań – Jelenia Góra	GP
drogi wojewódzkie			
1	296	Kożuchów (DW297) – Żagań – Iłowa – Ruszów – Węgliniec – A4 (węzeł Godzieszów) – Lubań (DK30)	G
2	357	Radomierzyce (DW352) – Lubań – Nowogrodziec – Zebrzydowa – Osiecznica (DW350)	G
3	393	Lubań (DW357) – Leśna (DW358)	G
drogi powiatowe			
1	2242D	Kościelniki Dolne – Jałowiec – Lubań	Z
2	2455D	Nawojów Łużycki – Henryków Lubański	Z
3	2456D	Olszyna – Radostów – Nawojów Śląski	Z

Lp.	Nr	Nazwa	Klasa techniczna
4	2331D	Lubań (**ul. Dolna- 0,335km**) – Uniegoszcz – Nawojów Śląski	Z
5	2459D	Pisarzowice – Nowa Karczma	Z
6	2465D	Kościelnik – Szyszkowa – Leśna	Z
7	2273D	Bolesławiec – Lubań **(ul. Różana, Lwówecka - 1,88km)**	Z
drogi gminne			
1	108911D	Uniegoszcz, ul. Żwirowa	L
2	108912D	Uniegoszcz, ul. Za Torem	L
3	108913D	Uniegoszcz, ul. Brzozowa	L
4	109049D	Uniegoszcz, ul. Graniczna (łączy drogę w m. Lubań)	L
5	108915D	Uniegoszcz, ul. Dymińsko Dolna	L
6	108916D	Uniegoszcz, ul. Dymińsko Górna	L
7	108917D	Pisarzowice	L
8	108914D	Radogoszcz	L
9	108918D	Henryków Lubański	L
10	108919D	Radostów Dolny	L
11	brak	82/14, cz. dz 57, dz. 66/4; 82/19	D

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych źródłowych

Dużym utrudnieniem jest brak dogodnych tras dla systematycznie rosnącego ruchu samochodów ciężarowych o dużej ładowności po drogach nieprzystosowanych do dużych obciążeń, co w efekcie prowadzi do szybko postępującej dewastacji nawierzchni przy niewystarczających środkach na utrzymanie i remonty kapitalne dróg. Również przy remontach dróg należałoby zwrócić uwagę na ich poszerzenie, bądź przynajmniej o odpowiednie zagospodarowanie poboczy.

Do najważniejszych działań, których realizację planuje się w ciągu najbliższych lat, trzeba zaliczyć:

- realizacja sprawnego systemu powiązań drogowych w południowo-zachodniej części województwa poprzez budowę lub modernizację dróg: Zgorzelec/Görlitz – Lubań – Jelenia Góra,
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 296 od drogi krajowej nr 30 do autostrady A4 (inwestycja zrealizowana),

- przebudowa drogi powiatowej nr 2273D Bolesławiec – Lubań (dł. 11,2 km) – wykonanie poszerzeń istniejącej nawierzchni do szerokości 6,0 m, korekta łuków, wykonanie chodników w terenie zabudowanym, zatok autobusowych oraz odwodnienie drogi,
- przebudowa drogi powiatowej nr 2465D Kościelniki Dolne – Szyszkowa – Leśna (dł. 6,4 km) – wykonanie miejscowo chodników, zatok autobusowych regulacja poboczy, remont mostów,
- przebudowa drogi powiatowej nr 2456D Olszyna Radostów – Nawojów Śląski (dł. 12 km) – wykonanie nawierzchni, odwodnienia, regulacja poboczy,
- przebudowa drogi gminnej Dymińsko Dolna w Uniegoszczy, lata 2013–2016, Gmina Lubań,
- przebudowa drogi w Radostowie Średnim (dz. Nr 313, 314, 308), lata 2013–2016,
- przebudowa drogi w Pisarzowicach (dz. Nr 86), lata 2013–2016,
- należy przewidzieć remonty i modernizacje istniejących odcinków dróg i ciągów komunikacyjnych do parametrów właściwych klas technicznych.

Wraz z gwałtownym rozwojem komunikacji samochodowej w Polsce nastąpiły znaczące zmiany klimatu akustycznego. Konsekwencją przyrostu liczby pojazdów samochodowych jest zwiększony stopień obciążenia środowiska hałasem drogowym. Nadmierna emisja hałasu komunikacyjnego spowodowała wzrost uciążliwości na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych. Jednym ze sposobów zmniejszenia hałasu związanego z ruchem drogowym jest zastosowanie **ekranów akustycznych.** Projektując nową zabudowę należy zapewnić odpowiednią osłonę akustyczną dla budynków, stosownie do postanowień § 325 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1422).

W związku z powyższym ustala się:

- usprawnienie funkcjonowania transportu przy rosnącej liczbie pojazdów,
- skrócenie czasu przejazdu pomiędzy poszczególnymi miejscowościami,
- poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- zapewnienie lepszych połączeń z drogami krajowymi, wojewódzkimi oraz pomiędzy poszczególnymi miejscowościami.

Kierunki rozwoju systemów transportu w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Perspektywa 2020:

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego przedstawiono wizję rozwoju przestrzennego w sferze osadniczej, poprzez następujący zapis:

„Decydujący udział w rozwoju przestrzennym regionu, przy uwzględnieniu wymogów utrzymania najcenniejszych zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz ich przyjaznego dla osadnictwa udostępniania, mają:

1) ***obszary i pasma integracji i intensyfikacji wielofunkcyjnego rozwoju;***
2) *strefy intensywnej gospodarki rolnej;*
3) *strefy rozwoju turystyki międzynarodowej, krajowej, międzyregionalnej i regionalnej."*

Teren gminy Lubań zaliczono do ***obszarów i pasm integracji i intensyfikacji wielofunkcyjnego rozwoju.***

Następnie przedstawiono wizję rozwoju przestrzennego w sferze technicznej poprzez m.in. takie zapisy jak:

„Sprawny, regionalny system dróg o znaczeniu krajowym i wojewódzkim przyczynia się do rozwoju struktur osadniczych, postępującego w nawiązaniu do rozbudowywanej sieci powiązań wewnętrznych, gwarantujących wysoką mobilność mieszkańców. Obszary i pasma osadnicze, charakteryzujące się największym potencjałem dla intensyfikacji wielofunkcyjnego rozwoju regionu, są dobrze skomunikowane, co umożliwia płynny przepływ ludzi i dóbr, a tym samym wzmacnia jego wysoką konkurencyjność."

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego na załączniku graficznym (rysunek 29) wskazano kierunki rozwoju systemów transportu, które dotyczą również gminy Lubań, są to m.in.

- sudeckie pasmo poprawy dostępności komunikacyjnej,
- obszary i pasma o największym potencjale dla intensyfikacji wielofunkcyjnego rozwoju (ryc.5.1).

Ryc. 5.1 Kierunki rozwoju systemów transportu

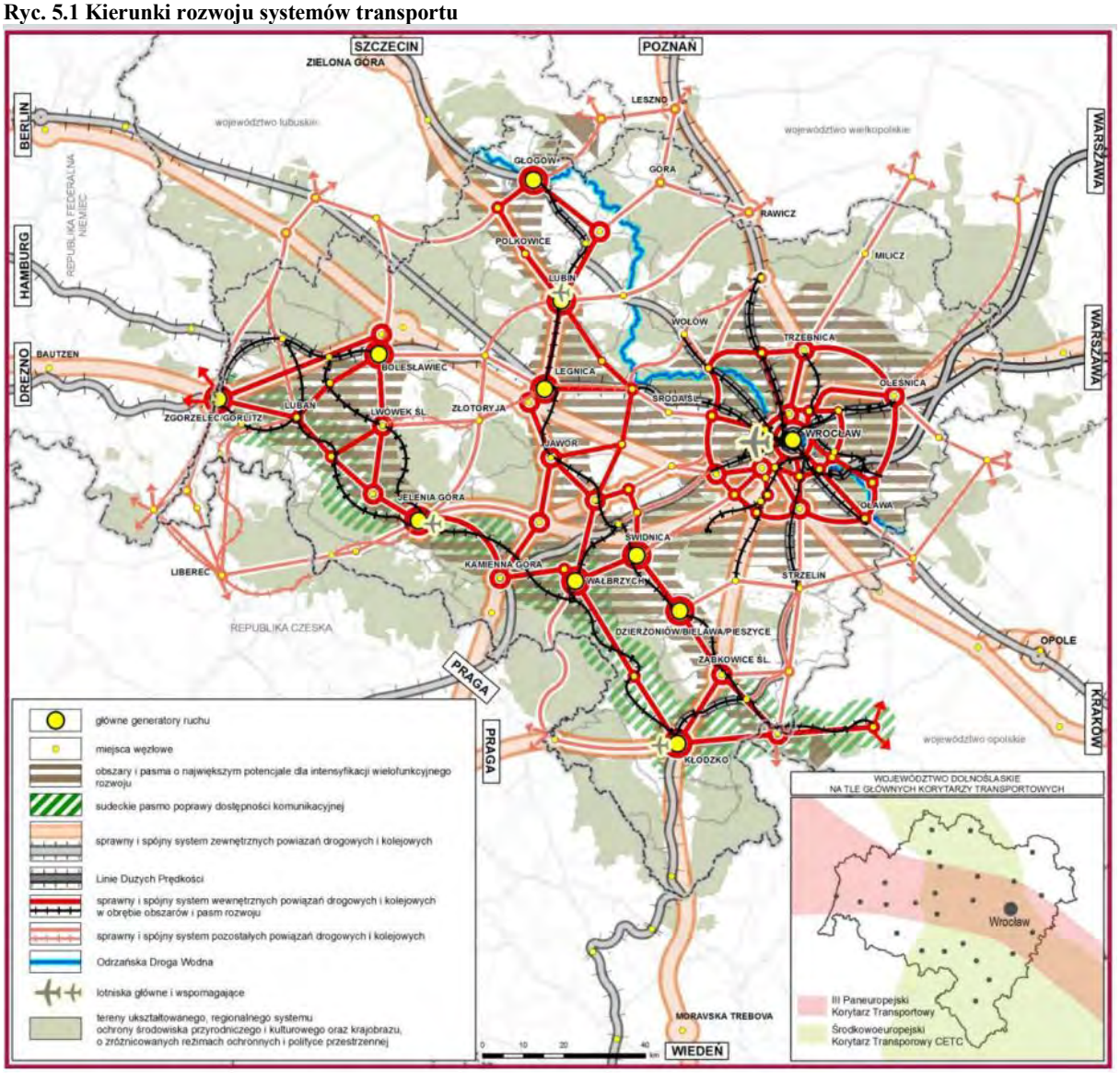

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Poniżej został przedstawiony podział dróg na układ drogowy nadrzędny, podstawowy i uzupełniający, którego dokonano ze względu na kategorie dróg i znaczenie strategiczne dla gminy.

5.1.1 Układ nadrzędny

Obecnie na układ komunikacyjny nadrzędny gminy Lubań składają się:

- droga krajowa nr 30 (GP) – granica państwa – Zgorzelec – Lubań – Jelenia Góra,
- droga wojewódzka nr 296 (G) – Kożuchów (DW297) – Żagań – Iłowa – Ruszów – Węgliniec – A4 (węzeł Godzieszów) – Lubań (DK30),
- droga wojewódzka nr 357 (G) – Radomierzyce (DW352) – Lubań – Nowogrodziec – Zebrzydowa – Osiecznica (DW350),

- droga wojewódzka nr 393 (G) – Lubań (DW357) – Leśna (DW358).

Droga krajowa nr 30

Zalecenia Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad we Wrocławiu:

Dla drogi krajowej nr 30 uwzględnia się możliwość jej dalszej przebudowy i rozbudowy na warunkach technicznych, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane [18](t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1332 ze zm.) oraz § 4 Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (tj. Dz. U. z 2016 r., poz.124) zwany dalej Rozp. MTiGM.

Przy zagospodarowaniu terenów położonych wzdłuż drogi krajowej nr 30 należy uwzględnić:

- ✓ obsługę komunikacyjną nowych obiektów oraz budowę i rozbudowę istniejących skrzyżowań w strefie oddziaływania planowanych inwestycji należy dostosować do zasad określonych w § 9 ust. 1 Rozp. MTiGM, z maksymalnym ograniczeniem zjazdów bezpośrednich do drogi krajowej,
- ✓ zasady obsługi komunikacyjnej – obsługa terenów z dróg niższych kategorii poprzez układ dróg wewnętrznych lub służebność. Podłączenie do drogi krajowej poprzez istniejące skrzyżowania z drogami publicznymi i istniejące zjazdy publiczne z wyeliminowaniem możliwości dodatkowych zjazdów bezpośrednich wynikających z podziału terenu lub funkcji o różnym sposobie zagospodarowania,
- ✓ warunki techniczne obsługi komunikacyjnej terenów należy dostosować do planowanej funkcji obiektów wraz z zabezpieczeniem wymaganych miejsc postojowych w obszarze poszczególnych terenów i działek,
- ✓ wyklucza się wyznaczanie zjazdów publicznych w obszarze oddziaływania skrzyżowań oraz w przypadkach określonych w §113 ust. 7 Rozporządzenia MTiGM,
- ✓ dla lokalizacji urządzeń obcych należy spełnić warunki określone w §140 ust. 1 Rozporządzenia MTiGM oraz art. 42 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych [19](t.j. Dz. U. z 2017, poz. 2222 ze zm.),
- ✓ w obszarze skrzyżowań i zjazdów położenie linii zabudowy wymaga zapewnienia pola widoczności wg § 168 Rozporządzenia MTiGM.

Przy lokalizowaniu zabudowy wzdłuż drogi krajowej, należy uwzględnić następujące odległości, z uwzględnieniem potencjalnych stref uciążliwości dróg:

- ✓ minimalna dopuszczalna odległość obiektów budowlanych od zewnętrznej docelowej krawędzi jezdni drogi wynosi – 25,0 m poza terenem zabudowy, 10,0 m w terenie zabudowy,
- ✓ zalecane minimalne dopuszczalne odległości obiektów z pomieszczeniami na pobyt ludzi w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej od dróg publicznych wynoszą:

Tab. 5.2 Zalecane minimalne dopuszczalne odległości obiektów z pomieszczeniami na pobyt ludzi w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej od drogi publicznej

Klasa techniczna	Budynki jednokondygnacyjne	Budynki wielokondygnacyjne	Szpitale, sanatoria i inne wymagające szczególnej ochrony
GP	50	70	200

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GDDKiA we Wrocławiu

- ✓ strefa uciążliwości drogi jest to pas terenu narażony na szkodliwe działanie hałasu, spalin i innych elementów toksycznych. Odległości granicy tej strefy od krawędzi jezdni w uzależnieniu od wielkości natężeń ruchu na drodze wynoszą:

Tab. 5.3 Odległości granicy strefy uciążliwości od krawędzi jezdni w uzależnieniu od wielkości natężeń ruchu na drodze

Klasa techniczna	Średnioroczny 1000	2000	5000	10000
GP i G	50	80	160	200

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GDDKiA we Wrocławiu

Lokalizacja budynków w strefie wymaga zastosowania w tych obiektach zabezpieczeń, wymaganych odpowiednimi przepisami prawa budowlanego – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1422) lub założenia elementów osłonowo-ekranujących staraniem Inwestora danego obiektu.

Wielkość ruchu drogowego na drodze krajowej nr 30 wg Generalnego Pomiaru Ruchu 2010 w granicach gminy Lubań wynosi – 4960–6853 poj./dobę.

Drogi wojewódzkie

W ostatnich latach trwały prace nad przebudową drogi nr 296 w ramach projektu ujętego w „Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego" jako zadanie inwestycyjne pn.: „Usprawnienie połączeń z drogami krajowymi i autostradami – przebudowa drogi wojewódzkiej nr 296 od drogi krajowej nr 30 do autostrady A4".

Zmodernizowana droga to nie tylko podwyższenie standardów technicznych drogi, ale również zwiększenie bezpieczeństwa kierowców i mieszkańców gminy Lubań.

Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu zaleca dla dróg wojewódzkich nr 357 i 393 oraz przebudowanego odcinka drogi nr 296:

- linie rozgraniczające dróg wojewódzkich pozostają w dotychczasowej szerokości pasa drogowego,
- linia zabudowy dla nowych obiektów w odległości co najmniej 8 m od zewnętrznej krawędzi jezdni dróg wojewódzkich na obszarze zabudowy i odpowiednio 20 m poza obszarem zabudowy,
- obsługa komunikacyjna obszarów przyległych poprzez istniejące skrzyżowania i zjazdy,
- dopuszcza się lokalizację nowych zjazdów – zgodnie z przepisami odrębnymi,
- dopuszcza się lokalizację nośników reklamowych, tymczasowych obiektów usługowo-handlowych, urządzeń technicznych, zieleni oraz infrastruktury technicznej w pasie drogowym – zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ponadto należy podkreślić, że stan techniczny **drogi wojewódzkiej nr 357** jest zły i wymaga pilnego remontu. W tym celu należałoby podjąć odpowiednie prace modernizacyjne i naprawcze. Obecny stan techniczny drogi uniemożliwia korzystanie z niej w pełnym zakresie. Ponieważ opisane działania należą do obowiązków samorządu województwa, jedynym działaniem, jakie może podjąć samorząd lokalny, będzie popieranie inicjatywy oraz działalność lobbingowa.

Obwodnica miasta Lubań

Przez obszar objęty granicami gminy przebiega, ujęta w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, obwodnica Lubania w ciągu drogi krajowej nr 30. W/w zamierzenie nie zostało wprowadzone do Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015 (przyjęty uchwałą Rady Ministrów nr 10/2011 z dnia 25 stycznia 2011), ani do Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) więc nie jest znany termin jego realizacji.

W związku z powyższym przedstawiony w Studium przebieg obwodnicy należy traktować jako orientacyjny z możliwością modyfikacji. Ostateczny wariant będzie opracowany po dokonaniu odpowiednich badań, w tym przeprowadzenia analizy warunków środowiskowych, ruchowych i ekonomicznych. Budowa obwodnicy powinna zapewnić spójność całego układu drogowego.

5.1.2 Układ podstawowy

Do podstawowego układu komunikacyjnego zaliczono następujące drogi powiatowe klasy Z (zbiorcza):

- 2242D (Kościelniki Dolne – Jałowiec – Lubań),
- 2455D (Nawojów Łużycki – Henryków Lubański),
- 2456D (Olszyna – Radostów – Nawojów Śląski),
- 2331D (Lubań (**ul. Dolna - 0,335km**) – Uniegoszcz – Nawojów Śląski),
- 2459D (Pisarzowice – Nowa Karczma),
- 2465D (Kościelnik – Szyszkowa – Leśna),
- 2273D (Bolesławiec – Lubań **(ul. Różana, Lwówecka - 1,88km)).**

Szerokość drogi powiatowej klasy Z w liniach rozgraniczających, zarówno poza terenem zabudowy i nie przeznaczonym pod zabudowę, jak i na terenach zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, nie powinna być mniejsza niż 20–30 m (Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (tj. Dz. U. z 2016 r., poz.124).

Wieloletni Program Inwestycyjny Powiatu Lubańskiego na lata 2011–2019 zakłada wymagane do realizacji zadania rezerwowe w infrastrukturze drogowej:

- przebudowa drogi powiatowej nr 2273D Bolesławiec – Lubań (dł. 11,2 km) – wykonanie poszerzeń istniejącej nawierzchni do szerokości 6,0 m, korekta łuków, wykonanie chodników w terenie zabudowanym, zatok autobusowych oraz odwodnienie drogi,
- przebudowa drogi powiatowej nr 2465D Kościelniki Dolne – Szyszkowa – Leśna (dł. 6,4 km) – wykonanie nawierzchni, miejscowo chodników, zatok autobusowych, regulacja poboczy, remont mostów,

- przebudowa drogi powiatowej nr 2456D Olszyna – Radostów – Nawojów Śląski (dł. 12 km) – wykonanie nawierzchni, odwodnienia, regulacja poboczy.

Program Ochrony Środowiska Powiatu Lubańskiego na lata 2013–2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020 zakłada realizację poniższych zadań z zakresu infrastruktury drogowej:

- przebudowa drogi gminnej Dymińsko Dolna w Uniegoszczy, lata 2013–2016, Gmina Lubań,
- przebudowa drogi Radostów Średni (dz. Nr 313, 314, 308), lata 2013–2016,
- przebudowa drogi Pisarzowice (dz. Nr 86), lata 2013–2016.

5.1.3 Układ uzupełniający

Na układ uzupełniający składają się drogi gminne (klasy L), które zapewniają obsługę poszczególnych miejscowości gminy. W zakresie tego układu znajdują się również drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych. W celu usprawnienia ruchu gminnego i międzygminnego, należy dążyć do przebudowy i remontów dróg gminnych. Bardzo ważne jest utrzymanie tych dróg w należytym stanie. Priorytetowo powinny być remontowane drogi obsługujące największą ilość mieszkańców i leżące na obszarach o największej w skali gminy aktywności gospodarczej oraz odcinki o największych zagrożeniach funkcjonowania ruchu.

Uwzględniając możliwości finansowe samorządów, należy dążyć do budowy układu dróg rowerowych, z wykorzystaniem sieci dróg lokalnych wraz z siecią parkingów i wypożyczalni oraz przechowalni rowerów. Ścieżki rowerowe mogą być realizowane w postaci wydzielonych ścieżek oraz ulic ruchu mieszanego. Istotna jest budowa parkingów, stojaków i wiat dla rowerów przed obiektami użyteczności publicznej, punktami usługowymi, sklepami oraz w obrębie terenów rekreacyjno-wypoczynkowych.

Układ komunikacyjny na terenie gminy tworzą również drogi o nawierzchni asfaltowej, nieposiadające statusu dróg publicznych, które w przyszłości na podstawie uchwały Rady Gminy mogą być zaliczone do kategorii dróg publicznych. Zgodnie z art. 7 ustawy o drogach publicznych *„do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych. Zaliczenie do kategorii dróg gminnych następuje w drodze uchwały Rady Gminy po zasięgnięciu opinii właściwego zarządu powiatu. Ustalenie przebiegu istniejących dróg gminnych następuje w drodze uchwały Rady Gminy”*.

Do dróg nieposiadających statusu dróg publicznych, które gmina chciałaby uczynić drogami publicznymi, można zaliczyć drogi znajdujące się w tabeli 5.4.

Tab. 5.4 Wykaz dróg nieposiadających statusu dróg publicznych, przewidywanych do włączenia do statusu dróg publicznych

Miejscowość	Numer działki
Radogoszcz	522/1; 334; 483; 363/2; 166/1; 72/1; 135; 23; 185; 55
Kościelnik	637/4; 546; 639; 542
Kościelniki Dolne	36/2; 36/3; 149/2;
Nawojów Śląski	447; część działki 445/7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań

Dopuszcza się także na zmianę innych dróg nieposiadających statusu dróg gminnych na drogi publiczne.

W planach odnowy poszczególnych miejscowości przewidziano remonty dróg gminnych i powiatowych we wsi Kościelnik, Uniegoszcz, Henryków Lubański.

Projektowane drogi do obsługi terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych

Na rysunku Studium wyznacza się projektowane drogi do obsługi terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych, których dokładny przebieg zostanie określony w miejscowych planach zagospodarowania terenu. Za zgodne z ustaleniami niniejszego studium uznaje się ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zmieniające przebieg zaproponowanych dróg.

Z uwagi, iż projektowane drogi przebiegają wzdłuż drogi krajowej nr 30, przy projektowaniu zagospodarowania terenu należy wziąć pod uwagę niżej wymienione warunki:

1) Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 124) droga krajowa nr 30 klasy GP powinna mieć powiązania z drogami klasy Z (wyjątkowo klasy L) i drogami wyższych klas, a odstępy między skrzyżowaniami (węzłami) nie powinny być mniejsze niż 1000 m.
2) Należy wyeliminować możliwości dodatkowych zjazdów bezpośrednich wynikających z podziału terenu lub funkcji o różnym sposobie zagospodarowania.

Realizacja ww. dróg nie jest staraniem i kosztem gminy, należała będzie do właścicieli gruntów projektowanej zabudowy. Jednak w zależności od możliwości finansowych gminy nie wyklucza się jej udziału przy ww. inwestycjach.

5.2 Układ kolejowy

Przez teren gminy przebiegają zelektryfikowane linie kolejowe Lubań – Węgliniec (nr 279) oraz Wrocław Świebodziński – Zgorzelec (nr 274) (na odcinku Lubań – Zgorzelec niezelektryfikowana), a także w całości niezelektryfikowana linia kolejowa Lubań – Leśna (nr 337), na której przewozy pasażerskie są zawieszone. W 2008 r. linię nr 337 wyremontowano, po czym otwarto ją dla ruchu towarowego.

W PZPWD przewidziano następujące działanie: „wykorzystanie istniejących oraz o ruchu zawieszonym, linii kolejowych jako ważnego elementu aktywizacji turystycznej obszaru pogranicza", które będzie realizowane poprzez działanie „Postulowana Kolejowa Pętla Izerska".

5.3 Szlaki turystyczne

„Koncepcja Subregionalnego Produktu Turystycznego Subregionu Nysa – Kwisa – Bóbr" proponuje nowe szlaki turystyczne zlokalizowane na terenie gminy Lubań, których realizacja mogłaby wpłynąć na poprawę infrastruktury turystycznej (tab.5.5).

Tab. 5.5 Planowane szlaki turystyczne w gminie Lubań, wspierające rozwój turystyki w regionie

Szlak turystyczny	Przebieg na terenie gminy	Przebieg całej trasy	Zapotrzebowanie w infrastrukturę turystyczną przy trasie
Piesze			
Gminna pętla	Uniegoszcz – Radostów Średni – Mściszów – Radostów Dolny – Nawojów Śląski – Nawojów Łużycki – Radogoszcz – Henryków Lubański – Pisarzowice	Uniegoszcz – Radostów Średni – Mściszów – Radostów Dolny – Nawojów Śląski – Nawojów Łużycki – Radogoszcz – Henryków Lubański – Pisarzowice	- wytyczenie szlaku -tablice informacyjne - oznakowanie ciekawych miejsc na szlaku - wytyczenie miejsc postojowych w połączeniu z małą architekturą - miejsca parkingowe na trasie szlaku
Rowerowe			
Gminna pętla	Uniegoszcz – Radostów Średni – Mściszów – Radostów Dolny – Nawojów Śląski – Nawojów Łużycki – Radogoszcz – Henryków Lubański – Pisarzowice	Uniegoszcz – Radostów Średni – Mściszów – Radostów Dolny – Nawojów Śląski – Nawojów Łużycki – Radogoszcz – Henryków Lubański – Pisarzowice	- wytyczenie szlaku - tablice informacyjne - oznakowanie ciekawych miejsc na szlaku - wytyczenie miejsc postojowych w połączeniu z małą

			architekturą - miejsca parkingowe na trasie szlaku
Konne			
Szlakiem myśliwskich ambon	Radostów Górny – Radostów Średni – Radostów Dolny – Mściszów – Nawojów Śląski – Nawojów Łużycki – Radogoszcz – Henryków Lubański – Pisarzowice	Radostów Górny – Radostów Średni – Radostów Dolny – Mściszów – Nawojów Śląski – Nawojów Łużycki – Radogoszcz – Henryków Lubański – Pisarzowice	- wytyczenie szlaku - tablice informacyjne - oznakowanie ciekawych miejsc na szlaku - wytyczenie miejsc postojowych w połączeniu z małą architekturą - miejsca parkingowe na trasie szlaku

Źródło: „Koncepcja Subregionalnego Produktu Turystycznego Subregionu Nysa – Kwisa – Bóbr"

5.4 Infrastruktura techniczna

5.4.1 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Program Ochrony Środowiska Powiatu Lubańskiego na lata 2013–2016, w harmonogramie zadań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, uwzględnił poniższe zadania środowiskowe:

- sukcesywna modernizacja i budowa systemów kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi, na lata 2013–2020,
- wsparcie finansowe dla gospodarstw realizujących przydomowe oczyszczalnie ścieków, na lata 2013–2020,
- edukacja mieszkańców gmin w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego (propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody), na lata 2013–2020,
- rozpoznanie problemu starych studni gospodarskich – ewidencja i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem, na lata 2013–2020,
- organizacja cyklu spotkań z rolnikami w zakresie propagowania tzw. dobrych praktyk rolniczych, w celu zmniejszenia zanieczyszczeń obszarowych przez związki biogenne, na lata 2013–2020.

W niedalekiej przyszłości w planach gminy jest zwodociągowanie miejscowości Nawojów Łużycki i Mściszów.

W PZPWD ujęto działanie: „Zapewnienie wszystkim niezawodnych dostaw wody pitnej w odpowiedniej ilości oraz jakości oraz budowa i rozbudowa infrastruktury dla odprowadzania i oczyszczania ścieków", do którego przyporządkowano zadanie: „Budowa,

rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji w aglomeracjach zgodnie z KPOŚK, w tym: aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia Traktatu Akcesyjnego wyznaczone na terenie woj. dolnośląskiego (110 aglomeracji).”

Na dzień sporządzania studium w granicach administracyjnych gminy Lubań objęta kanalizacją zbiorczą jest tylko cześć miejscowości Pisarzowice. Na pozostałym obszarze gminy nie ma zorganizowanej gospodarki ściekowej. Ścieki sanitarne z gospodarstw domowych odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych. Ponadto niektóre gospodarstwa domowe posiadają przydomowe oczyszczalnie ścieków, które umożliwiają bezpieczne odprowadzanie ścieków oczyszczonych z nieruchomości.

W planach gminy jest realizacja kontenerowych oczyszczalni ścieków. Swoje zastosowanie znajdują one wszędzie tam, gdzie ścieki nie mogą być odprowadzane do kanalizacji publicznej lub gdy wybudowanie takiej kanalizacji byłoby o wiele kosztowniejsze i trudniejsze z technicznego punktu widzenia.

Ponadto, zaleca się uzbrojenie terenów inwestycyjnych, wyznaczonych pod działalność gospodarczą w Henrykowie Lubańskim, Pisarzowicach i Jałowcu w sieć wodno-kanalizacyjną. W miejscach tych planuje się docelowo lokalizację strefy ekonomicznej.

5.4.2 Gospodarka odpadami

Gmina Lubań nie posiada własnego składowiska odpadów komunalnych. Wszystkie odpady z terenu gminy trafiają obecnie na międzygminne składowisko odpadów w Księgnikach. Na terenie gminy Lubań źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe i niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, parków, cmentarzy i targowisk,
- ulice i place,
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Tab. 5.6 Prognoza wytwarzania odpadów komunalnych na terenie gminy Lubań

Rodzaje odpadów	[Mg]	
	2014 r.	2018 r.
Odpady kuchenne	212	214
Odpady ogrodowe	46	48
Odpady z terenów zielonych	21	22
Papier i tektura opakowaniowa	78	85
Pozostały papier i tektura	116	125

Rodzaje odpadów	[Mg]	
	2014 r.	2018 r.
Wielomateriałowe	68	71
Tworzywa sztuczne opakowaniowe	90	93
Pozostałe tworzywa sztuczne	77	81
Szkło opakowaniowe	101	104
Pozostałe szkło	17	18
Opakowania żelazne	31	32
Pozostałe metale żelazne	10	11
Opakowanie nieżelazne	13	13
Pozostałe metale żelazne	5	5
Odpadowe tekstylia	14	14
Odpadowe drewno	23	24
Odpady niebezpieczne	9	9
Odpady mineralne	336	379
Odpady z targowisk	21	22
Odpady ze sprzątania ulic	14	15
Odpady wielkogabarytowe	71	75
Razem	**1373**	**1460**

Źródło: Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lubań na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018

Tab. 5.7 Harmonogram rzeczowo-finansowy Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lubań

Lp.	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za wykonanie zadania	Okres realizacji	Koszt ogółem [zł]	Źródło finansowania
1	Opracowanie i realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Gmina, właściciele nieruchomości	2011-2018	294147	Środki własne WFOŚiGW
2	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu opadów oraz właściwego postępowania z poszczególnymi rodzajami odpadów	Gmina, Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej O/MiPBP w Lubaniu, organizacje pozarządowe	2011-2018	40000	Środki własne WFOŚiGW, fundusze UE
3	Prowadzenie okresowych badań ilości i morfologii powstających odpadów komunalnych, szczególnie w odniesieniu do większych inwestycji infrastrukturalnych ubiegających się o wsparcie finansowe ze środków publicznych	Gmina, Zakład Gospodarki i Usług Komunalnych Sp. z o.o., podmioty gospodarcze	2011-2018	50000	Środki własne WFOŚiGW,
4	Usprawnienie gospodarki odpadami komunalnymi, obejmujące działania w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych (w tym odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów niebezpiecznych występujących w masie odpadów komunalnych), przetwarzania odpadów w celu przygotowania ich do odzysku lub unieszkodliwiania	Gmina, związki gminne	2011-2018	150000	Środki własne WFOŚiGW, środki pomocowe UE
5	Rozbudowa systemu zbierania odpadów opakowaniowych, budowlanych i wielkogabarytowych z gospodarstw domowych	Gmina, związki międzygminne	2011-2018	b. d.	Środki organizacji odzysku, środki własne
6	Rozbudowa systemu segregacji i kontroli odpadów szczególnie niebezpiecznych	Gminy, związki gminne	2014-2018	100000	Środki własne WFOŚiGW, środki pomocowe UE
7	Likwidacja tzw. „dzikich składowisk odpadów”	Gmina	2010-2017	70000	Środki własne WFOŚiGW
8	Sporządzenie sprawozdań z realizacji planu gospodarki odpadami	Gmina	Cyklicznie co 2 lata	-	-

Lp.	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za wykonanie zadania	Okres realizacji	Koszt ogółem [zł]	Źródło finansowania
9	Rozbudowa systemu zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych	Gmina, związki międzygminne	2011-2014	100000	Środki własne inwestorów WFOŚiGW, środki pomocowe UE
10	Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, odbierania transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych	Gmina, WIOŚ	2011-2018	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lubań na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018.

„Program ochrony środowiska dla powiatu lubańskiego na lata 2013–2016 z uwzględnieniem lat 2017–2020" w harmonogramie zadań w zakresie gospodarki odpadami zaleca na najbliższe lata dla gmin powiatu lubańskiego, w tym dla gminy Lubań:

- zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- zwiększenie udziału odzysku odpadów, w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
- prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi,
- propagowanie stosowania nowoczesnych technologii skutkujących zmniejszeniem ilości wytworzonych odpadów,
- wyznaczenie i budowa regionalnych zakładów gospodarki odpadami,
- gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest,
- przygotowanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest[1],
- usuwanie wyrobów zawierających azbest.

5.4.3 Energia elektryczna

Elektroenergetyczna sieć przesyłowa

Obecnie na terenie gminy Lubań znajdują się fragmenty elektroenergetycznych linii przesyłowych:

- 400 kV relacji Mikułowa – Czarna,

[1] Rada Gminy Lubań uchwałą nr XLII/279/2013 z dnia 30 grudnia 2013 roku przyjęła „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Lubań na lata 2013-2032".

- 2 x 220 kV relacji Mikułowa – Polkowice (D-201 i D-202),
- 2 x 220 kV relacji Mikułowa – Świebodzice (D-203 i D-204).

Wzdłuż ww. linii należy uwzględnić pasy technologiczne o szerokości odpowiednio 100 metrów (po 50 metrów od osi linii w obu kierunkach), 50 metrów (po 25 metrów od osi linii w obu kierunkach), 70 metrów (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach), dla których obowiązują ograniczenia użytkowania i zagospodarowania terenu. Dla terenów znajdujących się w pasie technologicznym obowiązują ustalenia dotyczące ograniczeń ich użytkowania i zagospodarowania zgodnie z przepisami szczególnymi.

Skonkretyzowanie odległości zakazu lokalizowania zabudowy powinno odbyć się w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poprzez odpowiednie zapisy oraz ustalone linie zabudowy.

Wymienione linie są ważnymi elementami sieci przesyłowej krajowego systemu elektroenergetycznego, umożliwiającymi przesył mocy do elektroenergetycznych stacji 400/220/110 kV. Ze stacji tych energia elektryczna dosyłana jest poprzez sieć dystrybucyjną (obiekty o napięciu 110 kV i niższym) do odbiorców.

ZADANIA UJĘTE W PZPWD DOTYCZĄCE ROZBUDOWY I MODERNIZACJI OBIEKTÓW I SIECI ELEKTROENERGETYCZNYCH

Tab. 5.8 Zadania dotyczące rozbudowy i modernizacji obiektów i sieci elektroenergetycznych

Lp.	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
1.	Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej relacji Mikułowa - Świebodzice trasa istniejącej linii 220 kV (z jednym torem pracującym czasowo na napięciu 220 kV)	gm. Sulików, Platerówka i Siekierczyn, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, Lwówek Śląski i Wleń, gm. Pielgrzymka, m. i gm. Świerzawa i Bolków, gm. Paszowice i Stare Bogaczowice, m. Świebodzice, gm. Świdnica	PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.
2.	Budowa dwutorowej linii 400 kV: relacji Mikułowa - Świebodzice trasa istniejącej linii 220 kV (z jednym torem pracującym czasowo na napięciu 220 kV)	gm. Sulików, Platerówka i Siekierczyn, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, Lwówek Śląski i Wleń, gm. Pielgrzymka, m. i gm. Świerzawa i Bolków, gm. Paszowice i Stare Bogaczowice, m. Świebodzice, gm. Świdnica	PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.

3.	Modernizacja linii 400 kV relacji Mikułowa – Czarna - Joachimów	gm. Sulików, Platerówka, Siekierczyn, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, Lwówek Śląski, gm. Pielgrzymka, Zagrodno, Złotoryja, Krotoszyce, Legnickie Pole, Ruja, m. i gm. Prochowice, Ścinawa, gm. Lubin, m. i gm. Środa Śląska, gm. Miękinia, m. i gm. Oborniki Śląskie, gm. Wisznia Mała, Długołęka, Oleśnica, m. i gm. Bierutów	PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.
4.	Instalacja przesuwników fazowych na linii Mikułowa - Hangenwerder (przy stacji Mikułowa) relacji Mikułowa - Polkowice-Leszno - Plewiska wraz z wymianą przewodów roboczych na wysokotemperaturowe – po 2020 r.	gm. Sulików, Platerówka, Siekierczyn i Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, gm. Bolesławiec, Warta Bolesławiecka i Chojnów, m. i gm. Chocianów i Polkowice, gm. Grębocice i Pęcław	PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.
5.	Budowa nowej stacji Lubań Wschód	gm. Lubań	TAURON Dystrybucja S.A. Przedsiębiorstwo Energetyczne „ESV" S.A. Siechnice ENEA - Operator Spółka z o.o. ENERGA - Operator S.A. Gdańsk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Perspektywa 2020"

Aktualny plan inwestycyjny, jak i plan rozwoju sieci przesyłowej krajowego systemu elektroenergetycznego, przewiduje budowę lub przebudowę linii 400 kV Mikułowa – Czarna na linię 2 x 400 kV oraz linii 2 x 220 kV Mikułowa – Świebodzice na linie 2 x 400 kV.

Na rysunku studium wskazano schemat przebiegu projektowanych linii. Ostateczny przebieg będzie wynikową uwarunkowań zewnętrznych determinujących przebieg linii elektroenergetycznych, w szczególności wynikających z uwarunkowań środowiskowych i społeczno-ekonomicznych.

Ponadto:

Dopuszcza się odbudowę, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę istniejących linii 400 kV, 2 x 220 kV oraz nowych linii 2 x 400 kV. Realizacja inwestycji nie wyłącza możliwości rozmieszczenia słupów oraz podziemnych, naziemnych lub nadziemnych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z linii w innych niż dotychczasowych miejscach.

Ustala się możliwość eksploatacji i modernizacji istniejących elektroenergetycznych linii przesyłowych oraz nowych linii po ich wybudowaniu.

Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna

Do linii dystrybucyjnych o wysokim napięciu możemy zaliczyć:

- 2 x 110 kV relacji Mikułowa – Bolesławiec (S-304 i S-303),
- 110 kV relacji Lubań – Lwówek Śląski (S-333) wraz z projektowanym GPZ,
- 110 kV relacji Mikułowa – Nowogrodziec (S-302) (aktualnie nieczynna, w planach jest jej modernizacja).

Dla linii dystrybucyjnych dopuszcza się zmianę istniejących tras oraz realizację nowych linii nie kolidujących z zainwestowaniem usytuowanym w niniejszym studium.

5.4.4 Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Granica Państwa – Jeleniów – Dziwiszów o średnicy nominalnej DN 500 oraz ciśnieniu MOP 8,4 MPa oraz gazociąg podwyższonego średniego ciśnienia relacji Jeleniów – Dziwiszów, DN 250, PN 1,6 MPa.

W związku z powyższym, dla wyżej wymienionych sieci określa się strefę kontrolowaną, ustaloną w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r. poz. 640):

- dla gazociągu DN 500 – strefę kontrolowaną w wielkości 8 m (po 4 m od osi gazociągu) (zgodnie z załącznikiem nr 2 tab.3 do ww. Rozporządzenia),
- dla gazociągu DN 250 – strefę kontrolowaną wg załączonej tabeli (zgodnie z załącznikiem nr 2 tab.1 do ww. Rozporządzenia).

Tab. 5.9 Szerokość strefy kontrolowanej dla gazociągu DN 250.

Lp.	Rodzaj obiektu terenowego	Średnica DN≤300 Ciśn. PN 1,6 MPa	Licząc od gazociągu do
1	Miasta i zespoły wiejskich budynków mieszkalnych o zwartej zabudowie	20 m	linii zwartej zabudowy
2	Budynki użyteczności publicznej	25 m	granicy terenu
3	Budynki mieszkalne zabudowy jedno- i wielorodzinnej	20 m	rzutu budynku
4	Wolnostojące budynki niemieszkalne	15 m	rzutu budynku
5	Zakłady przemysłowe	20 m	granicy terenu
6	Parkingi	20 m	granicy terenu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych od Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział we Wrocławiu

Strefa kontrolowana sieci gazowej wysokiego ciśnienia, której lokalizację pokazano na rysunku studium stanowi obszar, w którym operator sieci gazowej jest uprawniony do zapobiegania działalności mogącej mieć negatywny wpływ na jej trwałość i prawidłową eksploatację.

Zaopatrzenie w gaz w gminie Lubań odbywać się będzie poprzez budowę dystrybucyjnej sieci gazowej, po spełnieniu warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia, zgodnie z ustawą Prawo energetyczne i rozporządzeniami wykonawczymi do tej ustawy.

Dla ułatwienia realizacji zaopatrzenia w gaz przy projektowaniu dróg na obszarze objętym opracowaniem, należy w liniach rozgraniczających dróg przewidzieć możliwość układania gazociągów.

Na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, ewentualne przyłącza gazowe będą realizowane do granicy działki budowlanej, gdzie należy umieścić skrzynkę z zaworem głównym, gazomierzem i inną wymaganą armaturą.

5.4.5 Zaopatrzenie w energię cieplną

Gospodarka cieplna na terenie gminy Lubań ma zdecentralizowany charakter. Oznacza to, iż oparta jest o kotłownie lokalne oraz paleniska indywidualne. Nie przewiduje się realizacji systemu centralnego zaopatrzenia w ciepło na terenie gminy Lubań.

„Program ochrony środowiska dla powiatu lubańskiego na lata 2013–2016 z uwzględnieniem lat 2017–2020” przewiduje dla wszystkich gmin powiatu lubańskiego tworzenie lokalnych sieci ciepłowniczych i podłączanie do nich budynków z indywidualnymi paleniskami domowymi.

5.4.6 Telekomunikacja

Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej ma strategiczne znaczenie dla rozwoju kraju i gminy, a stan telekomunikacji jest jednym ze standardów międzynarodowych określających poziom rozwoju społeczno-gospodarczego.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Perspektywa 2020” przewiduje kilka form rozwoju systemów telekomunikacyjnych sprzyjających rozwojowi społecznemu, gospodarczemu i sprawności zarządzania oraz wyrównaniu dysproporcji rozwojowych pomiędzy terenami wiejskimi i miejskimi i są to:

- wprowadzenie łącz bezprzewodowych dla terenów trudno dostępnych lub o małej gęstości zaludnienia,

- wprowadzenie szerokopasmowego dostępu do Internetu.

6 Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW

Jednym z istotnych elementów zrównoważonego rozwoju, przynoszących efekty ekologiczno-energetyczne jest racjonalne wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych. Odnawialne źródła energii, czyli biomasa, energia wodna, energia wiatru i energia promieniowania słonecznego mogą stanowić istotny udział w bilansie energetycznym gminy poprzez zapewnienie bezpieczeństwa i niezależności oraz przyczynić się do poprawy zaopatrzenia w energię na terenach słabo rozwiniętej sieci energetycznej.

Pod pojęciem źródeł energii odnawialnej rozumie się te zasoby naturalne, które odnawiają się w krótkim czasie i których wykorzystywanie nie doprowadzi w przyszłości do ich całkowitego wyczerpania i długotrwałego deficytu. Źródła te stanowią między innymi wiatr, promieniowanie słoneczne, woda i biomasa.

Energia wiatrowa

Wiatr definiuje się jako poziomy ruch powietrza względem powierzchni Ziemi, wywołany przez różnicę ciśnień oraz różnice w ukształtowaniu terenu. Może być on wykorzystywany między innymi do produkcji energii za pomocą turbin wiatrowych.

Wiatr jest odnawialnym źródłem energii, nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, produkcji odpadów i zanieczyszczeń, nie wiąże się też z eksploatacją zasobów. To z pozoru ekologiczne źródło energii powoduje jednak szereg problemów i negatywnie oddziałuje na środowisko przyrodnicze. Minimalna odległość, w jakiej powinno się stawiać wiatraki, zalecana przez profesorów Polskiej Akademii Nauk, wynosi co najmniej 500 m od osad ludzkich.[2] Turbiny wiatrowe często lokalizowane są jednak znacznie bliżej zabudowań, a docierający do ludzi stały monotonny hałas o niskim natężeniu może negatywnie wpływać na ich psychikę. Podobne działanie wykazuje tzw. efekt migotania. Pojawia się on głównie zimą w godzinach porannych i popołudniowych, gdy nisko położone na niebie Słońce świeci zza turbiny, a cienie rzucane przez szybko poruszające się łopaty wirnika są mocno wydłużone. Migotanie o częstotliwości powyżej 2,5 Hz, zwane efektem stroboskopowym, może potencjalnie wywołać ataki u osób chorych na epilepsję.[3] Farmy

[2] Wiatraki zbyt blisko domów, www.portalsamorzadowy.pl/prawo-i-finanse/wiatraki-zbyt-blisko-domow,35729.html (dostęp 28 lipca 2014)

[3] Oddziaływanie wiatraków, www.oddzialywaniawiatrakow.pl/oddziaływaniawiatraków,menu,49,74.html (dostęp 15 lipca 2014)

wiatrowe pociągają za sobą wysokie koszty instalacji, mimo niezbyt skomplikowanej budowy i eksploatacji wiatraków.

Budowa elektrowni wiatrowych nie pozostaje bez wpływu na krajobraz. Zajmują duże powierzchnie, a obszary odpowiednie do ich lokalizacji to często turystyczne tereny nadmorskie lub górskie, których krajobraz może ulec deformacji wskutek budowy elektrowni.

Ważnym czynnikiem warunkującym rozwój energetyki wiatrowej są występujące w danym regionie zasoby energetyczne wiatru. Bez dokładnego określenia tych zasobów (siły i kierunku wiatru w skali doby i roku), trudno dokonać prawidłowego wyboru lokalizacji farm wiatrowych. Duże zróżnicowanie siły wiatru i jej zależność od pory roku (zimą wzrasta, latem maleje) związane są z położeniem geograficznym kraju. Najlepsze warunki do pozyskiwania energii wiatru mają te obszary, na których stale występują wiatry o określonej prędkości w optymalnym przedziale od 15 do 25 m/s, jednak elektrownie są w stanie pracować już przy 5 m/s. W gminie Lubań średnia prędkość wiatru jest niska i wynosi poniżej 1,5 m/s. Przeważająca część kraju posiada korzystne warunki do rozwoju energetyki wiatrowej, jednak istnieją także obszary o warunkach mało korzystnych i niekorzystnych. Są to przede wszystkim Podlasie, południowo-wschodnia część Warmii i Mazur, Polesie oraz Śląsk. Gmina Lubań, ze względu na swoje położenie, ma niekorzystne warunki do rozwoju produkcji energii elektrycznej z zasobów wiatru. Rzeźba terenu gminy Lubań ma charakter podgórski o średnim urozmaiceniu. Do jej charakterystycznych elementów zaliczyć należy zrównania denudacyjne, ostańcowe wzniesienia bazaltowe, równiny akumulacji wodnolodowcowej oraz dolinę Kwisy z systemem teras przy korycie. Mimo, iż gmina posiada potencjalne możliwości rozwoju energetyki wiatrowej w aspekcie rzeźby terenu, to nie jest on wskazany ze względu na ochronę krajobrazu oraz dużą ilość obszarów cennych przyrodniczo, zasługujących na ochronę prawną. Nie są to jednak najważniejsze aspekty lokalizacji, jakie należy wziąć pod uwagę. Uwarunkowania ekologiczne, związane z biotycznymi komponentami środowiska i ekosystemami, pełnią zasadniczą rolę przy wyznaczaniu terenów pod budowę elektrowni wiatrowych. Barierę stanowią zarówno obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody, jak i te nimi nie objęte; są to głównie korytarze ekologiczne, cenne ekosystemy, siedliska i szlaki wędrówki awifauny, ważne dla zachowania różnorodności biologicznej. Spod lokalizacji elektrowni wiatrowych powinny zostać wykluczone przede wszystkim doliny, kompleksy leśne, zespoły wydm, śródlądowe wody powierzchniowe, tereny podmokłe oraz siedliska, żerowiska i szlaki migracyjne ptaków. Na terenie gminy Lubań wiele ptaków jest objętych ochroną i na te grupy zwierząt elektrownie wiatrowe oddziałują w największym stopniu. Ptaki, migrując, wykorzystują

prądy powietrzne, które są jednocześnie brane pod uwagę przy lokalizacji farmy wiatrowej, gdyż pozwala to na zwiększenie efektywności jej pracy. Związane z tym potencjalne oddziaływania na awifaunę skupiają się przede wszystkim na ryzyku zwiększonej śmiertelności tych zwierząt w wyniku kolizji z turbiną w czasie sezonowych lub okresowych migracji, a także fragmentacji lub całkowitej utraty siedlisk lęgowych, żerowisk i noclegowisk.

Podsumowując, na terenie gminy Lubań, ze względu na jej specyfikę, nie proponuje się powstania elektrowni wiatrowej.

Energia słoneczna

Energia słoneczna jest podstawowym źródłem energii na Ziemi. Jest ona wykorzystywana przez rośliny w procesie fotosyntezy, co stanowi jedną z najważniejszych przemian biochemicznych na świecie.

Energia słoneczna, podobnie jak inne niekonwencjonalne źródła energii, posiada szereg zalet i wad wynikających z użytkowania jej zasobów. Przede wszystkim korzystanie z niej nie prowadzi do emisji szkodliwych gazów cieplarnianych, produkcji odpadów i innych zanieczyszczeń, a eksploatacja ogniw słonecznych jest mało wymagająca - kolektory i ogniwa należy jedynie regularnie czyścić. Polska była jednym z pierwszych krajów w Europie, która wykorzystała kolektory w rolnictwie w celu suszenia pasz objętościowych w okresie maksymalnego nasłonecznienia.

Niestety mimo bardzo ważnych zalet, energia słoneczna posiada także wady związane głównie z kosztami oraz dobową i sezonową zmiennością promieniowania słonecznego. Wysokie ceny urządzeń produkujących ten rodzaj energii związane są z wykorzystywanymi w ogniwach fotowoltaicznych drogimi kryształkami krzemu, wytwarzanymi w próżni w temperaturze około 1500°C. Stale rosnąca efektywność technologii jest ogromną szansą na obniżanie kosztów związanych z urządzeniami do przetwarzania energii Słońca. Problemem jest również magazynowanie energii pozyskanej ze Słońca, obecne technologie pozwalają na przetrzymywanie jej maksymalnie 2 dni.

Rozwój energetyki słonecznej uzależniony jest od położenia geograficznego, a co za tym idzie od warunków klimatycznych, m.in. lokalnego nasłonecznienia terenu (ilości dni słonecznych w roku), które bezpośrednio przekłada się na ilość energii możliwej do wytworzenia przez kolektory słoneczne i panele fotowoltaiczne na jednostkę powierzchni w ciągu roku. Analizując mapy Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej ukazujące poziom usłonecznienia, w gminie Lubań najlepsze warunki do pozyskiwania energii

słonecznej panują latem i wiosną, przez około 1440–1560 godzin rocznie (średnioroczna liczba godzin słonecznych w Polsce wynosi 1600 h), co daje około 60–65 dni słonecznych w roku. Średni roczny poziom nasłonecznienia wynosi 900 kWh/m^2; wartość ta kształtuje się poniżej średniej dla Polski, która wynosi ok. 1000 kWh/m^2. Dzięki wprowadzaniu coraz nowocześniejszych technologii, wykorzystanie energii promieniowania słonecznego jest coraz bardziej efektywne energetycznie i ekonomicznie nawet na obszarach, gdzie poziomy usłonecznienia i nasłonecznienia są silnie zróżnicowane w ciągu roku i kształtują się na poziomie niższym niż średni w porównaniu z resztą kraju.

Analizując obszar gminy Lubań pod powstanie potencjalnej elektrowni fotowoltaicznej przeanalizowano wiele aspektów mających wpływ na wydajność omawianych przedsięwzięć oraz mogących negatywnie oddziaływać na środowisko i społeczność lokalną. Przede wszystkim idealną orientacją elektrowni fotowoltaicznej jest kierunek południowy, dzięki czemu można uzyskać maksymalną produkcję energii elektrycznej z systemu. Miejsca potencjalnego montażu nie powinny być zacienione. Oznacza to, że nie powinno w pobliżu być żadnych kominów, kabli, anten, balustrad oraz drzew. Analizując gminę Lubań wzięto również pod uwagę klasy bonitacyjne gruntów rolnych, aby nie lokalizować takich przedsięwzięć na klasach I, II i III. Przy większości proponowanych lokalizacji przebiegają linie średniego napięcia, które ułatwiają dalszy przesył wyprodukowanej energii. Do proponowanych lokalizacji pod elektrownię fotowoltaiczną zaliczono:

- teren w północno-zachodniej części wsi Nawojów Śląski (14,4 ha),
- teren we wschodniej części wsi Radostów Dolny (11,1 ha),
- teren w północno-wschodniej części wsi Jałowiec (13,0 ha),
- teren w północnej części wsi Uniegoszcz (8,2 ha),
- teren w centralnej części wsi Uniegoszcz (14,9 ha),
- teren w południowej części wsi Uniegoszcz (16,2 ha),
- teren północnej części wsi Kościelnik (10 ha),
- teren w Henrykowie Lubańskim (14 ha) (zamiennie lokalizacja biogazowni).

Energia wodna

Energetyka wodna zajmuje się wykorzystaniem energii spadku płynącej wody. Obecnie, najpopularniejszym środkiem do przetwarzania energii wody na energię elektryczną są elektrownie wodne. Lokalizowane są one przede wszystkim w obszarze wód

śródlądowych, rzadziej mórz, o dużym natężeniu przepływu i dużym spadku. Wyposażone są w turbiny wodne, które wykorzystując ów spadek lub przepływ wody przetwarzają jej energię mechaniczną na energię elektryczną.

Energia wodna, podobnie jak inne niekonwencjonalne źródła energii, posiada szereg zalet i wad wynikających z korzystania z jej zasobów. Z punktu widzenia ochrony środowiska, korzystniejsza jest tzw. mała energetyka wodna, czyli budowa małych elektrowni wodnych, często położonych z dala od miast, co pozwala zaspokajać potrzeby energetyczne mieszkańców terenów pozbawionych dostępu do konwencjonalnych źródeł energii. Dostęp do energii wodnej nie jest uzależniony od warunków pogodowych. Do jej zalet należy również zaliczyć fakt, iż produkcja energii elektrycznej z energii spadku wody nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych oraz nie stanowi źródła wytwarzania odpadów. Ze względu na stały wzrost efektywności technologii, koszty użytkowania elektrowni wodnych są stosunkowo niskie, są one energooszczędne i efektywne z punktu widzenia niezawodności oraz czasu ich wykorzystania. Istnieje również możliwość gromadzenia zapasów wody w zbiornikach, co wpływa na zwiększenie tzw. małej retencji wodnej, co jest ważne zwłaszcza na obszarach zagrożonych zarówno suszą, jak i powodzią.

Do wad można zaliczyć to, iż ptaki i inne zwierzęta tracą naturalne siedliska, a ryby nie są w stanie pokonać bariery w postaci zapory wodnej i nie mogą wędrować w górę rzeki w okresie godowym. Wysokie zapory, budynki elektrowni, kanały i rurociągi nie pozostają bez ujemnego wpływu na krajobraz. Pogorszeniu może ulec jakość wody, wzrasta wówczas jej temperatura, a zawartość tlenu obniża się, co negatywnie wpływa na organizmy wodne, zwłaszcza rośliny. Inne wady związane z korzystaniem z energii wodnej to między innymi duże koszty budowy niezbędnej infrastruktury oraz brak możliwości lokalizacji w dowolnym miejscu, gdyż jest ona ściśle związana z występowaniem wód śródlądowych (najlepsze warunki posiadają tereny górskie).

Należy jednak podkreślić, że wraz z upływem lat i rozwojem nowych technologii rozwinęło się budownictwo urządzeń, umożliwiających rybom pokonanie przeszkód. Do takich urządzeń zalicza się przepławki. Generalną zasadą konstruowania przepławek jest osiągnięcie kaskadowego lub łagodnego (pochylnia) połączenia górnego poziomu wody z dolnym. W wyniku zmniejszenia przepływu rzeki, organizmy wodne mają możliwość wędrówki pod prąd. W Polsce i za granicą stosuje się na ogół dwa rodzaje przepławek – o charakterze technicznym oraz o konstrukcji zbliżonej do warunków panujących w cieku naturalnym.

W gminie Lubań największą rzeką jest rzeka Kwisa. Ma ona nizinno-górski charakter (w górnym biegu jej spadek wynosi do 5 ‰). Opady kształtują się na dość wysokim poziomie – od 600 do 700 mm rocznie. Przepływy charakterystyczne (SNQ – średni przepływ niski, SSQ – średni przepływ roczny, SWQ – średni przepływ wysoki) wynoszą odpowiednio 1,56 m^3/s, 6,10 m^3/s i 59,50 m^3/s. Przepływ powodziowy o ryzyku wystąpienia raz na 100 lat wynosi 334,40 m^3/s, a o ryzyku wystąpienia raz na 10 lat – 154,00 m^3/s. Wezbrania na tej rzece są gwałtowne (osiągają przepływ kulminacyjny w ciągu 1–24 h) i najczęściej występują w miesiącach letnich, od maja do września. Poniżej miejscowości Gryfów Śląski, ze względu na ochronę przeciwpowodziową, wybudowano na Kwisie dwa zbiorniki retencyjne: Jezioro Złotnickie i Jezioro Leśniańskie, o łącznej pojemności przy maksymalnych poziomach piętrzenia – 25,5 mln m^3. Istniejące zbiorniki retencyjne pozwalają na redukcję fal powodziowych w 60%. W gminie Lubań ewentualne działania związane z energetyką wodną powinny być prowadzone w kierunku budowy małej elektrowni wodnej, której powstanie przyczyni się do utworzenia małego zbiornika retencyjnego, służącego ochronie przed powodzią, produkcji energii elektrycznej oraz rozwoju turystyki, rekreacji i sportów wodnych.

Na terenie gminy Lubań elektrownia wodna mogłaby powstać na rzece Kwisie. W granicach administracyjnych gminy istnieje obecnie elektrownia wodna w Radogoszczy, uruchomiona w latach 90. XX wieku. Planuje się odbudowę elektrowni wodnej w Kościelniku i jazu na 77,315 km rzeki Kwisy na działkach nr 730/9, 739 i 745 obręb Kościelnik i na działce nr 114 obręb Jałowiec. Przewidywana średnia roczna produkcja energii elektrycznej w elektrowni wodnej Kościelnik wyniesie 500–700 tys. kWh.[4] Przy wyznaczaniu innych potencjalnych lokalizacji małych elektrowni wodnych należy wziąć pod uwagę wszelkie aspekty środowiskowe (korytarze ekologiczne i inne formy ochrony przyrody), wysokość spadu, przepływ wody, rodzaje budowli piętrzących i wiele innych specjalistycznych aspektów, które powinny być zbadane przez odpowiednie jednostki.

Energia biomasy

Biomasa jest masą materii, z której zbudowane są organizmy żywe. Podstawową formą podziału biomasy jest podział na faunę i florę: istnieje biomasa fauny, czyli zoomasa, biomasa flory, nazywana fitomasą i biomasa mikroorganizmów (np. plankton). Ponadto,

[4] Obwieszczenie z dnia 14.01.2013 r. o przeprowadzeniu oceny i podjęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – „Odbudowa elektrowni wodnej Kościelnik i jazu w km 77,315 rzeki Kwisy na działkach nr 730/9, 739 i 745 obręb Kościelnik i działce nr 114 obręb Jałowiec".

biomasę możemy podzielić na świeżą – czyli naturalną masę organizmów żywych i suchą – masę organizmów żywych po wysuszeniu lub odparowaniu wody. Najczęściej wykorzystuje się drewno o niskiej jakości technologicznej, odchody zwierząt (obornik), osady ściekowe, słomę i inne odpady pochodzące z produkcji rolniczej, takie jak wysłodki buraczane, łodygi zbóż, kukurydzy, trawy i lucerny, a także oleje roślinne i tłuszcze zwierzęce. W Polsce do produkcji biomasy wykorzystywane są także specjalnie hodowane szybko rosnące rośliny, m.in. wierzba energetyczna, topinambur, róża wielokwiatowa i proso rózgowe.

Podobnie jak inne źródła energii niekonwencjonalnej, biomasa posiada szereg zalet i wad wynikających z korzystania z jej zasobów. Przede wszystkim, spalanie biomasy nie powoduje emisji dwutlenku węgla i innych szkodliwych substancji (dwutlenku siarki, tlenków azotu i tlenku węgla). Ilość CO_2 emitowana do atmosfery jest równa ilości dwutlenku węgla pochłanianego przez rośliny, które wykorzystują go w procesie fotosyntezy. Coraz większa konkurencja na rynku paliw prowadzi do obniżenia cen biomasy, przez co wykorzystywanie jej do ogrzewania staje się bardziej opłacalne. Inną ważną zaletą jest fakt, iż zasoby biomasy dostępne są na całym świecie i mogą być gromadzone w zależności od potrzeb, a ich transport nie powoduje zagrożeń dla środowiska, w przeciwieństwie do transportu i magazynowania gazu ziemnego czy ropy naftowej. Jej spalanie daje możliwość utylizacji odpadów komunalnych. Korzystanie z biomasy jako źródła energii odnawialnej wspomaga ponadto zrównoważony rozwój rolnictwa, sprzyja tworzeniu nowych miejsc pracy, zwłaszcza na obszarach wiejskich oraz stwarza możliwość eksportu na szeroką skalę.

Mimo posiadania wielu zalet biomasa, tak jak inne źródła energii odnawialnej, ma też wady. Stosunkowo mała gęstość surowca utrudnia jego transport, magazynowanie i dozowanie. Zbyt duża wilgotność biomasy utrudnia jej przygotowanie i wykorzystanie w celach energetycznych. Ponadto, ma ona niższą niż paliwa kopalne kaloryczność – z 1 tony węgla dobrej jakości można uzyskać taką samą ilość energii, ile można wyprodukować z około 2 ton drewna lub słomy. Niektóre odpady, takie jak wysłodki buraczane, łodygi kukurydzy, lucerny czy słoma, są dostępne jedynie sezonowo. Do hodowli roślin przeznaczonych na biomasę często stosuje się pestycydy i inne chemiczne środki ochrony roślin, których spalanie powoduje powstanie substancji o toksycznym i rakotwórczym działaniu. Wadą niewynikającą bezpośrednio z cech biomasy jest fakt, iż w większości polskich elektrowni nie spala się jej w czystej postaci – dodaje się do niej przede wszystkim węgiel kamienny lub brunatny.

Na terenie gminy Lubań działają 3 spółki rolnicze, zajmujące się uprawą roślin i hodowlą zwierząt, stanowiące potencjalne źródło surowców niezbędnych do produkcji energii w biogazowni:

- „Agro – Farm" Sp. z o.o. w Pisarzowicach – produkcja zbóż, w tym kukurydzy, rzepaku, słonecznika oraz żywca wołowego i mleka,
- „Majątek Ziemski" Olszyna Sp. z o.o. w Radostowie Średnim – uprawa zbóż, roślin oleistych i inne uprawy polowe,
- „Agro – Kultur" Sp. z o.o. w Nawojowie Łużyckim – uprawa zbóż, roślin oleistych i strączkowych (mieszanka, jęczmień, pszenica jara).

Ze względu na to, że kondycja rolnictwa w gminie Lubań jest w bardzo dobrym stanie, rozwój biogazowni rolniczych stwarza dużą szansę na jej jeszcze większą poprawę. Ważnym aspektem w kontekście rozwoju tego typu inwestycji jest też fakt, iż odpady organiczne pochodzące z rolnictwa i leśnictwa są dzięki nim utylizowane i nie stwarzają zagrożenia dla środowiska, gdyż nie można ich wykorzystać w inny sposób. Korzystanie z biomasy jako źródła energii odnawialnej wspomaga ponadto zrównoważony rozwój rolnictwa, sprzyja tworzeniu nowych miejsc pracy, zwłaszcza na obszarach wiejskich oraz stwarza możliwość eksportu na szeroką skalę. Uwarunkowania gminy Lubań, ukierunkowane rolniczo na wszelkie uprawy ze względu na bardzo dobre gleby, a nie na hodowlę bydła czy innych zwierząt gospodarskich, sugerują powstanie biogazowni ukierunkowanej na przetwarzanie odpadów roślinnych.

Na terenie gminy Lubań proponuje się jedną lokalizację pod powstanie biogazowni, która mogłaby powstać w Henrykowie Lubańskim na obszarze ok. 14 ha w pobliżu istniejącego przedsiębiorstwa rolnego zlokalizowanego w północnej części linii zabudowy wsi. W pobliżu przebiega średnie napięcie, co ułatwiłoby przesył energii elektrycznej. Powstała biogazownia byłaby dość znacznie oddalona od zabudowy mieszkaniowej, co raczej nie skutkowałoby protestami społeczeństwa. W pobliżu znajduje się gazociąg, co również może przynieść wiele korzyści, ponieważ istnieje możliwość wprowadzania biometanu do gazociągów, w których będzie się mieszał z gazem ziemnym. Gaz wyprodukowany z biomasy składa się z biometanu tylko z 50-70%, a do gazociągu może trafić tylko metan w czystej postaci, zatem biogaz musi zostać wcześniej oczyszczony z pozostałych składników, co generuje dodatkowe koszty. Należy również pamiętać, że potrzebna będzie dodatkowa instalacja przesyłowa, łącząca biogazownię z gazociągiem. Mimo wszystko takie przedsięwzięcie może być opłacalne, a dodatkowo może to obniżyć ryzyko finansowe tego

typu inwestycji. W tym miejscu dopuszcza się zamiennie lokalizację elektrowni fotowoltaicznej.

Podsumowanie

Na rysunku studium wyznaczono obszary lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych i wodnych. Określone dopuszczalne lokalizacje obejmują także ewentualną strefę ochronną tych urządzeń. Niezbędne dla funkcjonowania elektrowni fotowoltaicznych obiekty infrastruktury technicznej i komunikacyjnej (np. sieci i urządzenia elektroenergetyczne i telekomunikacyjne, drogi wewnętrzne związanych z funkcjonowaniem farm solarnych, place montażowe i magazynowe) dopuszczalne są w obszarze całej gminy.

Na rysunku studium wyznaczono obszar lokalizacji biogazowni oraz granice strefy ochronnej związanej z oddziaływaniem biogazowni na środowisko. Wymóg uwzględnienia strefy ochronnej związanej z oddziaływaniem inwestycji na środowisko w wyznaczonych granicach jest wiążący dla postanowień miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Strefy ochronne stanowią obszary gdzie możliwe jest ustanowienie w planach miejscowych ograniczeń w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu z uwagi na możliwość występowania znaczącego oddziaływania tych urządzeń na ludzi w środowisku.

7 Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Na terenie gminy Lubań znajdują się tereny zamknięte w rozumieniu art. 2 pkt. 9 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne [20](t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2101 ze zm.), będące w użytkowaniu wieczystym Polskich Kolei Państwowych.

Tab. 7.1 Wykaz terenów zamkniętych na terenie gminy Lubań

Lp.	Obręb		Nr działki	Pow. [ha]	Użytkownik wieczysty	Uwagi/wnioski
1	0004	Kościelniki Dolne	42	2,87	Polskie Koleje Państwowe S.A.	Tereny komunikacji kolejowej, tereny dróg publicznych
2	0009	Radogoszcz	104	8,06	Polskie Koleje Państwowe S.A.	Tereny komunikacji kolejowej, tereny dróg publicznych
3	0006	Nawojów Łużycki	112	10,85	Polskie Koleje Państwowe S.A.	Tereny komunikacji kolejowej, tereny dróg publicznych
4	0002	Jałowiec	285	0,8900	Polskie Koleje Państwowe S.A.	Tereny komunikacji kolejowej
5	0002	Jałowiec	318	4,29	Polskie Koleje Państwowe S.A.	Tereny komunikacji kolejowej, tereny dróg publicznych
6	0013	Uniegoszcz	398	2,25	Polskie Koleje Państwowe S.A.	Tereny komunikacji kolejowej, tereny dróg publicznych, place, składy, magazyny
7	0003	Kościelnik	622	3,46	Polskie Koleje Państwowe S.A.	Tereny komunikacji kolejowej, tereny dróg publicznych, tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Decyzji nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych*

8 Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie

W myśl ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. [21](t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.) obszarem funkcjonalnym jest *„obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju”.*

Nowe regulacje europejskiej polityki spójności i polskiej polityki rozwoju kładą nacisk na terytorialny wymiar polityk publicznych. Zakładają przejście w zarządzaniu rozwojem od podejścia sektorowego do zintegrowanego terytorialnie, polegającego na integracji działań różnych podmiotów publicznych wobec terytoriów określonych nie administracyjnie, a funkcjonalnie, charakteryzujących się podobnymi cechami społeczno-gospodarczo-przestrzennymi. To **obszary funkcjonalne** mają być punktem odniesienia dla interwencji polityk publicznych. Typologię obszarów funkcjonalnych i ich charakterystykę zawiera Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), która wprowadza pojęcie obszaru funkcjonalnego i jego typy oraz określa - kto jest odpowiedzialny za ich wyznaczanie i według jakich kryteriów.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Perspektywa 2020, wiejskie obszary na terenie województwa dolnośląskiego zostały podzielone na obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych oraz wymagające wsparcia procesów rozwojowych. Gmina Lubań należy do wiejskich obszarów funkcjonalnych zaliczających się do terenów **wymagających wsparcia procesów rozwojowych.** Obszar ten został wyznaczony metodą delimitacji wzorowanej na wskaźnikach zaproponowanych przez J. Bańskiego („Przemiany funkcjonalno-przestrzenne terenów wiejskich”, tom I). Są to obszary, w których potencjał wewnętrzny wymaga wsparcia o czynniki aktywizujące i zasilające w nowe cechy i wartości. Obszary te są niezwykle cenne z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Do działań na rzecz rozwoju wiejskich obszarów funkcjonalnych wymagających wsparcia procesów rozwojowych można zaliczyć:

- wzmocnienie kapitału ludzkiego i rozwój edukacji,
- rozwój turystyki wiejskiej i agroturystyki,
- budowa infrastruktury związanej z odnawialnymi źródłami energii,
- stymulowanie rozwoju lokalnego oraz inicjatyw lokalnych,
- promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego,
- rozwój organizacji pozarządowych działających na wsi,
- zapobieganie procesom migracji na pobyt stały.

Utworzenie partnerstwa gminy Lubań z innymi gminami, w ramach obszarów funkcjonalnych, może stać się szansą rozwoju gminy poprzez realizację wspólnych przedsięwzięć i projektów oraz wykorzystanie funduszy europejskich w latach 2014-2020.

9 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Według dostępnych dokumentów źródłowych inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym będą realizowane we wsi Kościelnik, Uniegoszcz i Henryków Lubański. Powyższe inwestycje zostały zamieszczone w tabeli 9.1.

Tab. 9.1 Zadania wynikające z planów odnowy miejscowości na terenie gminy Lubań

Lp.	Nazwa inwestycji	Przewidywany czas realizacji	Dokument źródłowy
1	Renowacja świetlicy wiejskiej w Kościelniku wraz z wyposażeniem (zadanie wykonane)	2013-2014	Plan Odnowy Miejscowości Kościelnik
2	Budowa oświetlenia ulicznego we wsi Kościelnik (zadanie wykonane w części)	2013-2016	Plan Odnowy Miejscowości Kościelnik
3	Budowa ekologicznych przydomowych oczyszczalni ścieków we wsi Kościelnik	2013-2019	Plan Odnowy Miejscowości Kościelnik
4	Plac zabaw + miejsce wypoczynku we wsi Kościelnik	2014-2015	Plan Odnowy Miejscowości Kościelnik
5	Remonty dróg gminnych i powiatowych we wsi Kościelnik	2013-2017	Plan Odnowy Miejscowości Kościelnik
6	Utworzenie przedszkola we wsi Kościelnik	2013-2018	Plan Odnowy Miejscowości Kościelnik
7	Graficzne zagospodarowanie ekranu akustycznego we wsi Kościelnik	2013-2014	Plan Odnowy Miejscowości Kościelnik
8	Budowa ścieżki edukacyjnej wraz z miejscami wypoczynku we wsi Kościelnik	2012-2014	Plan Odnowy Miejscowości Kościelnik
9	Regulacja rzeki Kwisa	2013-2018	Plan Odnowy Miejscowości Kościelnik
10	Wykorzystanie energii odnawialnej w postaci solarów we wsi Kościelnik	2013-2022	Plan Odnowy Miejscowości Kościelnik
11	Melioracja rowów - konserwacja	2013-2018	Plan Odnowy Miejscowości Kościelnik
12	Działania zmierzające do wyeksponowania zabytków znajdujących się na terenie miejscowości Kościelnik	2013-2022	Plan Odnowy Miejscowości Kościelnik
13	Utworzenie Centrum Kultury (budowa świetlicy)	2013-2018	Plan Odnowy Miejscowości Uniegoszcz
14	Budowa ekologicznych przydomowych oczyszczalni ścieków we wsi Uniegoszcz	2012-2018	Plan Odnowy Miejscowości Uniegoszcz
15	Regulacja rzeki Kwisa we wsi Uniegoszcz	2015-2018	Plan Odnowy Miejscowości Uniegoszcz
16	Budowa chodników	2011-2018	Plan Odnowy Miejscowości Uniegoszcz
17	Budowa i poprawa nawierzchni dróg powiatowych i gminnych we wsi Uniegoszcz	2011-2015	Plan Odnowy Miejscowości Uniegoszcz
18	Plac zabaw, kompleks rekreacyjno-sportowy (boiska wielofunkcyjne) we wsi Uniegoszcz	2013-2016	Plan Odnowy Miejscowości Uniegoszcz
19	Utworzenie przedszkola we wsi Uniegoszcz	2011-2017	Plan Odnowy Miejscowości Uniegoszcz
20	Budowa ścieżek rowerowych we wsi Uniegoszcz	2015-2018	Plan Odnowy Miejscowości Uniegoszcz
21	Budowa miejsc przystankowych dla turystów (szałasy, stoły z ławeczkami itp.) we wsi Uniegoszcz	2016-2018	Plan Odnowy Miejscowości Uniegoszcz
22	Wykorzystanie energii odnawialnej w postaci solarów we wsi Uniegoszcz	2014-2018	Plan Odnowy Miejscowości Uniegoszcz

23	Melioracja rowów we wsi Uniegoszcz	2012-2015	Plan Odnowy Miejscowości Uniegoszcz
24	Remonty dróg gminnych i powiatowych we wsi Henryków Lubański	2009-2015	Plan Odnowy Miejscowości Henryków Lubański

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów źródłowych

Inwestycje celu publicznego, o których mowa w ustawie o gospodarce nieruchomościami, niewymienione w tekście studium, należy lokalizować stosownie do pojawiających się potrzeb i możliwości.

10 Obszary, dla których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020:

1. Budowa linii 400 kV Mikułowa-Czarna wraz z budową/modernizacją stacji w tym ciągu liniowym (PSE S.A.),
2. Budowa dwutorowej linii 400 kV Mikułowa – Świebodzice wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym (PSE S.A.).

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych:
(działania i wybrane zadania wskazano w tabeli poniżej).

Inwestycje ponadlokalne zawarte w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Perspektywa 2020 (2014)":

1) Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa dolnośląskiej sieci szkieletowej *(źródło: wykaz indykatywnych projektów kluczowych dla RPO WD na lata 2007-2013 przyjęty został Uchwałą Nr 3674/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 marca 2013 r.),*
2) Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 296 od drogi krajowej nr 30 do autostrady A4 *(źródło: wykaz zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego),*
3) *Melioracje PROW 2007-2013 Olszówka-odbudowa koryta cieku oraz cieku R-S gm. Olszyna, Lubań Gryfów Śląski (źródło: wykaz zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego),*
4) *Śnieżka - opracowanie koncepcji pasażerskiego transportu publicznego w korytarzu Bautzen - Goerlitz - Lubań - Jelenia Góra - Kamienna Góra na rzecz rozwoju turystyki w Euroregionie Nysa (źródło: wykaz zadań przewidzianych do finansowania*

w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego),

5) Budowa obwodnicy miasta Lubań (przebieg orientacyjny).

Ponadto w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Perspektywa 2020 (2014)" zawarto: Działania i zadania służące realizacji przyjętych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego, które są zgodne z obowiązującymi przepisami, krajowymi i regionalnymi dokumentami planistycznymi oraz programami rozwoju. Należy jednak mieć na uwadze, że są to postulaty samorządu województwa – istotne dla osiągnięcia założonych celów i realizacji przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego, jednak nie zostały ujęte w odpowiednich dokumentach gwarantujący ich realizację („działania i wybrane zadania" zlokalizowane na terenie gminy Lubań zostały przedstawione w tabeli 10.1.).

Inwestycje przedstawione w dokumentach strategicznych zlokalizowane są przede wszystkim na terenie gminy Lubań, a także swym zasięgiem obejmują bliskie tereny sąsiednie, a także te sięgające dalej na terenie województwa.

Tab. 10.1 Zadania ujęte w strategicznych programach o znaczeniu ponadlokalnym

	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Perspektywa 2020 (2014)"			
Lp.	**Kierunki**	**Działania i wybrane zadania**	**Lokalizacja zadań**	**Informacja o instytucjach realizujących**
1.	Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych powiązań drogowych – poprawa dostępności zewnętrznej	Realizacja sprawnego systemu powiązań drogowych w południowo – zachodniej części województwa poprzez budowę lub modernizację dróg	Zgorzelec/Görlitz – Lubań – Jelenia Góra	GDDKiA i DSDiK, samorządy lokalne
2.	Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu powiązań wewnątrz obszarów rozwoju i pomiędzy nimi	Wykorzystanie istniejących oraz o ruchu zawieszonym linii kolejowych jako ważnego elementu aktywizacji turystycznej obszaru pogranicza	Postulowana Kolejowa Pętla Izerska	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Przewozy Regionalne Sp. z o.o. Koleje Dolnośląskie S.A. Województwo Dolnośląskie jako zarządca kolei

3.	Podwyższenie parametrów użytkowych sieci drogowej	Przebudowa dróg o znaczeniu krajowym i regionalnym	DW296 (od DK30 do A4 – węzeł „Lubań" oraz Stary Węgliniec - Ruszów)	GDDKiA i DSDiK, samorządy lokalne
4	Rozbudowa i modernizacja obiektów i sieci elektroenerge-tycznych	Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej relacji Mikułowa-Świebodzice trasa istniejącej linii 220 kV (z jednym torem pracującym czasowo na napięciu 220 kV)	gm. Sulików, Platerówka i Siekierczyn, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, Lwówek Śląski i Wleń, gm. Pielgrzymka, m. i gm. Świerzawa i Bolków, gm. Paszowice i Stare Bogaczowice, m. Świebodzice, gm. Świdnica	PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.
5.		Budowa dwutorowej linii 400 kV: relacji Mikułowa-Świebodzice trasa istniejącej linii 220 kV (z jednym torem pracującym czasowo na napięciu 220 kV)	gm. Sulików, Platerówka i Siekierczyn, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, Lwówek Śląski i Wleń, gm. Pielgrzymka, m. i gm. Świerzawa i Bolków, gm. Paszowice i Stare Bogaczowice, m. Świebodzice, gm. Świdnica	PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.
		Modernizacja linii 400 kV relacji Mikułowa – Czarna - Joachimów	gm. Sulików, Platerówka, Siekierczyn, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, Lwówek Śląski, gm. Pielgrzymka, Zagrodno, Złotoryja, Krotoszyce, Legnickie Pole, Ruja, m. i gm. Prochowice, Ścinawa, gm. Lubin, m. i gm. Środa Śląska, gm. Miękinia, m. i gm. Oborniki Śląskie, gm. Wisznia Mała, Długołęka, Oleśnica, m. i gm. Bierutów	PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.
6.		Instalacja przesuwników fazowych na linii Mikułowa - Hangenwerder (przy stacji Mikułowa) relacji Mikułowa – Polkowice – Leszno - Plewiska wraz z wymianą przewodów roboczych na wysokotemperaturowe – po 2020 r.	gm. Sulików, Platerówka, Siekierczyn i Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, gm. Bolesławiec, Warta Bolesławiecka i Chojnów, m. i gm. Chocianów i Polkowice, gm. Grębocice i Pęcław	PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.

7.		Budowa nowej stacji Lubań Wschód	gm. Lubań	TAURON Dystrybucja S.A. Przedsiębiorstwo Energetyczne „ESV" S.A. Siechnice ENEA-Operator Spółka z o.o. ENERGA - Operator S.A. Gdańsk
8.	Koordynacja działań systemowych na poziomie dorzecza Odry dla prewencyjnej gospodarki przestrzennej	Realizacja zadań z zakresu lokalnej ochrony przeciwpowodziowej zw. z melioracjami wodnymi	gm. Jaworzyna Śląska, gm. Jemielno, gm. Kamieniec Ząbkowicki, gm. Kondratowice, gm. Kotla, gm. Krotoszyce, m. Legnica, m. Lubań, gm. Lubań, gm. Lubin, gm. Malczyce, gm. Marcinowice, gm. Miękinia, m. i gm. Niemcza, m. i gm. Nowogrodziec, m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Olszyna, gm. Oława, gm. Paszowice, gm. Pęcław, m. i gm. Pieńsk, gm. Platerówka, m. i gm. Polkowice, m. i gm. Prusice, m. i gm. Przemków, gm. Radwanice, gm. Rudna, m. i gm. Siechnice, gm. Siekierczyn, gm. Stoszowice, m. i gm. Strzegom, m. i gm. Strzelin, gm. Sulików, m. i gm. Ścinawa, m. i gm. Środa Śląska, m. Świdnica, gm. Świdnica, m. Świebodzice, gm. Zgorzelec, m. i gm. Żarów, gm. Żórawina, gm. Żukowice	
9	Rozszerzenie i umocnienie regionalnego systemu obszarów chronionych i jego zintegrowanie z systemami krajowymi i europejskimi	Ukształtowanie sieci korytarzy ekologicznych	gm. Lubań	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)
10		Ochrona i wzmocnienie roli dolin rzecznych jako ważnych korytarzy ekologicznych	Odra, Barycz, Bóbr, Bystrzyca, Dobra, Kaczawa Kwisa, Nysa Kłodzka, Nysa Łużycka, Oława, Strzegomka, Ścinawka, Ślęza, Widawa i pozostałe rzeki województwa	Dyrekcja Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)RZGW, RDOŚ

11	Zapewnienie wszystkim niezawodnych dostaw wody pitnej w odpowiedniej ilości oraz jakości oraz budowa i rozbudowa infrastruktury dla odprowadzania i oczyszczania ścieków	Budowa, rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji w aglomeracjach zgodnie z KPOŚK, w tym: aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia Traktatu Akcesyjnego wyznaczone na terenie woj. dolnośląskiego (110 aglomeracji)	gm. Lubań	Podmioty zarządzające sieciami i inwestycjami, samorządy lokalne

Program Ochrony Środowiska dla powiatu lubańskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020

Lp.	Nazwa zadania	Przewidywany czas realizacji	Jednostka odpowiedzialna
1.	Zachowanie i przywrócenie siedlisk roślin i zwierząt oraz zapobieganie ich fragmentacji	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego, Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu , RZGW we Wrocławiu, Nadleśnictwa
2.	Tworzenie przejść umożliwiających migrację zwierząt przy drogach przecinających korytarze ekologiczne	2013-2020	Zarządcy dróg
3.	Objęcie ochroną prawną obszarów i obiektów najbardziej wartościowych przyrodniczo	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
4.	Utrzymanie walorów i funkcji obszarów oraz obiektów objętych ochroną prawną	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
5.	Inwentaryzacja przyrodnicza przeprowadzona na terenie gmin powiatu lubańskiego	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
6.	Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
7.	Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego
8.	Budowa miejsca przeznaczonego do wypoczynku i rekreacji w Izerskiej Krainie Cisów w Henrykowie Lubańskim, położonym u styku trzech granic - etap II	2013-2016	Gmina Lubań
9.	Utrzymanie walorów i funkcji obszarów oraz obiektów objętych ochroną prawną	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego
10.	Budowa, modernizacja i pielęgnacja parków i skwerów	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego
11.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego
12.	Ograniczenie redukcji wartościowych powierzchni gruntów rolnych przez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
13.	Rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych, przywracająca im funkcje przyrodnicze, rekreacyjne lub rolne	2014-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego

14.	Promocja rolnictwa ekologicznego i agroturystyki poprzez działania edukacyjno – szkoleniowe, a także promocyjne powiatu lubańskiego jak i samych gmin	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
15.	Wprowadzenie zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego gmin o niezagospodarowywaniu terenów nieeksploatowanych złóż	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
16.	Wyznaczanie i wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i innych dokumentów planistycznych granic obszarów zagrożenia powodzią oraz ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
17.	Doskonalenie systemu wczesnego ostrzegania przed zjawiskami hydrologicznymi oraz meteorologicznymi	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
18.	Wparcie finansowe dla gospodarstw realizujących przydomowe oczyszczalnie ścieków	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
19.	Monitoring SUW Pisarzowice	2013-2014	Gmina Lubań
20.	Studnia głębinowa, SUW Nawojów Śląski	2013-2014	Gmina Lubań
21.	Edukacja mieszkańców gmin w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego (propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody)	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
22.	Rozpoznanie problemu starych studni gospodarskich – ewidencja i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
23.	Organizacja cyklu spotkań z rolnikami w zakresie propagowania tzw. dobrych praktyk rolniczych w celu zmniejszenia zanieczyszczeń obszarowych przez związki biogenne	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
24.	Wykonanie aktualizacji „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego
25.	Tworzenie lokalnych sieci ciepłowniczych i podłączanie do nich budynków z indywidualnymi paleniskami domowymi	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego, Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Sp. z o.o. w Lubaniu
26.	Promocja ekologicznych nośników energii	2013-2016	Gminy Powiatu Lubańskiego
27.	Przebudowa drogi gminnej Dymińsko Dolna w Uniegoszczy	2013-2016	Gmina Lubań
28.	Przebudowa drogi w Radostowie Średnim dz. Nr 313, 314, 308	2013-2016	Gmina Lubań
29.	Przebudowa drogi w Pisarzowicach dz. Nr 86	2013-2016	Gmina Lubań
30.	Zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
31.	Zwiększenie udziału odzysku odpadów, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
32.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi. Propagowanie stosowania nowoczesnych technologii skutkującym zmniejszeniem ilości wytworzonych odpadów	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
33.	Wyznaczenie i budowa regionalnych zakładów gospodarki odpadami	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
34.	Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
35.	Przygotowanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego

36.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
37.	Minimalizacja oddziaływania na środowisko osadów ściekowych poprzez prawidłowe ich zagospodarowanie	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
38.	Realizacja zadań przewidzianych dla poprawy infrastruktury drogowej oraz organizacji ruchu w celu obniżenia emisji hałasu komunikacyjnego	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
39.	Wprowadzanie pasów zieleni przy drogach, zieleni niskiej i wysokiej do wnętrz osiedlowych, instalowanie ekranów akustycznych przy trasach o największym natężeniu ruchu	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
40.	Działania modernizacyjne, m.in. stosowanie dźwiękochłonnych elewacji budynków, stosowanie stolarki okiennej na okna o podwyższonym wskaźniku izolacyjności akustycznej właściwej (Rw>30dB) w budynkach narażonych na ponadnormatywny hałas i nowobudowanych obiektach	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
41.	Wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów chronionych przed hałasem	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
42.	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w powiecie	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
43.	Uwzględnieniu w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia dotyczące pól elektromagnetycznych (w trakcie zmian planów)	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
44.	Preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego oraz w razie potrzeby wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
45.	Ograniczenie budownictwa obiektów użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania wzdłuż szlaków, którymi prowadzony jest transport materiałów niebezpiecznych poprzez odpowiednie zapisy w mpzp	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
46.	Doposażenie Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnej w nowoczesny sprzęt	2013-2020	Gminy Powiatu Lubańskiego
47.	Sukcesywna modernizacja i budowa systemów kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi	2013-2020	Powiat Lubański

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów źródłowych

11 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające wprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości oraz obszary przestrzeni publicznej

11.1 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

W studium nie wyznaczono obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.

11.2 Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

Wszystkie działki ewidencyjne położone na terenach budowlanych, których kształt uniemożliwia ich wykorzystanie zgodnie z planowanym przeznaczeniem, powinny ulec scaleniu i ponownemu podziałowi, zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r.

[22](t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 121 ze zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 2005 roku w sprawie scalania i podziału nieruchomości (Dz. U. Nr 86, poz. 736). Na terenie gminy Lubań nie wyznacza się terenów wymagających scaleń i podziału nieruchomości.

11.3 Obszary przestrzeni publicznej

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obszarem przestrzeni publicznej jest *„obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne”.*

Planowanymi zadaniami związanymi z rozwojem przestrzeni publicznej na terenie gminy Lubań są:

- budowa placu zabaw i miejsc wypoczynku w miejscowości Kościelnik,
- utworzenie przedszkola w miejscowości Kościelnik,
- budowa miejsc przystankowych dla turystów (szałasy, stoły z ławeczkami),
- modernizacja istniejących i tworzenie nowych szlaków turystycznych, rowerowych i ścieżek edukacyjnych,

- wszelkie inwestycje związane z przebudową i remontem dróg gminnych.

Wyżej wymienione inwestycje nie wymagają sporządzania dodatkowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium nie wyklucza jednak wyznaczenia w kolejnych latach w opracowywanych planach obszarów przestrzeni publicznej, zgodnie z potrzebami ich tworzenia.

12 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ma na celu szczegółowe ustalenie przeznaczenia terenów i sposobu ich zagospodarowania. Dla konkretnych obszarów gminy opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wskazane byłoby ze względów:

- społeczno-ekonomicznych – w celu pozyskania terenów pod inwestycje z zakresu budownictwa jedno – i wielorodzinnego oraz usług, co wstępnie zaspokoiłoby zwiększający się popyt na tereny inwestycyjne,
- planistycznych – w celu kompleksowego zagospodarowania terenów inwestycyjnych z określeniem zasad podziału na działki budowlane i obsługą komunikacyjną wraz z urządzeniami infrastruktury technicznej,
- podniesienia atrakcyjności tych terenów poprzez określenie ładu przestrzennego i zasad zagospodarowania.

W kwietniu 2005 roku Rada Gminy Lubań uchwaliła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący całą gminę w jej granicach administracyjnych (Uchwała Nr XXIII/134/2005 Rady Gminy Lubań z dnia 29 kwietnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań). Po uchwaleniu pierwszej zmiany studium (Uchwała Rady Gminy Lubań z dnia 29 lutego 2008 r. nr XIV/129/2008), w latach 2008 i 2009 dokonano kilkunastu zmian obowiązującego planu dla wyodrębnionych terenów położonych w poszczególnych obrębach geodezyjnych. Następnie w 2012 r. dokonano 4 zmian w obowiązującym planie i w 2013 r. 1 zmianę. Przedmiotem większości zmian było przeznaczenie terenów rolnych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej lub mieszkaniowo-usługowej.

W dniu 19 maja 2015 r. Rada Gminy Lubań podjęła 13 uchwał w sprawie zmiany planu, które w sumie pokrywają obszar całej gminy:

1. Uchwała Nr V/45/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Radostowa Dolnego.

2. Uchwała Nr V/46/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Radostowa Średniego.
3. Uchwała Nr V/47/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Radostowa Górnego.
4. Uchwała Nr V/48/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Mściszowa.
5. Uchwała Nr V/49/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Uniegoszczy.
6. Uchwała Nr V/50/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Radogoszcz.
7. Uchwała Nr V/51/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Nawojów Śląski.
8. Uchwała Nr V/52/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Nawojów Łużycki.
9. Uchwała Nr V/53/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Henryków Lubański.
10. Uchwała Nr V/54/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Pisarzowice.
11. Uchwała Nr V/55/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Kościelnik.
12. Uchwała Nr V/56/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Kościelniki Dolne.

13. Uchwała Nr V/57/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań obejmującego obręb Jałowiec.

Kolejne zmiany mpzp powinny być sporządzane w zależności od potrzeb, zgodnie z wnioskami mieszkańców i zainteresowaniem potencjalnych inwestorów oraz popytem na działki budowlane. Również zmiana przeznaczenia gruntów rolnych (klasy I–III) i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dokona się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Podejmując decyzje o ewentualnych zmianach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy unikać rozpraszania zabudowy i dążyć do minimalizowania liczby zmian planu dotyczących pojedynczych działek lub małych terenów, ewentualnie łączyć je w większe obszary objęte planem.

Podsumowując, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w przyszłości będą tworzone głównie w dwóch celach. Pierwszy z nich to dostosowanie planów do zmieniających się przepisów prawa. Drugim celem może być chęć dostosowania planów do potrzeb inwestycyjnych.

Biorąc pod uwagę fakt, iż procedura uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest bardzo złożona, czasochłonna i dość kosztowna, istnieje prawdopodobieństwo, iż poszczególne zmiany planu będą opracowywane w dość dużej odległości czasowej, gdyż uzależnione będzie to przede wszystkim od budżetu, jakim będzie dysponowała gmina w danym roku. Nie zmienia to faktu, iż cele polityki władz gminy powinny być ukierunkowane nie tylko na dziedziny związane z zaspokojeniem podstawowych potrzeb mieszkańców, ale również na problem kształtowania przestrzeni gminy i zrównoważony rozwój poprzez narzędzia planistyczne, jakimi są MPZP.

13 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Kształtowanie rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej powinno odbywać się z należytą uwagą. Obszar gminy Lubań charakteryzuje się dużym udziałem użytków rolnych, które zajmują ponad 71% powierzchni gminy. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzaczone zajmują mniej powierzchni – około 24% (tab.13.1).

Tab. 13.1 Zestawienie gruntów na terenie gminy Lubań

Rodzaj gruntu			**Powierzchnia ewidencyjna w ha**	**Udział w % powierzchni gminy**
Użytki rolne	Grunty orne		7017	49,36%
	Sady		59	0,41%
	Łąki trwałe		1337	9,40%
	Pastwiska trwałe		1329	9,35%
	Grunty rolne zabudowane		278	1,96%
	Grunty pod stawami		105	0,74%
	Grunty pod rowami		45	0,32%
	Razem		10170	71,53%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzaczone	Lasy		3251	22,87%
	Grunty zadrzewione i zakrzaczone		140	0,98%
	Razem		3391	23,85%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	Tereny mieszkaniowe		15	0,11%
	Tereny przemysłowe		3	0,02%
	Inne tereny zabudowane		7	0,05%
	Zurbanizowane tereny niezabudowane		4	0,03%
	Tereny rekreacyjno wypoczynkowe		23	0,16%
	Tereny komunikacyjne	Drogi	389	2,74%
		Tereny kolejowe	31	0,22%
		Inne	0	0,00%
	Użytki kopalne		19	0,13%
	Razem		491	3,45%
Grunty pod wodami	Powierzchniowymi płynącymi		69	0,49%
	Powierzchniowymi stojącymi		6	0,04%
	Razem		75	0,53%
Użytki ekologiczne			0	0,00%
Nieużytki			85	0,60%
Tereny różne			5	0,04%
Razem			14217	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Lubaniu, stan na 01.01.2014 r.

Jedną z najważniejszych zasad obowiązujących w gospodarce ziemią powinna być maksymalna ochrona użytków rolnych i leśnych. Na cele nieleśne i nierolnicze można

przeznaczyć przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów i budynków jako nieużytki, w dalszej kolejności inne grunty o najniższej przydatności. Następną zasadą jest likwidacja nadmiernego rozdrobienia agrarnego oraz równomierny i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich przy równoczesnym zachowaniu wartości środowiskowych i kulturowych istniejącego osadnictwa.

Zasady kształtowania struktury użytków gruntowych:

1) zmiana użytków rolnych gorszej jakości, głównie gruntów ornych, na użytki zielone (głównie pastwiska);
2) przeznaczenie użytków rolnych najsłabszej jakości (zarówno gruntów ornych, jak i użytków zielonych), gruntów rolniczo nieprzydatnych oraz części nieużytków do użytkowania leśnego.

Wśród podstawowych zabiegów, które wykonywane są w ramach zmiany użytkowania, wyróżnić można:

- zalesienia i zadrzewienia,
- zadarnienia,
- osuszanie lub nawadnianie (melioracje wodne),
- budowę zbiorników wodnych i zalewanie gruntów rolnych wodą,
- rekultywację gruntów zdewastowanych, przystosowanie nieużytków, karczowanie itp.,
- przeznaczanie ziemi na cele nierolnicze, takie jak: budowa obiektów mieszkalnych, przemysłowych, komunikacyjnych, rekreacyjnych czy eksploatacja bogactw naturalnych (por. J. Jasiński, K. Przybyłowski "Kształtowanie przestrzeni rolniczej wsi i gospodarstw", 1995).

13.1 Tereny rolnicze

Na terenie gminy Lubań grunty orne zajmują 69% powierzchni ogólnej użytków rolnych. Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych [23](t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161), ochrona gruntów rolnych w szczególności polega na (art. 3 ust. 1 ustawy):

„1) ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne;

2) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi;

3) rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze;

4) zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych;

5) ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi."

„Przeznaczenie na cele nierolnicze gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III – wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, z zastrzeżeniem ust. 2a." (...)" (art. 7 ust. 2 pkt. 1 ustawy).

Zagospodarowując teren należy dokonać starań, by przestrzeń rolnicza nie była przeznaczona na inne cele niż rolnicze. Szczególne znaczenie odgrywają użytki rolne klas bonitacyjnych I–III ze względu na ich dużą wartość produkcyjną.

Według „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Perspektywa 2020", gmina Lubań należy do *„obszarów ochrony gleb dla intensywnej produkcji rolnej – wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej powyżej 75 pkt. Za obszary ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla rolnictwa ekstensywnego, wynikającej z wymogu ochrony funkcji towarzyszących produkcji żywności, takich jak np. ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych, utrzymania trwałych użytków zielonych dla przeciwdziałania skutkom zmian klimatycznych lub utrzymania zielonych pierścieni w obszarach funkcjonalnych miast można uznać tereny stref priorytetowych wdrażania działań rolno-środowiskowych."*

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego zakłada również, iż *„rozwój gospodarki żywnościowej w obszarze o wybitnych predyspozycjach dla rozwoju wybranych jej form, powinien być realizowany przy uwzględnieniu następujących zasad:*

- *racjonalnego wykorzystania zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym zwłaszcza gleb z wysoką bonitacją,*
- *wspierania rozwoju gospodarstw specjalistycznych i rolnictwa ekologicznego."*

W celu zachowania i racjonalnego wykorzystania zasobów glebowych należy chronić gleby o najwyższej jakości przed ich przeznaczeniem na cele nierolnicze, a także przed ich zabudową.

13.2 Tereny leśne

Na obszarach leśnych w gminie zagospodarowanie terenu odbywa się na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych

[24](t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161). Należy w szczególny sposób dbać o tereny leśne i chronić je przed innym, niż leśny, sposobem zagospodarowania.

Ochrona gruntów leśnych w szczególności polega na (art. 3 ust. 2 ustawy):

„1) ograniczaniu przeznaczenia ich na cele nieleśne i nierolnicze;

2) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi;

3) przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej;

4) poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produkcyjności;

5) ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi."

„Przeznaczenie na cele nieleśne gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa – wymaga uzyskania zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa lub upoważnionej przez niego osoby, zaś *pozostałych gruntów leśnych – wymaga uzyskania zgody marszałka województwa wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej"* (art. 7 ust. 2 pkt. 2 i 5 ustawy).

Według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, na terenie gminy Lubań znajdują się obszary leśne o wysokich walorach przyrodniczych (High Conservation Value Forests – HCVF).

PZP Województwa Dolnośląskiego *„dla ochrony i poprawy stanu podstawowych komponentów środowiska i koordynacji działań, w zakresie ochrony i odnowy dziedzictwa kulturowego z uwzględnieniem ochrony zasobów przyrodniczo-kulturowych, przyjmuje następujące podstawowe kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:*

- *ochrona i powiększenie zasobów leśnych, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:*
  - ✓ *kształtowania prawidłowej struktury drzewostanów i ich dostosowania do warunków siedliskowych,*
  - ✓ *ochrony różnorodności biologicznej."*

<u>Zalesianie</u>

Na rysunku Studium wyznaczono grunty planowane do zalesienia. Obejmują one tereny, które zostały wyznaczone w „Projekcie granicy rolno-leśnej" (Wrocław, 2005) oraz

w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a także obszary w graniach administracyjnych gminy wnioskowane przez ich właścicieli. Ponadto zalesieniem objęto polany międzyleśne, obszary znajdujące się w pobliżu lasów, a także gleby niskich klas bonitacyjnych.

Nie wyklucza się przeznaczenia pod zalesienia innych terenów, nie wyznaczonych na rysunku Studium. Działanie to nie może jednak być sprzeczne z kierunkami przyjętymi w ww. dokumencie. Na zalesienia gruntów rolnych należy przeznaczyć tereny w obszarze gminy wnioskowane przez ich właścicieli, o ile zalesienia wyżej wymienionych terenów nie są sprzeczne z przepisami odrębnymi. Zakłada się, że zalesieniem mogą zostać objęte głównie grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku - inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej (VIz, VI, V, IV klasy bonitacyjnej), na których ze względu na niekorzystne uwarunkowania przyrodnicze oraz erozję, produkcja rolnicza jest nieopłacalna. Należy również wziąć pod uwagę do zalesienia tereny uprawne o utrudnionych dojazdach lub utrudnionej uprawie mechanicznej oraz tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie lasów, jezior i cieków wodnych, gdyż ich zalesienie pomoże w zachowaniu naturalnych ciągów ekologicznych i umożliwi bezkolizyjną migrację zwierząt.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego wyznaczono „obszary wymagające dolesień do wzmocnienia korytarzy ekologicznych”, które zlokalizowane są w zachodniej części gminy w okolicach miejscowości Henryków Lubański i Pisarzowice.

14 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych

14.1 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Największym zagrożeniem naturalnym w wymiarze regionalnym i ponadregionalnym jest zagrożenie powodzią. Położenie gminy nad rzeką Kwisą wiąże się z powodziami, podtopieniami oraz dopływem nieznanych zanieczyszczeń.

[25]Zgodnie z art. 16 pkt 34 lit a), b) ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1566 z późn. zm.) **za obszary szczególnego zagrożenia powodzią**, na których obowiązują przepisy szczególne, uznaje się:

„a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,

b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%(...).”

Naniesione na rysunek studium zasięgi zalewu Q1% i Q10% stanowią obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne.

Praktycznie cała dolina rzeki Kwisy (tzw. Dolna Kwisa), przebiegająca przez gminę Lubań, znajduje się w strefie szczególnego zagrożenia powodziowego. Zagrożone powodziami są zabudowania mieszkaniowe występujące w miejscowości Nawojów Łużycki, Nawojów Śląski, Radogoszcz, Jałowiec, Kościelnik i Kościelniki Dolne.

Dolina rzeki Kwisy na odcinkach nie objętych wałami przeciwpowodziowymi posiada warunki swobodnego przepływu wielkich wód po przyległym terenie tzw. teras zalewowych, zamkniętym nasypami drogi wojewódzkiej lub powiatowej i porośniętymi roślinnością krzewiastą, głównie wierzbami. Terasy zalewowe tworzą tereny trwałych użytków zielonych (łąki i pastwiska).

Z opracowań ponadlokalnych (powiatowych i wojewódzkich) wynika, iż inwestycje w zakresie przeciwdziałania skutkom powodzi niejednokrotnie wykraczają poza możliwości gmin. Możliwe jest jednak zwiększanie bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców poprzez działania niezwiązane bezpośrednio z inwestowaniem w urządzenia przeciwpowodziowe (np. bieżące remonty budowli regulacji rzek i potoków, monitoring powodziowy, wycinka drzew i krzewów w korytach cieków).

Koordynowanie działań związanych z ochroną przed powodzią oraz suszą w regionie wodnym, w szczególności prowadzenie ośrodków koordynacyjno-informacyjnych ochrony przeciwpowodziowej, zgodnie z ustawą Prawo wodne, należy do zadań dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej (RZGW).

14.1.1 Mała retencja wodna

Na całym odcinku rzeki Kwisy na terenie gminy, system ochrony przeciwpowodziowej sprowadza się do istnienia wałów przeciwpowodziowych i zbiorników małej retencji wodnej. Funkcję ochronną dla terenów przyległych na długości szeregu odcinków rzeki niechronionych wałami, pełni koryto rzeki posiadające wystarczające parametry dla przepuszczenia przepływów o natężeniu do Q1%, albo odpowiednio duża zdolność retencyjna terenów przyległych, niezabudowanych lub niezagospodarowanych.

Retencja wodna definiowana jest jako zdolność dorzecza to zatrzymania wody, uzależniona od ukształtowania powierzchni, pokrycia szatą roślinną oraz działalności człowieka. Niekorzystne oddziaływania, m.in. zmiany klimatyczne, wylesienia, procesy urbanizacji, degradacja gleb czy likwidacja oczek wodnych, powodują obniżenie naturalnych zdolności retencyjnych dorzecza i negatywnie wpływają na zmianę struktury bilansu wodnego. Rozwiązaniem, mającym na celu zahamowanie tych zjawisk, jest tzw. mała retencja wodna. Polega ona na magazynowaniu wody w zbiornikach o pojemności do 5 mln m^3. Do zbiorników tych zaliczyć można stawy i oczka wodne, doliny rzeczne oraz koryta rzek i rowy melioracyjne wyposażone w urządzenia piętrzące. Służą one przede wszystkim ochronie przeciwpowodziowej i zaspokojeniu potrzeb komunalnych. Do małej retencji wodnej kwalifikuje się także magazynowanie wody zgromadzonej w warstwach wodonośnych gleby, na powierzchni terenu, służące zaspokojeniu potrzeb rolnictwa oraz na obszarach wodno-błotnych, mokradłach, torfowiskach i w lasach. Do czynników naturalnych kształtujących małą retencję należą:

- klimat (opady, temperatura powietrza, usłonecznienie, długość okresów bezopadowych),
- rzeźba terenu (kształt zlewni, nachylenie stoków, gęstość i układ sieci rzecznej, spadek cieku),
- budowa geologiczna (przepuszczalność, wodonośność, prędkość filtracji, baza erozyjna cieku),
- rodzaj gleb (przepuszczalność, pojemność wodna),
- szata roślinna (zalesienia, użytkowanie gruntów),

- wody (jeziora, tereny podmokłe),
- procesy erozyjne.

Do działań antropogenicznych, służących poprawie bilansu wodnego zlewni i zwiększaniu retencji, zalicza się metody nietechniczne i techniczne. Do metod nietechnicznych należą metody planistyczne, służące ukształtowaniu takiego układu przestrzennego zlewni, w którym nie będzie występował szybki odpływ wód opadowych i roztopowych, oraz metody agrotechniczne, służące zwiększaniu pojemności retencyjnej gleb. Do metod technicznych zalicza się wszelkie działania powodujące wzrost objętości zatrzymywanej wody w zlewni poprzez wykonywanie budowli i urządzeń wodnych.

Ze względu na sposób magazynowania zasobów wodnych, małą retencję wodną podzielić można na:

- retencję glebową,
- retencję krajobrazową (siedliskową), wynikającą z ukształtowania terenu zlewni rzecznej oraz jej zagospodarowania i użytkowania,
- retencję wód podziemnych, polegającą na gromadzeniu wody w warstwach wodonośnych,
- retencję wód powierzchniowych, związaną z magazynowaniem wody w zbiornikach wodnych i ciekach, posiadających odpowiednie urządzenia regulujące poziomy i odpływ wód.

Bardzo duże znaczenie ma retencja glebowa, związana z magazynowaniem wody w profilu glebowym. Woda glebowa zawiera składniki mineralne, niezbędne do utrzymania życia biologicznego gleby oraz różnorodności biologicznej na powierzchni ziemi, a także do przebiegu procesów glebowych. Na źródła wody glebowej składają się opady atmosferyczne, sztuczne nawodnienia, kondensacja pary wodnej oraz podsiąk wód z głębszych warstw glebowych. Z kolei za główne przyczyny strat wody w profilu glebowym uznaje się spływy powierzchniowe i podpowierzchniowe, przesiąki wody do głębszych warstw oraz parowanie wody z powierzchni roślin i gleby (ewapotranspiracja). W kształtowaniu retencji glebowej ważną rolę odgrywają zaliczane do metod nietechnicznych odpowiednie zabiegi agrotechniczne, wpływające na warunki wodne w glebie oraz zwiększające zdolności retencyjne gleb. Do tych metod zalicza się zwiększanie retencji glebowej poprzez poprawę struktury gleb, wzrost zawartości próchnicy w glebie, ograniczanie spływu powierzchniowego poprzez stosowanie zabiegów przeciwerozyjnych i uprawę poplonów, zwiększanie zasilania wód podziemnych, zmniejszanie ewapotranspiracji

poprzez odpowiedni dobór roślin i właściwy płodozmian oraz ograniczanie parowania z powierzchni gleby. Mają one szczególne znaczenie na glebach piaszczystych, charakteryzujących się małą zdolnością retencyjną ze względu na dużą przepuszczalność, oraz na glebach zwięzłych, słabo przepuszczalnych (glinach, iłach). Zwiększeniu retencji na glebach lekkich sprzyja także nawożenie organiczne i mineralne oraz wprowadzanie roślin głęboko korzeniących się. Na glebach ciężkich należy w odpowiednich odstępach czasowych[5] stosować różne zabiegi agromelioracyjne, zwiększające ich pojemność retencyjną i stwarzające lepsze warunki do ukorzeniania się roślin.

Szczegółowe działania z zakresu poszczególnych rodzajów retencji przedstawiono w tab.14.1.

Tab. 14.1 Systemy i metody retencjonowania zasobów wody w obszarach wiejskich

Zasoby wodne	Systemy i metody
Retencja krajobrazowa (siedliskowa)	Systemy kształtujące właściwą strukturę użytkowania gruntów poprzez: • układ pól ornych, użytków zielonych, lasów, użytków ekologicznych, oczek wodnych, • zalesienia, tworzenie pasów ochronnych, zadrzewień, zakrzaczeń, tworzenie bruzd i tarasów, • zwiększenie powierzchni mokradeł, torfowisk i bagien.
Retencja glebowa	Systemy uprawowe kształtujące gospodarowanie wodą w profilu gleby: • poprawa struktury gleby, zabiegi agromelioracyjne, wapnowanie, prawidłowa agrotechnika, odpowiedni płodozmian, zwiększenie zawartości próchnicy w glebie.
Wody gruntowe i podziemne	Systemy uprawowo-melioracyjne ograniczające odpływ powierzchniowy: • ograniczenie spływu powierzchniowego, • zwiększenie przepuszczalności gleb, • zabiegi przeciwerozyjne, fitomelioracyjne i agromelioracyjne, • regulowanie odpływu z sieci drenarskiej, • stawy i studnie infiltracyjne, w tym dla odprowadzania wód deszczowych uszczelnionych powierzchni.
Wody powierzchniowe	Hydrotechniczne systemy rozrządu i magazynowanie wód: • małe zbiorniki wodne, • regulacja odpływu ze stawów, oczek wodnych, • gromadzenie wody w rowach melioracyjnych, kanałach, itp., • retencjonowanie odpływów z systemów drenarskich. • zwiększenie retencji dolinowej, w tym budowa polderów.

[5] orka z pogłębiaczem – do głębokości 30 + 20 cm – realizacja co 2–4 lata, orka płytka – 35–45 cm – co 4–5 lat, orka średnia 45–60 cm – co 5–6 lat, orka głęboka – 60–80 cm – co 6–7 lat, spulchnianie podglebia – 30–60 cm – co 3–4 lata, spulchnianie podłoża – 60–80 cm – co 4–5 lat, kretowanie podglebia – 60–70 cm – co 4–5 lat, kretowanie podłoża – 70–80 cm – co 4–5 lat.

Źródło: Mała retencja na obszarach wiejskich, Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja", Legnica 2013

Mała retencja wodna wpisuje się w działania uwzględnione w dokumentach strategicznych i aktach prawnych, nawiązujących do odtwarzania i ochrony zasobów wodnych. Na poziomie międzynarodowym należy wyróżnić następujące akty i dokumenty:

- **Konwencja Ramsarska** – konwencja o obszarach wodno-błotnych, mających znaczenie międzynarodowe jako środowisko życia ptaków wodnych. Zawiera ona wytyczne dotyczące zarządzania zasobami wodnymi na obszarach mokradeł w celu ich zachowania i odtwarzania.
- **Porozumienie o ochronie wodniczki (Acrocephalus paludicola)** – ochrona siedlisk wodniczki, będącej ptakiem żyjącym na terenach podmokłych, wpisuje się w działania z zakresu nietechnicznych metod małej retencji poprzez ochronę obszarów wodno-błotnych.
- **Ramowa Dyrektywa Wodna** (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej) – określa ona m.in. cele środowiskowe dla wód powierzchniowych podzielonych na jednolite części wód powierzchniowym (JCWP) oraz dla wód podziemnych podzielonych na jednolite części wód podziemnych (JCWPd). W założeniu chroni ona także ekosystemy zależne od stanu i potencjału ekologicznego tych wód.
- **Dyrektywa Siedliskowa** (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory) – dyrektywa ta określa zasady ochrony siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt oprócz ptaków, naturalnie bytujących m.in. na torfowiskach.
- **Dyrektywa Ptasia** (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa) – dyrektywa uwzględnia cenne gatunki ptaków żyjące na obszarach wodno-błotnych i wskazuje na konieczność ochrony tych siedlisk, co wpisuje się w działania związane z małą retencją wodną.

Na poziomie krajowym aktem prawnym, regulującym działania związane z małą retencją, jest ustawa **Prawo wodne** [26](Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 z późn. zm.). Wskazuje ona główne cele zarządzania zasobami wodnymi, m.in. zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody dla ludności, ochronę przed powodzią i suszą oraz zapewnienie wody na potrzeby rolnictwa. Do dokumentów strategicznych, w różnym stopniu odnoszących się do działań

związanych z małą retencją, można zaliczyć Politykę Ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Projekt z dnia 23 maja 2014 r. „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2014-2020", Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, Strategię Gospodarki Wodnej oraz Projekt Polityki Wodnej Państwa do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016).

Wyżej wymienione działania z zakresu małej retencji wodnej mogą być finansowane z różnych źródeł. Działania w małej zlewni są wspierane finansowo przez lokalne samorządy, z kolei duże zlewnie, wymagające np. renaturalizacji dolin rzecznych, należą do obszaru działań marszałków województw. Pozyskiwanie funduszy na prace związane z ochroną gleb i wód będzie możliwe dzięki założeniom Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. W projekcie tego programu uwzględniono m.in. *Priorytet 4. Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa,* gdzie w celach szczegółowych zakłada się: *(4a). Odtwarzanie i zachowanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 oraz rolnictwa o wysokiej jakości przyrodniczej i stanu europejskich krajobrazów; (4b). Poprawa gospodarki wodnej; (4c). Poprawa gospodarowania glebą*, a także działania rolno-środowiskowo-klimatyczne, obejmujące wsparcie finansowe dla rolników, stosujących ponadstandardowe praktyki produkcyjne, zapewniające ochronę wód i gleb, zachowanie i ochronę cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, ochronę zagrożonych zasobów genetycznych roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich oraz ochronę różnorodności krajobrazu. O dofinansowanie projektów dotyczących małej retencji wodnej można się także ubiegać u organizacji ekologicznych.

Mała retencja wodna jest zjawiskiem korzystnym i pozytywnie oddziałuje na środowisko przyrodnicze, ludzi oraz gospodarkę. Skutkuje ona m.in. poprawą czystości wód, zwiększeniem bioróżnorodności w lasach i na terenach podmokłych, wzrostem ilości gatunków awifauny w zbiornikach retencyjnych oraz zachowaniem i możliwością odtworzenia naturalnych walorów środowiskowych. Mała retencja wodna korzystnie wpływa na naturalne ekosystemy dolin rzecznych, korytarzy ekologicznych i utrzymanie reżimu hydrologicznego zbliżonego do naturalnego. Wzrost zasobów wód powierzchniowych i podziemnych pozytywnie wpływa na poprawę mikroklimatu oraz przeciwdziała skutkom suszy (m.in. dzięki prowadzeniu nawodnień), a to z kolei ma przełożenie na ograniczenie stepowienia i erozji gleb oraz wzrost plonów w rolnictwie. Zbiorniki retencjonujące wodę wpływają na zwiększenie lokalnej ochrony przeciwpowodziowej oraz służą ochronie przeciwpożarowej miejscowości, zakładów usługowych i przemysłowych, a także lasów.

Umożliwiają również rozwój turystyki i rekreacji, małej energetyki wodnej, hodowli ryb i ptactwa wodnego oraz stanowią wodopoje dla dzikich zwierząt.

W PZPWD uwzględnia się „koordynację działań systemowych na poziomie dorzecza Odry dla prewencyjnej gospodarki przestrzennej" poprzez „realizację zadań z zakresu lokalnej ochrony przeciwpowodziowej związanej z melioracjami wodnymi". W tym samym Planie oznaczono również planowane zbiorniki retencyjne i wielofunkcyjne. Żaden z projektowanych zbiorników nie znajduje się na terenie gminy. Jednak ze względu na położenie nad rzeką Kwisą, cała gmina zaliczona została do obszarów planowanego rozwoju małej retencji wodnej (ryc.14.1).

Ryc. 14.1 Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych

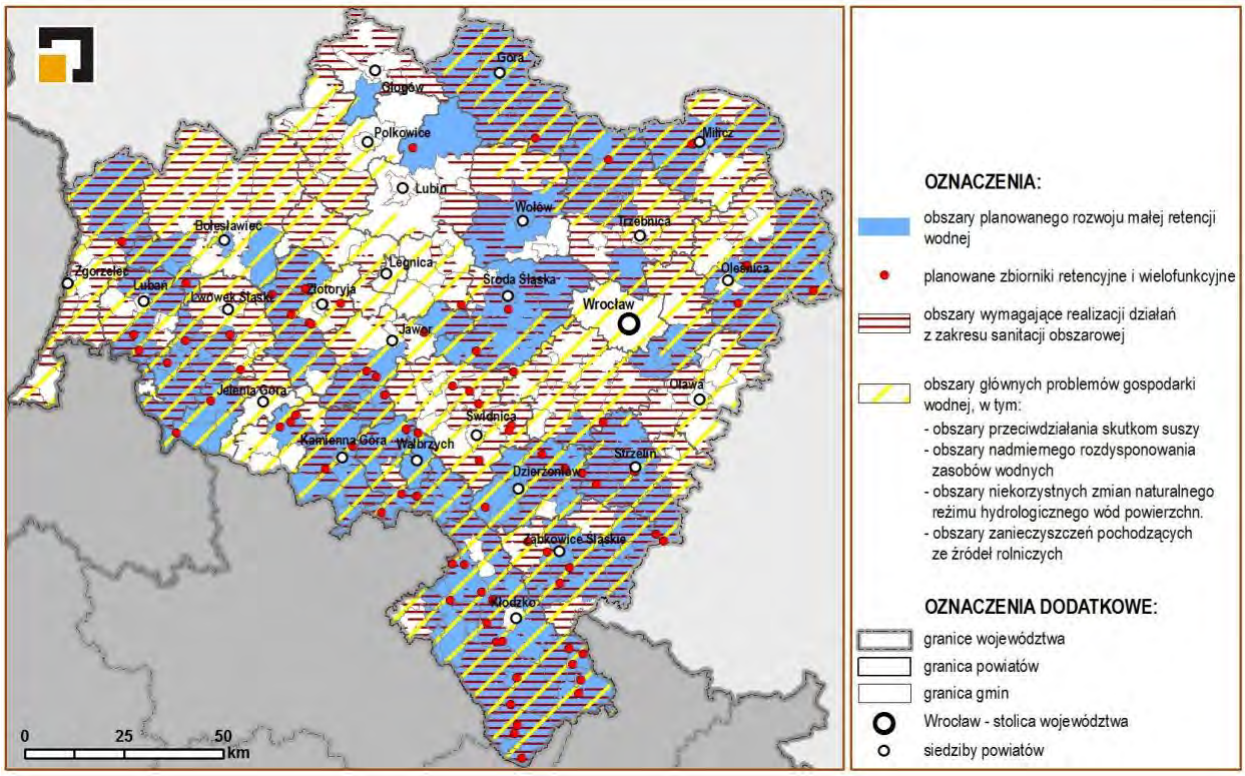

Źródło: Plan Zagospodarowania Województwa Dolnośląskiego perspektywa 2020

„Program małej retencji wodnej w województwie dolnośląskim" oprócz opracowania tekstowego, zawiera mapy prezentujące przestrzenne rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów małej retencji wodnej, z których wynika, że na terenie gminy planowany jest jeden staw (w Radostowie Średnim).

Zaleca się zachowanie już istniejących na terenie gminy oczek wodnych i stawów oraz zwiększanie naturalnej retencji leśnej i glebowej poprzez odpowiednie zabiegi techniczne i nietechniczne. W studium zezwala się na realizację obiektów małej retencji w tym stawów hodowlanych, przede wszystkim na terenach rolniczych (R), ale również na innych terenach,

zgodnie z potrzebą. Stawy i inne obiekty w przyszłości mogą pełnić rolę zbiorników małej retencji wodnej. W zależności od możliwości finansowych gminy należałoby rozważyć ich realizację. Nie wyklucza się realizacji zbiorników małej retencji powstałych w wyniku rekultywacji terenów pokopalnianych. Takie zbiorniki oprócz walorów krajobrazowych mogłyby pełnić funkcję ochronną dla ewentualnej fali powodziowej i odebrać nadmiar wody z rzeki Kwisy. Bezpośrednio wokół powstałych małych zbiorników retencyjnych zaleca się zmianę użytkowania gruntów ornych na trwałe użytki zielone. Budowa nowych obiektów gospodarki wodnej, służąca zwiększaniu małej retencji, powinna być prowadzona w oparciu o specjalistyczne opracowania branżowe.

14.2 Obszary osuwania się mas ziemnych

Obszarem predysponowanym do występowania ruchów masowych jest obszar, w którym obecność pewnych form rzeźby (osuwisk, pokryw stokowych, stożków usypiskowych lub piargowych) oraz ukształtowanie powierzchni terenu (nisze, krawędzie, progi, garby, wały, szczeliny) wskazują na rozwój takich procesów w przeszłości lub uwarunkowania geologiczno-geomorfologiczne nie wykluczają rozwoju takich procesów w przyszłości.

Państwowy Instytut Geologiczny w ramach realizacji Projektu System Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) przygotował wstępne informacje dotyczące problematyki ruchów masowych na obszarze Polski pozakarpackiej. Na mapach poszczególnych województw zostały przedstawione zasięgi obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych oraz dotychczas udokumentowane osuwiska, badane na przestrzeni ostatnich 30−40 lat. W ten sposób zostały wskazane rejony, gdzie nie wyklucza się możliwości rozwoju ruchów masowych. Należy jednak mieć na uwadze, że są to jedynie ogólne i wstępne dane, informujące o możliwej predyspozycji obszarów (wynikającej głównie z analizy budowy geologicznej i morfologii) do rozwoju ruchów masowych, niepotwierdzone zwiadem terenowym, dlatego nie można ich wykorzystywać przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Mapy, o których mowa, będą stanowiły podstawę do wykonania prac terenowych prowadzonych w trakcie kolejnych etapów projektu SOPO (lata 2013–2016).

W związku z powyższym, na dzień sporządzania studium nie ma rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, o którym mowa w art. 110a ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska [27](t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799 ze zm.), a jedynym źródłem informacji o ruchach

masowych na terenie gminy Lubań jest przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w województwie dolnośląskim, na podstawie której można stwierdzić, że na terenie gminy Lubań nie odnotowano żadnych osuwisk. W miejscowości Kościelnik można wyróżnić 5 obszarów, które są potencjalnie predysponowane do wystąpienia ruchów masowych. Powyższe obszary nie stanowią dużego zagrożenia dla ludności, ponieważ znajdują się w większości na terenach leśnych, wolnych od zabudowy.

15 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Na terenie gminy Lubań nie występują obiekty i obszary, dla których wyznacza się filar ochronny w złożu kopaliny.

16 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji, remediacji

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę i ocenę stanu środowiska przyrodniczego na terenie gminy Lubań, w opracowaniu ekofizjograficznym wyznaczono tereny wymagające rekultywacji:

- tereny czynnej eksploatacji złóż oraz tereny potencjalnych udokumentowanych złóż kopalin,
- tereny nieczynnych wyrobisk pokopalnianych złóż poddanych rekultywacji,
- tereny nieczynnych składowisk odpadów.

Teren byłego i obecnie rekultywowanego składowiska odpadów komunalnych w Nawojowie Łużyckim

W roku 2000 zamknięto jedyne w gminie składowisko odpadów komunalnych w Nawojowie Łużyckim, które aktualnie porośnięte jest roślinnością synantropijną. Na podstawie decyzji Starosty Lubańskiego z dnia 16 grudnia 2002 r., znak: RŚ-6018/14a/02 składowisko odpadów komunalnych w Nawojowie Łużyckim, obejmujące działki ew. nr 126/4, 129/2 i 130/2, podlegało rekultywacji w kierunku leśnym poprzez wprowadzenie roślinności odtwarzającej warunki biologiczne i hamujące erozję oraz zabudowie biologicznej powierzchni i skarp składowiska.

Decyzja Starosty Lubańskiego była dwukrotnie zmieniana:

- w dniu 17 grudnia 2007 r., znak: RŚ-6018-14a/02/07 w zakresie terminu wykonania rekultywacji do dnia 31 grudnia 2012 r.,
- w dniu 11 października 2011 r., znak: RŚ.6122.2.2011 w zakresie kształtowania bryły składowiska do dnia 31 grudnia 2013 r., natomiast całkowitego zakończenia rekultywacji do końca 2016 r.

Obecnie teren byłego składowiska jest zharmonizowany z lokalnym krajobrazem. Teren jest nieoznakowany, nieogrodzony (dostępny dla osób trzecich), miejscami zaśmiecony. Druga faza rekultywacji wymaga wprowadzenia warstwy biologicznie czynnej celem zahamowania erozji gleb. Teren porośnięty jest głównie nawłocią kanadyjską.

Teren byłego składowiska w Studium oznacza się pod zalesienie.

Tereny w zakresie złóż kopali wymagające rekultywacji

Tereny czynnej eksploatacji złóż

Na terenie gminy Lubań odbywa się eksploatacja kruszyw naturalnych i iłów ceramicznych. Występują tu również złoża udokumentowane, lecz nieeksploatowane. Wraz z upływem lat, działalność kopalniana znacznie przekształciła rzeźbę terenu, zmieniając lokalny krajobraz. W przypadku eksploatowanych złóż na terenie gminy: „Zakład Słowiany", Kościelnik II, Radostów Średni, zdolność do regeneracji środowiska nastąpi dopiero po całkowitym zaniechaniu działań wydobywczych. Należy jednak pamiętać, że proces ten będzie długotrwały. Wykaz decyzji w sprawie ustalenia kierunku rekultywacji przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 16.1 Zestawienie złóż kopalin posiadających ustalony kierunek rekultywacji z terenu gminy Lubań (zestawienie nie obejmuje złóż, dla których rekultywacja została uznana za zakończoną)

złoże	obręb ewidencyjny	nr działek	powierzchnia	kierunek rekultywacji	decyzja ustalająca kierunek rekultywacji
Radostów Średni I Radostów Średni II (kruszywa naturalne)	Radostów Średni	19/1 cz. 19/4	3,15 ha 2,52 ha	parkowo-rekreacyjny	Starosta Lubański RŚ-6018-25/07 z dnia 22.06.2007 r.
Radostów Średni III (kruszywa naturalne)	Radostów Średni	7, 8/2, cz. 18/2, cz. 19/4	łącznie 7,25 ha	zadrzewienie-zieleń nieurządzona	Starosta Lubański RŚ.6122.1.2011 z dnia 14.04.2011 r.
Kościelnik II (glina ceramiczna)	Kościelnik	cz. 456/1	0,57 ha	leśny	Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Lubaniu RL-II-19-21/73 z dnia 14.05.1973 r.
Bukowa Góra (bazalt)	Kościelnik	755/168 758/186	2,20 ha 6,90 ha	wodno-leśny	Kierownik Urzędu Rejonowego w Lubaniu OŚ-6016-2/97/98 z dnia 30.01.1998 r.
Słowiany I (iły ceramiki budowlanej)	Nawojów Łużycki	367/1, 281, 571/17, 280, 290, 268/278, 279, 110, 273/2	łącznie 29,16 ha	wodno-leśno-rolny	Starosta Bolesławiecki ROŚ.6018/R/7/08 z dnia 21.01.2009 r.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lubaniu

Zalecane użytkowanie oraz wskazanie uwarunkowań ekofizjograficznych przedstawione w Opracowaniu Ekofizjograficznym:

Zalecane użytkowanie:

- po zakończeniu eksploatacji zaleca się rekultywację terenów w kierunku wodno-leśnym,

- wykluczenie zabudowy obiektów kubaturowych, liniowych na terenach eksploatacyjnych,
- wyklucza się wykorzystanie wyrobisk poeksploatacyjnych na cele składowania i utylizacji odpadów komunalnych i przemysłowych oraz substancji szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.

Wskazanie uwarunkowań ekofizjograficznych:

Złoża kopalin, eksploatowane oraz nieeksploatowane, podlegają ochronie polegającej na tym, iż nie należy w ich granicach lokalizować obiektów (kubaturowych, liniowych i innych), które uniemożliwiałyby prowadzenie ich eksploatacji. W gminie Lubań nie dotyczy to złóż kwarcytów oraz złoża bazaltu „Uniegoszcz". Złoża te zostaną w najbliższym czasie zdjęte z bilansu zasobów i przestaną być złożami w sensie prawnym.

Tereny podlegające eksploatacji wymagają rekultywacji w kierunku wodno-leśnym lub parkowym, zgodnie z udzielonymi pozwoleniami wodnoprawnymi. Zrekultywowany teren powinien pełnić dominującą funkcję przyrodniczo-krajobrazową.

Strefa czynnej eksploatacji złóż powinna stanowić ograniczenie dla zabudowy mieszkaniowej w najbliższym sąsiedztwie.

Aktualnie, choć w gminie nie prowadzi się eksploatacji przy użyciu materiałów wybuchowych, to występują ograniczenia w zabudowie w związku z propagacją drgań sejsmicznych i udarowej fali powietrza oraz rozrzutem odłamków skalnych w granicach terenów górniczych „Księginki" i „Bukowa Góra".

Tereny nieczynnych wyrobisk pokopalnianych złóż poddanych rekultywacji

Na terenie gminy istnieje szereg wyrobisk, na których eksploatowano piaski, żwiry, iły, węgle. W wyniku działalności wydobywczej przekształceniu uległa rzeźba terenu oraz nastąpiła nieodwracalna deformacja utworów geologicznych.

Obszary, na których zakończono eksploatację, zostały poddane rekultywacji w kierunku wodno-leśnym, np. Wzgórze Ostróżek. Wiele z tych wyrobisk uległo samoczynnej rekultywacji, stając się niekiedy cennymi siedliskami fauny i flory. I tak np. złoże „Nawojów-Rzeczka” oraz złoże „Książkowice” porośnięte jest już lasem.

Zalecane użytkowanie oraz wskazanie uwarunkowań ekofizjograficznych przedstawione w Opracowaniu Ekofizjograficznym:

Zalecane użytkowanie:

- utrzymanie funkcji przyrodniczo-krajobrazowej i turystycznej,
- wyznaczenie ścieżki dydaktycznej „Śladami wygasłych wulkanów" (Wzgórze Ostróżek, Góra Harcerska).

Ograniczenia:

- prawa własnościowe,
- status ochronny gatunków roślin i zwierząt.

Wskazanie uwarunkowań ekofizjograficznych:

- bariery fizjograficzne – grunty o przekształconym profilu glebowym, możliwość wykorzystania rolniczego po uzupełnieniu warstwy próchnicznej i analizie jakości gleb. Zróżnicowana rzeźba terenu ogranicza funkcje mieszkaniowo-usługowe, ogranicza funkcje rolnicze, preferowana funkcja dominująca – przyrodniczo-krajobrazowa oraz pośrednia – turystyczna,
- waloryzacja przyrodnicza – większość zrekultywowanych obszarów pokopalnianych włączona do strefy o funkcji przyrodniczej z możliwością niskokonfliktowego wykorzystania turystycznego.

Kształtowanie obszarów, na których zaniechano wydobycia złóż kopalin, polegać będzie głównie na przywróceniu ich pierwotnej formy lub nadaniu im nowej funkcji w wyniku rekultywacji. Warto podkreślić, że niektóre z tych terenów mogą stać się atrakcją turystyczną, jak np. kamieniołom na Wzgórzu Ostróżek. Dzięki odpowiedniemu zabezpieczeniu i ukształtowaniu terenu, stanowi on interesujący obiekt geologiczny, gdzie można zaobserwować przekrój przez struktury wulkaniczne. Podobnie przedstawia się sytuacja w Jałowcu na terenie byłego kamieniołomu. Obszar ten przeznaczony jest obecnie pod usługi sportu, gdzie zlokalizowany jest tor motocrossowy.

W opracowaniu ekofizjograficznym gminy Lubań wskazuje się, iż dużym zagrożeniem jest zasypywanie, wbrew prowadzonym kierunkom rekultywacji, wyrobisk poeksploatacyjnych stanowiących najczęściej ostoję dzikiej fauny i występowanie rzadkich gatunków roślin (np. nieczynny kamieniołom bazaltu na Wzgórzu Ostróżek). Prowadzi to do

zubożenia funkcji elementów przyrodniczych na tym terenie powodując szkodę w środowisku, która niesie za sobą konsekwencje prawne.

16.1 Obszary zdegradowane

Ustala się następujące obszary zdegradowane, spełniające co najmniej jeden z warunków określonych w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji [28](Dz. U. z 2017 r. poz. 1023 ze zm.):

- zaniedbane założenia dworsko-parkowe wymagające rewitalizacji (Jałowiec, Kościelnik, Kościelniki Dolne, Nawojów Śląski, Radostów Średni i Pisarzowice),
- niewielkie tereny substandardowych osiedli mieszkaniowych związanych z dawnymi Państwowymi Gospodarstwami Rolnymi. Osiedla te zlokalizowane są w Henrykowie Lubańskim, Pisarzowicach, Nawojowie Łużyckim i Kościelniku Dolnym,
- tereny zabudowy gospodarczej byłych PGR-ów.

W ramach obszarów zdegradowanych będą mogły być wyznaczone w przyszłości obszary rewitalizacji.

17 Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej

Na terenie gminy Lubań nie występują pomniki zagłady i ich strefy ochronne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r., poz. 2120).

18 Kierunki rozwoju turystyki na terenie gminy Lubań w odniesieniu do dokumentów ponadlokalnych

Na Subregion Nysa – Kwisa – Bóbr składają się następujące jednostki samorządu terytorialnego:

- Gmina i Miasto Gryfów Śląski,
- Gmina Leśna,
- Gmina Lubomierz,
- Gmina i Miasto Lwówek Śląski,
- Gmina Sulików,
- Gmina Wleń,
- Gmina Zgorzelec,
- Miasto i Gmina Bogatynia,
- **Gmina Lubań,**
- Gmina Miejska Zawidów,
- Gmina Miejska Zgorzelec,
- Powiat Lubański,
- Powiat Lwówecki.

„Koncepcja Subregionalnego Produktu Turystycznego Subregionu Nysa – Kwisa – Bóbr" proponuje inwestycje na terenie gminy Lubań, których realizacja mogłaby wpłynąć na poprawę infrastruktury turystycznej i przedstawia je w tab.18.1.

Tab. 18.1 Inwestycje na terenie gminy Lubań wspierające rozwój turystyki w regionie

Obiekty o charakterze turystycznym	Czy obiekt wymaga remontu?	Miejsca parkingowe obecne oraz zapotrzebowanie		Infrastruktura turystyczna przy obiekcie obecna i zapotrzebowanie	
		Obecne	Zapotrzebowanie	Obecne	Zapotrzebowanie
Kościół parafialny p.w. Macierzyństwa Najświętszej Marii Panny w Pisarzowicach	Tak Obiekt wymaga konserwacji i bieżących napraw	brak	Budowa parkingu dla 30 samochodów osobowych	brak	- ławeczki - tablica informacyjna - kierunkowskazy
Ruiny zespołu pałacowego składającego się z pałacu, oficyny pałacowej i zabudowań gospodarczych w Pisarzowicach	Tak Wymaga zabezpieczenia lub kompleksowej odbudowy	brak	Budowa parkingu dla 30 samochodów osobowych	brak	- ławeczki - tablica informacyjna - kierunkowskazy

Obiekty o charakterze turystycznym	Czy obiekt wymaga remontu?	Miejsca parkingowe obecne oraz zapotrzebowanie		Infrastruktura turystyczna przy obiekcie obecna i zapotrzebowanie	
		Obecne	Zapotrzebowanie	Obecne	Zapotrzebowanie
Zespół pałacowo-parkowy w Pisarzowicach	Tak Obiekt wymaga kapitalnego remontu	brak	Budowa parkingu dla 20 samochodów osobowych	brak	- ławeczki - wyłożenie kamieniem alejek w parku - tablica informacyjna - kierunkowskazy - renowacja i uzupełnienie ogrodzenia obiektu - kompleksowe odtworzenie założenia parkowego
Słup poczty polsko-saskiej	Tak Rekonstrukcja odnalezionego słupa milowego	brak	Budowa parkingu dla 20 samochodów osobowych	brak	- przygotowanie terenu i posadowienie słupa wraz z małą architekturą otoczenia - ogrodzenie słupa - tablica informacyjna - ławeczki - kierunkowskazy
Zajazd pocztowy z 1802 r. w Pisarzowicach	Tak Wymaga kapitalnego remontu	brak	Budowa parkingu dla 20 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - kierunkowskazy - mała architektura
Zespół kościelny w Henrykowie Lubańskim	Tak Obiekt wraz z otoczeniem wymaga konserwacji i bieżących napraw	brak	Budowa parkingu dla 25 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - ławeczki - kierunkowskazy - mała architektura
Głaz narzutowy	Tak Wymaga renowacji	brak	Budowa parkingu dla 5 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura otoczenia - kierunkowskazy
Zabytkowy obiekt świetlicy wiejskiej wraz z wieżą	Tak Wymaga kapitalnego remontu	brak	Budowa parkingu dla 20 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura otoczenia - kierunkowskazy - oświetlenie
Kapliczki przydrożne	Tak Wymagają renowacji	brak	brak	brak	- tablice informacyjne - uporządkowanie otoczenia - kierunkowskazy
Renesansowy dwór z krużgankami w Nawojowie Łużyckim	Tak Wymaga kapitalnej renowacji	brak	Budowa parkingu dla 25 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy

Obiekty o charakterze turystycznym	Czy obiekt wymaga remontu?	Miejsca parkingowe obecne oraz zapotrzebowanie		Infrastruktura turystyczna przy obiekcie obecna i zapotrzebowanie	
		Obecne	Zapotrzebowanie	Obecne	Zapotrzebowanie
Średniowieczne krzyże pokutne w Nawojowie Łużyckim	Tak Wymaga renowacji	brak	Budowa parkingu dla 25 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Słowiańskie grodzisko z IX-XII w. w Nawojowie Śląskim	Tak Wymaga remontu	brak	Budowa parkingu dla 5 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Kościół p.w. Trzech Króli w Radostowie Średnim	Tak Obiekt wymaga konserwacji i bieżących napraw	brak	Budowa parkingu dla 25 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Ruiny pałacu w Radostowie Średnim	Tak Wymaga zabezpieczenia lub kompleksowej odbudowy	brak	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Zabytkowa dzwonnica po byłym kościele w Radostowie Średnim	Tak Wymaga zabezpieczenia i kompleksowej odbudowy	brak	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Pałac w stylu klasycystycznym w Jałowcu	Tak Wymaga kapitalnego remontu	brak	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Mauzoleum w Jałowcu wraz z otoczeniem	Tak Wymaga kapitalnej renowacji	brak	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Ruiny kościoła poewangelickiego	Tak Wymaga zabezpieczenia	brak	Budowa parkingu dla 5 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Kościół p.w. Ścięcia Jana Chrzciciela w Kościelniku	Tak Wymaga remontu i renowacji	10 miejsc parkingowych dla samochodów osobowych	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Pałac w Kościelniku	Tak Wymaga remontu	brak	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Młyn wodny	Tak Wymaga kapitalnego remontu	brak	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Elektrownia wodna w Radogoszczy	Tak Wymaga bieżącego remontu	brak	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy

Obiekty o charakterze turystycznym	Czy obiekt wymaga remontu?	Miejsca parkingowe obecne oraz zapotrzebowanie		Infrastruktura turystyczna przy obiekcie obecna i zapotrzebowanie	
		Obecne	Zapotrzebowanie	Obecne	Zapotrzebowanie
Średniowieczne krzyże pokutne w Mściszowie	Tak Wymagają renowacji	brak	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Ruiny kościoła	Tak Zabezpieczenie ruin	brak	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - mała architektura - kierunkowskazy
Cis- najstarsze drzewo w Polsce w Henrykowie Lubańskim	-	brak	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych i 1 autokaru	Droga dojazdowa	- tablica informacyjna - kierunkowskazy - mała architektura otoczenia - uporządkowanie i zagospodarowanie otoczenia
Rododendrony w parku przy pałacu w Pisarzowicach (była szkoła podstawowa)	-	brak	Budowa parkingu dla 20 samochodów osobowych	brak	- tablica informacyjna - kierunkowskazy - częściowe odtworzenie nasadzeń rododendronów - mała architektura
Glinianki w Nawojowie Łużyckim	-	brak	Budowa dogodnego dojazdu wraz z parkingiem dla 10 samochodów osobowych oraz miejscem postojowym dla rowerzystów	brak	- tablica informacyjna - miejsce biwakowe - mała architektura - kierunkowskazy -pomost dla wędkarzy
Dolina rzeki Kwisy	-	brak	- wzdłuż biegu rzeki wybudowanie 10 przystani dla kajakarzy - budowa miejsc parkingowych dla 5 samochodów osobowych	brak	- kierunkowskazy - oznakowanie szlaku wodnego i rowerowo-pieszego wzdłuż rzeki Kwisy
Wyrobiska po kopalni bazaltu w Uniegoszczy	-	brak	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych	Obiekt prywatny mieści siedziba centrum konferencyjno -rekreacyjnego (ograniczony dostęp dla turystów)	- kierunkowskazy - tablica informacyjna - oznakowanie ścieżki geologicznej - mała architektura
Aleja lipowa w Jałowcu	-	brak	Budowa parkingu dla 10 samochodów osobowych	Obiekty sakralne, zwiedzanie ograniczone	- kierunkowskazy - mała architektura - tablica informacyjna

Źródło: „Koncepcja Subregionalnego Produktu Turystycznego Subregionu Nysa – Kwisa – Bóbr”

19 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń projektu studium

19.1 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań to dokument gminy, sporządzony przez Wójta Gminy Lubań, na podstawie Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 199 ze zm.) oraz Uchwały Nr XLIII/286/2014 Rady Gminy Lubań z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań.

Podstawę prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze gminy Lubań stanowiło dotychczas „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań" zatwierdzone uchwałą Nr XI/76/1999 Rady Gminy Lubań z dnia 30 grudnia 1999 r. z późniejszymi zmianami zawartymi w uchwałach Rady Gminy Lubań: nr XIV/129/2008 z dnia 29 lutego 2008 r., nr XXXVI/285/2010 z dnia 30 kwietnia 2010 r. i nr XXIX/163/2012 z dnia 27 grudnia 2012 r.

Przedmiotowa zmiana obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obejmuje cały obszar gminy i jest w efekcie opracowaniem całkowicie nowego dokumentu, czyli opracowaniem nowego studium gminy Lubań.

Celem niniejszej zmiany studium jest dostosowanie ustaleń studium do aktualnego stanu faktycznego i prawnego (konieczność uzupełnienia studium o szereg istotnych ustaleń wynikających z wprowadzenia w życie nowych ustaw oraz konieczność doprowadzenia do zgodności z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.), a także do nowych zamierzeń inwestycyjnych dotyczących wyznaczenia i zasad zabudowy nowych terenów budowlanych, znowelizowanie zasad obsługi infrastrukturalnej i komunikacyjnej, ustalenie standardów użytkowania i zagospodarowania terenów, uwzględniających nowe kierunki rozwojowe oraz wnioski instytucji i osób fizycznych.

Zmiana studium ma na celu dostosowanie jego ustaleń do przewidywanych zmian w strukturze przestrzennej gminy i przeznaczeniu terenów, które zostanie ustalone w projektowanych zmianach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Podjęcie prac planistycznych związanych ze zmianą obowiązującego studium gminy Lubań wynikało z konieczności:

- dostosowania zakresu i ustaleń studium do obecnie obowiązujących przepisów prawnych wynikających z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.,
- uwzględnienia przepisów nowelizowanych ustaw kształtujących zagospodarowanie przestrzenne, a w szczególności: ustawy o gospodarce nieruchomościami, ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ustaw dotyczących środowiska - prawo ochrony środowiska, ustawa o ochronie przyrody, ustawa prawo wodne, ustawa prawo geologiczne i górnicze, ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- przeprowadzenia analizy uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, przy uwzględnieniu zmienionej sytuacji demograficznej, społecznej, ekonomicznej, gospodarczej i politycznej,
- uwzględnienia ustaleń dokumentów ponadlokalnych – „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, Perspektywa 2020", przyjętego Uchwałą nr XLVIII/1622/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r. i opublikowanego w Dz. Urz. Woj. Doln. z dnia 22 maja 2014 r. poz. 2448, „Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, Wrocław 2014.", przyjętej uchwałą nr XXXII/932/13 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 luty 2013 r.,
- określenia założeń polityki przestrzennej gminy.

Przyjęte rozwiązania w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań mają umożliwić podejmowanie działań dla realizacji celów zrównoważonego rozwoju gminy.

Wiąże się to z przestrzeganiem następujących zasad:

1) kreowanie nowej zabudowy z uwzględnieniem charakteru i stylu stosowanego w danej miejscowości;
2) lokalizowanie nowej zabudowy w obrębie obszarów już zabudowanych oraz wzdłuż najważniejszych ciągów komunikacyjnych;
3) kreowanie lokalnych centrów wsi, szczególnie tych leżących przy głównych ciągach komunikacyjnych i turystycznych, poprzez modernizację i budowę infrastruktury technicznej oraz lokalizowanie usług obsługi mieszkańców i turystów;

4) racjonalne wykorzystanie terenów najbardziej atrakcyjnych usługowo-produkcyjnie, powiększenie ilości i powierzchni terenów usługowo-produkcyjnych;
5) racjonalne wykorzystanie terenów najbardziej atrakcyjnych turystycznie – preferowany rozwój funkcji agroturystycznej i turystyki wiejskiej w większości jednostek wiejskich gminy;
6) poprawa standardu infrastruktury technicznej;
7) skanalizowanie i zwodociągowanie gminy.

Przyjęcie rozwiązań dotyczących kierunków zagospodarowania przestrzeni gminy Lubań jest wynikiem dogłębnej analizy uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych, społeczno-gospodarczych i infrastrukturalnych.

Do najważniejszych uwarunkowań wewnętrznych gminy, mających wpływ na przyjęte kierunki i zmiany w strukturze przestrzennej oraz zasady zagospodarowania przestrzennego, zaliczono:

- usytuowanie przy drodze krajowej nr 30,
- położenie nad rzeką Kwisą,
- występowanie udokumentowanych złóż kopalin,
- dość niską lesistość gminy,
- warunki i jakość życia mieszkańców,
- dotychczasowe władanie i zainwestowanie terenu,
- możliwości rozwoju gminy,
- stan systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Po ukazaniu się ogłoszenia i obwieszczenia o przystąpieniu do sporządzenia Studium wpłynęły wnioski od osób prywatnych, a także odpowiedzi od instytucji i organów, po ich pisemnym zawiadomieniu o przystąpieniu do sporządzenia studium. Wyżej wymienione wnioski – zarówno mieszkańców, jak i organów – oraz liczne konsultacje z pracownikami urzędu gminy, stały się pomocne w opracowaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań.

W studium wskazano kilka rodzajów zagospodarowania terenów, określając ich wiodącą funkcję i kierunek zagospodarowania.

Podstawowe kierunki zagospodarowania:

- rozwój budownictwa mieszkaniowego,

- rozwój funkcji agroturystycznej i turystyki wiejskiej w większości jednostek wiejskich gminy,
- rozwój działalności rolniczej,
- rozwój działalności pozarolniczej,
- rozwój działalności gospodarczej na terenach inwestycyjnych wyznaczonych pod strefę ekonomiczną (w Henrykowie Lubańskim, Pisarzowicach i Jałowcu).

Uzupełniające kierunki zagospodarowania:

- utrzymanie estetyki i kompozycji przestrzennej wsi,
- uzbrojenie terenów zabudowanych oraz przeznaczonych pod zabudowę w urządzenia infrastruktury technicznej (wodociągi, przydomowe oczyszczalnie ścieków (nie wyklucza się budowy kanalizacji), sieć elektroenergetyczna),
- budowa lub rozbudowa systemu komunikacyjnego,
- racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych poprzez preferowanie zagospodarowania turystycznego i wypoczynkowego,
- ochrona dziedzictwa kulturowego, służąca utrwalaniu tożsamości gminy i utrzymaniu głównych elementów jego struktury funkcjonalno-przestrzennej,
- wyeksponowanie funkcji rolnej gminy jako głównej, poprzez odbudowę i rozbudowę bazy produkcji i przetwórstwa rolnego,
- ograniczenie lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Realizacja polityki przestrzennej gminy zależy przede wszystkim od decyzji lokalnych władz. Przemyślane i racjonalne decyzje będą wpływać pozytywnie na wzrost poziomu życia mieszkańców gminy, ograniczenie kosztów związanych z realizacją zadań publicznych oraz dadzą możliwość wielokierunkowego rozwoju gminy.

19.2 Synteza ustaleń projektu studium

W nawiązaniu do wymienionych dokumentów zewnętrznych, kluczowymi dla rozwoju gminy są następujące zadania ponadlokalne:

- realizacja sprawnego systemu powiązań drogowych w południowo-zachodniej części województwa poprzez budowę lub modernizację dróg (Zgorzelec/Görlitz – Lubań – Jelenia Góra),
- wykorzystanie istniejących oraz o ruchu zawieszonym linii kolejowych jako ważnego elementu aktywizacji turystycznej obszaru pogranicza (Postulowana Kolejowa Pętla Izerska),

- przebudowa dróg o znaczeniu krajowym i regionalnym (DW 296) – inwestycja zrealizowana,
- rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej relacji Mikułowa – Świebodzice trasa istniejącej linii 220 kV (z jednym torem pracującym czasowo na napięciu 220 kV),
- budowa dwutorowej linii 400 kV relacji Mikułowa – Świebodzice trasa istniejącej linii 220 kV (z jednym torem pracującym czasowo na napięciu 220 kV),
- modernizacja linii 400 kV relacji Mikułowa – Czarna – Joachimów,
- instalacja przesuwników fazowych na linii Mikułowa – Hangenwerder (przy stacji Mikułowa) relacji Mikułowa – Polkowice – Leszno – Plewiska wraz z wymianą przewodów roboczych na wysokotemperaturowe – po 2020 r.,
- budowa nowej stacji transformatorowej Lubań Wschód,
- realizacja zadań z zakresu lokalnej ochrony przeciwpowodziowej związanych z melioracjami wodnymi,
- ukształtowanie sieci korytarzy ekologicznych,
- ochrona i wzmocnienie roli dolin rzecznych jako ważnych korytarzy ekologicznych,
- Budowa, rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji w aglomeracjach zgodnie z KPOŚK, w tym: aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia Traktatu Akcesyjnego wyznaczone na terenie woj. dolnośląskiego (110 aglomeracji).

W oparciu o analizę uwarunkowań fizjograficznych, dotychczasowego zagospodarowania terenu, a także zadań uwzględnionych w dokumentach wewnętrznych i zewnętrznych, strategicznie wydzielono poszczególne tereny o różnych przeznaczeniach. Na terenie gminy Lubań zostały wyznaczone:

- tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej (MN1),
- tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej (MN2),
- tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MNU),
- tereny rozwoju usług publicznych, komercyjnych i kultury (U),
- tereny usług turystycznych (UT),
- tereny usług sportowych (US, US1),
- tereny rozwoju zabudowy przemysłowo-usługowej (PU),
- tereny rozwoju zabudowy przemysłowej (P),
- tereny preferowane do eksploatacji kopalin (PE),

- obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW (BG, EF, EW),
- tereny infrastruktury technicznej (UW, K, O),
- tereny cmentarzy (ZC1),
- tereny do rozbudowy cmentarza (ZC2),
- zieleń parkowa (ZP),
- tereny rolnicze (R).

Rozwiązując problemy związane z infrastrukturą techniczną, władze gminy przyczynią się do stworzenia dogodnych warunków do osiedlania się oraz podniesienia komfortu życia mieszkańcom gminy Lubań. Rozwój infrastruktury to również ważny czynnik przy wszelkiego rodzaju inwestycjach i przedsięwzięciach biznesowych. Wzrost zainteresowania inwestorów i przedsiębiorców będzie sprzyjał rozwojowi gospodarczemu gminy.

Rozwój gminy Lubań bez realizacji założeń zawartych w Studium jest wręcz niemożliwy. Niestosowanie się do zasad polityki określonej w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wprowadziłoby chaos i zakłóciłoby ład przestrzenny gminy. Szansa rozwoju gminy Lubań będzie w pełni wykorzystana tylko wówczas, gdy zacznie się rozwiązywać problemy poprzez planowanie strategiczne i długookresowe, bowiem doraźne działania nie przynoszą oczekiwanych efektów.

20 Ustalenia dla terenów objętych zmianą studium (2017 r. – linia elektroenergetyczna 400 kV)

20.1 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów w tym wynikające z audytu krajobrazowego.

1. Dla terenów objętych zmianą studium ustala się kierunek zmian poprzez wprowadzenie napowietrznej linii elektroenergetycznej 400 kV wraz z pasem technologicznym o szerokości 70 m (po 35 m od osi linii w obu kierunkach) stanowiącym strefę oddziaływania tej linii, zawierającym się w granicach strefy ochronnej od linii elektroenergetycznej oznaczonej na rysunku studium.

2. Zmiana nie uwzględnia wyników audytu krajobrazowego ponieważ nie został on jeszcze sporządzony dla terenu województwa dolnośląskiego.

20.2 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz wyłączone z zabudowy.

W obszarze pasa technologicznego linii elektroenergetycznej 400 kV ustala się zakaz zabudowy.

20.3 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Nie wprowadza się zmian.

20.4 Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Nie wprowadza się zmian.

20.5 Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Dla terenów objętych zmianą studium ustala się następujący kierunek zmian systemów infrastruktury technicznej: wprowadza się nowy przebieg napowietrznej linii elektroenergetycznej NN 400 kV relacji Mikułowa - Czarna. Zrealizowanie przedmiotowej linii spowoduje likwidację istniejącej.

20.6 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Nie wprowadza się zmian.

20.7 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

Linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Mikułowa – Czarna wyznaczona w zmianie studium jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

20.8 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.

Nie wprowadza się zmian.

20.9 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Gmina zamierza sporządzić plan miejscowy dla inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, jaką jest napowietrzna linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Mikułowa – Czarna.

Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych będą wymagać tereny związane z realizacją ww. inwestycji celu publicznego.

20.10 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Nie wprowadza się zmian.

20.11 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

Nie wprowadza się zmian.

20.12 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Nie występują.

20.13 Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.).

Nie występują.

20.14 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Nie występują.

20.15 Obszary zdegradowane.

Nie występują.

20.16 Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Nie występują.

20.17 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu zmiany studium.

Uzasadnienie podjęcia opracowania zmiany studium i przyjętych rozwiązań

Opracowanie przedmiotowej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań wynika z określenia nowych obszarów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – krajowym. Inwestycja budowy napowietrznej linii elektroenergetycznej 400 kV relacji Mikułowa – Czarna wpisuje się w plany modernizacji krajowej sieci elektroenergetycznej. Dodatkowo stanowić będzie łącznik między połączeniami transgranicznymi z Litwą i Niemcami.

Projektowany nowy przebieg linii jest korzystniejszy dla gminy ponieważ nie przecina terenów zabudowanych, poprowadzony został przez tereny rolnicze i leśne wyłączone z zabudowy.

Synteza ustaleń projektu zmiany studium

W niniejszej zmianie studium określono kierunki zmian systemu infrastruktury technicznej elektroenergetycznej poprzez wprowadzenie nowego przebiegu linii elektroenergetycznej 400 kV relacji Mikułowa – Czarna wraz z tzw. pasem technologicznym o szerokości 70 m.

29

21 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń projektu studium – druga zmiana studium

Niniejsze opracowanie stanowi drugą zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań przyjętego uchwałą nr XV/124/2016 Rady Gminy Lubań z dnia 22.04.2016 r. i wykonane jest na podstawie uchwały nr XXVII/228/2017 Rady Gminy Lubań z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań.

Zmiana studium polega na uzupełnieniu studium w zakresie, w którym stwierdzono jego nieważność wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 28 kwietnia 2017 r., nr Sygn. Akt II SA/Wr 99/17. Jednakże ustalenia studium w pozostałych obszarach funkcjonalnych nie przestają obowiązywać.

Omawiana zmiana studium została sporządzona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233) oraz ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.) dla terenów oznaczonych na załączniku graficznym do uchwały nr XXVII/228/2017 Rady Gminy Lubań z dnia 14 lipca 2017 r.

Zasadniczym powodem do przystąpienia do opracowania zmiany „Studium…" jest zgodnie z wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 28 kwietnia 2017 r., nr Sygn. Akt II SA/Wr 99/17 rozdział 2.1.6. „Tereny usług sportowych" Kierunków zagospodarowania przestrzennego (tom II), „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań" oraz odpowiadające mu fragmenty części graficznej studium oznaczone symbolem US, przedstawione na załącznikach graficznych nr 1-10 do uchwały intencyjnej.

W części tekstowej studium zgodnie z ww Wyrokiem Sądu Administracyjnego we Wrocławiu dokonano zmiany polegającej na określeniu dla terenów „US – tereny usług sportowych" niektórych parametrów i wskaźników stanowiących wytyczne do zastosowania w ustaleniach planów miejscowych. Procedura nie obejmuje zmian w zakresie przeznaczenia terenu na rysunku studium.

Projekt zmiany studium nie wprowadza nowych przeznaczeń (względem przyjętego uchwałą nr XV/124/2016 Rady Gminy Lubań z dnia 22.04.2016 r., zmienionego uchwałą nr XXXII/260/2017 Rady Gminy Lubań z dnia 30 listopada 2017 r.), w związku z tym rysunek studium nie ulega zmianie.

Ponadto zgodnie z art. 9 ust. 3a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.) konieczne było dostosowanie dokumentu we fragmentach do aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

22. Ustalenia dla obszaru zmiany studium *(2018 r. – trzecia zmiana studium)*

22.2 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów w tym wynikające z audytu krajobrazowego.

1. *Teren zmiany studium oznaczony został symbolem MNU1 i zakwalifikowany do „Terenów rozwoju zabudowy mieszkaniowo - usługowej - MNU". Dla obszaru MNU1 przyjmuje się ustalenia jak dla terenów oznaczonych w studium symbolem „MNU", przy czym na terenie MNU1 dopuszcza się realizację funkcji mieszkaniowych w budynkach wielorodzinnych.*
2. *Zmiana nie uwzględnia wyników audytu krajobrazowego ponieważ nie został on jeszcze sporządzony dla terenu województwa dolnośląskiego.*

22.3 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz wyłączone z zabudowy.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenu MNU1 należy przyjąć jak dla terenów MNU.

22.4 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Nie wprowadza się zmian.

22.5 Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Na obszarze zmiany studium występują 3 obiekty zabytkowe wpisane do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków. Nie wprowadza się zmian do zasad ochrony zabytków.

22.6 Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Nie wprowadza się zmian.

22.7 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Nie wprowadza się zmian.

22.8 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

Nie wprowadza się zmian.

22.9 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.

Nie wprowadza się zmian.

22.10 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Nie wprowadza się zmian.

22.11 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Nie występują.

22.12 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

Nie wprowadza się zmian.

22.13 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Nie występują.

22.14 Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. O ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.).

Nie występują.

22.15 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Obszar zmiany studium czyli teren nieczynnej fabryki tektury wymaga przekształceń i rehabilitacji. Zmiana przeznaczenia pod funkcję mieszkaniowo-usługową spowoduje możliwość podjęcia nowego użytkowania istniejących obiektów.

22.16 Obszary zdegradowane.

Nie występują.

22.17 Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Nie występują.

22.18 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu zmiany studium.

Uzasadnienie podjęcia opracowania zmiany studium i przyjętych rozwiązań

Opracowanie przedmiotowej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań wynika z potrzeby dostosowania nieczynnej fabryki tektury do nowych potrzeb. Utrzymanie dotychczasowego produkcyjnego charakteru istniejącej zabudowy stało się niemożliwe, a w związku z faktem występowania obiektów zabytkowych, konieczność podjęcia ponownego użytkowania stała się pilna. Bez prac remontowych i adaptacyjnych pogarszający się stan techniczny budynków może bezpowrotnie spowodować ich zniszczenie.

Podstawowym kierunkiem zagospodarowania jest przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniowo-usługową, która wpisuje się w charakter sąsiadującej zabudowy we wsi Jałowiec.

Synteza ustaleń projektu zmiany studium

W niniejszej zmianie studium nastąpiła wyłącznie zmiana kierunków zagospodarowania przestrzennego terenów zainwestowanych celem przywrócenia wartości użytkowych istniejącej zabudowy, zagospodarowania z uwzględnieniem współczesnych potrzeb terenu nieczynnej fabryki tektury.

23. Ustalenia dla obszaru czwartej zmiany studium - obejmującej działki nr 317, 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni oraz działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów

23.1 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów w tym wynikające z audytu krajobrazowego.

1. *Teren zmiany studium obejmujący działkę nr 317 obręb Radostów Średni oznaczony został symbolem ZC2 i zakwalifikowany do „Tereny do rozbudowy cmentarza". Teren działki nr 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni oznaczony został symbolem R i zakwalifikowany do „Tereny rolnicze" oraz wprowadzona została strefa ochrony sanitarnej w pasie szerokości 50 m od cmentarza, w której zabrania się lokalizacji:*
   1) zabudowań mieszkalnych,
   2) zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego i przechowujących artykuły żywności.
   Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze przyjęto zmniejszoną do 50 m strefę sanitarną z uwagi na fakt, iż teren w granicach od 50 do 150 m posiada sieć wodociągową i korzystne uwarunkowania lokalizacji potwierdzone opinią hydrogeologiczną przytoczoną w Uwarunkowaniach.
2. *Dla obszaru ZC2 przyjmuje się ustalenia jak dla terenów oznaczonych w studium symbolem „ZC2".*
3. *Teren zmiany studium obejmujący działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów oznaczony został symbolem MN2 i zakwalifikowany do „Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej".*
4. *Dla obszaru MN2 przyjmuje się ustalenia jak dla terenów oznaczonych w studium symbolem „MN2".*
5. *Zmiana nie uwzględnia wyników audytu krajobrazowego ponieważ nie został on jeszcze sporządzony dla terenu województwa dolnośląskiego.*

23.2 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz wyłączone z zabudowy.

1. *Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenu ZC2 należy przyjąć jak dla terenów ZC2.*
2. *Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenu MN2 należy przyjąć jak dla terenów MN2.*

23.3 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Nie wprowadza się zmian.

23.4 Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Nie wprowadza się zmian.

23.5 Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Nie wprowadza się zmian.

23.6 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Obszar działki nr 317 obręb Radostów Średni przeznacza się pod inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym – cmentarz wraz ze strefą ochrony sanitarnej w pasie szerokości 50 m od cmentarza, obejmującą działkę nr 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni.

23.7 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

Nie wprowadza się zmian.

23.8 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.

Nie wprowadza się zmian.

23.9 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Nie wprowadza się zmian.

23.10 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Nie występują.

23.11 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

Nie wprowadza się zmian.

23.12 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Nie występują.

23.13 Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. O ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.).

Nie występują.

23.14 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Nie występują.

23.15 Obszary zdegradowane.

Nie występują.

23.16 Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Nie występują.

23.17 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu zmiany studium.

Uzasadnienie podjęcia opracowania zmiany studium i przyjętych rozwiązań

Opracowanie przedmiotowej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań wynika z potrzeby korekty funkcjonalno-przestrzennej niewielkich fragmentów gminy. Obszar zmiany Studium podzielony jest na dwie odrębne jednostki:

1. *teren położony w północnej części miejscowości Radostów Średni o powierzchni około 1,2 ha, obejmujący działki nr 317, 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni. Wprowadzone zmiany umożliwią realizację polityki przestrzennej gminy Lubań polegającą na wprowadzeniu możliwości realizacji cmentarza oraz wprowadzenia strefy ochrony sanitarnej cmentarza;*
2. *teren położony w centralnej części miejscowości Mściszów o powierzchni ok. 0,5 ha, obejmujący działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów. Wprowadzone zmiany umożliwią realizację polityki przestrzennej gminy Lubań polegającej na wprowadzeniu możliwości zabudowy mieszkaniowej, co jest zgodne z obowiązującym prawem miejscowym.*

Synteza ustaleń projektu zmiany studium

W niniejszej zmianie studium nastąpiła wyłącznie zmiana kierunków zagospodarowania przestrzennego terenów w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej, w części dla terenu cmentarza, w części dla terenów wskazanych już do zainwestowania w obowiązującym planie miejscowym.

Na potrzeby zmiany studium uaktualniono rysunek obowiązującego Studium (kierunki), w zakresie wymaganym dla wprowadzonych zmian.

Zmiana Studium nie wpływa na kierunki zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w sąsiedztwie obszaru opracowania.

Zmiana została dokonana w formie rysunku i tekstu ujednoliconego.

24. Ustalenia dla obszaru piątej zmiany studium - obejmującej działkę nr 110/4 obręb Kościelniki Dolne

24.1 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów w tym wynikające z audytu krajobrazowego.

1. *Teren zmiany studium obejmujący działkę nr 110/4 obręb Kościelniki Dolne oznaczony został symbolem US1 i zakwalifikowany do „Terenu usług sportowych".*
2. *Dla obszaru US1 dopuszcza się wyłącznie terenowe urządzenia sportowe, takie jak niekubaturowe urządzenia służące prowadzeniu działalności sportowej lub rekreacyjnej, w tym w szczególności boiska, korty, bieżnie, tory, siłownie plenerowe, skateparki, place do gier zespołowych oraz inne elementy służące aktywności fizycznej, wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną i elementami zagospodarowania terenu umożliwiającymi ich użytkowanie uwzględniając przy tym zakaz zabudowy wynikający z jego położenia w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią.*
3. *Zmiana nie uwzględnia wyników audytu krajobrazowego ponieważ nie został on jeszcze sporządzony dla terenu województwa dolnośląskiego.*

24.2 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz wyłączone z zabudowy.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenu US1 należy przyjąć zgodnie z ustaleniami zawartymi w rozdziale 2 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy, 2.3. Ustalenia dotyczące parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu gminy Lubań, pkt 4.1) Teren usług sportowych (US1)

24.3 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Nie wprowadza się zmian.

24.4 Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Nie wprowadza się zmian.

24.5 Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Nie wprowadza się zmian.

24.6 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Obszar działki nr 110/4 obręb Kościelniki Dolne przeznacza się pod inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym – publiczne obiekty sportowe.

24.7 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Na terenie objętym zmianą Studium w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, przyjętym uchwałą nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r. i opublikowanym w Dz. Urz. Woj. Doln. z dnia 30 czerwca 2020 r. poz. 4036 ujęte jest zadanie:

K95 - Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego zlewni górnej Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem m. Mirsk - Gryfów Śląski - Leśna - Lubań - Nowogrodziec. Opracowanie w I cyklu planistycznym wielowariantowej koncepcji zabezpieczenia obszaru problemowego wraz z wykonaniem dokumentacji projektowej dla wariantu rekomendowanego.

24.8 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.

Nie wprowadza się zmian.

24.9 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Na części obszaru zmiany Studium występują gleby klas chronionych wymagające przeprowadzenia procedury zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

24.10 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Nie występują.

24.11 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

Obszar zmiany Studium znajduje się w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%. Na obszarze tym obowiązuje:
- zakaz zabudowy budynków,
- nakaz stosowania odpowiedniej dla poziomu zagrożenia powodziowego technologii i wodoodpornych lub mało wrażliwych na wodę materiałów w celu zmniejszenia wrażliwości na zalanie z zabezpieczeniem wszelkich instalacji i przyłączy przed uszkodzeniem w czasie powodzi,
- zakazy i ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi.

Obszar zmiany Studium znajduje się również w granicach:

a) obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2 %,

b) obszarów narażonych na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego,

c) obszaru znajdującego się w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego, na którym obowiązują przepisy odrębne, w szczególności zakaz wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów.

Obszary osuwania się mas ziemnych nie występują.

24.12 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Nie występują.

24.13 Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. O ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120).

Nie występują.

24.14 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Nie występują.

24.15 Obszary zdegradowane.

Nie występują.

24.16 Granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa.

Nie występują.

24.17 Uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu zmiany studium.

Uzasadnienie podjęcia opracowania zmiany studium i przyjętych rozwiązań

Opracowanie przedmiotowej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubań wynika z potrzeby korekty funkcjonalno-przestrzennej pojedynczej działki o nr 110/4 w obrębie Kościelniki Dolne, która umożliwi kontynuację funkcji znajdującej się na działce sąsiedniej (110/2), w kierunku realizacji publicznych obiektów sportowych.

Synteza ustaleń projektu zmiany studium

W niniejszej zmianie studium nastąpiła zmiana kierunków zagospodarowania przestrzennego terenów w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej z korektą ustaleń wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów wyłącznie w obszarze zmiany.

Na potrzeby zmiany studium uaktualniono rysunek obowiązującego Studium (kierunki), w zakresie wymaganym dla wprowadzonych zmian.

Zmiana Studium nie wpływa na kierunki zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w sąsiedztwie obszaru opracowania.

Zmiana została dokonana w formie rysunku i tekstu ujednoliconego.

PRZYPISY

[1] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst dodany

[2] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 199 ze zm.)

[3] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst dodany

[4] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst dodany

[5] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „ (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2100)"

[6] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(Dz. U. z 2012 r. poz. 651 i 742 oraz z 2015 r. poz. 1844)"

[7]Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 909 z późn. zm.)"

[8] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 909 z późn. zm.)"

[9] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą

„Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z art. 88l ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 z późn. zm.) zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

„1) wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych;

2) *sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;*

3) *zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego."*

Jeżeli nie utrudni to zarządzania ryzykiem powodziowym, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, zwolnić od ww. zakazów, określając warunki niezbędne dla ochrony przed powodzią.

Ponadto *„Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w celu zapewnienia właściwych warunków przepływu wód powodziowych, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji:*

1) wskazać sposób uprawy i zagospodarowania gruntów oraz rodzaje upraw wynikające z wymagań ochrony przed powodzią;

2) nakazać usunięcie drzew lub krzewów."

Ponadto zgodnie z art. 40 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 z późn. zm.): *„Zabrania się lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania;""*

[10]Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.)

[11] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1348)."

[12] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 ze zm.)"

[13] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 ze zm.)”
[14] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 ze zm.)”
[15] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 209)
[16] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „właściwy organ”
[17] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 ze zm.)”
[18] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 290)”
[19] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t.j. Dz. U. z 2015, poz. 460 z późn. zm.)”
[20] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 520 z późn. zm.)”
[21] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą”(t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 199 ze zm.)”
[22]Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1774 ze zm.)”
[23] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą” (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 909 z późn. zm.)”
[24] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą” (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 909 z późn. zm.)”
[25] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „ „Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt. 6c) lit. a), b) ustawy Prawo wodne prawo (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 z późn. zm.) za obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują przepisy szczególne, uznaje się:
„a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (…).””
[26] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą” (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 469 z późn. zm.)”
[27] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(t. j. Dz. U. z 2013 poz. 1232 ze zm.)”
[28] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst usunięty i dodany, wersja tekstu przed zmianą „(Dz. U. z 2015 r. poz. 1777)”
[29] Zmiana wprowadzona uchwałą nr XXXVIII/303/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 czerwca 2018 r.- tekst dodany

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBAŃ

Skala 1 : 10 000

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Załącznik nr 2a do uchwały
nr XLI/318/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 września 2018 r.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBAŃ
GRANICE OBSZARU OBJĘTEGO ZMIANĄ STUDIUM
(Uchwała nr XLI/318/2018 RG Lubań z dnia 7 września 2018 r.)

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBAŃ
GRANICE OBSZARU OBJĘTEGO ZMIANĄ STUDIUM
(Uchwała nr XIV/75/2019 RG Lubań z dnia 26 lipca 2019 r.)

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBAŃ
GRANICE OBSZARU OBJĘTEGO ZMIANĄ STUDIUM
(Uchwała nr XXIV/162/2025 RG Lubań z dnia 30 października 2025 r.)

Załącznik nr 2a
do Zarządzenia Zastępczego nr 1/2026 Wojewody Dolnośląskiego
Granice udokumentowanego złoża kopalin
wraz z nazwą oraz numerem identyfikacyjnym

GRANICA OPRACOWANIA
GRANICE MIEJSCOWOŚCI
GRANICE NADLEŚNICTW
WODY POWIERZCHNIOWE
RZEKI
STRUMIENIE
LASY
TERENY ZAINWESTOWANE
ISTNIEJĄCA ZABUDOWA (BUDYNKI)
CMENTARZE
TERENY NIEZAINWESTOWANE

POMNIKI PRZYRODY
(numer wg części tekstowej TOM I tab. 2.1)
ISTNIEJĄCE POMNIKI PRZYRODY
POMNIK PRZYRODY - WYROBISKO GLINKI KAOLINOWEJ

STANOWISKA ROŚLIN OBJĘTYCH OCHRONĄ PRAWNĄ
ROSICZKA OKRĄGŁOLISTNA
ŚNIEŻYCZKA PRZEBIŚNIEG
PODRZEŃ ZEBROWIEC
KUKUŁKA SZEROKOLISTNA
ORLIK POSPOLITY
WIDLAK GOŹDZISTY
NAPARSTNICA ZWYCZAJNA
BAGNO ZWYCZAJNE
PIÓROPUSZNIK STRUSI
LISTERA JAJOWATA
SMARDZ JADALNY
CIS POSPOLITY
WAWRZYNEK WILCZEŁYKO
ŚNIEŻYCA WIOSENNA
PIERWIOSNEK WYNIOSŁY
GRZYBIEŃ BIAŁY

STANOWISKA ZWIERZĄT OBJĘTYCH OCHRONĄ PRAWNĄ
OSTOJE CHIROPTEROFAUNY
OSTOJE AWIFAUNY
OSTOJE HERPETOFAUNY
ICHTIOFAUNA OBJĘTA OCHRONĄ PRAWNĄ

LASY OCHRONNE
LASY WODOCHRONNE
LASY TRWALE USZKODZONE NA SKUTEK DZIAŁALNOŚCI PRZEMYSŁU
CENNE FRAGMENTY RODZIMEJ PRZYRODY

DZIEDZICTWO KULTUROWE
OBIEKTY ZABYTKOWE UJĘTE W WOJEWÓDZKIM REJESTRZE ZABYTKÓW
TERENY ZABYTKOWE UJĘTE W WOJEWÓDZKIM REJESTRZE ZABYTKÓW
STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE
ZABYTKOWE PARKI DWORSKIE
STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ A
STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ B
STREFY OCHRONY HISTORYCZNYCH UKŁADÓW RURALISTYCZNYCH
STREFY OBSERWACJI ARCHEOLOGICZNEJ
STREFA OCHRONY ARCHEOLOGICZNEJ

OBSZARY I TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH
ZŁOŻA
OBSZARY GÓRNICZE
TERENY GÓRNICZE

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA
STACJE BAZOWE TELEFONII KOMÓRKOWEJ
TRANSFORMATORY
STACJE PALIW
PRZYSTANKI AUTOBUSOWE
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
STACJE UZDATNIANIA WODY
UJĘCIA WÓD PODZIEMNYCH
GAZOCIĄG PODWYŻSZONEGO ŚREDNIEGO CIŚNIENIA (DN250; 1,6MPa)
GAZOCIĄG WYSOKIEGO CIŚNIENIA (DN500; 8,4MPa)
LINIE ELEKTROENERGETYCZNE NAJWYŻSZEGO NAPIĘCIA
LINIE ELEKTROENERGETYCZNE WYSOKIEGO NAPIĘCIA
LINIE ELEKTROENERGETYCZNE ŚREDNIEGO NAPIĘCIA

INFRASTRUKTURA DROGOWA I KOLEJOWA
DROGI KRAJOWE
NUMERY DRÓG KRAJOWYCH
DROGI WOJEWÓDZKIE
NUMERY DRÓG WOJEWÓDZKICH
DROGI POWIATOWE
NUMERY DRÓG POWIATOWYCH
DROGI GMINNE
DROGI POZOSTAŁE
KOLEJ
NUMERY LINII KOLEJOWYCH

SZLAKI TURYSTYCZNE
ZIELONY SZLAK TURYSTYCZNY
NIEBIESKI SZLAK TURYSTYCZNY
ŻÓŁTY SZLAK ROWEROWY
NIEBIESKI SZLAK ROWEROWY
CZERWONY SZLAK ROWEROWY
EUROREGIONALNY SZLAK ROWEROWY ER-4
DOLNOŚLĄSKA DROGA ŚW. JAKUBA
PODKARPACKA DROGA ŚW. JAKUBA
SUDECKA DROGA ŚW. JAKUBA
SZLAK KONNY
ŚCIEŻKA DYDAKTYCZNA WYGASŁYCH WULKANÓW

WŁASNOŚĆ GRUNTÓW
GRUNTY AGENCJI NIERUCHOMOŚCI ROLNYCH
GRUNTY STANOWIĄCE MIENIE KOMUNALNE GMINY

TERENY ZALEWOWE
OBSZARY NARAŻONE NA ZALANIE W PRZYPADKU ZNISZCZENIA LUB USZKODZENIA WAŁU PRZECIWPOWODZIOWEGO
OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ, NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST WYSOKIE I WYNOSI RAZ NA 10 LAT (Q 10%)
OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ, NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST ŚREDNIE I WYNOSI RAZ NA 100 LAT (Q 1%)
OBSZARY, NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST NISKIE I WYNOSI RAZ NA 500 LAT (Q 0,2%)

POZOSTAŁE
GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH NR 317 NIECKA ZEWNĄTRZSUDECKA BOLESŁAWIEC
WAŁY PRZECIWPOWODZIOWE
OBSZARY PREDYSPONOWANE DO WYSTĘPOWANIA RUCHÓW MASOWYCH
UŻYTKI ROLNE KLAS I-III O NAJWYŻSZEJ PRZYDATNOŚCI DLA PRODUKCJI ROLNEJ

OZNACZENIA POZA GRANICAMI OPRACOWANIA
LAS
TERENY WYZNACZONE DO ZAINWESTOWANIA NA OBSZARZE GMIN SĄSIEDNICH
GRANICE GMIN SĄSIEDNICH

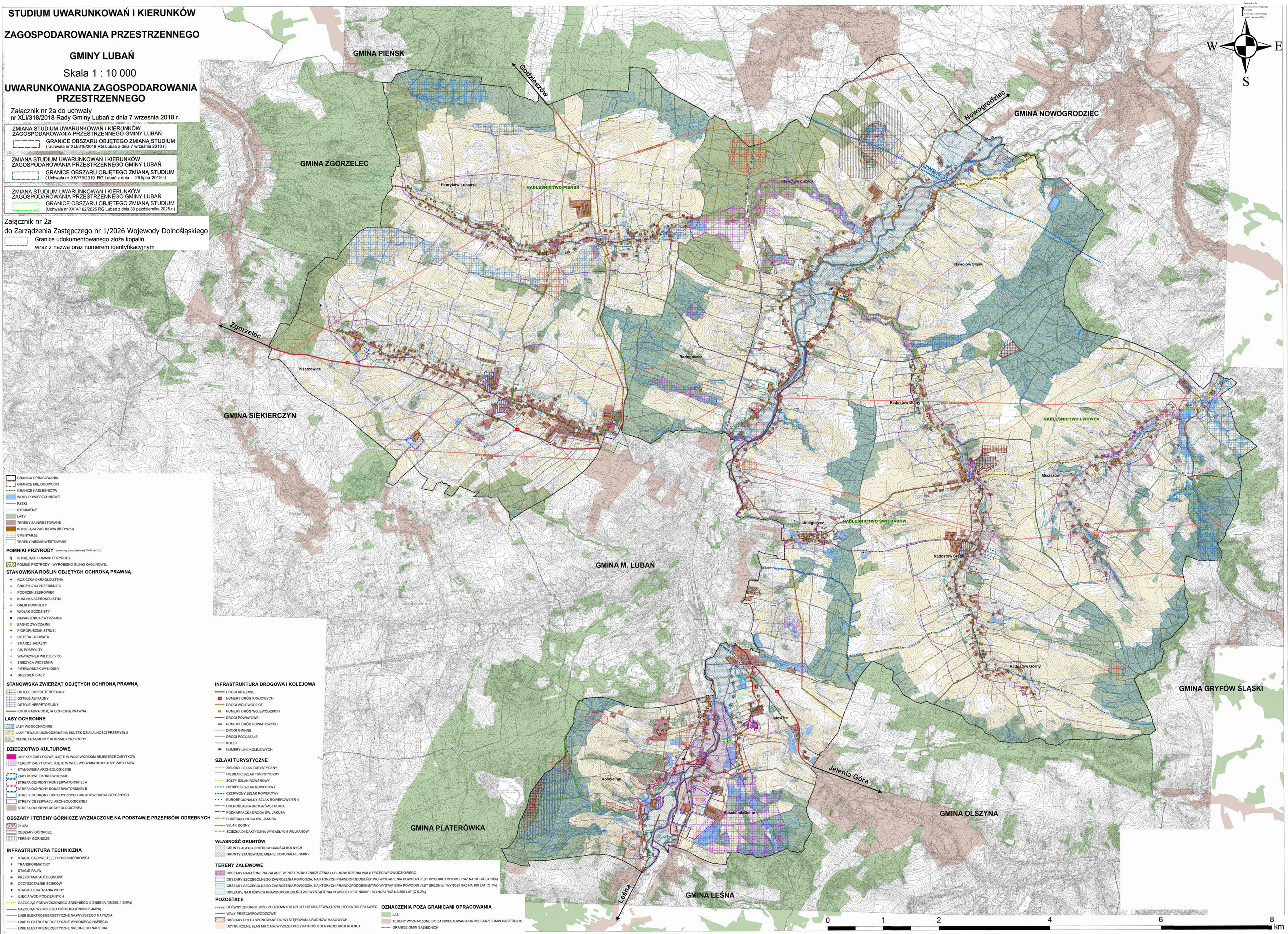

Załącznik nr 2b
do Zarządzenia Zastępczego
nr 1/2026
Wojewody Dolnośląskiego
z dnia 13 kwietnia 2026 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBAŃ

Skala 1 : 10 000

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Załącznik nr 2B do uchwały
nr XLI/318/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 7 września 2018 r.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBAŃ
GRANICE OBSZARU OBJĘTEGO ZMIANĄ STUDIUM
(Uchwała nr XXXII/260/2017 RG Lubań z dnia 30 listopada 2017 r.)

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBAŃ
GRANICE OBSZARU OBJĘTEGO ZMIANĄ STUDIUM
(Uchwała nr XLI/318/2018 RG Lubań z dnia 7 września 2018 r.)

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBAŃ
GRANICE OBSZARU OBJĘTEGO ZMIANĄ STUDIUM
(Uchwała nr XIV/75/2019 RG Lubań z dnia 26 lipca 2019 r.)

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAN I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBAŃ
GRANICE OBSZARU OBJĘTEGO ZMIANĄ STUDIUM
(Uchwała nr XXIV/162/2025 RG Lubań z dnia 30 października 2025 r.)

US1 - TERENY USŁUG SPORTOWYCH

Załącznik nr 2b
do Zarządzenia Zastępczego Wojewody Dolnośląskiego nr 1/2026
Granice udokumentowanego złoża kopalin
wraz z nazwą oraz numerem identyfikacyjnym

GRANICA OPRACOWANIA
GRANICE GMIN
GRANICE MIEJSCOWOŚCI
GRANICE NADLEŚNICTW
WODY POWIERZCHNIOWE
RZEKI
STRUMIENIE
LASY
ISTNIEJĄCA ZABUDOWA (BUDYNKI)

ELEMENTY SYSTEMU OCHRONY PRZYRODY

POMNIKI PRZYRODY (numer wg części tekstowej TOM II tab. 3.3)
POMNIK PRZYRODY - WYROBISKO GLINKI KAOLINOWEJ (numer wg części tekstowej TOM II tab. 3.3)
STANOWISKA ROŚLIN OBJĘTYCH OCHRONĄ GATUNKOWĄ
STANOWISKA ZWIERZĄT OBJĘTYCH OCHRONĄ PRAWNĄ
ICHTIOFAUNA OBJĘTA OCHRONĄ PRAWNĄ
LASY OCHRONNE

PROJEKTOWANE ELEMENTY SYSTEMU OCHRONY PRZYRODY

PROJEKTOWANE POMNIKI PRZYRODY (numer wg części tekstowej TOM II tab. 3.3)
PROJEKTOWANE POMNIKI PRZYRODY (numer wg części tekstowej TOM II tab. 3.3)
PROPONOWANE KORYTARZE EKOLOGICZNE ŁĄCZĄCE PODSTAWOWE ELEMENTY SYSTEMU OCHRONY PRZYRODY
OBSZARY WYMAGAJĄCE DOLESIEŃ DLA WZMOCNIENIA KORYTARZY EKOLOGICZNYCH
PROPONOWANIE UŻYTKI EKOLOGICZNE (numer wg części tekstowej TOM II tab. 3.2)
PROPONOWANY REZERWAT LEŚNY (numer wg części tekstowej TOM II tab. 3.2)
PROPONOWANE STANOWISKA DOKUMENTACYJNE (numer wg części tekstowej TOM II tab. 3.2)
RZECZNE KORYTARZE EKOLOGICZNE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM WYMAGAJĄCE SZCZEGÓLNEJ OCHRONY

DZIEDZICTWO KULTUROWE

OBIEKTY ZABYTKOWE UJĘTE W WOJEWÓDZKIM REJESTRZE ZABYTKÓW
TERENY ZABYTKOWE UJĘTE W WOJEWÓDZKIM REJESTRZE ZABYTKÓW
STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE
ZABYTKOWE PARKI DWORSKIE

OBSZARY I TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

ZŁOŻA
OBSZARY GÓRNICZE
TERENY GÓRNICZE

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

STACJE BAZOWE TELEFONII KOMÓRKOWEJ
TRANSFORMATORY
STACJE PALIW
PRZYSTANKI AUTOBUSOWE
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
STACJE UZDATNIANIA WODY
UJĘCIA WÓD PODZIEMNYCH
GAZOCIĄG PODWYŻSZONEGO ŚREDNIEGO CIŚNIENIA (DN250; 1,6MPa)
GAZOCIĄG WYSOKIEGO CIŚNIENIA (DN500; 8,4MPa)
LINIE ELEKTROENERGETYCZNE NAJWYŻSZEGO NAPIĘCIA
LINIE ELEKTROENERGETYCZNE WYSOKIEGO NAPIĘCIA
LINIE ELEKTROENERGETYCZNE ŚREDNIEGO NAPIĘCIA

PROJEKTOWANA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

DOLNOŚLĄSKA SIEĆ SZKIELETOWA (SZEROKOPASMOWA)
PROJEKTOWANA DWUTOROWA LINIA ELEKTROENERGETYCZNA 400kV
LINIA ELEKTROENERGETYCZNA 110kV DO PRZEBUDOWY
PROJEKTOWANA STACJA ELEKTROENERGETYCZNA O GÓRNYM NAPIĘCIU 110kV

INFRASTRUKTURA DROGOWA I KOLEJOWA

DROGI KRAJOWE
NUMERY DRÓG KRAJOWYCH
DROGI WOJEWÓDZKIE
NUMERY DRÓG WOJEWÓDZKICH
DROGI POWIATOWE
NUMERY DRÓG POWIATOWYCH
DROGI GMINNE
DROGI POZOSTAŁE
KOLEJ
NUMERY LINII KOLEJOWYCH
SZLAKI TURYSTYCZNE

PROJEKTOWANA INFRASTRUKTURA DROGOWA I KOLEJOWA

DROGI WEWNĘTRZNE PLANOWANE DO ZALICZENIA DO DRÓG GMINNYCH
PROJEKTOWANE DROGI DO OBSŁUGI TERENÓW INWESTYCYJNYCH I MIESZKANIOWYCH
POSTULOWANA OBWODNICA LUBANIA
POSTULOWANA KOLEJOWA PĘTLA IZERSKA

OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIA, NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST WYSOKIE I WYNOSI RAZ NA 10 LAT (Q 10%)
OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIA, NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST ŚREDNIE I WYNOSI RAZ NA 100 LAT (Q 1%)
OBSZARY, NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST NISKIE I WYNOSI RAZ NA 500 LAT (Q 0,2%)
OBSZARY NARAŻONE NA ZALANIE W PRZYPADKU ZNISZCZENIA LUB USZKODZENIA WAŁU PRZECIWPOWODZIOWEGO

STREFY OCHRONNE

GRANICA STREFY OCHRONNEJ BIOGAZOWNI
STREFA OCHRONNA - TEREN OCHRONY BEZPOŚREDNIEJ UJĘCIA WÓD PODZIEMNYCH
STREFA OCHRONNA - TEREN OCHRONY POŚREDNIEJ UJĘCIA WÓD PODZIEMNYCH
STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ A
STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ B
STREFA OCHRONNA OD CMENTARZA (150m)
STREFA OCHRONNA OD CMENTARZA (50m)
STREFY OBSERWACJI ARCHEOLOGICZNEJ
STREFY OCHRONY HISTORYCZNYCH UKŁADÓW RURALISTYCZNYCH
STREFY OCHRONY ARCHEOLOGICZNEJ
STREFA KONTROLOWANA GAZOCIĄGU
STREFA OCHRONNA OD LINII ELEKTROENERGETYCZNYCH

POZOSTAŁE

GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH NR 317 NIECKA ZEWNĄTRZSUDECKA BOLESŁAWIEC
WAŁY PRZECIWPOWODZIOWE
OBSZARY PREDYSPONOWANE DO WYSTĘPOWANIA RUCHÓW MASOWYCH

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA

TERENY ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ (MN1)
TERENY ROZWOJU ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ (MN2)
MN2/MU2 - TERENY ROZWOJU ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ
U - TERENY ROZWOJU USŁUG PUBLICZNYCH, KOMERCYJNYCH I KULTURY
UT - TERENY USŁUG TURYSTYCZNYCH
US - TERENY USŁUG SPORTOWYCH
PU - TERENY ROZWOJU ZABUDOWY PRZEMYSŁOWO-USŁUGOWEJ
P - TERENY ROZWOJU ZABUDOWY PRZEMYSŁOWEJ
PE - TERENY PREFEROWANE DO EKSPLOATACJI KOPALIN
BG, EF, EW - OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIEŚCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100kW
UW, K, O - TERENY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
ZC1 - TERENY CMENTARZY
ZC2 - TERENY DO ROZBUDOWY CMENTARZA
ZP - ZIELEŃ PARKOWA
TERENY ROLNICZE (R)
GRUNTY PLANOWANE DO ZALESIENIA
TERENY ZAMKNIĘTE
TERENY WSKAZANE DO REWITALIZACJI
TERENY WSKAZANE DO REKULTYWACJI

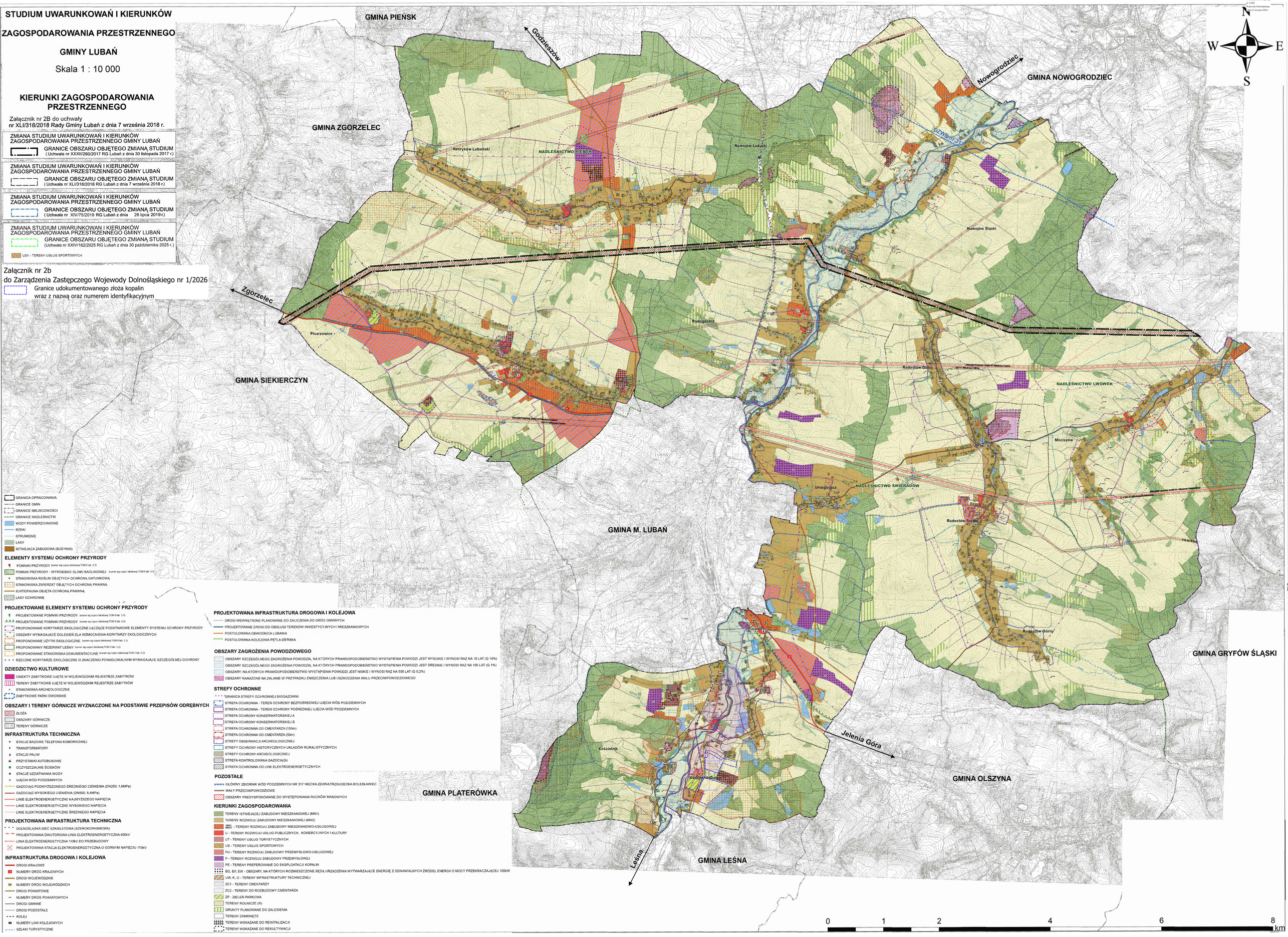

Załącznik nr 3

do Zarządzenia Zastępczego

nr 1/2026

Wojewody Dolnośląskiego

z dnia 21 kwietnia 2026 r.

Zalacznik3.gml

Dane przestrzenne, o których mowa w art. 67a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.) ujawnione zostaną po kliknięciu w ikonę

UZASADNIENIE

Z dniem 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. z 2026 r. poz. 69), zwana dalej *ustawą.* Zgodnie z art. 95 ust. 3 *ustawy*, w terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej obszar udokumentowanego złoża kopaliny oraz obszar udokumentowanego kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla obowiązkowo wprowadza się do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Po upływie wyżej wskazanego ustawowego terminu, udokumentowany obszar kopaliny wprowadza do studium wojewoda, wydając w tej sprawie zarządzenie zastępcze – art.96 ust. 1 pkt 1 *ustawy*. Zauważyć przy tym należy, że wojewoda może podjąć swoje działania nawet wtedy, gdy gmina przystąpiła do zmiany studium lub jest w trakcie procedury zmiany studium, ale nie zdążyła tej zmiany uchwalić w wyżej wymienionym terminie.

24 września 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. *o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz innych ustaw* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688), a 28 października 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 czerwca 2023 r. *o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2023 r. poz. 2029), które zmieniły brzmienie przepisów art. 95 i 96 *ustawy*. W powołanych aktach prawnych nie określono jednoznacznie, czy przepisy po nowelizacji mają zastosowanie do złóż kopalin, dla których przed dniem ich wejścia w życie (24 września 2023 r.) wydano decyzje zatwierdzające dokumentację złoża. Wojewoda Dolnośląski podziela natomiast stanowisko przedstawione w piśmie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 października 2023 r. znak: DNGS-WOP.021.2.2023.SJ, zgodnie z którym w sprawach, w których dokumentacja geologiczna złoża została zatwierdzona przed dniem 24 września 2023 r., zastosowanie znajdują przepisy art. 95 i 96 *ustawy* w brzmieniu obowiązującym przed tym terminem. Równocześnie należy wskazać, że w ustawie z dnia 7 lipca 2023 r. *o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz innych ustaw*, która wprowadziła obowiązek sporządzania przez gminy planów ogólnych w miejsce studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w art. 65 ust 1 i 2 ustalono, że studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zachowują moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego gminy w danej gminie, jednak nie dłużej niż do dnia określonego w ustawie, i stosuje się do nich przepisy dotychczasowe. Zgodnie z art. 96 ust. 2 *ustawy*, sporządzone w omawianym trybie studium wywołuje takie same skutki prawne jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalone przez radę gminy w oparciu o przepisy ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.).

Koszty sporządzenia studium ponosi w całości gmina, której obszaru dotyczy zarządzenie zastępcze.

Do Wojewody Dolnośląskiego w dniu 28 maja 2025 r. wpłynął wniosek o wydanie zarządzenia zastępczego, celem ujawnienia udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Kościelniki Dolne" w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań.

Wstępna analiza *Studium* opublikowanego na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy Lubań oraz informacji zawartych w ogólnodostępnej bazie danych „MIDAS" Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego wykazała, że udokumentowane złoże „Kościelniki Dolne" nie zostało ujawnione przez Gminę, a termin, o którym mowa w art. 95 ust. 3 *ustawy* minął dnia 17 marca 2025 r.

Następnie Wojewoda Dolnośląski pismami z dnia 12 czerwca 2025 r. znak: IF-PP.740.3.4.2025.MD wystąpił do Marszałka Województwa Dolnośląskiego o przekazanie potwierdzonej za zgodność z oryginałem kopii decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną złoża kruszywa naturalnego „Kościelniki Dolne" w kat. C_1 w gminie Lubań, wraz z załącznikami graficznymi pozwalającymi na weryfikację zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań i umożliwiającymi wprowadzenie graficznego oznaczenia obszarów udokumentowanego złoża kopalin w granicy gminy, oraz do Wójta Gminy Lubań z prośbą o udostępnienie aktualnego dokumentu *Studium.*

Po otrzymaniu wszystkich niezbędnych dokumentów potwierdzono konieczność wydania zarządzenia zastępczego w trybie art. 96 ust. 2 *ustawy* i wprowadzenia udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Kościelniki Dolne" w kat. C_1 KN 20939 (decyzja Nr 13/2023 Marszałka Województwa Dolnośląskiego, znak: DOW-G-II.7427.53.2022.KC z dnia 3 lutego 2023 r.) do części tekstowej oraz graficznej *Studium*.

Wojewoda Dolnośląski pismem z dnia 25 sierpnia 2025 r. znak: IF-PP.740.3.4.2025.MD zawiadomił Wójta Gminy Lubań o podjęciu niezbędnych działań zmierzających do wydania zarządzenia zastępczego, wnosząc jednocześnie o przekazanie aktualnego i kompletnego dokumentu Studium w formie elektronicznej, z możliwością jego edycji. Dokument Studium przekazany został pismem z dnia 28 sierpnia 2025 r. znak: IRŚ.6524.1.2025.KJ/3 (data wpływu: 29.08.2025 r.).

W dniu 4 listopada 2025 r. pomiędzy Wojewodą Dolnośląskim a Gminą Lubań zawarto porozumienie, dotyczące określenia zasad finansowania wynagrodzenia Wykonawcy (firmy zewnętrznej) wprowadzającego do dokumentu *Studium* udokumentowane złoże kopaliny.

Ze względu na przyjęcie uchwały Rady Gminy Lubań nr XXIV/165/2025 z dnia 30 października 2025 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań, Wojewoda Dolnośląski pismem z dnia 19 grudnia 2025 r. znak: IF-PP.740.3.4.2025.MD ponownie wniósł o przekazanie aktualnego i kompletnego dokumentu Studium w formie elektronicznej, z możliwością jego edycji. Dokument Studium przekazany został pismem z dnia 29 grudnia 2025 r. znak: DRŚ.6724.14.2025.KJ/6 (data wpływu: 29.12.2025 r.).

W związku z powyższym, w wyniku przeprowadzenia postępowania ofertowego z dnia 19 stycznia 2026 r., wyłoniony został Wykonawca, który zgodnie z zawartą w dniu 25 lutego 2026 r. umową, zarejestrowaną pod numerem IF/2026/49, naniósł stosowne zmiany do dokumentu *Studium. Z*godnie z wymogiem § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. *w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy* (Dz.U. z 2021 r. poz. 2405) zmiany te zostały wyróżnione zarówno w tekście jak i na rysunku. Ponadto na potrzeby wprowadzanych zmian sporządzono dane przestrzenne, o których mowa w art. 67c ust. 5 pkt 2 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.*

Wykonany w tej formie ujednolicony projekt studium stanowi załączniki nr 1, nr 2a, nr 2b i nr 3 do niniejszego zarządzenia.

Wykonawca wyłoniony w wyniku postępowania ofertowego, przeprowadzonego na potrzeby sporządzenia niniejszego zarządzenia zastępczego, wykonał zlecenie na kwotę brutto 3 628,50 zł, którą zgodnie z zawartym porozumieniem pokryje Gmina Lubań.